

=====
=====
" SKRIJ HA KEVRIN "
=====
=====

En ur rambreal

=====
gant
=====

YANN-VARI KERWERC'HEZ

=====
SKRIDOU BREIZH . BREST

En ur rambreal

GRAET EZ EUS BET AL LEVR-MAN WAR BAPER-LEVEGEN
« ALFA », 12 SKOUERENN NIVERENNET A 1 DA 12.

YANN-VARI KERWERC'HEZ

En ur rambreal

Skridou Breizh

BREST

1943

And the best man at playing chess
Was the gallant musing minstrel.

SHAKESPEARE
(*pe un all marteze.*)

(Ar gwellañ gwaz war ar gwezboell
'oa an telennour taer ha rambreer)

Pep gwir miret striz

PENNAD I

KOROLL AR CELTED

Heol, Te hag a wel,
Hor c'horoll 'vo evidout
Bro yaouank, Bro ar re yaouank,
O kreñvaat he c'horf kaer e sked ar Sav-Heol,
Korf yaouank, korfoù Re yaouank
O vleuniañ a-vil-vern war vronn ar Vamm-Vro,
Bro yaouank.

Abae un hanter eurvezh e oa azezet Yun Pulluc'h war lost e roched e kreizig-kreiz an draezhenn vihan. Skrivañ a rae goustad gant e stlabez skritur, linenn ha linenn war un drailhenn-baper a-stegn war e vorzhed.

Diwanet he doa an awen en e benn, dres pa oa e-kreiz diwiskañ war an traezh, c'hoant dezhañ kouronkañ, rak kavet en doa war e hent, a-hed ar plegmor etre Sant-Luner ha Beg ar Gward Gwerin, un oufig diouzh e zoare, ur vihanik a draezhenn, kuzhet etre kerreg uhel. Raktal en doa lezet e varc'h-houarn en ur c'horn ha staget da ziwiskañ. En abeg marteze da vraventez ar gwelva gant an heol o treiñ penn er c'hornog, gant ar c'houmoul-arnev bras spontus, teñval-ludu, o sevel goustad a-us d'an dremmwel, gant ar mor sioul-marv ha daoulivet, glas-don en e bellañ ha louet-melen dirak an aod; en abeg marteze d'an aer difiñv ha brout leun gant c'hwez lug ar bezhin gleb o krazañ, e oa ar paotr deut da vezañ

a-daol-trumm koshoc'h a nouspet vloaz. Kemmet e galon. E-lec'h trivliadennoù dister ha pizh an amzerioù-bremañ, en doa bervet enni fromoù meur, don ha diresis par d'ar re a darzhas e kalon ar Gelled wechall, pell-pell 'zo, pa dizhjont evit ar wech kentañ en o c'hantreadegoù, aodoù gouez ha digenvez Tir Penn ar Bed, ha pa gavjont dirak o daoulagad trellet ha dispont kevrin ar Mor Bras.

Ken kreñv e save ennañ ar barrad-awen ma n'en doa ket tizhet ar barzh ouzhpenn tennañ kuit e vragoù ha redek d'e varc'h-houarn da furchal en e sac'h evit tapout un tamm paper hag ur c'hozh kreion.

A vouezh uhel e tistagas Yun Pulluc'h e werzennoù nevez savet. Da c'houde e klaskas un alier. Pakañ a reas eta etre e veud hag e viz yod ur pikol hoc'hig-traezh reuzeudik a glaske en aner en em zifretañ diouzh lasoù blevennoù e c'har. « Arsa, tad kozh ! » eme ar paotr d'ah amprevan, rak karout a rae dreist pep tra goulenn alj digant al loened, ne vern pe re, sur ma oa da dremen er c'hiz-se hep kaout respontoù diot pe ziseven, « penaos e kavet va oberenn veur ? Dispar, neketa ? Gant ma trofe da vat un nebeut pozioù all ken pinvidik hag an hini kentañ, e teufen a-benn, hep mar ebet, da sevel ur barzhoneg ur souezh evit an holl. »

Dav e vefe bet gant Yun Pulluc'h bezañ gouest evit ur wech en e vuhez da ginnig d'e geneiled figus ur pezh barzhoniezh bennak abeg ebet ennañ. Atav edo e vignoned o c'hoarzhin goap dezhañ, hag o lavarout e veze ar paour kaezh paotr donezonet war ar varzhoniezh koulz hag ur c'hilhevardoner gall. Ha koulz skoude e rae ar vrasañ stad an holl c'henaouion-se eus e sonerezh, evel pa ne vefe ket bet eno un dra eeun-tre dezhañ, evel debriñ pe gousket. Ouzh e du e oa techetoc'h Yun Pulluc'h da brizout e werzennoù, hag i o koustañ dezhañ ar spontusañ strivadennoù. E venoz a reas eta Yun Pulluc'h da sevel c'hwec'h

poz da heul an hini kentañ. Siouazh dezhañ, ur wir gerseenn e oa an eil endeo.

Heol, Te hag a oar,
Hor pedenn 'vo evidout

« Gwell e vefe : Hor pedenn 'nij davedout... Hor pedenn... » Ne oa ket aes ar peurrest da gavout. Aet e oa e awen diouzh ar paotr, prim evel ur valafenn. Hesk e oa e benn bremañ evel ur puñs atredet. Diechu e oa tonket e varzoneg ken brav da chom betek ar c'hentañ barrad-awen all. Ha peur e teufe ? A-benn tri deiz koulz ha tri bloaz.

« Hor pedenn 'nij davedout... Hor pedenn... Peseurt pedenn avat ? Hor pedenn 'nij... O ! d'an diaoul ar bedenn ! »

Un ton avat en em stumme a-nebeudouigoù e penn ar paotr, un ton meurdezhus o tereout ouzh ar c'homzoù, mentoù ledan ha sioul ma tride enno ken bev hag en henamzerioù, kredenn eeun ha kreñv ar gadourion gadarn er Rod-tan mammenn ar Vuhez.

E-pad un tachadig e vouskanas Yun Pulluc'h, ha goude e chomas mut o rambreal.

— « Gwell am eus c'hoazh : un ton koroll eus an dibab », a youc'has a-drumm, ken laouen e oa gant e gavadenn. Stagañ a reas kerkent da c'hwibanañ notennoù gorrek a oa kuzhet enno ar galloud-hud a lakae gwechall-gozh ar vein da fringal. Ar paotr e-unan ne voe ket evit derc'hel penn ouzh nerzh-kuzh e sonerezh. O terc'hel da c'hwibanañ an ton burzhudus e savas hag e krogas, goustad ha doujus e gammedoù, gant koroll ar Re yaouank dindan lagad an Heol, Tad Meur ar Ouenn.

*
*

Kranked an oufig o doa en em vodet war riblenn ar mor. Ar re yaouank a oa diduellaet bras gant an

arvest. Ar re goshañ, troet ma oant da rondoniñ, a vourvoulhe kenetrezo a-zivout boazioù iskis mab-den. Darn a lavare ne oa nemet ur foll bennak ar paotr o tripal war lost e roched, darn a gave dezho e oa kentoc'h ur strobinnellour. Ha ne fazie hini ebet, rak pe ziforc'h a c'hellfed ober etre ur foll hag ur barzh, etre ur sorser hag ur sonaozour ? War ar marc'had, o-daou, ha marteze o-fevar e oa Yun.

D'ar poent-se, ur plouf er mor a lakaas an arvesterion da dec'hout d'o zoullou ha Yun Pulluc'h da ziwiskañ war un taol e zilhad lugernus a henvoazioù keltiat, ha d'en em gavout adarre e roched dilufr mibion-vremañ ar Gelted.

— « Arsa, paotr, n'oc'h ket dereat », emezañ, souezhet un tamm o welout lost e roched o vransigellat. Gwiskañ a reas buan e vragoù-kouronkañ ha treiñ war-du ar mor da c'houzout petra a oa o c'hoarvezout. Nes d'an aod e-kichen ur sklosenn a-rez mor, ha goloet-holl a vezhin, e oa ur plac'h war neuñv. Klask a rae houmañ bountañ d'an traezh ur ganoë vihan troet war he genou. Atav darev da skoazellañ dimezelled, dreist-holl ar re goant, Yun a dennas kuit e roched hag a lammis er mor. Dre ma tostae outi e kavas dezhañ e oa ar beñseadez un estrañjourez bennak.

— « Hullo, darvoud fall ? » a huchas dezhi e saozneg da doullañ kaoz.

— « En abeg deoc'h », a respontas ar plac'h e saozneg ivez ha droug enni evit doare.

— « En abeg din ? » eme Yun abafet gant kement a zislealded.

— « En abeg deoc'h a-dra-sur. »

— « Ma, ma ! Kasomp ho kanoë d'ar sec'h araok pep tra ha goude e vo gwelet. »

Ne voe komz ebet kenetrezo keit ha ma trevelljont da vountañ ar ganoë betek an aod. Gant harp efedus Yun ne badas ket pell amzer. Kerkent ha tizhet an traezh ar paotr a zileunias ar ganoë eus an dour a

oa enni, ha teurel a reas un ensell pizh ouzh he c'houc'h. Ne oa freuzh ebet da welout. E-keit-all ar plac'h he doa en em astennet war an traezh ha serret he daoulagad. Skuizh e oa he dremm. Ne oa ket ur plac'h divalav, pell ac'han, hag evelato ne oa ket ur goantenn, rak he genou a oa re vras sur a-walc'h. Korfet re hir e oa ivez. Un dag a blac'h evit gwir, pebezh pouez d'ur c'haredig da zougen war e zivrec'h karantezus ! Pegen bras e oa he zreid hag he daouarn ! Kement a berzhioù-fall a welas en un taol daoulagad lemm Yun Pulluc'h. Koulskoude perzhioù-mat e-leizh a oa ganti, ret dezhañ hen anzav. He tri a oa dudius gant e stumm gwinteiz-skañv e-giz m'c'hed Skandinavia. Eviti da vezañ ken hir, mentet dispar e oa ha boaz ouzh ar sportoù. En he genou ken bras e oa kuzhet c'hoarzh ha goap dizrouk, hag he dremm en he fezh a oa speredek ha hoalus. He blev melen, zoken soubet a zour mor evel ma oant, a oa ur wir marzh.

— « M'em eus aon he deus daoulagad glas re sklær » a soñjas Yun.

— « Setu ho kanoë pare da vezañ moret adarre, dimezell », emezañ.

Ouzh e glévout ar plac'h a zigoras he daoulagad, ha liv feilhañs glas re sklær a oa dezho, dres an hini na gare ket Yun. Koulskoude tan ha buhez a oa enno muioc'h eget m'eo boas gant ar seurt liv gwan-se. Goustad ar plac'h a yeas en he sav. Ken hir e oa ma tizhe he fenn betek divskoaz ar paotr.

— « Gant hoc'h aotre, petra a zo c'hoarvezet ganeoc'h ? » a c'houlennas hennezh. E fazi dezhañ e vefe bet pep tra, diwar grediñ ar plac'h. Ne oa ket tro da zislavarout ar wirionez-se. Pe stultenn he doa troet en e benn da goroll war lost e roched en un oufig digenvez ? Tra ma selle outañ hag hi sabatuet a-walc'h, an estrañjourez he doa lezet he c'hanoë da skeiñ ouzh ar sklosenn. Fellet en doa dezhi disac'hañ he bagig hag evit hen ober he doa kemeret harp war

ar garreg. Siouazh dezhi. A-raok meizañ tra, hi o riklañ war ar bezhin lampr hag o kouezhañ er mor, o lakaat ar ganoë da dreñ war he genou.

— « Lastez bezhin », eme ar plac'h a-greiz-kalon. Yun a zirollas da c'hoarzhin ouz he gwelout ken feuket.

— « Netra », emezañ « ur splujadenn ha netra ken. »

— « N'eus ket peadra da c'hoarzhin » emezi. « Hiziv vintin end-eeun e oa bet nevez kempennet va blev gant gwellañ barver Dinarz. »

— « Sell 'ta, pebez truez » eme Yun oc'h ober van da vezañ a-zevri. « Da vihanañ trugarez d'ar stlabez bezhin n'eus toull ebet e kouc'h ho kanoë. »

— « En-dro e rankan mont. »

— « Eus Sant-Luner e teuf ? »

— « Ket, eus Dinarz. »

— « Eus Dinarz ? N'hoc'h ket sot ? N'emaoc'h ket war an Thames amañ. Ne vez ket redet ar mor bras en ur ganoë. »

— « Mont a rankan evelato. Bennozh Doue deoc'h ha kenavo. »

— « Ac'hanta ! Gortozit. N'ho lezin ket da zistreiñ, evel m'eo bremañ an amzer. Ho leuskel da veuziñ e vefe. »

Edo ar gwir gant ar paotr. An avel-arnev a groge da c'hwezhañ a-varradoù kreñvoc'h-kreñvañ diwar an douar. Dinerzhus ar broutac'h. Hep pell dale e tarzhe an arnevenn hag e teufe ar glav. Dindan an avel ar mor a stage da goummañ un nebeut, ha gant an tre o teraouiñ e vefe ret roeñvañ betek Dinarz a-enep ar froudoù. Hag en tu all d'he nerzh e oa aet ar penn-skañv a blac'h. Anat e oa warni. Ne oa mui barrek da roeñvañ e-pad eurvezhioù. War var he buhez e vefe tonket da chom o tremen dre ar c'herreg e-biou da Veg ar Roc'h Distag.

— « Ha gouzout a rit emaac'h amañ war-hed teir lev eus Dinarz ? » a c'houlennas Yun.

— « Teir lev ! Marteze e c'hellfen gortoz an arnev da dremen eta. Pegeit e pado ? »

— « N'eus tamm diouganer ac'hanon. Lakaomp teir pe beder eurvezh. Muioc'h emichañs. »

— « Keit all n'hellan ket gortoz. Ne vern an arnev. Distreiñ a rankan hag e rin. »

Yun a blije dezhañ an dud kalonek.

— « Pa hoc'h eus graet ho menoz start da skeiñ etrezek Dinarz, koustet pe gousto, e roin dorn deoc'h. Ma nac'hit va skoazell, n'ho laoskin ket da vont. N'em eus c'hoant ebet da zougen ho marv war va askre. »

Ret e voe neuze d'an estrañjourez asantiñ. E berr amzer Yun a zistagas e sac'h diwar e varc'h-houarn, a ziviñsas ar rodou, a rollas e zilhadoù en e delenn, a gargas pep tra e penn-araok ar ganoë, a bakas ar plac'h en e vantell-disglav, he lakaas da azezañ er c'hreiz, a vountas ar vagig war-raok, a lammas en hec'h aros, hag o kregiñ er roeñv daoubennek a stagas d'ober gantañ nerzh-brec'h.

— « Amjestr eo, mont kuit evel ma reomp » emezañ. « Re garget ar ganoë gant va fakadoù, va marc'h-houarn ha daou gorf hir evel hor re-ni. Setu perak diwar vremañ e vin-me ar mestr. Goude Doue, me an hini eo a zo an Aotrou war ar bourzhig-mañ. C'hwil a vo paotrig ar vag ma c'hellan ober ur paotr ac'hanoc'h. Ho labour a vo teurel er-maez an dour glav hag ar fru. Kemerit diouzhtu ar gastelodenn diwar va sac'h. »

Damc'houde e tarzhas un arnev spontus hag e kouezhas ur pilad dour seurt ne oa ket bet gwelet er c'hornad-bro abaoe m'eo ar bed bed.

UN TOULLAD ORISTALED

Netra evel kurun da lakaat unan da devel. Er ganoëig o wintañ hag oc'h horellañ ken-ha-ken, ne veze ket rannet nemeur a c'her. Gwir, Yun en doa ezhomm eus kement a anal a denne, evit roeñvañ gant e holl nerzh, da gas war-raok ar vagig karget re bounner, a-enep d'an avel douar, d'ar froud-tre hag ivez d'ar c'hoummou. Ha damantiñ a ranke d'ar roeñvig, peogwir ne oa ket houmañ gwall bostek hag aon bras en doa d'he zerrin dre vountañ re greñv ganti. Ne oa ket koulz fistilhañ neuze, hag a-hend-all un ton nevez ha diaes edo Yun war sevel en e benn. Klask a rae abaoe pell amzer tapout en e sonerezh trouzig habask, dalc'hus ha didruez ar glavennoù o flik-flokat en dour. E bal avat a oa disheñvel diouzh hini Debussy. Hemañ a oa e « C'hlav war al liorz » re nebeut a c'hlav ha re a liorz ennañ, war veno Yun. E c'hoant a oa klevout en e son ar glav o kouezhañ, n'eo ket war ar maez, hogen war ar mor, ha sevel notennoù dourek glizennek, holl-c'hleborek. Bez' e tlee bezañ danvez ur sumfonienn veur, n'en doa Yun betek-hen graet tra ken nemet dibab hec'h anv : « Sumfonienn an Dour-beuz » e rae anezhi, ha c'hoazh n'en doa ket graet start e venoz diwar-benn an anv-se. Setu ma tegouezhe gantañ a-greiz roeñvat dindan ar glav-pil spontus frazennoù sonerezh en o fezh a lakae e galon da lammat en e vruched gant al levenez.

E-keit-all ar plac'h a chome o vouzañ ouzh den ne ouie petra, marteze ouzh he sotoni mont kuit ken dibreder war ur mor dianav. Mantell-disglav Yun sachet a-zioc'h d'he fenn, kuzhet he daouarn er milginoù re hir, dispont ha koustiañsus e talc'hè gant jestroù ingal da deurel dour e-maez ar ganoë a gastelodennadoù leun-raz.

Derc'hel a rejont er c'hiz-se, ar paotr o roeñvañ, ar plac'h o teurel dour, ha komz ebet kenetrezo, e-kerzh teir eurvezhiad bouilhard a-walc'h evit soubañ betek pluñv ur vorvran. Koulskoude n'eo ket bepred diwar zivizout ma tiwan ar vignoniezh, hag o-daou, daoust dezho bezañ chomet dilavar a-hed an hent, a santas war un dro e oant danvez keneiled, pa bakas Yun daouarn ar plac'h en e bikol re, en ur c'houlenn diganti hag he doa riv, diouzhtu goude degouezhout war draezhenn Dinarz ha lammat e-maez ar ganoë. Da gomz seven e stagjont neuze, en o sav war ribl ar mor e-kichen ar vagig stlejet war an traezh. Bez' e oa tra-walc'h da c'hoarzhin en o doare chom sioul ha diseblant oc'h eskemm frazennoù brav evel en ur sal-degemer, hag ar glav-arnev o kouezhañ war o c'hein gwashoc'h eget biskoazh.

— « Bennozh Doue » eme an dimezell eeun-tre, hogen a-greiz he c'halon. « Bennozh Doue deoc'h Aotrou ?... »

— « Yun Pulluc'h. »

— « Dagny Heatherbrook va anv. »

— « Gourc'hemennou gwirion, dimezell Heatherbrook, evit bezañ bet ken kalonek en enkadenn-se. Va c'hredit, meur a zen, meur a vaouez dreist-holl, o defe krenet war o izili. Feiz Doue ! Ar gwad a gomz uhel ennoc'h, dimezell. N'eo ket evit netra ez oc'h a ouenn ar Vikinged dre ho mamm. »

— « Ac'hanta, penaos e c'hellit gouzout e oa va mamm un Norvegez ? N'oc'h ket sorser koulskoude ? »

Yun ne respontas grik. Ne vez morse displejus

tremen da sorser dirak ur plac'h dedennus. War ar marc'had, ar glav ne oa ket tomm bremañ pa ne roeñve mui. Ha taget e voe gant ur gaouad-streviañ. Poent e oa mont da ostaleri an Traezh-Arc'hant e lec'h ma oa an estrañjourez o chom. O tegouezhout e toull an nor e kavjont an Aotrou Heatherbrook hag ur bagadig mignoned bodet er porched. Enkrezet-bras e oa bet an holl. Da gentañ, o doa tremenet o amzer o sellout ouzh ar mor dre ar prenestroù. Spi a-walc'h o doa e tistrofe buan ar plac'h taer. Met a-benn ar fin gant an eurvezhioù o tremen an eil goude eben, e oant deut da fallgaloniñ, ken n'o doa graet o menoz mont en ur vagig-dre-dan d'ober furch dre gerreg an aod da gavout peñse ar ganoë ha korf ar plac'h. Pebezh frealz e voe evit an holl ouzh he gwelout en-dro e savete.

— « Tud bihan ho feiz », a respontas an estrañjourez d'an holl grozadennoù ha rebechoù o kouezhañ warni ; « ha kredet hoc'h eus e vefen en em lezet da vont da anaon pa ouzon e vo dañset fenozh er c'hazino ? »

— « Nann » emezi c'hoazh en ur dreiñ ouzh ar yuzev kofek a glaske tamall he berrboell dezhi, « nann, Aotrou Rübenkranz, n'on ket skuizh tamm ebet. Fresk-pesk e vin evit ebatal betek warc'hoazh-veure. Ne skuizher ket ken buan-se d'am oad. »

Plijadur en devoe Yun o selaou outi. Kalon he doa an dimezell Heatherbrook evit flemmañ er c'hiz-se goude touilhañ e-pad eurvezhioù e strad ur ganoë. Plijadur a-walc'h n'en doa ket koulskoude da chom hanternoazh o krenañ e toull an nor tra ma vabouze an holl. Setu perak e klaskas steuziañ hep lavarout kenavo evel ma tere ouzh Savetaer Kadarn an Dimezelled. Hogen c'hwitañ a reas war e daol. N'en doa ket graet tri c'hammed, ma kroge ar plac'h ennañ adarre. Youl blac'h, youl Doue, pep den her goar. Enebiñ, Yun ne gredas ket ober.

— « Deuit ! Va zad a vo laouen-bras ouzh ho trugarekaat. »

An tad avat ne oa mui da vezañ gwelet. Sur a-walc'h en doa bet c'hoant da ziskleriañ e anaoudegezh-vat d'an hini en doa daskoret e verc'h dezhañ bev ha yac'h, hogen e c'hoant da lonkañ ur whisky evit en em gennerzhañ a oa bet trec'h. D'e zigoll evit an diskleriadurioù anaoudegezh fromus, kollet gantañ evel-se, e voe kinniget da Yun gant an estrañjourez kambr he zad evit en em walc'hiñ hag en em wiskañ.

*
*
*

Pa voe darev, e klaskas Yun an tec'h sioul-sibouron adarre. Digeriñ a reas didrouz dor ar gambr war an amboaz redek disgwel betek skalier ar vevelion. Poan gollet. Edo Dagny Heatherbrook ouzh e c'hedal en trepas dre zor digor he c'hamb. C'hoant bras a oa dezhi kinnig ur c'hoktail. Kaer a voe d'ar paotr en ur vont d'ar sal-gafe reiñ dezhi dereat da c'houzout ez afe kalz bravoc'h gantañ ur bannac'h hini kreñv, rom, kalvados, pe whisky, ne zeuas ket a-benn da dennañ truez eus ar plac'h. Diwar he c'hrediñ, ar seurt koktail-se ne veze graet nemet en ostaleri an Traezh-Arc'hant, hag arabat tremen hep e dañva. Setu eta Yun reuzeudik en e azez en ur gador-vrec'h don re strizh evit e zivskoaz, hag o terc'hel en e balv ec'hon ur werennig vresk. E seizh gwellañ a reas ar c'haezh evit evañ a-zoare ur meskaj euzhus, dezhañ blaz dour-blev ha liv-du, hanter diouzh hanter, ur gwir louzou da lonkañ.

« Fru Arvor » a reer eus ar c'hoktail-mañ », eme an estrañjourez gant ur vouezh ken doujus ha pa vefe bet o komz eus died an Doueed.

— « C'hleuk ! » a respontas Yun en ur zerc'hel war un hikadenn didrec'hus, « Dibabet-mat an anv d'an nebeutañ. Kavet e vez warnañ blaz ar bezhin du zoken. »

An dimezell en em c'houlennas da betra e talvezo

an evezhiadenn-se, da veuleudi pe da damall. Da veuleudi kentoc'h, a gavas dezhi, ken gouiziek war an traoù a vor ha ken entanet ganto e hañvale ar paotr bezañ. Derc'hel a reas ar plac'h da raneal ken na badaoue penn Yun, hag eñ boas mizioù 'oa da vevañ e-unan-penn war lanneier didutañ ar vro. Selaou outi a ranke evelato evit bezañ gouest d'eilgeriañ ur wech ar mare. Sellout a rae dre guzh ouzh an horolaj ha gortoz habask koulz koan da gaout un digarez-kimiadiñ. Touelladenn vras, rak ne oa ket tost e binijenn d'echuiñ. War-nes sevel ha lavarout kenavo e oa pa zegouezhas tad ar plac'h ouzh he c'hask. Houmañ dre un taol-gwidre a dapas Yun ur wech ouzhpenn.

— « Dont a rit e pred mat, tad » emezi. « Evel m'ho poa goulennet diganin, em eus ho kortozet da gouvian va savetaer ouzh ho taol. Met, n'en em anavezit ket, Setu amañ an Aotrou Yen Pillig. Setu aze va zad. »

War zremm an Aotrou Heatherbrook e oa anat n'en doa biskoazh bet soñj da gouvian Yun. Koulskoude eñ, ur gentleman, a respontas, hep ruziañ gant ar vezh o lavarout ur gaou ken dichek :

— « Meuh, meuh, sur, a-dra-sur, plijet, plijet-kenañ ». Ha goude chom dilavar e-pad un tachadig o sellout pizh ouzh Yun : « Ne vefec'h ket kar da Vac Bealick, eus Aberdeen? E anavezet em eus gwechall er Pendjab. Komandant e oa en trivet rejimant-lañserion. »

— « Ne gredan ket e vefen kar dezhañ. N'on ket Skos na Saoz zoken. »

— « O ! Arallvro oc'h ! » eme an den kozh gant an hevelep ton truezus ha dismegañsus war un dro ha p'en defe lavaret : « O ! lovrek oc'h ! »

— « Poent eo mont ouzh taol » eme ar plac'h o vont a-ratozh war gomz he zad.

Diwar neuze ne chome gant Yun dibab ebet d'ober. Ne oa ket gouest da sevel a-daol-trumm un digarez

gwirheñvel evit nac'h ar gouviadenn. Biskoazh ne oa bet ijinus d'en em dennañ dre c'herioù flour ha goulo, seurt a vez implijet gant an dud a-zoare etrezo. En ur respont eta ur bennozh-Doue toc'h ha displann e kemeras hent ar sal-debriñ, laouen evel ul leue o vezañ kaset d'ar foar. Ne c'hortoze ket nemeur a zudi digant ar pred, hag evelato ne droas ket da vezañ ken enoeüs ha m'en doa kredet da gentañ. Hervez e voaz e kemeras e blijadur dizrouk diwar studiañ an dud vodet en-dro d'an daol. Diwar e sell kentañ outo, e veze bepred holet pe ziholet gant an dremmoù nevez, ha biskoazh ne oa deut keuz gantañ goude heuliañ e froudenn drumm ouzh e lakaat plijet pe zisplijet gant an den-mañ-den. Kent azezañ ouzh taol, e oa graet e veno diwar-benn an holl gouvidi. Ar plac'h ha marteze ur paotr yaouank, Pat O'Briain e anv, ha blev ruz flamm dezhañ, ne oa nemeto evit bezañ d'e c'hrad. Ouzhpenn-se Yun ne voe ket pell a-raok merzout un doare diaezamant etrezo holl. Diouer a geneiled wirion hep mar ebet, enebiezh c'holoet marteze, kenziskred emichañs, aon dianzav kentoc'h. Ya, aze ar gwir : aon a oa en aer. Pep hini a rae evel pa vefe bet e gortoz gwelout ur gwalleur mantrus o c'hoarvezout mare pe vare.

Dagny Heatherbrook he doa dibabet he c'hador e-kichen hini Yun. Ouzhpenn houmañ hag an ostiz, edo ouzh taol ar yuzev kofek, ur person saoz hag ar paotr yaouank. Ar soubenn a oa bet lonket hag a domme plijus ar c'hofoù pellik amzer 'oa, ha koulskoude e vane c'hoazh ar c'homzoù distag ha rouez etre ar gouvidi. Anat e oa e talc'he pep unan da brederiañ war e gudennoù dezhañ e-unan hep ober an disterañ strivadenn da vourrañ gant e amezeion. An dimezell Heatherbrook hag hi hepken a glaske divizout seven gant an holl. Ar re all ne oant ket drant, pell ac'hano. Ar pastor, hen gwelout a raed aes, a oa deut da goaniañ evit ober kofad kement ha ma c'hellfe, da grediñ e vefe bet pred diwezhañ e vuhez.

Evit doare e oa ezel eus ur ranncredenn bennak, ma veze roet enni pouez brasoc'h da vagadur ar c'horf eget d'hini an ene. Ne denne ket e zaoulagad diwar e asied. Dre wallzegouezh n'helle ket en em voueta sioul, trabaset ma oa bep eil ar mare gant e c'houzougenn galet troet ouzh an tu-gin ha stag war e choug hervez giz beleion an Iliz Saoz. Ar pezh dilhad farsus-se en em zieube a-greiz-holl diouzh e nozelenn hag a zeue da hilligañ ar pastor a-dreñv e skouarn dehou krak pa veze war gas e fore'hig d'e c'henou. Penn un tourz a oa d'an den, nemet un tourz dezhañ daoulagad pilpous kuzhet a-dreñv ul lunedoù glas. Yun, mall warnañ, e c'hortoze da gomz, da c'houzout hag e vefe e vomm mouezh heñvel ouzh ur vegeliadenn. En aner avat, rak ar pastor, pa savas diouzh taol, n'en doa digoret e c'henou gwech ebet paneve da lonkañ. Ar yuzev ne oa ket bravoc'h da welout eget ar pastor. E zremm ne oa koulz lavaret nemet ur fri hag ur vuzell anezhi. Ankounac'haet he doa e vamm stummañ un elgez dezhañ. Enfanet-holl e oa a c'hoantegezh, ha diehan e pare war ar plac'h ur sell pounner. C'hwezenn ar c'hadaliezh a strilhe war e glopenn moal. Nec'h a oa ennañ, hini ar c'haredig dismeg ha dispi an hini e oa. Kaer en doa Yun ober, n'helle ket kaout truez outañ. Er c'hontrol, diwanañ a rae en e benn ur ganaouenn ken fentus, ken lirzhin, diwar-benn ar paotr kaezh, ma voe darbet dezhañ diroll da c'hoarzhin e-unan-penn a-greiz pep tra. Van da basaat en e serviedenn e rankas ober evit lezel e varrad-c'hoarzh da dremen kuzh.

— « Tralala, latira donge » a vouskanas en ur chaokat ur c'henaouad kig houad gant piz bihan saourus.

Goude e taolas ur sell tro-war-dro da welout ha ne oa ket bet klevet. Tamall a reas dezhañ e-unan e zievezh. N'helle bezañ graet eus an ton dispar-se nemet : « Klemmoù ar c'hofeg ». Raktal e savas Yun

tri foz kentañ ar ganaouenn, hag o skrivañ a reas dre guzh war ar roll-meuzioù.

Ma vefen-me ur peskig-mor
E dour boemus aod Arvor

O neuñviñ, o tarneuñviñ,
War glask un danvez c'hoari,

Goude merenn ez afen
Da vale rak an draezhenn.

An derou-se ne oa tamm ebet fall ; bez' e oa da virout. Edo ar paotr o sankañ dibreder ar roll-meuzioù en e c'hodell pa welas ar souezh e daoulagad sklaer an dimezell.

— « Da eñvoradenn », emezañ da zigarez, evel pa vefe bet boas da zastum an iskisañ traoùachoù diouzh giz an douristed amerikan.

Ouzh penn an daol, ar paotr yaouank a zebre sioul oc'h ober an neuz da selaou an diviz gant evezh hag alies a-walc'h o tistagañ e koulz ur frazenn spere-dek. Un doare dezhañ en doa da vesteodiñ e penn kentañ e lavarou, hep bezañ gak evit gwir koul-skoude. Blaz sasun ar saozneg-iwerzhoneg a oa en e gomzoù herrek. A-wechoù ez ankounac'hae e roll hag o koll e vaskl seven e teue war e ziweuz tanav ur brizhvinc'hoarzh kriz hag e luc'he a-zindan e zivabrant rous ur sklaerig kalet. An hini kevrinusañ avat, war veno Yun, an ostiz an hini e oa. Heñvel-krenn e oa ouzh patrom brudet ar goronaled saoz deut da vevañ war o leve. Blev skars gwenn ha mourroù feunig tev ha gwenn ivez, kroc'hen ruz-pri, daoulagad disliv, dispered ha brouezek a bep tu d'ur fri sparfell, gwad re dev en e wazied, netra ne vanke dezhañ. Ouzh ar soudarded kozh en deveze Yun un tamm karantez atav. O soñjoù eeun ha rouez, o c'ha-

lon buanek ha didro a oa bepred ur wir digoll dezhañ evit doareoù pilpous an aotrouion a-vremañ. Arabat eo avat d'ar gadarnidi war o leve dilezel o zaerded ha treiñ da vezañ ken spontik hag ur bureviad bennak. Neuze, e kollont raktal o c'hurunenn a vrezelourion hag hepzi n'int ken nemet kozhidi c'hroz-molerion gintus, ur vosenn war ar re yaouank. Gant skor gwerennadoù niverus whisky douret, e rae an Aotrou Heatherbrook diouzh e wellañ evit dere'hel e benn uhel ha seveniñ e garg a ostiz. Bep an amzer koulskoude e tiwane ennañ prederioù teñval o regiñ lusenn an alkool en e spered, ha Yun a c'helle spur-mantiñ skeud ar spouron o tont war e zremm goun-narus. Bep gwech ma c'hoarveze, e lonke ar c'horo-nal hep dale ur bannac'h whisky ha kalon a save dezhañ evit ur c'hardeur. Gant-se ne gemere ket alies perzh en diviz hag ouzhpenn, un dro dezhañ e-unan en doa evit troc'hañ berr war ar c'homzoù. Bep gwech ma kleve anv un den anavezet gantañ e Breizh-Veur, e tistage gant e vouezh raoulet un evezhiadenn resis, tra-walc'h da grediñ e oa en e benn ur roll klok eus ar sportoù d'ober en ti-mañ-ti.

— « Archibald Smith... »

— « Kezeg eus ar c'hentañ. »

— « Mi-mi-mik O'Dougherty... »

— « Gwellañ chas Bro-Ulster evit al louarn. »

— « Kastell Mac Claymore... »

— « Unan eus pradoù-golf bravañ Bro-Skos », a responte ar c'horo-nal kozh, hag echu e oa evitañ gant Archibald Smith, Mik O'Dougherty ha Mac Claymore. Distreiñ a rae eta d'e werenn garet. Pa zeue ar gomz a-zivout traoù didalvez evel an arzoù, ar relijion pe ar skiantoù, ne responte tra estreget : « Meuh », ha laouen o vezañ bet ken helavar e soubilhe e gorzailhenn gant ur banne kreñv.

Ar goan a oa mat, souezh ebet en un ostaleri ken brudet ; hogen Yun n'helle ket he zañva. Ar c'hok-tail a chome war draoñ e stomok ha tra dic'hortoz

a-walc'h a-berzh ur meskadur, e nac'he groñs en em veskañ gant ar boued.

— « Ma c'hellfen en em astenn e-pad un tachadig hepken », a soñje Yun, diaes dezhañ.

Un huñvre gaer ha netra ken, rak e vourevez-ne oa ket darev d'e leuskel da vont. Tra ma tegased ar c'hafe war an daol, an dimezell Heatherbrook a droas war-du Yun hag a guzulikas en e skouarn :

— « C'hwi, Aotrou, hag a goroll ken mibin war an traezhenoù didud, n'oc'h ket evit chom hep dañsal ganin fenozh. »

Yun a gavas ur bern digarezioù da respont nann : n'ouie ket dañsal, ne oa ket gwisket dereat, boas e oa da vont abred d'e wele. Hogen ken kilpennek hag ur vulez e oa ar plac'h. Kas a rae da netra an digarezioù bravañ, hag en diwezh e rankas Yun tremen diouti. Keuz en devoe a-barzh nemeur. Laz-seniñ ar c'hazino, evit bezañ diouzh blaz an douristed estren, ne oa ennañ nemet morianed amerikan o c'hwezhañ, o skrabañ, pe o skeiñ binvioù dianav gant ur cholori skrijus lakaet da sonerezh-dañsal. A-ziabarzh o safar diston ha divent e save a-varradoù hir blejadenoù kreñv ha gwigouroù skiltr a roge divskouarn keltiat kizidik-meurbet Yun. Goude un hantereurvezh tous-mac'h, e krogas ennañ aon na dorrfe e benn. A drugarez Doue, da vouzar ez eas hepken. Hogen da belec'h e oa tec'het an ton dispar en doa savet dindan ar glav e-pad an hent-distro ? Petra a c'hoarvezfe gant e « Sumfonienn an Dour-beuz » ? Penaos adkavout an danvez anezhi bremañ ma oa goullonderet ha skarzhet e glopenn gant an talabao morian-amerikan-se. Antronoz, petra a vanfe war-lerc'h an distruj hiziv ? Evit Yun e tremenas an nozvezh goustad. Ar yuzev hag an Iwerzhonad a bede Dagny Heatherbrook pep hini d'e dro. Ar plac'h a oa e dir evit padout er c'hiz-se hep kouezhañ skuizh-marv, a gave da Yun. Evitañ da sevel klemm uhel, e voe ret da Yun dañsal ur wech ganti, ma c'helled lavarout

dañsal, mont-dont o ruzañ treid e-mesk an engroez. Ne oa biskoazh bet Yun barrek d'ober gwelloc'h. Poan a-walc'h en doa da ziwall diouzh flastrañ treid munut dindan e bikol re. Sebezus e oa zoken. Kent tripal, ar plac'hed n'oa doa diouzh o gwelout nemet o daoudroad boas. Hogen kerkent ha ma tañsent gantañ, e kreske outo a-daol-trumm d'an nebeutañ un dousen a dreid nevez ken n'helle mui Yun ober kammed hep o frikañ a-zehou hag a-gleiz. Paour kaezh Yun, ne oa ket ur mailh war an dañsoù pok-ha-pok a-vremañ. Kement-se a veizas ervat an estrañ-jourez diwar ar c'hentañ taol-arnodiñ, ha ne zalc'has ket da foranañ he youl vat war ar post-koad a baotrese. Gant paotr Iwerzhon ha mab-bihan Sem e tañsas da c'houde. Betek dibenn an abadenn eta, e chomas Yun sioul dirak e werennad champagn klouar.

Siouazh, ar wallchañs a oa peg outañ. Pa voe distro d'an ostaleri a-gevret gant ar re all, ne gavas en ti a-bezh nemet ur porzhier kozh o vorediñ hag hennezh ne voe ket gouest da gavout alc'houez al logellig ma oa bet dalc'het er c'hloz ar ganoë, e varc'h-houarn hag e bakadoù enni. Ret e vefe bet dihuniñ an hanter eus ar vevelion a-raok dont a-benn da c'houzout pe logell an hini e oa, pe alc'houez hini al logell, hag e pelec'h tapout an alc'houez prizius-se.

— « N'eo netra, » eme Yun, skuizh gant ar furchadennoù didermen, ha gant an nebeut a c'hoant m'en doa da ziskouez d'an holl pegen skañv e poueze e yalc'h en e c'hodell, e respontas pa voe aliet dezhañ feurmiñ ur gambr evit an noz :

— « Herberc'h a gavin e ti ur c'heneil. »

Hag e kimiadas buan. Mignoned dezhañ a oa e Dinarz sur a-walc'h. Padal ar c'houlz dereat da skeiñ ouzh an dorioù a oa tremenet pell 'oa. Graet en defe c'hoazh ma ne vefe ket bet dimezet holl gwitibunan ar baotred a anaveze e kêr. Ur c'heneil gant ur wreg n'heller mui kontañ kalz warnañ e seurt enka-

dennoù divalav. Bez' e oa aesoc'h eta : kousket war an traezh. Dre eurvad ne rae mui glav abaoe koan. Ur c'horn diavelet a zibabas Yun, hag o turiañ e kavas hep poan an traezh sec'h. En e c'hourvez e-barzh e doull e serras e zaoulagad. Ur c'hi o redediredek a-hed roudoù bourrus d'e fri a zeuas d'e c'hwezañ, hogen ne oa ket ar pezh a glaske. Didrouz ez eas larkoc'h en ur fistoulañ e lost en un doare goapaus. Hep re zale ne glevas mui Yun boud izel ar mor bras-ouzh e luskellañ hag e vanas kousket dindan an amzer vras. Bep eil ar mare e teue dezhañ dre e hun un hikadenn dour-blev ha liv-du.

*
*
*

Du-pod e oa c'hoazh an noz pa zihunas ar paotr en ul lamm. Meizañ splann e pelec'h edo ha perak e tivorfile, n'hellas ket diouzhtu, gant e spered morgousket. E-pad ur pennadig amzer e chomas evel-se etre hun ha dihun, ha sac'het e dilerc'hioù huñvreoù dispis. Un dra resis-tre avat e oa pistigoù berius en e stomok a glaske stourm truezus a-enep bilim ar c'hoktail. Dres d'ar c'houlz ma oa tuet da grediñ n'helle mui kousket en abeg d'ar boan hepken, e klevas komzoù saoznek nes dezhañ.

— « ... 'tra an diaoul a gredit. Taolit evezh. N'eo ket fars... » a lavare unan bennak a vouezh izel.

— « Gourdrouzoù... ket aon me... a'af », a responte un all o vouskomz ivez.

Neuze Yun a zivoredas evit gwir. Kevrinus a-walc'h e oa ar gerioù evit broudañ e spered, ha dassonet he doa an eil mouezh en e zivskouarn en un doare anavtre. Dre e zivskouarn e talc'he Yun koun. Gouest e oa goude klevout ur wech un den o komz d'e anavezout adarre dre e vouezh hepken ha pa vefe bet

dek bloaz diwezhatoc'h. Goustadik, Yun a savas e benn. Izeloc'h egetañ war an draezhenn e oa tri gwaz en o sav, aes o spurmantiñ dre ma stumment skeudoù teñval war dachennad eonek sklaer riblenn ar mor. Sourr ar gwag o tarzhañ a vire ouzh Yun a dapout an diviz en e bezh. Gwech e teue betek ennañ ur genaouad gerioù ken fraez ha pa vefent bet distaget tostik-tost dezhañ, ha gwech all e save ur barradig avel vor o tegas trouz ledan an Atlanteg dreist d'ar c'homzoù izel.

— « ... gouest en em zifenn, kousto pe gou... » eme ar vouezh raoulet adarre war un ton kalz nebeutoc'h kalonek eget ma vefe bet gortozet diouzh ar gerioù.

En dro-mañ en doa klevet Yun tra-walc'h d'hec'h anavezout. Mouezh ar c'horonal Heatherbrook an hini e oa, ha mouezh all ebet. Yun ne oa ket diouzh e voaz selaou dre guzh komzoù na oant ket evitañ, hogen petra d'ober en degouezhadenn-mañ ? N'hellfe mui fiñval hep bezañ gwelet gant an dabuterion ha lakaet diouzh tu da spier, ur stad seul zisplijusoc'h ma oa ar paotr anavezet gant ar c'horonal. Nann, bezet pe vezo, e vefe gwell dezhañ chom en e doullig en traezh. Hag e abeg e oa ma rendaele ar Saizon ken uhel ha ken dichal ma c'helle o c'hlevout ?

— « ... foll ho taou. Desket em eus traoù nevez 'zo... » eme an hini kentañ, hag ar peurrest eus e frazenn a voe kollet en avel.

— « ... 'an' Doue, na rit ket ! » eme an trivet gant ur vouezh skiltr o krenañ gant ar spouron.

— « Va fistolenn a zo ganin... » eme ar c'horonal.

Kavout a reas da Yun e troe da fall an tabut, ha gortoz a reas an tenn pistolenn. Rak-se e voe souezhet-bras o welout an tri gwaz o tilec'hiañ trumm goude un nebeut gerioù na glevas ket. Unan anezho a yeas kuit a-hed ar mor. An daou all a bignas gant an draezhenn o skeiñ war-du ar c'hazino.

— « Perak daelañ, me 'n em c'houlenn, ma n'eo ket evit en em gannañ. Gerioù, gerioù goulo » a

soñjas Yun, kerse a-walc'h gantañ. Evel just ne oa ket a-du evit pistolennañ, hogen plijet e vefe bet o reiñ dorn en ur c'hrogad. En ur huanadiñ e troas war e du kleiz da gaout unan pe ziv eurvezhiad kousked ouzhpenn, daoust d'ar c'hriñ en e stomok.

* *

Sevel abretoc'h avat, kalz abretoc'h eget m'en doa kredet, a rankas ober. Da c'houlouig an deiz e tihunas gant ar riv, rak gwall freskik a oa deut da vezañ avelig an darzhenn. Poblanañ Dinarz a oa c'hoazh e gweleoù tomm ha kuñv evit ur pennad mat amzer. Netra ne oa digor e kêr c'hoazh, ha Yun n'en doa dibab nemet mont da vale da zegas gor adarre d'e gorf ha d'e izili. Mont a reas eta, en ur c'hwibanañ evel un alc'houeder, gant ur wenodenn o kas da gornog. Kerzhout ha kerzhout a reas da c'hortoz ma vefe kreñvoc'h gwrez an heol. Tremen a reas dre Borzh-Gwenn hag e tizhas buan Beg Belfarz. Eno ec'h azezas un tachadig a-raok dont war e giz. Edo o skeiñ etrezek Dinarz adarre war an amboaz kerc'hat e vinviachoù en ostaleri pa c'hoarvezas war e hent an darvoud souezhusañ eus an holl zarvoudoù souezhus pe souezhusoc'h en doa arvestet outo abaoe an derc'hent. Edo Yun war un dorgenn, ha dirazañ en em lede, troc'het gant un hentig treuz, un tamm ec'hon eus al lann bras a zo etre an aod hag hent Sant Luner. A-daol-tarzh e savas en aer sioul ur vouezh gaer ha kreñv o kanañ :

... acht go dtig là an tsaoghail... (1)

Dic'hortoz e oa. Biskoazh n'en doa Yun klevet unan o kanañ en iwerzhoneg war vaezioù Breizh.

(1) Betek deiz ar varn avat...

Prederiañ hir war ar gudenn-se n'hellas ket avat. Ar vouezh a davas ken trumm ha m'he doa tarzhet. Neuze e klevas Yun un den o skarzhañ herrus-dall war al lann. Dizale ur gwaz a ziboukas a-dreuz ar bodoù hag o tizhout an hentig, a droas d'e heuliañ atav war red, ken na c'helle. Steuziañ a reas buan a-dreñv ar c'hentañ korn-tro. Kerkent e voe klevet fraoñv uhel ur c'heflusker-karr o vont war bellaat. Amzer a-walc'h en doa bet Yun koulskoude evit ana-vezout an tec'her. Ar c'horonal Heatherbrook an hini e oa.

PENNAD 3

**'TOUEZ AR FROUEZH, 'HED AN HENTIG,
DARN 'ZO SASUN, DARN 'ZO TRENKIG**

Seitek lev a chome dirazañ a-raok tizhout e bal, seitek lev a hent digompez da lonkañ a-raok ar c'huzh-heol, nebeut a dra e gwirionez evit e zivhar c'halloudek o pouezañ war an troadikelloù, kleiz, dehou, kleiz, dehou, diouzh ment ar ganaouenn a oa en e benn, an hini nevez-flamm savet a-greiz koaniañ. An ton anezhi a oa ur wir gavadenn : tralala latira donge... Hogen ar burzhud ne oa ket an ton, tamm ebet. Kreskiñ a rae an tonioù e spered Yun bepred ken stank hag ar banal war al lanneier. Ar varzhenn evitañ e oa bet sevel, ha war an taol, pevarzek poz berr da heul an tri gentañ, skrivet gantañ war ar roll meuzioù en derc'hent. Daoust d'ar gerioù bezañ atav diaes dezhañ da aozañ, en doa ijinet ar c'hom-zoù ar wech-mañ evel dre un huñvre gaer, buan ha laouen. Ha mont a raent mat da ganañ :

Goude merenn ez afen
Da vale rak an draezhenn,

Tralatira o ge donge
ma donge o

Du-se e vefe tra-walc'h
Evit c'hoari va gwalc'h.

Tralatira...

Goude kouchañ ur c'hornad
'z afen sioul da heoliat.

Tralatira...

E-kichen ar seurt razell
Da c'hortoz an dimezell

Tralatira...

Gant ur seurt anv evel « Klemmoù ar c'hofeg » war an talbenn, e krede start Yun e vefe moulet e oberenn kerkent ha gwelet gant e embanner boas. Nemet ha kanet e vefe da c'houde gant e vignon bras Mikael Mouezhaour, hemañ hag a blije kement da selaouerion ha dreist-holl da selaouerezed skin-gomz Roazhon, e oa sur Yun e teufe ur bern brav a arc'hant en e yalc'h. Piv 'oar, marteze e vefe gouest da baeañ e varc'h-houarn a-benn ar fin. Plijusat soñj, hag ar paotr da ganañ adarre a-bouez-penn :

Da c'hortoz an dimezell

Tralatira...

A zistro aze bemdeiz
En he sae gloan-ha-seiz.

Tralatira...

Na koant eo ar plac'h, na dous,
Ha me paour pesk amouros,

Tralatira...

E kredfen he hilligañ
He chourañ, he briata,

Tralatira...

He flourañ, he flourikat,
Martez dezhi pokat.

Tralatira...

Dibenn ar ganaouenn a vanas en e c'hourlañ-chenn. Bez' e oa ur c'hazhig du bihan yaouank-yaouank war gab e reor e-kreiz an hent bras. Di-c'hoarzh evel un arc'heskob, edo o torchañ e vuzell gant e bav ken ampart hag un tad-kozh kazh. Fichet-farv e oa gant ur seizenn vray glas-saladenn en-dro d'e c'houzoug.

Karout bras a rae Yun pep loen, ha goude ar c'hezeg, ar chas, an azen hag ar givri, a re garetañ gantañ e oa ar c'hizhier. Ouzh al laboused, nemet ha perokeded ha piged e vefent, en doa nebeutoc'h a garantez marteze abalamour ma kan darn anezho. Gwarizi-vicher neketa.

— « Bis-bis-bis » emezañ o tiskenn diwar e varc'h-houarn hag o pakañ ar c'hazhig du en e zorn. « Ac'hanta, bisig ! Petra a rez da-unanik war an hent bras ? »

Ar bisig ne respontas grik. Re yaouank e oa ivez. Ha pa vefe bet koshoc'h, n'en defe ket respontet kennebeut. Re fur eo al loened evit lavarout kement a ouzont da vab-den. Sellout piz a reas Yun ouzh ar c'hazhig. Yac'h e oa, maget mat ha naet evel ur gwenneg nevez. War ar seizenn e oa brodet e anv « Pat » e lizherennoù alaouret. Du-pod e oa a benn da lost nemet ur steredennig wenn etre e zaoulagad. Pat a oa ur c'hevren. Edo e-kreiz koad Sant-Albin war an hent-bras o kas eus Plankoed da Lambal, war-hed ul lev diouzh ti ebet, hag eñ re yaouank c'hoazh evit redek bro. Ne oa ket dizon zoken, evel ma verzas Yun dre lakaat e viz bihan en e vuzell. Ar paour kaezhig a grogas diouzhtu d'e zenañ a galon laouen.

— « War a welan, » eme Yun « ne vo ket a-walc'h bezañ da dad. Ret e vo din bezañ mamm dit war ar marc'had. »

Gant aon na gavje an emzivad e varv kentoc'h eget e laezh war an hent, n'helle ket Yun e galon dener e leuskel da vont diwarez dre ar bed. E lakaat a

reas e godell e borpant, hag ez adkrogas gant e veaj en ur brederiañ. Brizhkredennoù dioutañ e-unan en doa ar paotr, ha ne oa ket bihan e souezh o vezañ kavet ur c'hazh du bailh d'ur gwener trizek.

* * *

Diwar lusk reizhet-resis ar c'hamblioù e savas adarre e ganaouenn eñ e benn. Paouez a reas a brederiañ diwar-benn ar bisig, ha kanañ :

« Foei, divergont out, peskig,
Gortoz tremen er billig,

Tralatira o'ge donge
ma donge o.

'raok mont betek va genou »
Eme plac'h va huñvreoù.

Tralatira...

Siouazh n'on ket peskig-mor
E dour boemus aod Arvor.

Tralatira...

Re vras on 'vit ar billig,
Re a eskern, re a gig...

Skrivet e oa n'hellfe ket kanañ betek an dibenn. Bez' e oa ouzh tu dehou an hent ur c'harr-tan bras gant ur vouzellenn dic'hwezhet, ha tostig outañ war ribl ar c'hleuz, ur plac'h en he gourvez, liv ar marv war he dremm.

— « Biskoazh kement-all » a soñjas Yun o tiskenn diwar e varc'h-houarn evit an eil gwech. « Ne gejan nemet ouzh traoù iskis hiziv. Da gentañ, ur c'hazhig

bailh, ur plac'h hanter-varv d'an eil. Na petra e vo an deirvet souezhadenn ? »

Mont a reas da welout petra a oa c'hoarvezet. Pa voe tostoc'h e vanas sebezet-krenn, Dirazañ edo estrañjourez an derc'hent.

— « Hullo » emezañ « darvoud-fall adarre ? »

Respont ebet diganti. Prim, Yun a yeas war e zaoulin en he c'hichen, hag he dibradas. Gloaz ebet ne welas warni, ha lammata a rae c'hoazh he c'halon. Ur c'hwezenn a rede war he zal. Sur a-walc'h ar plac'h-mañ ne oa nemet semplet. Distreiñ a reas Yun betek e varc'h-houarn. Goude furchal e tennas ur voutailhadig lambig e-maez e sac'h. Bec'h warnañ, e teuas a-benn da skuilhañ un nebeut beradennoù e genou ar glañvourez. Houmañ ne fiñvas tamm. Nerzh e lambig a arnodas Yun warni un taol all, ha ne voe ket en aner. Damzigeriñ ul lagad a reas ar plac'h.

— « Kalon ! » eme Yun. « Amañ emañ, me hoc'h aelig-mat, c'hwi 'oar. Klaskit evañ ur glukadenn vras eus al louzou-mañ. »

— « O mage min ! » (1) a respontas ar plac'h, na oa ket distroet mat he skiant dezhi c'hoazh ha digeriñ a reas he genou bras. Lambig a ziskennas Yun brokus e-barzh.

— « A-walc'h, a-walc'h ! » a youc'has, pa zeuas ar voutailhig da vezañ hanter c'houllo. Ne oa ket ul lambig da vezañ lonket er c'hiz-se hep e dañva. Ul lambig da gaout doujañs outañ e oa hag o tont eus korn teñvalañ kav e contr-kozh.

Ar plac'h he doa serret he daoulagad adarre, hogen he genou a chome digor-frank. Yun a roas dezhi ur palvad skañv dindan hec'h elgez evit e glozañ. Da c'houde e tilec'hias an dimezell d'he lakaat en disheol ha d'he c'huzhat diouzh ar re a c'hellfe tremen war an hent. Reiñ diskleriadennoù da dud dianav ne blije ket da Yun. Neuze e tennas Pat e-maez e

(1) « O ! va stomok ! »

c'hodell, e stagas anezhañ gant ur gordenn ouzh ar c'harr, hag e lavaras dezhañ :

— « Diwall an dimezell, Pat. Ha na vez ket nec'het, mont a ra mat ganti. N'eo mui klañv. Mezv ne lavaran ket. Aesoc'h eo avat divezviñ eget digleñvedañ. Evidout-te, mignonig, laezh az po kerkent hag e kavimp un ti war hon hent. »

Aozet an traoù, Yun en em roas gant evezh bras da gouchañ e gorn karetañ, an hini eon-mor a oa ardamez Breizh kizellet-brav war e bodenn. Dre hir vutuniñ e oa deut ar c'hizelladur da vezañ gelloc'h eget ar peurrest. An erminoùigoù hag ar gerioù-stur « Breizh da virviken » dreist-holl, a oa teñval-du. Kaer e oa da welout. Ken stag e oa Yun ouzh e gorn hag ouzh maboù e zaoulagad. Figus-tre e oa ar paotr war ar c'houchañ. Koulskoude o vezañ m'en doa lakaet resis e voazioùigoù war-bouez ober an hevelep fiñvadennoù un ugent gwech bennak bemdez abaoe pevarzek pe bemzek vloaz, e chome dieub e spered tra ma labour e vizied. Mouskanañ a rae :

Re vras on 'vit ar billig
Re a eskern, re a gig,

Tralatira...

Re a gof, re a joskenn
Evit plijout d'ur goantenn.

Tralatira...

Biken ne vin o hilligañ
O flourañ, o flourikañ

Tralatira...

Plac'h vravañ aodoù Arvor.
A ! ma vefen peskig-mor.

Tralatira o ge donge
ma donge o.

Mouskanañ a rae c'hoazh Yun goude ma voe tan en e gornad ha ma voe darev da gemm rod d'ar c'harr. Hemañ a oa eus seurt ar c'hirri lostek, evel ma lavar ar ganfarded, enno lec'h evit daou zen hepken, hag ur c'houfr ledan a-dreñv. Gant soñj kavout ennañ ar c'hrog-krik, an talar-tro, hag an holl vinvioù ret, e tigoras Yun ar c'houfr hag e kejas ouzh teirvet souezhadenn an devezh. Hounnezh ne oa ket nebeut a dra. E-kichen div valizenn vihan, edo korf marv ur gwaz tamolodet divalav. E benn a oa koeñvet ha glas. Saouzan bras a grogas e Yun ken na chomas en e sav hep fiñval muioc'h eget ur peul. Digeriñ a reas e c'henou evel un inosant oc'h ankou-nac'haat e gorn karet hag e voe darbedik da hennezh terriñ war an hent. En e zorn e tapas anezhañ ku-ha-ka dres kent ma tizhe an douar. Da heul an degouezhadenn-se, ur bomm-gwrez a bignas ennañ, hogen pa voe tremenet ar fromadenn e oa sklaer e spered adarre. Hep mui gortoz e serras ar c'houfr hag ec'h azezas war ribl ar foz o sachañ war e gorn adc'hwezhet an tan ennañ.

Klask a reas prederiañ a-zevri-bev evit ur wech en e vuhez. Atav e veze ul labour spontus evitañ prederiañ. N'helle ket lakaat teir ratozh stag-ouzh-stag. Da goll ez ae atav e soñj e-touez eñvorennoù kozh pe goshoc'h, randonennoù dibal diwar-benn an amzer vremañ, ha rambreoù diresis a-zivout an hini da zont. E-kreiz an turubailhoù didalvoud-se en em sile draihennnoù kanaouennoù farsus pe drist, pezhiadoù sonerezh uhel pe skañv, mentadoù distag pe a-stroll diwar donioù liesdoare. E brederiadennoù a oa evel toennoù tiez ha kernioù gwez o sevel a-us d'ur gwiskad lusenn-serr-noz e strad un draonienn leun a zassonoù hud. Ne oa nemet dre strivañ e c'helle Yun beajiñ en e spered a doennoù da gernoù hag a vez da diez, hep sankañ na beuziñ el latar, na bezañ diheñchet dre selaou ouzh bed kevrinus ar sonioù. Ouzhpenn-se, ar vrasañ kasoni en doa ouzh

ar seurt trevell-mañ. Rambreal, huñvreal, ha netra ken a yae brav gantañ. Kemeret en doa ar pleg a-vihanik da brederiañ an nebeutañ ar gwellañ, ha morse buan. Berniañ a rae an darvoudoù hag ar c'hudennoù en ur c'horn teñval en e benn, betek gouzout. Chom a raent evel-se dizimplij e-pad eurvezhioù pe vloavezhioù. Pa zeue avat koulz d'ober ganto pe d'o dirouestlañ, n'en doa Yun nemet digeriñ un duellennig kuzh en e empenn hag evel ma tever an dour, a rede e-maez an netra ur menoz resisoc'h eget m'en defe labouret noz-ha-deiz d'o c'havout. « Dreistweled ar Gelted » a rae Yun eus e ziegi-spered. Siouazh, hesk e chome tuellennig kuzh e empenn a-wechoù.

Setu perak evit en em gennerzhañ e sachas Yun kalonek war e gorn hag e c'hwezhas ur goabrenn-voged tev ken na voe e dal evel ur menez uhel ha sioul a-us koumoul ar c'hompezennoù. Gant an derou e oa ret dezhañ kregiñ. Un dra a oa sur d'an nebeutañ : bez' e oa ur c'horf-marv e koufr ar c'harr. Diaes e oa krediñ e vefe aet ar gwaz e-unan da vervel el lec'h-se. Lakaet e oa bet evit bezañ kaset d'ul lec'h-all. Boas e vezer kentoc'h da zougen ar re varv en un doare dereatoc'h. Ha penaos e oa an ton-kañv savet gant ur Finnad ? Ha pe anv e oa gant ar Finnad se ? Evel-just ne oa ket Sibelius na... Bez' e oa ar mentad brudet-mañ : tata ta... Hag a-walc'h gant an ton-kañv milliget-se. Ne oa ket ar c'houlz. Ma oa kaset ar c'horf-marv gant ken nebeut a zoujañs, n'helle bezañ nemet evit e guzhañ ha kuzhañ ur muntr. Bez' e vefe un draig, e-giz klemm-ganoù kozh Bro-Dreger da sevel war an notennoù-mañ : heuheu, heu, heu, hag e c'hellfe bezañ anvet « Drouklazh an Ozhac'h kozh » — heuheu, heu... Aze siouazh n'edo ket an dalc'h evit an amzer a-vremañ. Evit kas ur c'horf-marv dre guzh e koufr he c'harr, n'helle an estrañjourez he blev melen-dispar, he dremm dous hag he mouse'hoarzh goapaus

tener, bezañ tra ken nemet ur genvuntrevez, pe, euzhusoc'h c'hoazh, ar vuntrevez hec'h-unan. Diaes e oa hen krediñ, dreist-holl da Yun. Daoust dezhañ bezañ ouzhpenn e bemp bloaz ha tregont, e oa chomet gantañ soñjoù touellus ur c'hrennard diwar-benn ar merc'hed. N'helle ket krediñ e menozioù fallakr en ur penn koant. Ya, gouzout a ouie a dra sur e c'hoarvez war ar bed mantrus-mañ m'en em guzh an diaouled e korf ar re goantañ. Koulskoude, n'helle e faltazi stummañ sorserezed nemet ha divalav e vefent evel ar brini-piñsin-dour-binniget en em vod dirak an ilizoù goude an oferenn da labezañ holl dud ar barrez. Ur vuntrevez dezhi blev melen ken skedus ? Biskoazh !

Evit diskuizhañ e benn Yun a reas e venoz kemmañ rod d'ar c'harr. Piv oufe ha n'he defe ket an dimezell c'hoant da loc'hañ buan a-barzh nemeur ? Gant kalon ez eas ar paotr da zigeriñ ar c'houfr adarre goude sellout pizh ha ne oa den war an hent nag er c'hoad tro-war-dro. Un tamm spi dister a oa gantañ e trofe pep tra da vezañ un hurlink nemetken.

Ac'hamen ! Edo c'hoazh an hini marv e-barzh ar c'houfr ken sur ha m'edo Yun dirazañ. Daoust d'e heug, Yun a imboure'has anezhañ. Ar c'horf a oa daougrommet, e zaoulin dindan e elgez, e zivrec'h kroaziet dindan e zivorzhed. Evit e lakaat da chom er c'hiz-se, e oa bet ereet e zaouarn a-gevret gant ur gouriz ler. Edo ar penn lakaet ez eeun dirak dor ar c'houfr. Diaes e vefe bet lavarout pe oad a oa d'an hini marv en abeg d'e benn bezañ koeñvet ken euzhus. Ouzhpenn hanterkant vloaz a dra sur. E zaoulagad a oa chomet digor hag enno Yun a c'hellas lenn braouac'h. En e c'henou e oa bet sanket ul lien-fri glas sklaer. Moal e oa ar gwaz gant un nebeut blev gwenn touzet herr-tre. Ur bouchig du ledan, hep mourroù da vont gantañ, a wiske e elgez e-giz ur c'habiten-mor. E varv ne glote ket an disterañ gant e vlev hag a lakae da soñjal e oa e chik ugent vloaz

yaouankoc'h eget e glopenn. E zremm a oa distreset-kenañ ha zoken e wellañ mignoned ne vijent ket bet evit e anavezout emichañs. Un taol kalet a oa bet skoet war e javed, o lezel warni ur vronduadenn anat. Saoz e oa gwiskamant an hini marv hep mar ebet. Seurt danvez gloan tev ha louet ne vez kavet nemet e Bro-Saoz. Roget e oa e zilhad e meur a lec'h evel pa vefe bet stlejet ar c'horf war vein begek. Dre bellaat un nebeudig gouzougenn ar borpant, e kavas Yun ur vloñsadenn du ha don, ledander ur biz, endro da gerc'henn ar gwaz marv. Neuze e fiñvas Yun ar penn a bep tu gant damant. Torret e oa mellenn ar c'hein, pezh a ziskoueze e oa bet krouget ar muntrad.

D'an ampoent, divskouarn-louarn Yun a glevas tud o komz hag o tostaat. Buanañ ha sioulañ ma c'helle, ar paotr a grogas en ur sac'h ler a oa er c'houfr ouzh tu all ar valizennoù, hag a stlapas an nor. Tastournañ a reas er sac'h. Feiz! Chañs en doa. N'en doa ket faziet. Hini ar binvioù an hini e oa. Neuze hep teurel ur sell a-dreñv, e stagas da lec'hiañ ar c'hrog-krik dindan ar c'harr. Gouzout a ouie diwar glevout edo daou varc'h-houarn o tont. Evelato ne droas ket e benn ha pa voent tremenet e-biou dezhañ hepken eo e welas daou archer skoaz-ouzh-skoaz oc'h ober hent goustadik ha dibreder. Sellout a rejont outañ en ur dremen.

— « Un taol fall » eme unan anezho da Yun.
« Marv eo ? »

— « Heu... » eme Yun da gentañ, gwall-souezhet gant an evezhiadenn-se, hogen en ur c'hoarzhin goude kompren e komzent eus ar rod, e respontas lirzhin :

— « Bo ! A-benn nemeur e vo stouvet warnañ. »

E galon avat a lamme un tammig buanoc'h en e vruched.

Dek munutenn goude en doa kemmet ar rod, ha lakaet ar binvioù e-barzh ar c'houfr adarre. Ne sellas ket pelloc'h ouzh ar c'horf-marv. Anez furchal en e

c'hodelloù ne zeskfe netra ken. Evit hen ober, e rankfe troc'hañ ar gouriz ha klask astenn ar c'horf. Ne oa ket ul labour da gas da benn war an hent gant archerion tro-war-dro.

Azezañ a reas eta war ribl ar c'hleuz adarre o sachañ war ur c'horniad nevez, da c'hortoz ma tihunfe an estrañjourez.

*
*
*

Kavout a rae d'ar paotr e oa luziet an traoù, hag o treiñ war an tu fall evit an dimezell Heatherbrook. Tamm-ha-tamm Yun a save romantoù d'he difenn. Ur vuntreuz, pe vignonez un torfedour bennak, hi ur plac'h ken didro he sell glas-sklaer ? Naren ! A-dreñv he zal ledan n'helle ket bezañ traoù ken vil pe... gortoz ! Ha ma ne vefe ken nemet ur baourez-kaezh dindan veli un tad dinatur ? ma vefe un oanezig glan he c'halon, hogen rediet da oberoù divalav gant ur gourc'hemenn didruez ? Ar soñj nevez-se a voe ur frealz da Yun hag eñ atav divarrek da grediñ e fallagriez mab-den. Evel-just n'anaveze tra ebet na diwar-benn an estrañjourez, naz a-zivout he c'henseurted, a vefe deut da harpañ e ziskleriadenn daer. Ne oa ket e boell, rak n'en doa ket kalz anezhañ, hogen e vadelezh divent, harp ouzh e faltazi diroll, a gomze uhel ennañ. « Tav din ! » a youc'has war Bat a oa o viaoual a-leizh e gorzailhennig da gaout ur banne laezh. Penaos an diaoul e c'helle kement a safar dont eus ur c'horfig ken munut ?

Yun a lezas e vadelezh da gomz. Boas e oa da lezel e boell da chom mut-pesk e-pad sizhunvezhioù, ha ne oa mui nec'het gant ken nebeut a dra. En abeg d'ur c'horf-marv bennak en he c'harr e vefe an estrañjourez ul labous divalav ? Hag evit kelo-se e vefe

tremenet da dorfedourez gantañ, Yun, hag eñ ur paotr a spered ledan ? Nann, a dra sur. Gwir e oa n'hec'h anaveze nemet abaoe an dere'hent, ha padal e oa darev da douiñ ne oa ket an dimezell Heatherbrook falloc'h eget kalz a blac'hed all. Ne oa na rag na perag er soñj-se, Yun hej gouie ervat. Dreist-weled ar Gelted n'en doa ket ezhomm a zigarezioù. Pa ouie Yun un dra er c'hiz-se, da lavarout hep arvar ebet en e zonañ askre, ne fazie ket alies. Ur wech war ziv hepken. Ha piv a c'hellfe lavarout n'en deus ket faziet aliesoc'h en e vuhez ?

Hogen ma oa bet techet diouzhtu da fiziout er plac'h, ne oa ket troet an disterañ da gaout kred en he zad hag e geneiled. Pell ac'hano. Hag hiziv kalz nebeutoc'h c'hoazh, bremañ ma ouie e oa kuzhet ur c'horf marv e karr an Heatherbrook. Evit gwir, seul vuio'h e kounae darvoudoùigoù an dere'hent, seul vuio'h e tiskrede war ar vandenn. Degouezhet aze en e aradennad rambreoù, e savas Yun diwar riblenn ar c'hleuz, hag e c'hwibanas un taol hir hag izel da ziskouez e souezh. Hep gouzout dezhañ, e empenn feal en doa labouret start a-guzh. E empenn a veze diaes da embreger bepred. Pa c'houlenne Yun ur strivadennig a netra digantañ, e nac'he groñs an aotrou amjestr-se ober e damm vicher. Er c'hontrol, pa veze lezet gant ar brasañ dismegañs da vreinañ en e doull, e pleustre a-zindan war an danvez betek ma tiwane a-greiz pep tra ur soñj dic'hortoz, sklaer ha dispar evel ul luc'hedenn e koabr teñval un arnevenn. E-keit ma oa Yun o randoniñ edo e drubard a empenn o varnañ an dud gwelet en neizheur, o vurutellañ o c'homzoù, o klask o menozioù, o kavout pennabegoù o oberoù. Deut e oa a-benn da zirouestlañ ar gudenn, hag e kinnige d'e berc'henn bamet un diskleriadenn wirheñvel.

— « Ma ! » a soñjas Yun. « Ha perak ne vefe ket ar wirionez aze ? » Eeun e oa ken na c'helle bezañ. Setu ar c'horonal Heatherbrook, leun e galon a

spont, krog ur suner-arc'hant ennañ. Doue 'oar pe sotonioù a c'hell un den ober a-hed e vuhez, ha dreist-holl un ofiser saoz a-vicher, tremenet gantañ ul lodenn eus e vuhez en Indez. Ar suner-arc'hant a c'hourdrouz. C'hoant arc'hant en deus, hag alies. Paeañ ha paeañ a ra ar c'horonal kaezh d'an den fallakr da devel war e gevrinoù. Paeañ a ra, ken n'hell mui. Mont a ra eta da gavout ar forbann. Kejañ a reont war an traezh e-pad an noz. Heatherbrook a zo gantañ ur c'heneil bennak, ar yuzev marteze. Klask a reont, ken a glaskont, tennañ truez eus ar suner-arc'hant. Hennezh avat n'eo ket tener e galon ha pedennoù, ne vern pegen truezus, ne reont netra dezhañ. Arc'hant a fell dezhañ kaout, ha gourdrouz a ra adarre saotrañ brud vat ar soudard kozh.

— « Va fistolenn a zo ganin » eme ar c'horonal, darev d'ober ganti, broudet m'eo gant an dic'hoanag. Hogen e vignon a vir outañ da denañ. E ambroug a ra endro d'an ostaleri, tra ma tec'h ar suner-arc'hant. E-doug ar mintinvezh war-lerc'h avat ne c'hoarvez ket kement-all. Adarre en em gav ar c'horonal hag e enebour. Adarre e c'hourdrouz an den fallakr ken na sav kounnar er soudard kozh. War al lann tost d'an aod emaint en ul lec'h digenvez ha didud. Un tenn pistolenn, ha marv ar forbann. N'eus nemet kuzhañ e gorf e koufr ar c'harr da c'hortoz e gas e-pad an noz evit e guzhat en un toull distro, e koad Sant Albin, da skouer. Diouzhtu e voe plijet-holl Yun gant e gavadenn nevez. Ne vurutellas ket da welout ha klotañ a rae mat gant an darvoudoù. Gwirheñvel-tre e oa, ha ne oa ket gwall figus ar paotr. He c'hemer a reas eta dres evel m'he doa diwanet bourrus en e benn. Un drugar e oa dezhañ soñjal ne oa bet muntret nemet un didalvez. Frealzusoc'h e oa c'hoazh da Yun gouzout ne oa ket merc'h ar c'horonal lodek en torfed, rak diaes e oa krediñ en defe he zad roet dezhi ar gefridi da guzhat ar c'horf-marv. Surik a-walc'h ar baourez kaezh

n'ouie ket zoken e oa o vleniañ ur c'harr-kañv. Ha ne vefe ket bec'h da Yun gwiriañ an dra-se. Ijinañ a reas raktal un taol-gwidre a zegasfe dezhañ ar respont. Ne oa ket ur gwidre lemm. Evelato al lemmañ n'eo ket bepred an efedusañ. Goude klenkañ e gorn en e glaouier ler gant evezh bras, evel un teñzor dreist pep priz. Yun a yeas en e c'hourvez war ar geot hag a reas van da gousket. Gant-se pa zihunfe an estrañjourez e welfe Yun o vorfilañ seder ha rod he c'harr kempennet. Ma klaskfe neuze kemer he zro-vat da dec'hout, e lakafe anat ne oa ket dianav dezhi he c'houfrad kañvaouus.

PENNAD 4

**PENAOB E VEZ TREMENET UR C'HROUGAD
DA VEUZIAD**

Serrnoziñ a rae war an hent bras. Dagny Heatherbrook a save nec'h enni tamm-ha-tamm. Ar paotr a-dreuz-korl, war riblenn ar c'hleuz, hag ur c'horf hir ma oa, ne zihune ken. Marv ne oa ket koulskoude, peogwir e roc'he, hogen en un doare disheñvel diouzh pep roc'h anavezet ganti betek-hen. E lec'h trouzañ o tennañ e anal dre e fri, c'hwibanañ flourik eo a rae ar paotr, bep gwech ma c'hwezhe an aer dre e c'he-nou. Gwall-glañv e oa marteze, hag ar plac'h n'ouie ket petra ober. Klevet he doa e laosk an dud war o zremenvan klemmoù ha leñvadennoù iskis. Bez' e c'helle ivez ar paotr kaout ur c'hiz roc'hal dioutañ e-unan, ha souezh ebet a-berzh un oristal eveltañ. Un oristal e oa a dra sur, hogen un oristal eus an hoalusañ war veno an estrañjourez, gant e zaoulagad louet teñval laouen ha madelezhus o peurreizhañ eürus linennoù kalet-maen e zremm, ha tres melkonius e ziweuz. Ya, un den plijus gant e fri hir a-walc'h, gwar un nebeudig ouzh an tu kleiz, gant e vlev melen gell touzet berr ha krin o vont war loued diñ e kornioù e dal. A-hed an neizheur en ostaliri hag er c'hazino, e oa bet diduet ar plac'h gant e zoare fentus dioutañ da fiñval gorrek e gorf hag e izili ramzel hag amparfal. Dedennet e oa bet ivez

gant e voazioù sioul ha dievezh, e sell kollet atav e rambreoù dianav, bepred ur mouskanig en e c'henou, e zilavar kustum torret ur wech an amzer gant evezhiadennoù lemm ha dic'hortoz. Ha petra soñjal diwar-benn e gorolladenn c'houez ha gwevn war an draezhenn didud e-keñver e c'hiz dañsal reut ha diampart er c'hazino, da grediñ e pile a-ratozh-kaer war dreid e zañserez ? Hag ober a rae emichañs ! Diaes e varn e gwirionez. Un inosant pe ur spered-dreist, ur farser pe ur boemer ? Dagny Heatherbrook n'ouie ket ha ne rae forzh, rak evel ma oa, hennezh a blije dezhi. D'an ampoent, e zihuniñ, aze edo an dalc'h. Abaoe ma oa bet o tivoreidiñ hec'h-unan, poan dezhi en he fenn ha poazh he genou, he doa ar plac'h galvet Yun teir gwech en aner. Un tu gwelloc'h e oa ret dezhi ijinañ. Hep mui gortoz e pakas krog e Pat, ha setu hi o flourañ skañv divjod Yun gant pavig kuñv ar c'hazhig. Yun a horellas e benn da gentañ, hag ur pennadig goude e tihunas en ul lamm en ur grozal : — « Penn leue ac'hanout ! »

— « O va digarezit », emezañ kerkent goude d'an dimezell Heatherbrook a c'hoarzhe lirin. « Ata ! Kozh eo an deiz. »

Neuze e tistroas da Yun soñj eus e widre. Evitañ da vezañ manet kousket n'en doa ket c'hwitet war e daol. Ne oa ket tec'het ar plac'h e-keit-se, ha diouzh he dremm drant e c'helle Yun lakaat da wir n'ouie netra. Gwellañ a oa d'ober, e oa he lakaat da gomz.

— « Penaos emañ ar bed ? Gwelloc'h ? Petra a zo c'hoarvezet ganeoc'h ? »

— « Kalon-losk hepken, war a gredan, ha dre zebriñ legestr giz Arvor sur a-walc'h. Madik ez a ganin bremañ. »

— « Koulz e vefe deoc'h distreiñ da Zinarz. Nec'het e vo ho tad pa ne vefec'h ket du-se a-benn koan. »

— « Ne zistroan ket da Zinarz henozh. »

Gant ar respont-se e krogas an diskred e Yun adarre.

— « Emaoc'h o vont da welout bro ? » a c'houlennas ken diseblant ha tra.

— « Heu... ya, un droiad vihan. »

— « Da belec'h ez it fenozh ? Bremaik e nozo. Ho madelezh e vefe va c'has ganeoc'h gant ma vefe va hent ? »

— « Heu... a dra sur. Da lavarout eo... nann. Pe gentoc'h n'ouzon ket. N'ouzon ket da belec'h ez an. »

— « Ata... »

— « Laouen e vefen... Ma ! Gwell eo din diskleriañ deoc'h pep tra hag ho pediñ d'am harpañ. »

Diaes e teuas Yun da vezañ, c'hoant ebet dezhañ d'ober war-dro ar c'horf-marv. Labour ar c'horonal e oa, hag e tlee chom. Na pebez tad kriz, lakaat e verc'h en enkadenn euzhus-mañ. Truez en doa Yun outi, hag evelato ne felle ket dezhañ kemer perzh er muntr. Fall a-walc'h evitañ e oa evel-se bezañ bet gwelet gant an daou archer tra ma kemme rod ar c'harr. Abalamour d'e vent dibaot, ne oa ket evit bezañ disoñjet ganto pa zeufe ar gwall-ober betek ar bolis. Dagny Heatherbrook avat, n'he doa ket un dremm chalet. Stagañ a reas gant he diskleriadennoù en ur vousec'hoarzhin kalonek. Displijus e oa dezhi abegiñ he zad. Padañ n'helle ket tremen hep hen ober, rak eñ an hini kablus e oa, ha kiriek d'an holl drubuilh.

— « Klotañ a ra mat betek-hen » a soñjas Yun.

Setu penaos e oa c'hoarvezet. An aotrou Rübenkranz, ar yuzevig kofek, a oa deut da vezañ mignon gant ar c'horonal ur bloaz 'zo war-bouez nebeut. Ar gwazig hakr-se a oa bet kasaet gant ar plac'h diwar ar c'hentañ gwel. Hep dale avat en doa hennezh deraouet ober al lez dezhi. Dre loavañ ar c'horonal e doare-pe-zoare, e oa deut a-benn da gaout e skoazell. Setu perak e poueze Heatherbrook war e verc'h evit ma asantfe. Houmañ avat he doa dalc'het penn d'he zad, hag e oa bet divizet etrezo e vefe lezet ur mizezh dezhi da brederiañ ha d'ober he menoz. An

derc'hent e oa deiz diwezhañ an termen, ha nac'het he doa ar plac'h bezañ an Itron Rübenkranz.

— « Evelkent ! N'halljen ket dimeziñ gant ur gwaz divalav, na garan ket, a zo kalz koshoc'h ha bihanoc'h egedon, a gresk stank ar blev e toullou e zivskouarn, hag en e fronelloù, a zo a ouenn arall hag e anv ur skrij e glevout. Kompren a rit bremañ ? »

Evit gwir, netra n'en doa komprenet Yun. Ne wele liamm ebet etre ar goulenn da zimeziñ ha muntr ar suner-arc'hant. Respont a reas eta gant ar vrasañ furnez :

— « Biskoazh kement-all ! » hag e c'hortozas ar c'hendalc'h.

Souezhus a-walc'h, an estlamadenn c'houllo-se, a gennerzhas an estrañjourez. Adkregiñ a reas gant he c'homzou en un doare siouloc'h. O respont groñs nann da Rübenkranz, ha nann d'he zad, n'he doa ket rakwelet kement a strafuilh. Betek-hen e oa bet atav ar c'horonal garv a-walc'h evel ma c'hoarvez alies gant an ofiserien gozh o devez a-hed o buhez gourc'hemennet aes war dud n'hellent ober tra nemet sentiñ. Evelato drouk ne oa ket e galon ha karout a rae kalz e verc'h daoust d'e zoareoù rust. Houmañ eta n'he defe soñjet biskoazh e trofe en e benn he dimeziñ a-enep d'he youl, ha diouzh e c'hoant e-unan. Ar baourez kaezh n'he doa ket meizet perak e rae he zad kement a stad eus ar yuzev dañnet-se. Pezh a oa sur, kerkent ha klevet gant ar c'horonal en doa Rübenkranz e sac'had da gaout, e savas kounnar ennañ, ken na fuc'he. Jarneet en doa mezhus, berniet mallozhioù war e verc'h, hag a-benn ar fin n'en doa kavet tra gwelloc'h eget he gourdrouz, o lavarout krenn-ha-krak ne vefe ket evit he magañ ken na zistrofe ket war he nac'h. Ne roe ket ar plac'h re a bouez d'an holl ziotachou e veze boas da zistagañ hag en taget gant ar vrouez. Ar wech-se koulskoude e kave dezhi e oa aet he zad re bell, ha touet he doa

e gastizañ. Setu perak he doa graet he menoz mont da redek bro gant ar c'harr e-pad daou pe dri dervezh hep kas kelou ebet da zen. Diwar he skiant-prenet a-zivout temz-spered he zad, he doa fiziañs e adkavje anezhañ habaskaet ha reuzeudik war he distro. Goude merenn he doa eta kemeret penn he hent dindan guzh. Pell ne oa ket aet avat, war a weled. Da glozañ, an estrañjourez a drugarekaas Yun evit e skoazell, hag e c'houlennas digantañ hag a-du e vefe d'hec'h ambroug bremañ betek un ostateri bennak, ne vern da belec'h.

— « Ma... » eme ar paotr goustadik, tra ma klaske en aner prederiañ buan. En amzivin edo c'hoazh. Ha gouzout a rae an dimezell tra diwar-benn ar c'horf marv, pe ne rae ket ? Martezé ne oa he diskleriadennoù nemet gevier bern-war-vern.

— « Ma... » emezañ « hoc'h ambroug a rafen a galon laouen... a galon laouen a dra sur... nemet... paneve ar c'horf marv. »

« Ar c'horf marv ? »

— « Ya da, ar c'horf-marv e koufr ho karr » eme Yun. Ma ouie tra, en un doare dreist e c'hoarie ar plac'h-se an hini na oar netra, a gave da Yun.

— « E koufr va c'harr... ur c'horf-marv ? » a adlavaras an estrañjourez o termal. Pegen iskis ar paotr-se ! Ne oa ket mezv koulskoude. Daoust hag inosant evit gwir e vefe, pe techet da bennfolliñ ur wech ar mare ? Ha noziñ a rae buan war an hent didud. Gwell e kave dezhi mont kuit hep mui gortoz.

E-keit-all e oa aet Yun da gere'hat ul lamprig tredan eus e sac'h.

— « Deuit amañ, » emezañ en ur zigeriñ koufr ar c'harr. Ar plac'h a dostaas, spontet un nebeut anezhi.

— « Herre Gud ! » a youc'has. (1)

Al lamprig a gase ur bann goulou dres war benn

(1) O ! va Doue !

koñvet euzhus an hini marv. Neuze e welas Yun ar plac'h o plegañ gorrek war-raok en ur zaoulinañ, ha tizhout a reas he fakan a-dro-vriad e koulz da virout outi a gouezhañ. Semplet e oa adarre. Kentañ tra a reas Yun, e voe serrañ ar c'houfr gant e zorn dieub. Da c'houde, en ur huanadiñ, e reas adarre gant e lambig da zasorc'hiñ an dimezell. Ur soñj eus ar c'hentañ ne oa ket bet diskouez ar c'horf-marv dezhi. Tanfoeltr ! Forañ er c'hiz-se gwinardant ken dispar. Bepred, hogos sur e c'helle bezañ bremañ n'he doa ar plac'h netra d'ober gant ar muntr. Houmañ a zistroas buan he skiant dezhi.

— « Mabig Jezuz ! » emezi diouzhtu, daeroù leizh he daoulagad. « Petra ober ? Pebezh enkadenn ! En anv Doue, aotrou, ho pet truez ouzhin. Va skoazel-lit ! »

— « Ha gouzout a rit piv eo ? »

— « N'em eus ket an disterañ soñj. »

E-pad ur pennadig amzer, ez eñvoras Yun. Ar gwellañ d'ober hep mar ebet, restaol an hini marv d'e vuntrer eo e vefe.

— « Distroomp da Zinarz » emezañ. « Ali a c'houlennot digant ho tad. E garr eo, hag arabat dimp mont da gavout ar bolis a-raok e lezel da zibab war be du treiñ. »

E nebeut amzer en devoe staget Yun e varc'h-houarn ouzh penn a-dreñv ar c'harr. Merzout a reas gant souezh e oa ur vouzellenn anezhañ dic'hwezhet ivez. An diaesañ e voe adkavout Pat. Ar paour kaezh reuzeudig a oa aet da gousket er c'hleuz evit ankounac'haat e zic'hoanag. Pell 'oa n'en doa mui spi da lonkañ ur banne laezh. Ken gwan e oa ma ne viaoue mui zoken. Yun a azezas dirak ar rod-bleniañ, hag hep mui dale edont o skeiñ etrezek Dinarz.

* *

« Kalon ! Dimezell, » en doa lavaret Yun pa voe ar c'harr harz dirak ostaleri an Traezh-Arc'hant. « Kalon ! Kit da welout ho tad. Ma ho pefe ezhomm ac'hanon da zougen testeni dirazañ, pezh na gredan ket, e c'hellfec'h va c'havout en ti-krampouezh bihan er straed Vras, c'hwi 'oar, en hini « Da Grampouezh ar Roue Grallon » e anv. »

Ha bremañ edo Yun azezet dirak ur grampouezhenn viaouet-brav hag ur volennad sistr. Ur werennad laezh a oa ivez, evit Pat. Diaes avat boueta an diaoulig-du-se. Ret e oa bet da Yun gweañ korn e frilien d'ober ur seurt sunenn. Taol-ha-taol e soube al lien el laezh, e sanke anezhañ e genou Pat, hag hemañ a zene a-zevri-bev. Mont a rae goustad avat, ha pa zileze Yun e labour evit kregiñ en e grampouezhenn kent ma vefe yen, al lonker kaezh, nerzh o tistreiñ ennañ, a viaoue oc'h ober ur safar mezhus. Ne oa ket Yun laouen-bras. Kavout a rae dezhañ e oa ur wall-avel warnañ. N'helle mui dont a-benn da gitaat Dinarz. En derc'hent e oa o vont war-du kornog dre an aod, hag en doa ranket distreiñ da zegas an estrañjourez e kêr. En deiz-mañ en doa kroget gant e veaj adarre, hogen dre ar maeziou, ha trugarez d'an hevelep plac'h, edo distro e Dinarz a-nevez. Pebezh buhez ! Deut e oa war e deirvet krampouezhenn pa ziskouezas Pat e oa leun e stomp dre venel kousket a-greiz denañ. Yun a soñjas neuze e oa koulz aozañ e vouzellenn. Lakaat a reas Pat e godell e borpant gant aon d'e ankounac'haat, ha digeriñ an nor da gerc'hat e varc'h-houarn. E toull an nor e kejas ouzh an estrañjourez o tiskenn eus he c'harr. Yun a welas diouzhtu e oa pennfollet.

— « O ! Aotrou ! Va zad... » a grogas-hi da lavarout.

— « Grik ! » eme Yun a vouezh izel oc'h ober lagad du outi, rak meur a Saoz a oa war ar straed.

Lakaat a reas ar plac'h da azezañ e korn pellañ ar sal.

— « Div grampouezhenn ha sistr c'hoazh, Mailou ! » e c'hourc'hemennas d'ar vatezh o keginan war an tan keuneud.

— « Bremañ komzit izelañ ma c'hellit, » emezañ d'ar plac'h.

Mantret-mik e oa ar baourez-kaezh. Pa he doa goulennet digant porzhier an ostaleri hag e oa he zad er sal-debriñ, e oa bet respontet dezhi e oa aet kuit an Aotrou Heatherbrook e-pad an endervezh. Graet he doa van dirak ar porzhier da chom hep bezañ sabatuet, daoust dezhi bezañ, ha krenn. Enklasket he doa goude diwar-benn Rübenkranz. Aet e oa kuit ivez. Hag ar Reverent P.W. Punkey-Ramson ? Kuit ivez. Ha kement-all gant Pat O'Briain. Eus holl vignoned he zad ne chome den ebet en ostaleri. N'ouie ket ar porzhier da belec'h e oant aet, rak n'en doa ket prenet ar bilhedoù evito. Hec'h-unan e oa bremañ Dagny Heatherbrook, nebeut-tre a arc'hant, hogen ur c'harr hag ur c'horf marv, dezhi. Kement-se en ur vro dianav e-touez tud o komz ur yezh dianavoc'h c'hoazh. Pa he devoe meizet he gwalleur en e hezh, e tirollas da ouelañ dourek ken ma c'hlebie he c'hrampouezhenn. Yun a zeuas da vezañ diaes dezhañ. Eus an oaled, Mailou gozh a daole selloù a-gorn outañ en ur vousec'hoarzhin. Mouskanañ a rae en he brezhoneg flour :

Tabutoù a garantez,
Gerioù kalet, selloù du,
Ur pokig d'ar baourez kaezh,
Ha kerkent e vo echu.

Karantez, ac'hamen ! Ar c'houlz e oa ! War frealziñ an dimezelled, ne oa ket Yun gwall ampart. E wellañ a glaskas ober. Pakañ a reas daouarn ar plac'h en e zaoubav bras, ha dezhañ c'hoant spontus da stlepel e volennad sistr ouzh penn Mailou o terc'hel da wignal farsus outañ, e lavaras gant tan :

— « Bezit dinec'h, my dear, n'oc'h ket kollet

hoc'h-unan-penn e Breizh. Kontit war Yun Pulluc'h evit ho tienkañ. Ha bremañ bezit ur plac'hig fur ha debrit ho krampouezhenn ha div all ouzhpenn. »

An estrañjourez a savas un tammig kalon dezhi. Sec'hiñ a reas he daoulagad. Yun a lakaas anezhi da zebriñ mat gant aon na semplfe un teirvet gwech.

— « Deomp ac'han bremañ », emezañ, pa voe echu he fredig. « N'hellfen ket chom pelloc'h amzer amañ hep lazhañ Mailou, ha gant ur c'horf marv ez eus a-walc'h evidomp. »

Goustad e vlenie Yun ar c'harr war-du Sant Luner. Bec'h ar giriegezh a boueze war e ziskoaz ledan. E-doug an hevelep devezh, setu ma oa deut da vezañ mamm d'ur c'hazhig emzivad, breur d'un estrañjourez dilezet, ha perc'henn d'ur c'horf marv. Chom a rae seder koulskoude. Aner e oa dezhañ skuizhañ e benn oc'h imbroudiñ diwar-benn degouezhioù an deiz. Feiz en doa en e blanedenn evit ma trofe da vat an traoù, ha fiziañs en e spered evit diluziañ ar gudenn pa vefe ret. Brav e oa an noz, ha klouar an amzer. Bourrus-kenañ e oa evit ar paotr mont gant an hent en azez aes e-barzh ur c'harr kreñv ha gwevn, ha digor d'an avel. Bourrusoc'h e oa c'hoazh chom hep bezañ mall warnañ. Brav e vefe bet kanañ un netraig zoken, hogen ne gredas ket hen ober, dre zamant ouzh enkreuz an dimezell, hag hi o chom dilavar en e gichen.

— « Heu... Ho tigarez ma kredan goulenn kement-se, dimezell. Pegement a arc'hant a zo en ho yalc'h ? » eme Yun, hag e kendalc'has buan o santout souezh enni : « M'em eus aon e vo ret dimp kontañ pizh, rak va feadra n'eo ket bras en deizioù-mañ. N'em eus tra ken nemet tri skoed hag unnek gwenneg. »

An estrañjourez a furchas en he yalc'h en am-c'houlou al lamprig bourzh. Divoas ma oa diouzh ar pezhioù moneiz estren dezhi, e konte gorrek :

— « Ur bilhed dek... daou bezh pemp oc'h ober dek, da lavarout eo ugent, ha pevar fezhig... En holl: pevar skoed warn-ugent, ha pezhioù bihan didalvez. »

— « Aïou ! Seizh skoed warn-ugent evit daou zen, se ne bado ket pell amzer, war a gredan, zoken o febrñ avaloù-douar, hag oc'h evañ dour da bep pred. Din e vo ret kavout arc'hant ouzhpenn eta. Penaos avat... An arc'hant ha me n'omp ket mignonned vras. Marteze e c'hellfen tennañ arrez digant Al Louarn, va embanner, dre ouestlañ ur ganaouenn nevez dezhañ. Unan am eus em sac'h hag a dalvezfe bezañ embannet. Klevit kentoc'h » eme Yun, hag e krogas e :

Ma vefen-me ur peskig-mor
E dour boëmus an Arvor,

Tralatira o ge donge
ma donge o

Musc'hoarzhin a rankas an dimezell daoust d'he nec'hamant, ken fentus ma oa an ton, hogen buan e sankas e prederioù chalus adarre. A-benn ar fin e teuas soñj da Yun n'ouie ket mat perak en doa kaset ar c'harr war hent Sant Luner. Arabat dezhañ kenderc'hel er c'hiz-se befek Brest, hag e lakaas ar c'harr da chom. Koulz e oa eta lakaat ur c'hornad nevez da welout penaos en em zifretañ, ar plac'h hag eñ. Daoust hag e vefe mat mont da gavout ar bolis pe ne vefe ket ? Aze edo an dalc'h e gwir. War veno Yun, furoc'h e vefe diwall diouzh ar bolis. Evel-just, n'o deus ket ar re zigablus da gaout aon rak an archerien. Padal gwell e vefe chom hep arnodñ. Arabat diouzh an tu all ankounac'haat edo ar c'hoef marv e karr Heatherbrook, hag e oa hennezh tec'het kuit a-daol-trumm e-pad an endervezh. Paotred ar bolis a zo gwall-dechet dre o micher da spurmantiñ

an droug e pep lec'h, hag e pep den. Sur a-walc'h e lakafent diouzhtu ar c'horonal da vuntrer hag e virfent e verc'h betek gouzout hiroc'h. Setu aze ar pezh a zisklerias Yun d'an estrañjourez da gaout hec'h ali kent boule'hañ al labour.

— « Siouazh », emezi, « emañ ar gwir ganeoc'h. Kompren a ran ervat n'eo ket brav ar stal gant va zad. Perak kuitaat Dinarz evel dre guzh ha dre laer ? Petra a zo c'hoarvezet gantañ, va Doue ?... Hogen c'hwi, ne gredit ket en defe va zad gallet muntrañ ? »

— « Ma... perak en defe graet ? » eme Yuun diaestre dezhañ. « Ha lazhañ n'eo ket muntrañ atav. Gouzout a rit : ar gwir d'en em zifenn, hag ar seurt traoù-se. Forzh penaos, gwell e vo, hep mar ebet, chom hep kaout d'ober gant ar bolis. En em zizoher eus ar c'horf marv a rimp fenozh. A-du emaoch ? »

— « Emaon, pa gredit ez eo mat », a eilgerias an dimezell, rak ken mantret, ken reuzeudik e oa ha vefe bet ali gant Yun war an iskisañ menozioù. Ha kinniget en defe dezhi mont diouzhtu d'en em vezviñ, d'en em veuziñ pe da zimeziñ, kement-all he defe graet gant anaoudegezh.

Da un eur veure, edo Yun ha Dagny Heatherbrook o vont adarre gant ar c'harr war hent Sant Luner. An dro-mañ avat, e oant o skeiñ etrezek Dinarz. Yun en doa kaset da benn ar roll-labour en doa savef en e benn kerkent ha graet e venoz chom hep kemenn ar muntr d'ar bolis. Aet e oa betek Matignon ha feürmet en doa div gambr en un ostaleri vihan plijus ha marc'had-mat, evel ma'z eus kalz anezho e Breizh. Yun e-unan en doa tennet div valizenn ar plac'h e-maez eus koufr ar c'harr, lezet a-ratozh-

kaer e korn teñvalañ ar porzh. Da c'houde en doa dibunet Yun ur strobard gevier d'an ostizez gant ur pouez-mouezh saoz eus ar spontusañ. E wreg hag eñ a oa bet o fal, emezañ, mont betek Pleboull, lec'h ma oa o c'heneiled ouzh o c'hortoz. Siouazh, nepell eus Roazhon, o doa bet trubuilh gant ur gantol-elfenniñ, ha kollet hir amzer ouzh hec'h aozañ war an hent. Ken diwezhat e oa ken ne gredent mui kenderc'hel betek Pleboull. Skuizh e oant ha chom a rae un tamm mat a hent dirazo d'ober e-pad an noz...

— « Petra soñjit, Aotrou, ac'han da Bleboull n'eus ket div lev », he doa respontet ar here'hennez, didro evel ur wir Vreizhadez, hag hep teurel evezh e c'helle koll daou ostiziad dre lavarout ar wirionez.

— « Div lev hepken ? » en doa respontet Yun, « souezhusat tra ! Faziet em eus eta o lenn va c'hartenn. Ne vefe ket souezhus gant hentoù ken diaes ha re ar vro-mañ. P'emañ an traoù evel-se, gwell e vefe dimp ober un droiad da Bleboull. Nec'het-bras e tle bezañ hor mignoned diwar hor penn. Distreiñ a raimp amañ koulskoude peogwir hon eus aozet pep tra er c'hambrou. Diwezhat e vimp sur a-walc'h. Daoust hag e vo fur lezel ar c'harr er porzh da dremen dibenn an noz ? Riskl ebet ? Mat eo. Loc'homp diouzhtu, Dagny. »

Goude skrivañ A.A. Smith da anv war levr an ostaleri, e krogas Yun e brec'h Dagny Heatherbrook hag o-daou e tistrojont d'ar c'harr.

— « Evel-se », a zisplegas Yun d'ar plac'h, « e vo luziet mat hor roudoù, hag an ostizez ne souezho ket pa zistroimp d'an tarzhig-deiz. »

Yun, choant ennañ d'en em brientiñ mat, a droas-distroas e-pad un eurvezh etre Matignon ha Sant Luner, gwech war an hentoù bras, gwech war ar re vihan. A-wechoù e lazhe goulou ar c'harr. Gwechoù all e chome trumm en deñvalijenn hag e selaoue. Da gentañ e kredas klevout trouz ur c'heflusker ouzh e heuliañ. Un degouezh marteze. Paket e oa ar plac'h

en ur pallenn bras. Bep eil mare e kroge enni ar mored hag ar spont. Pa oa dihun, en em c'houlenne penaos e c'helle ar paotr blieniañ a-hed an hentoù-igoù e-kreiz un deñvalijenn ken tev n'helle ket hi gwelout ribl ar c'hleuzioù zoken. E-tro div eur edo Yun, goulou ebet war ar c'harr, war an hent etre Sant Luner ha Porzh Gwenn. Treiñ a reas ouzh an tu dehou war ur wenodenn o kas d'ar mor a-dreuz al lann. Mont a reas pellañ ma c'hellas etrezek an aod hag en diwezh e chomas evit gwir, kuzh en ur c'horn-tro. Du-pod e oa an noz.

— « War sav » emezañ o hejañ skañvik Dagny Heatherbrook. « Koulz eo ober prim bremañ. Ha kaouennañ a oufec'h ? Gouzoc'h. Mat eo eta. Traoù a-bouez hoc'h eus desket er skol war a welan. Deuit ganin. »

Dilezel a rejont ar c'harr hag e tiskennjont war un tamm traezhenn. Yun a lakaas ar plac'h d'ober ged, ouzh he gwintañ war ur penn roc'h uhelik, rak gwell e oa diwall diouzh maltouterien war o zro-vale.

— « Ma welfec'h pe ma klevfec'h unan bennak o tont, hopit evel ur gaouenn, en em guzhit er faoutenn en ho kichen, ha na fiñvit mui kent din degouezhout », a c'hourc'hemennas Yun.

Neuze e tistroas e-unan d'ar c'harr, ha goude gwiskañ manegoù e sachas ar c'horf e-maez ar c'houfr. Ul labour heugus e oa da gas da vat. Hogen ne oa ket amzer da goll.

— « Dav dezhi eta », a soñjas Yun, hag e troc'has gant e gontell al lerenn a oa o stagañ an daouarn dindan an divorzhed. Ar c'horf avat ne ziblegas ket. Gwasket e oa bet en dalc'h iskis-se a-raok dezhañ yenaat, ha ne zeufe ket da wevñ adarre keit ha ma padfe reutted ar marv. D'e venoz e talc'has Yun koulskoude. Furchal a reas en holl c'hodelloù. Hogen ne gavas enno nemet un droug-paperioù. Ar gavadenn souezhusañ a voe peder fajennig paper hag un tamm kartoñs kalet spilhennet war ar porpant ha chomet kuzhet betek-hen gant an daoulin. Re deñval

e oa evit klask gwelout petra e oa. O lakaat a reas Yun en e c'hodell da c'hortoz. Da c'houde e tastornas e diabarzh ar porpant, hogen ne voe ket evit kavout ur seizennig warni anv ha chomlec'h ar c'hemener, evel m'en defe kredet. Chom a rae d'ober eta al labour displijusañ. Tennañ al lien-fri e-maez ar genou. A-greiz hen ober e zorn a spinas elgez an hini marv hag ar bouchig a gouezhas ennañ. Evit doare ar c'horf a yae e tammou, setu pezh a soñjas Yun da gentañ. Evelato ne oa ket kozh a-walc'h, ha Yun a vezas ar wirionez. Ur barv faos peg ouzh e chik a zouge ar gwaz. Bouchig ha lien-fri a ziskennas ivez e godell ar paotr. E bal a oa tennañ kuit diwar ar c'horf marv an holl roudoù a c'hellfe bezañ graet ganto evit e anavezout, rak a-du krenn e oa Yun gant ar c'horonal Heatherbrook en abadenn-se. Un taol mat e oa bet en em zifenn, a gave dezhañ. Ne oa truez ebet da gaout d'unan oc'h ober ar vicher ken mezhus a suner-arc'hant. Gant ar soñj-se en e benn, Yun a felle dezhañ ober kement ha ma c'helle da wareziñ ar scudard kozh. Pa voe sur ne chome netra a bouez da vezañ kavet e tiwiskas hag e sammas ar c'horf marv war e ziskoaz c'halloudek. Mont a reas goustad-etrezek ar mor. En deñvalijenn ha dindan pouez e samm, ne oa ket evit mirout a strebotiñ er sodelloù ha kas mein war ruilh o storlokañ trouz en aer skiltr. Darev e oa da ziboukañ war an traezh pa glevas : hou-ou-ou, hou-ou, ou-ou.

— « Gast ! » emezañ a-greiz kalon, hag e skoachas en e buch e-barzh ur bodad lann. Nag a lec'h e oa ret kaout evit ar c'horf marv tuzum-mañ. E-pad munutennoù hir, e chomas Yun difiñv. Ne gleve tra all estreget tarzh ar mor war an traezh, ha war ar reier iro-war-dro. Gortoz a reas c'hoazh. A-benn ar fin e reas e venoz mont da deurel ur sell. N'helle ket chom evel-se en un toull en ur bod lann betek ar sav-heol. O tilezel ar c'horf-marv, Yun en em silas war e barlochoù betek ar roc'h lec'h m'en doa lakaet

ar plac'h war spi. He c'havout a reas en he gourvez e-barzh ar faoutenn, hag o krenañ evel ur barrdelioù.

— « Doue a vadelezh » emezi a vouezh izel, « n'ouien ket piv a oa o tont davedon. »

— « Piv hoc'h eus klevet pe welet, ken na rank-joc'h hopal ? »

— « Unan bennak oc'h asoupañ. »

— « Peur ? »

— « Ur pemp munutenn 'zo. »

— « Ff... » eme Yun d'inec'hiet. « Ne oa nemedon. Chomit amañ ha na vezit ket spontet o welout ur skeud war dreuziñ an draezhenn. Me e vo. Kerkent ha me er mor, ne vo ezhomm ken a c'hed. Neuze eta, kit didrouz d'ar c'harr ha va gortozit aze. »

Yun a zistroas d'ar c'horf marv hag a sammas anezhañ adarre. Tizhout a reas ar mor hep fromadenn nevez. Displijus e oa mont er mor teñval ha yen, seul vuic'h ma oa koummoù kreñvik. Bec'h en doa Yun o neuñviñ en ur stlejañ ar c'horf marv. Ma vefe bet hennezh astennet mat c'hoazh, e vefe bet aesoc'h. Ha bountañ ken na vounte gant e dreid, ar paotr ne dae ket buan war-raok. C'hoant en doa mont ken pell ha beg ar Roc'h Voal, rak, war a grede, ur froud a gavfe eno o kas da bleg-mor Dinarz. Padout a reas un eurvezh araok ma voe an neuer hag e samm marv e-tal ar beg. Pa gavas da Yun e oa degouezhet el lec'h reizh, e tiskrogas diouzh ar porpant, hag ar c'horf, goude horellañ eus an eil tu hag egile e-pad un tachadig, a zeraouas tañm-hatamm gouelediñ war e benn.

— « Beaj vat » eme Yun, hag hep mui gortoz e neuñvias en-dro diouzh e wellañ an dour o strinkañ dindan e daolioù treid evel roudenn ur vag-dre-dan. Un hanter-eurvezh goude e touare war an aod, ar riv en e izili. Redek a reas betek ar c'harr.

— « C'hwi en diwezh », a youc'has Dagny Heatherbrook, gant al levenez. « Ne oan ket pell diouzh krediñ e oac'h beuziet, paour kaezh ac'hanoc'h. »

— « Aon ebet da gaout. Gwir eo ez eo beuziñ ur c'hleñved a dad da vab em ziegezh, hogen ne grog ket ennomp a-raok hon hanter-kant bloaz. »

— « Penaos e kredit ober goap eus an Ankou er c'hiz divergont-se ? »

— « Goap ne ran tamm. Boas omp ouzñ an Ankou er vro-mañ. Ur mignon kozh eo dimp, netra ken », eme Yun en ur lammat e-barzh e zilhad.

*
*
*

— « Dellezet hon eus gopr, me 'gav din » eme Yun goude lakaat ar c'harr da chom war an hent bras, ul lev a-raok tizhout Sant Briag, hag e tennas e-maez e c'hodell e voutailhig prizius. « Deoc'h-c'hwi ar c'hob, ha din-me ar voutailh. Yec'hed mat ! »

— « Yec'hed ! Ha gouzout a rit e vez evet ar « broderskaal », yec'hed ar vreudeur, e broioù an Hanternoz ? »

— « Gouzon. Ur werennad all ? »

— « Yec'hed, breur Yen ! Ha meur a drugarez deoc'h evit kement a rit evidon. »

— « Yec'hed mat, c'hoarig Dagny ! Hag abeg ebet da drugarekaat. Ur werennad ouzhpenn ? »

— « Yec'hed ! »

— « Yec'hed ! »

— « Ur c'hentanv kaer eo Yen, » eme Zagny oc'h azezañ tostoc'h da Yun war skaoñ ar c'harr.

— « Yen n'eo ket. Yun eo. »

— « Yin. »

— « Nann, Yun. Evel-se : Y-u-n. »

— « Ne vern » emezi gant ur vouezh tener en ur sevel he dremm davet e hini.

— « Miawik ! kwik ! kwik ! » a c'harmas Pat o tihuniñ e godell Yun ha war var bezañ moustret dindan pouez ar plac'h.

— « O ! paour kaezh bisig, » emezi, hag e rankas Yun tennañ Pat er-maez da welout ha ne oa ket mac'hagnet.

— « 'M eus aon edo ar plac'h war-nes pokat din, pe me a vezo manac'h, » a soñjas Yun souezhet-holl.

— « Gwir eo didruez al lambig-mañ », a soñjas c'hoazh, goude rambreal ur pennadig, amzer, hag e vountas war nozelenn al loc'herezh.

O SENIR WAR AL LANNEIER

An Aotrou Louarn, unan eus brasañ embannerien-sonerezh Roazhon, a oa ur penn fall a zen. Ne zeree tamm ebet outañ e anv. Ma oa gwidre ennañ, ha sonaozourien Vreizh a zalc'he da wir e oa e-leizh, gwidre an arz e oa kentoc'h eget hini al louarn.

— « Setu c'hwi adarre ! » a daolas ouzh penn Yun, a oa war-lerc'h ur sekretourez o tont e-barzh e vurev hep bezañ pedet.

— « Na glemmit ket, Louarn. Plijet a-walc'h oc'h gant an deñved o tont davedoc'h da vezañ touzet ! » a respontas Yun ouzh an embanner, hag eñ un den kozh kofek o labaskennañ en e gador-vrec'h, dirak un daol c'holoet a baperioù liesliv ha liesvent. Bez' e oa berniadoù skridoù e pep lec'h, war daolioù all, war ar c'hadorioù, ha betek war al leur.

— « Ur ganaouenn nevez... » a zeraouas Yun.

— « Ezhomm ebet a ganaouennoù en amzer-vremañ, » a respontas Louarn krak-ha-krenn o vont war gomzoù ar paotr. « Na rit ket, na rit ket, arabat skeiñ war va zaol-skrivañ ! », a c'harmas buan, enkreuz gwirion en e vouezh, o welout Yun darev da zarc'haouiñ gant meilh e zorn war an daol. E-doug e weladenn diwezhañ, en doa skoet ar paotr er c'hiz-se a-greiz daelañ. Friket en doa an daol ha lakaet kement tra warni da nijal mesk-ha-mesk.

— « Gaou ! » eme Yun o terc'hel war e veilh-dorn ar wech mañ.

— « Nann, ar wirionezh ! Ur sumfonienn ne lavaran ket. Setu pezh a ra diouer. Ha n'eo ket ur sumfonienn bennak savet etre merenn ha koan. Taolit pled ouzh va gerioù, Pulluc'h : etre merenn ha koan... »

— « Ret e vefe kaout peadra da verennañ ha da goaniañ da gentañ. Ur ganaouenn nevez am eus savet... »

Ha kenderc'hel a reas an diviz war an ton-se e-pad un hanter eurvezh. Pa guitaas ar burev, Yun en doa kant skoed en e c'hodell, hogen gouestlet en doa reiñ kanaouenn « Klemmoù ar c'hofeg » a-benn ur sizhun, hag ur sumfonienn ouzhpenn evit ar bloaz nevez. Pegen diot e oa lakaat an dud da douiñ evel-se. Evel-just n'hellfe biken Yun derc'hel d'e c'her. Piv a vefe mailh a-walc'h evit sevel ur sumfonienn en un nebeut mizioù ? Bez' e oa hini « an Dour-beuz », hogen distumm e c'helle chom e-pad bloavezhioù c'hoazh. Evit ar ganaouenn, sur e oa hep klask pelloc'h, ne vefe ket prest a-benn seizh deiz. Ha dezhañ bezañ ur sonaozour brudet-holl o vezañ ma oa bet un trizek bennak eus e bennoberennoù, marzhoù dispar evel « Kensonadeg d'an Triskell », « Marv Taitiu, merc'h Mag Mór », pe « Son kozh evit an deñenn », c'hoariet meur a wech e kêrbennoù ar Bed-Kozh koulz hag ar Bed-Nevez, daoust dezhañ eta kaout en e zalc'h kevrinoù kuzhetañ ar sonerezh, ur si en doa Yun. Ne oa ket evit ober an diforc'h etre un do hag ul la. Digarez a-walc'h en doa, rak ne oa biskoazh bet heñchet da sevel tonioù. Pa oa yaouank-flamm ha skoliad e Lesneven, n'en doa diskouezet bezañ troet war gelennadurezh ebet. Ne rae berzh nag el lennegezh, nag er skiantoù, nag en arzoù, nag er relijion. Ne veze trec'h d'ar re all nemet er gourenerezh, ha dellid ebet dezhañ. Div wech hiroc'h ha kreñvoc'h e oa eget ar grennarded kenoad gantañ. Neuze e dad hag a grede bezañ fur, a gavas dezhañ e oa e vab ur paotr kempouezet mat, peo-

gwir ne oa dreist war dachenn ebet. En abeg d'ar c'hempouez-se, e welas e Yun danvez ur c'helenner war ar brederouriezh, rak ur souezh eo pegen tuet e vez ar gerent da zibab d'o bugale ar vicher he dije plijet dezho o-unan. Štagañ a reas Yun eta gant e studioù, hogen e-lec'h dont da vezañ ur c'helenner war ar brederouriezh, e troas end-eeun da brederour, hag a zo ar c'hontrol-bev. Diwar ar c'houlz-se, Yun a gredas start e mibiliezh strivadennoù mab-den war ar bed reuzeudik-mañ, hag e paouezas a labourat. Droukrañs a savas etrezañ hag e dad, da heul tabutoù garv. Mont kuit a reas Yun da vevañ e-unan-penn diwar netraoùigoù o tegas dezhañ un tamm arc'hant du-mañ ha du-hont. Arnodiñ a reas meur a vicher, paotr-kafe, kaner, blenier, c'hoariier ha martolod, betek ma kejas adarre gant unan eus e genskolidi gwechall, Huon Harogall e anv. Kelenner e skol sonerezh uhel Roazhon e oa deut hennezh da vezañ, hag ur violoñser dispar. Lemm a-walc'h e voe e spered evit merzout donezon est-lammus Yun da sevel tonioù eus an dibab. Klask a reas da gentañ lakaat e vignon da zeskiñ ar sonerezh evit gwir. Hogen dilezel a reas buan ar menoz taer-se. Aesoc'h e vefe bet dezhañ kelenn ur bouzar eget Yun. Rak-se e voe savet un emglev etre an daou genel. Yun a aozfe an tonioù en e benn diouzh e faltazi hag o c'hwibanfe pe o c'hoarife war ur benveg bennak da Huon Harogall. Chom a rafe da hennezh o notenniñ ha reiñ dezho o stumm klokañ. En doare labourat divoutin-se edo marteze kuzhet freskter ha dibarelezh oberennoù Yun. Diwar neuze e renas ar paotr ur vuhez diouzh e galon. Redek a rae bro hep pal na chal, tra ma tassone an tonioù en e benn a-hed an hentoù. Foranañ a rae an arc'hant hep ma teue dezhañ, gwech o vevañ en ostalerioù kerañ hag o vleniañ kirri eus ar bravañ, keit ha ma veze koeñvet-tev e zoug-bilhedoù, gwech all o ranskout kampañ dindan un deltenn goude prenañ ur

marc'h-houarn war dermen, pa veze skarzhet e yalc'h.

Setu perak n'hellfe ket reiñ e ganaouenn da Louarn er c'houlz rekis. Edo Huon Harogall end-eeun oc'h ober un droiad-diskuizhañ, hag un droiad evitañ a oa kerkoulz Stockholm hag Istanbul pe York-Nevez. Ne chome ket an disterañ spi d'e gavout a-raok e zistro. Ne oa nemet gortoz d'ober eta. Al Louarn a c'hortozfe ivez.

— « Ha kastiz mat dezhañ » a soñjas Yun. « Reiñ din kant skoed arrez hepken war ar gwall-zigarez en deus paet din un nebeut millurioù bennak en a-raok ! Ober kement-se din hag a laka an arc'hant da gouezhañ en e goufr a-sac'hadoù bras. Skarzh eo evel un urcher. Diaoulekat den !

Evelato milligañ an embanner ne splete ket. Gwell e oa eta ober war-dro ar c'harr hep mui gortoz. Diouzh ar mintin Yun en doa graet e venoz e guzhat. Furoc'h e vefe e pep keñver. Deiz pe zeiz e vefe adkavet ar c'horf marv ha den n'hellfe gouzout ha ne zeufe ket ar bolis diwar hir enklask da c'houlenn keloù eus ar c'harr ? Diouzh an tu all, tud estreget paotred ar bolis a oa oc'h emellout en istor, evel ma oa diskouezet anat gant an darvoud c'hoarvezet e Matignon. Pa oa Yun distroet d'an ostaleri d'an tarzhig-deiz en doa lezet ar c'harr er porzh. Da c'houde e oa aet Yun ha Dagny d'o gweleoù hag ezhomme bras dezho da gousket c'hwec war-lerc'h fromadennoù an dervezh. Antronoz vintin, o vont da lakaat ar valizennoù er c'harr kent mont kuit, en doa gwelet Yun e oa bet torret dornell dor ar c'houfr. Evit doare, deut e oa unan bennak da deurel ur sell er c'houfr, hag ouzh e gavout alc'houezet, en doa freuzhet ar botailh gant ur benveg.

Sinet en doa e labour, koulz lavaret, dre lezel war an difanker m'en doa kemeret harp warnañ louc'hadur fraez ha resis e zorn kleiz. A-du e oa bet Dagny evit derc'hel ar c'harr er c'hloz betek

gouzout. Arabat e oa avat e lakaat en ur c'harrdi bennak, lec'h ma vefe bet adkavet buan gant neb a glaskfe. Setu perak en doa Yun soñjet e ti Huon Harogall. Hervez e voaz, en doa lezet e geneil e alc'houezioù gantañ, d'ober un dro ensellout ur wech ar mare, pe da gaout lojeiz, pa blijfe dezhañ. Edo ti Huon Harogall e-kreiz ul liorzhiq nepell eus an Tabor. Un ti bihan e oa, dezhañ ur c'harrdi er rez-douar, evel m'eo deut da vezañ ar c'hiz. Eno e lakaas Yun karr ar c'haronal Heatherbrook hag e tiliammas e varc'h-houarn dioutañ. Tremen a reas ur pennad amzer oc'h aozañ bouzellenn ar rod-araok, a oa bet toullet war hent ar c'hoad en derc'hent. An abeg d'an toull e oa un tach-botoù ledan e benn, evel ma vez tapet ken alies. Echu e labour ez eas Yun da vale a-dreuz holl gambroù an ti, da welout hag a-ratre e oa pep tra. N'oufed ket krediñ pegen digempenn e c'helle Huon Harogall bezañ. Biñsañ a reas Yun tuellenn ar gibell a oa o teverañ div sizhun 'oa, lezel a reas dre zievezh ar goulou war enaou er gambr-gousket, alc'houezañ muzulier an aezenn-deviñ, sparlañ stalafioù ar prenestroù er sal-studi, kinnig bruzun bara da zebriñ d'ul logodenn dilezet er gegin, reiñ un tamm sukr da sunañ da geliennoù o c'hlaouriñ gant an naon. Alc'houezañ a reas dor an ti oc'h ankounac'haat dor ar c'harrdi damzigor, ha goude-se, seder e goustiañs, e lammās war e varc'h-houarn hag e skoas etrezek Dinan. A-greiz tremen dirak ur stalig e troas ur froudenn en e benn, hag ez eas da breñañ ur profiq evit Dagny Heatherbrook.

*
*
*

Abaoc tri-c'hard-eur edo Dagny azezet dirak un tasad chokolad tev e kafedi « Ardamez Dinan ». Diouzh ar mintin e oa bet divizet etrezi ha Yun e

vefe eno al lec'h d'en em gavout. O vont da Roazhon en doa Yun he lezet e Dinan d'e c'hortoz. Erbedet en doa dezhi ar gêr gozh-se hag he mirdi. Diskouezet en doa ivez an ti lec'h ma vefe roet dezhi ar gwellañ krampouezh d'he merenn. Ar paotr, evit doare, ne veve nemet diwar gramponezh a-hed an devezhioù. Eviti, goude bale e kêr, he-doa kavet dedennusoc'h mont da zebriñ en un ostaleri. Dibabet he doa unan evit hec'h anv : « Breizh-Veur ». Bez' e oa legestr e-giz Arvor war ar roll-meuzioù, hogen n'he doa ket kredet arnodiñ ar boued doueel-se adarre. N'he doa ket tennet diwar he fred kement a frealz hag he doa soñjet da gantañ. Ken unanik e oa ar gaezhez. Ne oa ket evit tremen hep imbroudiñ war zarvoudoù an derc'hent. Doan vras a oa enni en abeg d'he zad. Daoust hag e galon a vefe bet rannet gant tec'h e vere'h da heul o rendael ? Petra a oa c'hoarvezet gantañ, ouzh e lakaat da vont kuit a-daol-trumm ? Pe gevrin a oa hini ar c'horf-marv, ha petra en doa d'ober gant he zad ? Petore irienn a oa etre holl vignoned ar c'haronal Heatherbrook ken n'o doa steuziet a-gevret gantañ ? An holl c'houlennou-se a vefe en he fenn ken na boanie. Ar mirdi lec'h m'he doa tremenet hec'h endervezh e-touez ar c'hozh-kailhezou, a ziwane diouto peoc'h dous ha melkonius an amzerioù gwechall, n'en doa ket bet levezon a-walc'h evit he sioulaat.

Edo bremañ oc'h evañ chokolad, c'hoant dezhi da gaout un aspirin, hag ur c'hoant diaes a-walc'h da seveniñ daoust dezhañ bezañ eeun koulskoude. Mevel ebet n'ouie ar saozneg en « Ardamez Dinan » ha poan he doa bet ar plac'h o c'hourc'hemenn un evaj bennak. Te ne felle ket dezhi kaout peogwir e ouie dre skiant-prenet ne vefe ket glec'hiet a-zoare, hag e vefe ur skrij e evañ. Kafe ne oa ket diouzh he blaz, er c'hontrol da vere'hed ar vro a hañvale lonkañ kafe rouzig noz ha deiz. Brav e vefe bet aet ganti ur chug-frouezh bennak, hogen penaos her goulenn ?

Dibabet he doa eta un tasad chokolad, ha daoust d'ar ger da vezañ an hevelep e brezhoneg hag e saozneg, e addistagañ pemp gwech he doa ranket evelato kent bezañ komprenet gant ar mevel. Petra vefe eta evit gourc'hemenn un aspirin gant ur werennad dour fresk ? Daoust hag aspirin a veze lavaret aspirin e brezhoneg zoken ? Sur a-walc'h ne veze ket en ur yezh ken pell diouzh pep tra a anavezze. Prenet he doa ur yezhadurig brezhonek « Ar brezhoneg en ur sizhunvezh » e anv, hag ivez ur geriadurig dorn saoznek-brezhonek, hogen ne oa ket evit kavout ar ger « aspirin » ennañ. Da grediñ oa n'o deveze morse poan-benn ar Vrezhoned. Ar gwellañ a vefe dezhi mont e kêr betek kavout un ti apotiker. Ne rafe ket. Re skuizh e oa. Chom a rafe en hec'h azez dirak he zasad chokolad da c'hortoz Yun da zegouzhout. Diwezhat e oa ar paotr. Daoust ha netra fall ne vefe c'hoarvezet gantañ. Ur chañs e oa c'hoazh en he gwalleur gallout kontañ war un den hegarat, habask ha kalonek eveltañ.

A ! Setu ma tegouezhe en diwezh. Dagny a dennas un tamm paper er-maez eus he geriadur evit bezañ darev d'ar souezhadenn he doa prientel da Yun.

— « Me youn tri layoun da giliout ti ederri, Youn » emezi o vesteodiñ d'ar paotr tra m'edo hemañ o tematañ hag oc'h azezañ dirazi. Evit ur souezhadenn e oa deut he zaol da vat ganti. Yun a zispourbellas e zaoulagad hag a chomas direspont.

— « Ti indivout iounenn ma tlo » a gendalc'has Dagny plijet gant nerzh he c'homzoù.

— « Hañ ? Ata ! Dagny, pe yezh a gomzit bre-mañ ? »

— « Brezhoneg. »

— « Biskoazh ! » eme Yun o kregiñ en tamm paper. Lenn a reas warnañ : « Me on tre laouen da gwelout te adarre, Yun » ha « Te endevout unan mat tro ? »

— « Eus un aspirin em eus ezhomm... » a zeraouas ar plac'h.

— « Souezh ebet, » eme ar paotr en ur c'hoarzhin hag e c'halvas ar floc'hig.

— « Feiz, » emezañ pa voe aet kuit ar c'hrennard faro-meurbet en e zilhad glas ha melen, « n'eo ket fall, evit un arnodenn gentañ d'an nebeutañ. 'M eus aon avat hoc'h eus graet kentoc'h gant ho keriadur nevez-flamm eget gant ho yezhadur tanav. Padal kontit warnon evit ho kenteliañ war ar brezhoneg ma fell deoc'h deskiñ. A-hend-all spurmantet em boa e oac'h bet ur plac'hig fur hiziv, hag ur goprige am eus degaset ganin evidoc'h. »

En ul lavarout kement-all Yun a zigoras e bakad.

— « Sell'ta ! Daoust ha n'eo ket ur marzhig ? » emezañ goude lakaat ur pod-te pri ruz war an daol. « Er pod-te-mañ e vo graet te eus ar beg, hen touiñ a ran, te evel m'hoc'h eus c'hoant kaout abaoe m'hoc'h eus kuitaet Bro-Saoz. »

Ha Yun o tiskleriañ d'e vignonez o defe o daou ezhomm bras eus ar pod-te-se en amzer da zont. Goulenn a reas bezañ digarezet ma tistroe gant nebeutoc'h a arc'hant eget m'en doa bet spi. Kalon an embannerien avat a zo didruez. Hag ouzh ar vosennese n'helle ket stourm. Ne oa nemet plegañ eta. Kant seizh skoed warn-ugent hepken o doa en holl, dezho da vevañ betek adkavout an Aotrou Heatherbrook. Pegeit e padfe kement-se, ne oant ket evit gouzout. Rak-se furnez ne vefe ken lakaat an arc'hant da badout hirañ ma c'hellfent. Ur c'hant skoed bennak n'o c'hasfe ket pell mar dafent bemnoz da gousket en ostalerioù ha div wech bemdez da brejañ en tavar-nioù. Skiant-prenet en doa Yun war an dachenn-se. Kinnig a reas eta da Zagny bod e deltenn. Evel-just ne vefe ket dereat-kenañ o vezañ ma oant plac'h ha paotr, hogen an dra-se a c'helle bezañ aozet, o lodenniñ al lec'h e daou gant ur ouel bennak. Ne wele ket Yun penaos en em dennañ e doare-all. E-sell ar boued, Yun a ouie penaos poazhañ predoù marc'had-mat diwar besked ha kregin.

— « Eomp da gampañ eta » eme Zagny. « Ar brasañ fiziañs am eus ennoc'h, hag ho heuliañ a rafen betek penn all ar bed diouzh ret. »

« Hag a zo mat. Ar pouezusañ a-raok kuitaat Dinan e vo klask feurmiñ ur marc'h-houarn deoc'h, rak hent bras a c'hellomp kaout d'ober amañ hag ahont. »

— « Bremañ deskit ho kentel gentañ war ar brezhoneg, ha goure'hemennit hoc'h-unan : ur werenad dour fresk mar plij. N'eo ket fall. Daoust ha Pat en deus tañvaet ur bannac'h chokolad ? »

— « Dam, n'en deus ket sur-mat, Ken bihan eo ar paour bisig. E laezh en deus bet ha gant plijadur. »

— « Mont a rankomp bremañ. »

*
*
*

Paneve bet he nec'hamant a-zivout he zad, biskoazh n'he defe Dagny Heatherbrook bevet ken bourrus hag e-pad an nav devezh tremenet o kampañ gant Yun. Er c'hiz-se he defe kendalc'het betek penn he buhez hep soñjal en amzer, rak gant Yun e teue an amzer da vezañ un dra diresis ha didalvez. Burzhudus e oa ar paotr. Ar vro a anaveze korn ha digorn. Gouest e oa da zibab lec'hioù-kampañ brav ha didud. Morse ne bellae kalz diouzh an aod, daoust dezhañ kemm a dachenn bemdez, abalamour m'hen krede furoc'h. Ur gwel war ar mor a glaske kaout atav. Evel m'en doa displeget e-unan, e zaoulagad a skuizhe pa n'hellent ket parañ war an dremmwel pellañ. Gouzout a rae ivez penaos toullañ kaoz gant tud ar c'hornad-bro, ha morse ne save tabut ganto. Ar gwechoù kentañ e oa Dagny un nebeudig chalet pa zeue ur c'houer bennak da deurel ur sell tostoc'h

ouzh ar re gampet war e zouareier. N'helle ket ar plac'h mirout a vezañ aonik rak seurt gwazed ventet ledan ha kreñv, gwisket en o dilhad espar ha kaer, un tog du sanket mat war o fenn dalc'het uhel, hag a chome dirak an deltenn sonn war o divesker, kroaziet o divrec'h, o daoulagad o lugerniñ taer en o dremmoù roudennek difiñv, gerioù tregernus evel trouz ar mor en o genou hep na luske nag o javed nag o diweuz. Gant un nebeut komzoù ar paotr a droe an den da vignon, a lakae anezhañ da c'hoarzhin, hag e bede da gemer ur banne gwin-ardant, sistr pe gafe. A-wechoù ar c'houer a chome pell amzer da selaou ouzh kanaouennoù ha da ganañ an diskan a-gevret. Pa 'z ae kuit e lavare atav perc'henn an douar : « Mignon, c'hwil a zo ur gwir baotr va Bro ; plijet e vin ouzh ho kwelout amañ keit ha ma vezo brav ganeoc'h. Ha du-mañ e vezo digor bras an nor deoc'h atav pa zeuiot. Kenavo. »

Ya, buan e tremene an amzer, hep ober nemeur a dra koulskoude. Dilec'hiet e veze peurliesañ e-kreiz ar mintinvezh. Pa zeue koulz merenn, ur c'horn nevez diouzh e c'hoant en deveze Yun kavet atav. Neuze e save e deltenn diouzhtu tra ma tispake Dagny ar stalikerezh keginañ : ur gastelodenn, ul loa, ur forchetez, ur voutailh, ur c'hobed nikel, ur pod-kafe, ar pod-te pri ruz nevez prenet, hag ur voestig houarn ma oa enni ar podoùigoù pebr hag holen, ar pod amanenn hag ar greun kafe. Morse ne fellas da Yun prenañ ur benveg ouzhpenn. War e veno, ober gant an nebeutañ ar gwellañ a ranke ur gwir gampour. Dav e oa dezhañ implijout binvier Doue, ar bizied, ar vein, an douar hag ar c'hoad. Hag e gwirionez gant an nebeut en doa ha kalz ijin e teue ar paotr a-benn da geginañ meuzioù eus an dibab, evel n'he doa Dagny biskoazh tañvaet. Rak d'ober lid d'e ostiziadez e poanie Yun, ha merzet en doa pegen techet e oa d'al lipouseri. Evitañ, en amzerioù boas, e veve eeun-tre diwar grampouezh ha kafe. Hogen

skuishaet buan he defe Dagny gant-se. Yun a lakae an tan keuneud da gregiñ etre tri maen tev. En e gastelodenn e poazhe keusteurenn gant konikled tapet gant ul lindag e-pad an noz, ha da hilienn e teue prun, gwin ha louzoù pod. Gwechoù all e roste anezho dazlart-mat ouzh ur ber koad krañ-kevez, pe c'hoazh farset gant onion ha goloet a gaol e vezent lakaet en ur forn kleuzet en douar. Soubenn-besked a rae war sili-mor a yae da loc'heta e-pad an tre. Kranked ivez a veze debret e-leizh. O tremen dirak ar mereurioù e veze prenet, marc'had-mat spontus, bara, vioù, amanenn, dienn, bleud ha laezh, ha da c'houde Yun a zeue a-benn da boazhañ dalc'hmata en e gastelodenn alumennoù tev, enno meskl, rigadell pe chevred. Gouzout a rae ivez penaos ober kram-pouezh saourus war ur maen kompez tommet-mat. Anavezout a rae c'hoazh kant-ha-kant segred all : vioù hag avaloù-douar poazh er glaou tomm, kig krazet war ar regez, fars buan, yod kerc'h, yod ed-du, brennig rostet en o c'hregin ; bemdez e veze un dra nevez lip-e-bav da dañva. Dont a reas Dagny da garout ar sistr n'he doa biskoazh blasaet betek neuze.

Pa veze echu ar predoù Yun a vale ar greun etre daou vaen hag a zoure kafe kreñv. Bep beure hag e-tro pemp eur en endervezh, ar plac'h a c'helle, trugarez d'ar pod pri ruz, evañ un te par d'hini gwellañ Bro-Saoz. Kentoc'h eget te, evitañ e rae Yun ur seurt kafe rousig dioutañ e-unan, dre silañ laezh tomm e-lec'h dour war ar poultr. Evit Pat, brav-kenañ ez ae atav e vanne laezh gantañ. Evel just kempenn an traoù ha keginañ a bade hir amzer. Ar peurrest eus an deiz a veze implijet da vont da vale war droad, da gouronkañ, da besketa hag ivez da zivizout. Pa serrnoze, goude koan, e kane pe e sone Yun tonioù, hag e vignonez voemet-holl he defe selaouet outañ betek tarzh-an-deiz hep gouzout dezhi.

D'an noz kentañ, e tennas Yun e-maez e sac'h ur gorzenn goad hag e-maez ar gorzenn ur fleüt voan hag hir, seizh toull dezhi. He graet en doa e-unan gant askorn-gar ur gerc'heiz.

— « A-holl-viskoaz on bet troet-tre war ar fleütou, » a zisklerias Yun tra ma selle Dagny gant estlamm ouzh ar pezh-labour munut dispar-se, kizellet a-benn-da-benn en un doare brezhon-rik. « Ha va hini gentañ a zo bet abeg da spontusañ kastiz va bugaleaj. Un deiz bennak ma oan bet lezet va-unan-penn er ger, va menoz a ris sevel ur fleüt Pan. Klokañ danvez a gavis d'hen ober, ne voe tra ken nemet gwalenn-higennañ va zad. Hemañ a oa un higenner touet, ha lorc'h bras ennañ gant e walenn vrav korzenn vambouz japanat. Ha setu-me ouzh he heskennat e tammoù seul verroc'h ma teuent da vezañ moanoc'h. Da c'houde e stagis war div dreuzellig an holl dammoù-se renket diouzh o ment. Nav notenn am boa da c'hwezhañ a-dreuz va fleütig. Ne oa ket reizh-reizh pep notenn anezhi, hogen ne raen forzh. Dont a ris buan da seniñ un nebeut tonioù warni. Da zistro va zad setu-me paour kaezh bugel dizrouk o tiskouez va skiant nevez dezhañ. Ac'hanta, pebezh abadenn ! 'M em eus aon e plije gwell d'am zad higennañ eget selaou ouzh sonerezh e vab. Kerkent ha gwelet ar freuzh, va feskennata a reas a greiz kalon. Ne oan nemet em eizhvet bloaz, ha koulskoude em eus koun c'hoazh hiziv eus ar feskennad-se. »

— « Paour kaezh arzourig dianav » eme Zagny.

Damc'houde ar fleütig askorn-kerc'heiz a stagas da zasseniñ en aer sioul an noz. Moan ha gwinfet uhel-uhel e oa an ton anezhi, hep bezañ skiltr an disterañ evelato. Er c'hontrol, flour evel mel e oa, kuñv evel hidoub aezenn gouyen an nevez-amzer o c'hwezhañ e broustoù yaouank al lann. Seniñ a rae Yun ur c'hlemmigan eeun ha glac'harus ken na oa ar plac'h war-nes skuilhañ daeroù. Ar fleütig a zal-

c'he da ouelañ goustad d'he hiraezh divent, ha da Zagny fromet-holl e teuas ur weledigezh evit kentañ gwech en he buhez : e korn an oaled en un ti bihan, didud ha yen, edo ur vaouez yaouank azezet war benn ur skaoñ dirak un tan o vougañ. A-wechoù e tarzhe ur flammig uheloc'h, o kas ur skleurenn verr. Hogen gwisket e oa ar vaouez e dilhad du pounner hag ar goulou ne groge nemet war he dremm displiv hag he daouarn kroaziet war he barmenn. Gouelañ ne rae ket. Huanadiñ ne rae ket. Sellout difiñv, sellout atav an tan o vougañ, ne rae ken. Hec'h ene ne oa mui ganti.

— « O ! Yun, en anv Doue, a-walc'h din, pe e ranno va c'halon », eme Zagny a-daol-trumm. « An ton-se am eus klevet gwechoù 'zo ha kavet ennañ mouezh c'hilanañ an dic'hoanag. Biskoazh evel hiziv avat. Ur fleüt-hud eo ho hini. »

— « N'eus hud ebet, mignonez. Pep ton a vez savet evit ur benveg seniñ, hag ur benveg hepken. C'hoariet war un all e koll diouzhtu an darn vrasañ eus e spered-kuzh. « Glac'har an intañvez yaouank » a zo bet savet evit va fleütig askorn, ha fleüt all ebet. »

— « Ac'hanta, Yun ! Ken sod on bet o chom hep hen kompren buanoc'h. C'hwil eo Pioulak ! Kement-se a reer eus hoc'h anv e Bro-Saoz. Pioulak ! va sonaozour karetañ. Ha bezañ gantañ hep gouzout din ! »

Tro he doa Dagny Heatherbrook da gaout he gwalc'h a sonerezh Yun Pulluc'h, rak hennezh ne rede ket bro hep kas e fleütig, e vombard hag e viniou gantañ. Seniñ a reas evit e geneilez kel lies ha ma plije dezhi. Tridal a reas ar plac'h gant sonioù trenk ha taer ar vombard pa gane a-hed ar « Sumfonienn d'an Triskell » ergerzhadenn veur ar Gelted kozh war-lerc'h an Heol, ha kurioù kalonek o c'hadourien dispouron ouzh o enebourien arallouenn. Meizañ a reas gwelloc'h ivez plegoù kuzhetañ ene Brei-

zhiz diwar selaou ouzh froud lieston, diehan ha kevrinus ar biniou. Naon a feiz uhel, ezhomm brou-dus da venel skoaz-ouzh-skoaz gant an Anaon, kredenn start en ur bed dianav e-kichen hini mab-den, boaz da lakaat an Ankou da geneil pemdeziek, gallowd da c'houzañv seder hep klemm na fallgaloniñ ar Ret Krisañ, c'hoant da gantren dindan oabloù nevez mesk-ha-mesk gant an donañ karantez ouzh ar Vro Gozh, gwad brouezek ha kalon vadelezhus, spered entanet ha teod flemmuñ, daoulagad kuñv ha genou kalet, setu penaos e wele Yun e ouenn, setu danvez e sonerezh o tremen e mouezhioù dibaouez ar biniou.

Pezh a c'houlenne ar plac'h e sone Yun diwar e oberennoù brasañ. Alies ivez ec'h aoze tonioù nevez diouzh e froudennoù, pe e roe da dañva d'an estrañ-jouez kanaouennoù kozh dispar Breizh. Evito koul-skoude, ne gare ket ober gant e fleüt, e vombard pe e viniou, rak war e veno, ur ganaouenn troc'het diganti he c'homzoù a oa ken diglok hag ur c'horf dibenn. O c'hanañ a rae eta, ha teñvalijenn an noz a dregerne gant e vouezh don ha nerzhek o tiskuliañ trivliadennoù-kalon ur bobl a zo enni lorc'h ar Gelted, ha fiziañs da zistreiñ goustad ha sur en he brud-wechall.

*
* *

Da vinlin an navet deiz kampañ, e lavaras Dagny Heatherbrook da Yun, a oa o lemel e varv dirak ur melezeur re vihan :

— « Gouestlet ho poa diskouez din an traoù hoc'h eus kavet war ar c'horf marv, ha n'hoc'h eus ket dalc'het d'ho kêr betek bremañ. »

— « Mmm, mmm » eme Yun o skrabañ e chik.

« Disoñjet-krenn am boa », emezañ goude echuiñ al labour diaes-se. « O c'havout a c'hellot en ur c'hodell bennak em sac'h. »

Da furchal ez eas Dagny, hag ur pakadig paper kelaouenn a dennas er-maez. Ennañ e kavas ar bouchig faos, an doug-paperioù, al lien-fri, pevar zamm paper hag ul luc'hskeudenn. Evel pep merc'h, gant an debron-gouzout a veze alies taget Dagny. En em astenn a reas war ar geot da sellout pisoc'h ouzh an traoù, hag a-barzh nemeur e teuas Yun en he c'hichen. Ul lizherenn P a oa broudet war gorn al lien-fri. En doug-paperioù merket ivez gant ur P ne oa nemet dek skoed. Sur a-walc'h an holl baperioù a oa bet tennet kuit anezhañ gant ar muntre da virout ouzh ar c'horf marv da vezañ anavezet gant ar bolis. N'en doa ar bouchig du netra divoutin. War al luc'hskeudenn gozh ha disliv, e veze gwelet ur vaouez yaouank, en he sav dirak un delwenn e park-meur ur gêr bennak. Gwisket e oa e giz naontek kant pemzek, war a lavaras Dagny. War du gin ar skeudenn ne oa nag anv na bloaz-ha-deiz. Chom a rae ar peder fajenn a hañvale bezañ bet roget diouzh ur c'harnedig. War bep hini e oa skrivet e lizherennoù meur gant ur c'hraion ur frazenn verr, an hevelep hini bep taol, hogen en ur yezh disheñvel :

It is not escaping us you are now (1)

De kan ikke forgaa os nu (1)

Vous n'échapperez pas à nous maintenant (1)

Sie wollen nicht losgehen jetzt (1)

— « Ne zesk ket kalz d'imp », eme Zagny « paneve n'eo ket bet skrivet gant un den gouiziek bras war an norvegeg. Nepred n'en defe graet un Norvegiad gant ar ger « forgaa ». Gant « gaa ifra os » ne lavaran ket. »

(1) Tee'hout diouzhimp n'hellot mui diwar vremañ.

— « Anat eo eo bet skrivet gant un iwerzhoneger pe d'an nebeutañ un Iwerzhonad » eme Yun. « Da gentañ : « It is not escaping » a zo un dro lavar iwerzhonek saoznekaet. D'an eil, doare-tresañ an T hag ar G a ziskouez fraez e oa ar skrivagner boas da implijout al lizherenneg ouezelek. Ar frazennoù er yezhoù all a zo skrivet diwar zorn an hevelep den, daoust dezhañ bezañ distreset e skritur kement ha ma c'helle. Sell 'ta amañ hag aze, an hevelep doare da bouezañ war varrenn diabarzh an E. Hag ouzhpenn-se troet en deus pep frazenn diwar ar saozneg. Evel m'hoc'h eus lavaret hoc'h-unan, « forgaa » diwar « escaping », « à nous » diwar « us », « Sie wollen nicht » diwar « You will not » hag ur bern fazioù all o lakaat sklaer ne ouie mat nemet ar saozneg ha marteze an iwerzhoneg. »

— « Feiz, souezhet-bras on, Yun. Danvez un enklasker-polis a zo ennoc'h. »

— « Aha ! N'eo netra c'hoazh. Gortozit. A-benn nemeur e kavin ar muntre hag eñ ur morian, en e zaou-ugent vloaz ha born e lagad kleiz. E vlev a ya war wennat... »

— « Gwir ? »

— « Hep mar ebet. Dougen a ra e flip e skouarn dehou ur walennig aour. Ur rezad fals-dent en deus ivez. Ar garvan uhelañ war a gredan. Dalc'het gant ar remm eo e vamm gozh. Evit e zilhada... »

— « A-walc'h ! Goap a rit ouzhin, Yun. »

— « Farsal a ran evel-just. Me, un danvez enklasker ? Kaezh ac'hanon ! N'eo ket dre ma wigoure Sherlock Holmes war e violoñs em befe-me an hevelep donezonou-spered hag eñ abalamour ma fleütan pe vinoaouan. »

— « Koulskoude, sellit pezh hoc'h eus anavezet diouzh peder faperenn. Hag ur skouer all ouzhpenn : daoust ha n'hoc'h eus ket kavet diouzhtu diwar va gwelout ez on hanter-saoz, hanter-norvegiat ? Ijin an enklasker eo c'hoazh. »

— « Chebik-Doue ! Nag ur burzhud ! Kemend-all am eus kavet hep prederiañ. Troet en deus em penn n'ouzon dare perak zoken. Eo, gouzout a ran a-walc'h pa soñjan bremañ. Piv n'en defe ket kavet ar wirionez evel don diouzh klevout ho saozneg flour seurt n'eus nemet e genou saoznegerien a-vihanik, ha diouzh gouzout hoc'h anv saoz hag ho kentanv norvegiat ? »

— « Ne vern. Lemm eo ho spered evelato. »

— « Fazi adarre. Lemm va spered ! Va Doue biniget ! Ken diaes eo din kregiñ en ur soñj em penn hag en un tamm soavon kouezhet en ur gibellad dour lous. »

— « Sotonioù n'eo ken. Krediñ start a ran-me ez oc'h gouest da imboure'hiñ ha da gavout pezh a zo c'hoarvezet. Bremañ m'hoc'h eus graet kement wardro ar c'horf marv, n'hellit ket chom hep klask dis-koulmañ ar gudenn. »

— « Doue ra viro » eme Yun, n'en doa c'hoant ebet da vont war roudoù ar c'horonal Heatherbrook da dapout ar muntrer.

— « Bezit poellek, Yun. N'hellit ket tremen e-biou d'ur muntr hep gouzout piv a zo bet lazhet, piv en deus lazhet ha perak. »

— « Gellin laouen. »

— « Na pebezh paotr aheurtet ! Evelato n'hellit ket va lezel en enkadenn-mañ. Kontañ a ran war-noc'h evit adkavout va zad. Va harpañ a reot, Yun ? »

— « Disheñvel eo kement-se. Hen ober a rin a galon vat. Kerkent ha warc'hoazh ez in rag-eeun da Zinarz da welout petra a c'hellin ober. »

PENNAD 6

B. B.

Lezet en doa Yun ar plac'h ha Pat da dommheoliañ war ur c'horn lanneg, ha deut e oa beure-mat da Zinarz. Evel-just n'en doa ratozh resis ebet. Spi en doa klevout ger pe c'her diwar-benn ar c'horf marv. Klasket en doa end-eeun e gas gant ar froudivor betek pleg-mor Dinarz, o soñjal e teufe marteze ar bolis a-benn d'e anavezout. Abaoe ar c'houlz-se en doa tizhet ar c'horf koeñviñ ha sevel d'ar gorre adarre. Majjan, ar gomer gozh, a oufe pep tra sur a-walc'h. Ur c'hazh ne varve ket er vro hep gouzout dezhi. Ne oa nemet mont da di « Krampouezh ar Roue Grallon » ha goulenn outi.

— « Ata ! paotr » a hopas ur gwaz azezet ouzh un daol pa 'z eas Yun e-barzh ar sal. « Nag un drugar da welout adarre ! Penaos emañ ar bed ganit ? »

— « Eus ar c'hentañ, » a respontas Yun un tam-mig chalet, rak kejañ dres gant ar c'heneil-mañ a oa, e gwirionez, un taol fall evit e enklaskig. Benead Bondu ne gemme ket kalz o vont war goshaat. Mentet bihan ha ledan e oa evel m'eo alies Kernevez. Un druez avat, e save kof dezhañ. E zremm karrezek-ledan stag ouzh e ziskoaz gant ur choug tev berr-tre a lakae anezhañ heñvel ouzh un tarv. Parañ a rae war ar bed sell buhezek-bev e zaoulagad broc'h. Den n'en defe kredet e oa kuzhet dindan e neuz pounner unan eus speredoù dilloañ Breizh. Herrek

da veizañ, herrek da embreger, Benead Bondu en doa diskouezet e berzhioù mat raktal goude emouestlañ e renkoù ar bolis. Pignet en doa buan d'ar garg a bennseller. Diwar neuze e vrud ne reas nemet kreskiñ bemdez. Boas e oa deut zoken, e-touez ar boliserien, d'ober « ur gudenn giz B.B. » eus an holl gudennoù rouestlet ha kevrinus a zegouezh a-wechoù gant ar bolis. Amprestet e oa bet diganto an dro lavar-se gant ar gelaouennourien da reiñ blaz d'o fennadoù.

Keneiled e oa Yun ha Benead Bondu pell 'zo. P'edont e trivet klas ar skolaj, e oa bet ur c'hrogad spontus etrezo da heul un tabut er sal-debriñ a-zivout ur gouign-amanenn. D'ar c'houlz-se edo Yun war an hent mat da vezañ ur ramz, hag eskemmet en doa e asied gant hini Benead Bondu en ur lavarout dichek :

— « Brasoc'h eo da jelkenn eget va hini-me. N'eo ket reizh. Ar jelkennoù brasañ d'ar re vrasañ, ar jelkennoù bihanañ d'ar re vihanañ. Setu ! »

Egile avat, evitañ da vezañ kalz berroc'h e vent, a oa kreñv ha kalonek. Paket en doa krog e blev Yun gant e zorn kleiz tra ma skoe mibin warnañ gant e zorn dehou. En e sav e oa aet Yun, hogen Benead Bondu a oa chomet a-istribilh ouzh e vlev hag o winkañ-diwinkañ ouzh divhar e enebour. Evit en em zifenn en doa krapet Yun e strad bragoù Benead Bondu, hag ouzh e zibradañ en doa miret outañ d'an nebeutañ da reiñ taolioù-treid. Siouazh dezho, re e oa evit kempouez Yun, ha kouezhet e oant o-daou dindan an daol o teurel al listriaj d'an douar. Evel pa vefe bet ur gourc'hemenn gortozet ganto, abaoe derou an emgann, holl genskolidi ar sal-debriñ gwitibunan, hag i laouen betek-hen o youc'hal hepken « Sko kalet », « Torr e benn », « Dav dezhañ » a oa en em daolet trumm hag a-benn-kaer da reiñ skoaz d'ar stourmerien. Pa oa bet deredet ar vistri-studi, o doa kavet ur veskadeg diaoulek, un tousmac'h-ifern,

ha daou pe dri arzour o c'hoari pep hini ouzh e du stlepel asiedoù war-nij a-dreuz ar sal. Ur c'hardeur a oa tremenet kent ma renas ar peoc'h adarre. Ne oa ket chomet ur pezh listriaj didorr. Yun hag eñ ur paotr leal, en doa anzavet bezañ an hini kablus ha kastizet e oa bet da chom pemp sul dalc'het er c'hloz. Ne oa ket bet taolet kuit e-maez ar skolaj, rak ma vefe graet kement-se d'an holl baotred o deus en em gannet, ne chomfe mui diskibled e skolioù Breizh. Diwar an abadenn-se, e oa deut Yun ha Benead Bondu da vezañ mignoned vras. Prizet en doa Yun kalonegezh ar C'hernevad, ha Benead en doa graet stad vras eus lealded an danvez-ramz.

— « Ha petra a rez-te amañ, B.B. ? » a c'houlennas Yun ouzh e geneil goude bezañ gourc'hemennet e lein.

— « Bo ! netra a bouez », eme egile en ur huandiñ, hag e tisklerias e oa deut da sellout ouzh ur c'horf marv taolet war ar sec'h gant ar mor en derc'hent. Hogen ne oa ket kalz tra da welout. Linkrañ a rae ar c'horf, ha koeñvet evel ma oa, ne oa mui neuz dezhañ. Kredet e oa bet da gentañ e vefe ur beuziad hennak, betek m'en doa kavet mezeg ar bolis bloñsadorioù o tiskouez e vefe kentoc'h ur c'hrougad. Ne oa bet kavet netra warnañ, roud ebet da c'houzout piv e oa. Diwar e zilhadr e vefe ur Saoz evit doare.

— « Setu c'hoazh un torfed a chomo digastiz ma ne gaver ket traoù nevez », eme ar pennseller. « Ha pa dorffen va fenn, e vefe en aner, o vont diwar gen nebeut. Laouen on o vezañ galvet en-dro da Roazhon da bleustriñ war ur muntr-all, an hini a zo meneg diwar e benn e kelaouennoù ar mintin. »

— « N'em eus ket o lennet c'hoazh, » eme Yun. Benead Bondu a lakaas ur « Sterenn Gornog » dirazañ. War ar bajenn gentañ el lec'h gwellañ e welas Yun ur pennad dindan un talbenn e lizherennoù bras ha tev :

MUNTR EN OSTALERI « AN DUGED »
UR PASTOR SAOZ LAZHET GANT UR C'HORONAL KENVRO.
AR MUNTRER PAKET EN E WALL.

Ne grede ket ar paour-kaezh Yun e zaoulagad o welout anvioù Heatherbrook ha Punkey-Ramson a-hed ar pennad. Lenn a reas :

« Dec'h da noz, e-tro un eur beure, ur mevel-
« kambr, an Ao. Gwilherm eus ostaleri An
« Duged, o tiskenn diwar ar saverez er c'hwe-
« c'hvet solieradur, a glevas daou daol pisto-
« lenn, war-du reter an ti. Redek a reas betek
« penn pellañ an trepas, lec'h ma oa un nebeut kam-
« brou feurmet war a ouie. O klask petra a oa
« c'hoarvezet, e tigoras da gentañ teir c'hambr hag
« o c'havas goullo. Dor ar pedervet a oa damzigor
« ha ne oa den ebet enni kennebeut. O vont e-barzh
« ar pempvet kambr avat, an hini pellañ en trepas,
« e welas ur c'horf astennet war ar pallenn-leur
« e-tal ar prenestr digor-bras. En e sav e-kichen ar
« c'horf edo ur gwaz, ur bistolenn en e zorn. Darev
« da stourm evit pakañ krog en arm, an Ao. Gwi-
« lherm, dizamant d'an argoll, a lammas gant ar
« brasañ kalon war an den, hogen ne gavas harz
« ebet. Ar gwaz, stumm dezhañ da vezañ abafet gant
« e walldaol, a lezas an Ao. Gwilherm da dennañ e
« bistolenn digantañ. Neuze an Ao. Gwilherm o
« kemer an den e kouch, a bellgomzas d'ar merour,
« ha dizale ar bolis a zegouezhe war al lec'h. Diwar
« desteni an Ao. Gwilherm n'eus mar ebet : tapet
« en deus ar muntrer dres goude e walldaol. Hor
« gwellañ gourc'hemenoù dezhañ. »

— « Da biv ? D'ar muntrer evit doare. Gwashañ
brezhoneg a zo gant paotred ar c'helaouennoù », eme
Yun, hag e talc'has da lenn.

« Ar muntrer avat a nac'h en dije lazhet. Diouzh
« e grediñ, e vije deut er gambr raktal goude klevout
« an tennoù hag en dije kavet e vignon marv. Anzav

« a ra koulskoude ez eo e hini ar bistolenn gwelet
« en e zorn. Mezeg ar bolis en deus kavet er c'horf
« marv daou voledig o klotañ gant roudennoù kor-
« zenn ar bistolenn-se. An hini marv eo ar Reverent
« P.W. Punkey-Ramson, eus Canterbury, hag e vun-
« trer, an Ao. P.G. Heatherbrook esquire, koronal
« saoz war e leve. Abeg ar muntr n'eo ket anavezet
« c'hoazh. Diouzh ar bolis un taol-droukrañs a vefe
« ar gwirheñvelañ. Ar c'horf marv a zo bet kaset
« da Di ar C'horfoù da c'hortoz kemenn ar c'hañv
« d'e diegezh. Ar muntrer a zo bet serret. Enklask
« a zo. »

Ar pennad a gloze gant un nebeut frazennoù, ma
c'houlenne ar c'helaouennour enno, daoust hag e vefe
aotreet pell amzer c'hoazh da forbidden estren dont
e Breizh da gas da vat o zorfedoù, o tistrujañ peoc'h
Breizhiz.

— « Ac'hanta ! Va lakaat a ra da vezañ sebezet »,
eme Yun o plegañ ar gelaouenn. « N'em befe biskoazh
kredet kement-all a-berzh ar c'horonal kozh. »

— « E anavezout a rez ? » a c'houlennas diouzhtu
ar pennenseller atav c'hoant dezhañ da c'houzout
hiroc'h.

— « O ! nebeut-tre. Koaniet em eus ur wech gan-
tañ e-pad ar sizhun dremenet. N'ouzon netra diwar
e benn koulz lavarout. »

— « Ne vern, paotr ! Meur a netra a ra kalz em
micher. Deus ganin da Roazhon ha va skoazell gant
da ouiziegezh war ar saozneg. Gouzout a rez n'on ket
ur mailh war ar yezh-se, ha ma c'hellfen ober hep
ur jubennour a-garg ar wech-mañ, e vefen laouen,
rak abaoe bloavezhioù em eus lezet pennoù bras ar
bolis da grediñ ez on barrek war ar saozneg. N'eus
ket ur miz 'zo em eus staget dre guzh da zeskiñ
a-zevri-bev. C'hoant am eus bet atav da vezañ kaset
war gefridi da Vro-Saoz ha d'ar Stadoù-Unanet. Deus
ganin eta. Ur servij a ri din. »

— « Pe zeiz eo hiziv ? »

— « Ar meurzh ar 24. »

— « Ya ? Ma... Ret eo din gwelout pezh am eus d'ober da gentañ », eme Yun chalet a-walc'h, Ouzh un tu, n'helle ket tremen hep reiñ harp d'ur mignon kozh, Ouzh un tu all, ne blijje tamm ebet dezhañ kenlabourat da lakaat penn ar c'horonal er groug, paneve nemet dre zamant ouzh Dagny, a oa e zlead eveshaat outi.

— « Tav 'ta », eme Venead Bondu. « Pep den a oar n'ec'h eus morse tra d'ober estreget bale ha landreantiñ. N'ec'h eus digarez ebet. »

— « Mat eo », eme Yun oc'h ober e venoz. « Mont a rin da Roazhon hogen n'in ket raktal ganit. Va zeltenn am eus lezet war al lan e-kichen Itron Varia ar Wildo. He c'herc'hat a rin hag e kemerin karr teir eur. E-tro pemp eur e vin ez purev. »

Hag an daou vignon a gimiadas.

* *

Ne zistroe ket gant kelou aes da gemenn, a gave da Yun, o vont gant e hent. Treiñ ha treiñ a rae en e benn ar frazenn a lavarfe da Zagny. Sotoniou ne gave tra ken e giz : « Adkavet em eus ho tad. Emañ en toull-bac'h, ha yac'h. » Pe : « Mont a ra mat gant ho tad. Lazhet en deus ar pastor. » Ar gwellañ e vefe c'hoazh diskouez un dremm chalet, rannañ un nebeut gerioù evel : « En ur wall-enkadenn emañ ho tad », ha reiñ ar gelaouenn da lenn d'ar plac'h. D'ar c'houlz-se e troas ur froudenn e penn Yun da imbours-hiñ evitañ e-unan war an dachennad lann lec'h m'en doa klevet ur vouezh o kanañ en iwerzhoneg, trizek deiz' oa bremañ. Kemer a reas eta penn er wenodenn, hag a-barzh nemeur e voe adarre war an

dorgenn. Eno e lezas e varc'h-houarn hag e klaskas kerzhout rag-eeun etrezek ar mor a-dreuz ar bodoù lann, lec'h ma oa dibouket ar c'horonal pa dec'he evel un den spontet. Bremaik e tegouezhas war an tornaod. Kaer en doe sellout pizh, ne welas netra divoutin. Ma vefe bet goulennet digantañ pezh a glaske, ne vefe ket bet evit respont, rak n'ouie ket e-unan. E wellañ en doa graet da heuliañ roudoù ar c'horonal, o sellout pizh hag e oa skourroù torret er bodoù balan ha lann. Kement a skourroù torret e oa dre-holl avat, n'helle tamm ebet bezañ sur e oa deut dres d'al lec'h kuitaet gant Heatherbrook d'ar red ken prim. Yun a ziskennas war an traezh hag a heulias troad ar reier etrezek kornog. Ha setu ma kavas e traoñ ur faoutenn ur fun verniet evel pa vefe kouezhet diwar veg an tevenn. Ur fun gollet n'eo ket un dra dibaot war an aod, e gwirionez. Nevez-flamm e oa houmañ avat. Yun a grogas enni. Eus an dibab e oa ar fun-se, lies a c'hor moan ha lufr ouzh hec'h ober, seurt na veze ket gwelet e Breiz. Ken tev e oa ha daou viz, ha pemp metrad hed pe war-dro. Ar souezhusañ e oa ul lagadenn skoulmet en un doare pell diouzh boaz pesketaerien Breizh. Ar penn-red a oa graet a bemp tro neudenn an eil stok ouzh eben, en doare ma c'helle riklañ dieub-tre a-hed ar fun.

Yun a chomas digor e c'henou. E pelec'h an diaoul en doa gwelet ar seurt skoulm-red-se gwechall ? Rak e welet en doa ken sur hag edo bremañ ar fun en e zaouarn. Bez' e oa en e gown evel un doare prenestr hag outañ ar gordenn a-ispilh en diavaez. E pelec'h avat ? Yun a ouie ne dalveze ket furchal e luziaj e eñvorennoù. Ne oa nemet gortoz e teufe an hini reizh war c'horre. Azezañ a reas Yun war an traezh eta, ha lakaat ur c'horniad. Tra ma vutune dibreder e savas en e benn ur werz gozh a Vro-Wened, daman-kounac'haet gantañ :

Me oé tonket d'er groug
 Tonket a-vihanik
 De santein me hos goug
 E tougein pouez me hig.
 O ! bouréu,
 O ! bouréu Guenran,
 Kenevo
 Kenevo forbann.

Setu ! fraez e oa pep tra bremañ. An doare laga-denn-se a oa an hini implijet da grougañ tud. Ha gouzout a rae Yun neuze e pelec'h en doa he gwelet. Er mare m'edo Yun du-hont en doa roet ar C'hlu-Kluks-Klan danvez d'ar c'helaouennoù amerikan o krougañ seizh morian netra da damall dezho, ouzh leternioù porched ti-kêr Savannah. Embannet e oa bet luc'hskeudennoù bras, ha war unan anezho e oa gwelet ar skoulm-red-krougañ a-istribilh er-maez eus prenestr ur c'harr-tan.

— « Ar C'hlu-Kluks-Klan ? Na petra 'ta ? » a soñje Yun en ur c'hwezhañ koabrennoùigou butun dre e fri. Un tammig tenn e oa da grediñ e vefe deut ar vreuriezh-se da zougen he freuzh da Vreizh. Met eno n'edo ket an dalc'h. Kavet en doa Yun dre ar brasañ degouezh ar fun a oa bet graet implij anezhi da grougañ gwaz e falsbouchig. Hennezh avat ne oa ket ur morian, ha tud estreget paotred ar C'hlu-Kluks-Klan a vefe gouest da glaviañ ul lagadenn-grougañ a zoare. Spered an enklask a ziwane tamm-ha-tamm e penn Yun. Ma en doa ar c'horonal Heatherbrook taolet d'an traezh ar fun en doa graet ganti, e c'hellfed eta lakaat da wir e oa bet graet an droug war gern an tevenn. Yun a bignas adarre war an tornaod o kas gantañ ar fun. War ar gribenn e troas a-gleiz hag a-zehou hep meizañ penaos e oa deut ar c'horonal a-benn da grougañ un den er c'horonad-bro-se. Ne oa ket ur wezenn war-hed ur c'hard lev tro-dro. Hep re zale spered ijinus Yun a ziluzias

ar c'hevring-se. Heatherbrook, goude muntrañ ar suner-arc'hant, a oa bet chalet gant ar gordenn-grougañ. Deut e oa eta beure-mat d'he zeurel war an aod, ha ne oa ket ken diboeil-se. Paneve bet ar paotrig Yun gant e sac'had kanaouennoù kozh, den n'en defe soñjet e oa ar fun-se benveg ur muntir. Fouge dizrouk evel hini ur bugelig a savas neuze e kalon ar ramz :

— « Foei war ar bolis ! » emezañ. « Ur genaoueg evel don a gav muioc'h egeto-holl. Ne dle ket bezañ diaes ar vicher », hag e azaouez evit ampartiz ha gouiziegezh Benead Bondu a zigreskas war an taol.
 — « Ur gudenn giz B.B. ! Ya sur ! Giz Bugel Bihan, ne lavaran ket. »

War-lerc'h ar gerioù-kreñv-se e tistroas Yun d'e varc'h-houarn. O tiboukañ war an hentig e troas en e benn c'hoari enklasker. Mont a reas eta gantañ betek ar c'horn-tro, lec'h ma krede diouzh trouz ar c'heflusker en doa klevet, e vefe bet lezet e garr gant ar c'horonal Heatherbrook. Hag evit gwir, e kavas louc'hadurioù-mneu moulet er fank dastumet gant ar glav arnev, ha krazet da c'houde gant heol an deizioù diwezhañ.

— « Ne ra diouer din nemet ur werenn-greskiñ » a soñjas Yun en ur vousc'hoarzhin gant plijadur ar c'hoari.

Bez' e oa daou seurt louc'hadurioù, an eil rou-dennet a-dreuz war bep bevenn anezhañ, egile gwagennet en e greiz. Evel just ne oa ket Yun evit gouzout diouzh be bneu e teuent. Betek neuze, mneu pe bneu, ne rae diforc'h ebet etrezo. Gwashañ 'oa, ne oa ket gouest da anavezout pe louc'hadur a vefe diouzh karr Heatherbrook, ha kemmet gantañ unan eus e rodoù evelato. N'ouie tamm kennebeut hag e oa mneuoù disheñvel war ar rodoù a-raok hag ar re a-dreñv, pezh en defe diskleriet an daou seurt louc'hadurioù. Ma ! Ne vefe ket diaes hen gwiriañ, peogwir e tistrofe da Roazhon e-doug an endervezh. Di-

lezel a reas Yun e imboure'hioù didalvez, hag e troas adarre war hent e delenn, en ur zreveziñ a-bouez penn tregern an drompilh war un ton-luskellat.

Dagny Heatherbrook a oa rannet he c'halon, ha Yun en doa kalz truez outi. Livañ gevier a ranke zoken d'he sioulaat. Mont a reas betek touiñ, e krede start ne oa ket kablus he zad, ne oa an degouezhadenn vantrus-se nemet un istor gwenn-evil-du, hag e vefe bremaik difoupet ar muntre gwir ha roet didamall d'ar c'horonal kozh. Laouen e lonkas ar plac'h ar herniad gwall-zigareziou-se o kavout un tammig frealz enno, ken na skoas gant Yun un taol-morc'hed. Ken nebeut e veze boas d'ober gant gevier a hed e vuhez dieub ha dibreder, ma chome atav sabatuet ouzh o gwelout oc'h ober berzh aes. Setu e oa krog ar plac'h da gaout spi ne badfe pennad ebet peurreizhañ an traoù evit he zad. Gwashoc'h c'hoazh, diouzh he c'homzoù e spurmantas Yun e konte ar baourez kaezh kalz warnañ da ziskoulmañ ar gudenn ha da bouezañ war ar bolis, oc'h en em lakaat kred evit ma vefe dieubet ar c'horonal a-barzh un nebeut deizioù.

Yun a hastas eta lavarout :

— « Mignonezig ker, ken nebeut a levezon am eus war ar bolis hag ar bisig Pat aze. »

Hogen ne dalvezas ket. Dagny Heatherbrook he doa kement a fiziañs ennañ ha pa vefe bet ur Merourmeur ar Stad. N'en doa ket Yun kalon d'he didouellañ kriz daoust dezhañ bezañ sur n'hellfe ober tra.

E-pad ar veaj er c'harr-boutin, e tremenas Yun e

amzer oc'h ober goulennou ouzh Dagny, rak c'hoant en doa da reiñ da Venead Bondu diskleriadennoù didalvez hepken, o virout evitañ e-unan pezh a c'hellfe bezañ implijet a-enep ar c'horonal. Ar plac'h avat n'ouie ket kalz a dra, na diwar-benn ar Reverent Punkey-Ramson, nag a-zivout he zad zoken, evel ma verzas Yun dizale. Ar pastor a oa degouezhet e Dinarz ur pemp deiz bennak goude ar soudard kozh. Hemañ a oa deut eus London gant e verc'h, Rübenkranz, ha Pat O'Briain, da dremen an hañvezh war aodoù Breizh. Ar c'horonal ne oa ket bet souezhet an disterañ gant donedigezh ar pastor, hag anat e oa e oa ragaozet ar gejadeg kenetrezo. Ne oa ket ar Reverent un den a galz gerioù. Chom a rae a-hed eurvezhioù e sal-butuniñ ostaleri an Traezh-Arc'hant, kuzhet e benn tourz a-dreñv ul levr tev. Hervez Dagny e rae neuz da lenn ar Viñl ha netra ken. E gwirionez, e kouske sioul, rak alies e kouezhe al levr war e zaoulin, hag e benn a dourte a daolioùigoù trumm. E-pad al lein e tigore a-wechoù e c'henou da zistagañ an evezhiadenn garet kement gant ar Saozon : « Un amzer dispar hiziv. »

Diouzh o gwelout, e oa keneiled kozh ar c'horonal hag ar pastor. Bepred edont a-gevret hag atav a-du gant un eil whisky raktal war-lerc'h egile. Chom a raent er c'hiz-se dirak o gwerennoù, ar c'horonal o komz, ar pastor o vorediñ hag o-daou oc'h evañ. Ne oa ket bet Dagny o chom kalz ganto, ha seul nebeutoc'h a se ez anaveze an den a Iliz. Ne oa ket diouzh he doare-bevañ foranañ an deizioù en un ostaleri pa veze an heol o skediñ lirzhin. Gant piv eta e tremene hec'h amzer, a c'houlennas Yun diganti.

— « Gant Pat O'Briain » emezi.

Ur paotr bourrus-tre hemañ, daoust dezhañ bezañ bestead war-hed nebeut. Ur mailh e oa war ar sportoù, dreist-holl war an tennis hag ar golf. Neuviniñ mat a rae ivez.

— « Hogen ne oa ket par deoc'h », eme Zagny,

« rak biskoazh n'em eus anavezet ur pesk-touet eveldoc'h. »

— « Em gwad emañ », eme Yun ; « ur vojenn a zo em ziegezh en defe va zad-you dimezet gant ur vorverc'h. C'hoarvezet e vefe kement-se etro 1781 a-raok an dispac'h gall, en ur marevezh ne oa ket kabestret faltazi ar Vrezhoned gant reolennoù pounner Gwirioù Mab-den. Ha petra a rae Pat O'Briain ? »

War ar goulenn-se e chomas Dagny berr. Prederiañ a reas e-pad un tachadig. Bremañ ma teue da soñjal diwar-benn-se, ne oa mui evit lavarout resis. Da sekretour e oa bet kemeret an Iwerzhonad gant he zad ur miz pe war-dro kent kuitaat London. Biskoazh n'he doa Dagny e welet a-raok. Gwirheñvelmat e oa, en defe ar c'horonal bet ezhomm eus ur sekretour, rak madoù en doa da verañ e Yorkshire, hag ouzhpenn-se e skrive alies studiadennoù evit kêlc'hgelaouennoù an arme, seurt a vez gwelet bernioù anezho war an taolioù e salioù-lenn ar c'hluboù-ofiserien, ha na vezont morse digoret gant den. Klevet he doa Dagny digant mignoned e vefe he zad brudet zoken, dindan e lezanv-pluenn « Niverenn 127 » e-touez ar re a bleustr war ar skriturioù-kuzh-brezel. Pat O'Briain avat, evitañ da vezañ sekretour n'en doa ket kalz labour d'ober. Goude merenn en em alc'houeze bemdez en e gambr da skrивerezhañ daou pe dri lizher, a yae raktal da deurel er voest-post. Kerkent goude e tistroe d'an draezhenn. Kalz a amzer vak en doa marteze en abeg d'ar c'horonal e-unan bezañ war e ziskuizh. Koulskoude ne oa ket Yun evit mirout a soñjal e veve Dagny gant un toullad oristaled souezhus a-walc'h o doareoù. Ouzh un tu, un tad pinvidik, frank e c'hourlañchenn, mailh da zirouestlañ ar skriturioù kuzh, o paeañ ur sekretour yaouank d'ober netra, o vevañ gant spouroù leizh e galon, krog ennañ ur suner-arc'hant abalamour da fazioù yaouankiz, pe washoc'h c'hoazh, abalamour da gammoberoù en e vicher, gouest da lazhañ d'en

em zifenn, digalon betek pouezañ war e verc'h, diwar abegoù dianav, evit ma timezfe gant ur gwaz hakr kalz koshoc'h egeti. Ouzh an tu all, mignoned kevrinus an eil hag egile ; ur yuzev oc'h ober al lez d'ur plac'h yaouank a-walc'h evit bezañ e verc'h, ha dezhañ war he zad ul levezon n'helled ket diskleriañ ; ur pastor dilavar, tra dibaot e-touez e genseurted, hag o lakaat e stomok d'e wirañ relijion ; ur paotr yaouank gak o tremen da sekretour, hogen o chom dilabour bemdez-Doue, hag o c'hounit e c'hopr dre ober al lez eñ ivez da blac'h e ostiz. Ken souezhet e oa Yun ma lavaras a vouezh uhel :

— « Pebezh toullad oristaled ! »

— « O ! Saozon hepken », eme Zagny, a oa he spered pell a vezañ tougn, hag he doa hec'h-unan merzet pegen iskis en doa en em renet he zad hag e geneiled. « Gouzout a rit ez eo pep Saoz sach-disach etre daou c'hoant enep-kaer : bevañ evitañ e-unan hep teurel pled ebet ouzh trivliadennoù ar re all, ha pa vefent e gerent-nesañ ; chom koulskoude dereat dirak daoulagad ar Saozon all. Diwar an daou c'hoant-se o stourm en o c'halon, e c'hell degouezhout an traoù sebezusañ gant ar Saozon. »

— « Ac'hanta ! Dagny ! N'oc'h ket trugarezus e-keñver ho kenvroiz » eme Yun.

Evit respont, e krogas ar plac'h gant diskleriadennoù hir ha luziet da ziskouez he doa gwir, hag hi hanter-saozez, hanter norvegiadez, da abegiñ ha Saozon ha Norvegiz. Diouzh he c'homzoù Yun a vezas tamm-ha-tamm he doa he mamm torret he dimeziñ ha kaset he merc'h vihan ganti da vevañ e Norvegia adarre. E Bergen e oant bet o chom o-div e-pad bloavezhioù. Goude marv he mamm, ar bugel a oa bet adkemeret gant he zad, ha diwar neuze he doa bevet gantañ, gwech e London, gwech e Yorkshire, pe c'hoazh o veajiñ amañ hag ahont. Ne gredas ket Yun imbourc'hiñ pelloc'h diwar-benn un danvez ken amjestr. Hogen nag a gevriñoù munut ! Ha da

beurfilhañ ar gudenn, ur c'horf marv dizanv o tont eus neblec'h, hag an holl, koronal, Reverent ha segretour o tec'hout evel raned pa vez stlapet ur maen en o stank. Holl a c'hellje diwar-se bezañ bet lakaet da gablus pe d'an nebeutañ da giriek. Ne oa ket an disterañ tra da gompren. Aesoc'h e vije bet da Yun mont da gontañ holl gerreg Breizh eget kavout un abeg hag ur pal d'an darvoudoù ha degouezhioù en doa gwelet pe glevet. N'hellje ket zoken ijinañ ul liamm etre kement a draoù distag. Ul liamm e oa koulskoude dezho, kerkoulz hag un abeg, kerkoulz hag ur pal. Sur-krenn e oa Yun n'he doa Dagny Heatherbrook kuzhet netra outañ. N'ouie ket muioc'h ar plac'h, ez leal. Ne dalveze ket goulenn ken outi. Dilavar e chome bremañ, distroet enni eñvoriou eus he yaouankiz-flamm. Sellout a rae dre ar prenestr, hep o gwelout, ouzh parkeier bihan ha girzhier sperngwenn tev Bro-Roazhon. En he daoulagad glas re sklaer e lugerne dasskeud melkonius fjordioù strizh Norvegia. War he barlenn, Pat vihan, torc'hweniet e benn war e gofig, en doa en em laosket da vont da hun dihuñvre ar re zirebech, o c'hortoz e vanne laezh da zont.

Kerkent ha degouezhout e ti Huon Harogall, kentañ tra a reas Yun a voe digeriñ bras pep prenestr tra ma tiskoueze al lojeiz da Zagny, kement a lorc'h ennañ ha pa vefe bet eñ ar perc'henn. O vont e-barzh ar gegin, e kavjont ur meuriad stank a gelien yac'h o fraoñval.

— « Ac'h », eme Zagny, « kelien a zo amañ peadra da vougañ, ha souezh ebet ivez. Piv ar genaoueg en deus lezet tammoù sukr war an daol ? »

— « Meuh... Huon e tle bezañ, » eme Yun, c'hoant ebet dezhañ dirak ar freuzh-se anzav e re-vadelezh ouzh holl grouadurien Doue. « Huon n'hell bezañ nemetañ. N'eus ket ur paotr dieveshoc'h egetañ war an douar. Da skouer, lezet en doa tuellenn ar gibell da zeverañ. Eürus eo am eus taolet ur sell en ti, ar wech diwezhañ on bet da Roazhon. »

— « Ataoue ! ha piv an hini en deus lezet goulou ar gambr war enaou eta ? »

— « Leal, n'hell ket bezañ me. Sellet em boa gant evezh war-dro pep tra. »

Dres d'ar c'houlz-se e tintas kloc'hig dor an ti. Yun a yeas da zigeriñ. Ne oa nemet an amezeg o tont da lavarout en doa tachtet dor ar c'harrdi evit mirout na chomfe digor ha dialc'houez.

PENNAD 7

TORR-PENN AN DUCED

Pemp eur hanter, ne oa ket ouzhpenn, pa zegouezhas Yun e burevioù-kreiz ar bolis. Kejañ a reas gant un isofiser mentet ken hir ma oa hogos par da Yun. Ne rae diouer dezhañ nemet un dek santimetr bennak.

— « Ar pennseller Bondu am eus da welout, » eme Yun dezhañ.

— « N'hellot ket e welout hiziv, » a eilgerias an isofiser gant un dremm rok evel pa vefe ober disme-gañs gwir dezhañ bezañ brasoc'h egetañ. « Roet en deus gourc'hemenn groñs ne vije degemeret darempreder ebet. »

— « Ur fazi bennak a zo. Gourc'hemennet en deus din groñs dont d'e welout. Pellgomzit 'ta. Furoc'h e vo. Pulluc'h va anv. »

Teurvezout a reas d'ar poliser pellgomz hag a-benn ar fin e voe ambrouget Yun betek burev e vignon.

— « Diwezhat, diouzh da voaz, » eme Vondou tra ma azeze Yun war ur gador-vrec'h. « Klev 'ta Yun, ne rin ket goulennoù ouzhit evel ouzh un test boutin. »

— « Kalz trugarez, n'on ket amañ da vezañ jahinet. »

— « Hen dellezout a rafes ! Va menoz am eus graet lakaat ar gudenn en he fezh, fraez ha sklaer, dirazout. Va skoazellañ a c'hellez, rak dalc'het am

eus soñj e oas akuit, ur marzh, war an divinadelloù gwechall-gozh. »

— « Hag e oan, gwir eo. Goustadik avat ! Biskoazh n'em eus furchet em penn da gaout ar respont. Diwanañ a rae a-wechoù em spered hep gouzout din zoken. Hogen gwechoù-all ne gaven netra. »

— « Hor bezomp spi e tiwano hiziv etra, rak evidon-me em eus kollet va fenn el luziatez. »

Stagañ a reas ar pennseller gant un dezrevelladenn resis diwar-benn ar pezh a anaveze betek-hen. Komz a rae, darn evit mad Yun, darn evit lakaat urzh en e soñjoù dezhañ e-unan. An degouezhioù a oa evel ma oant bet moulet war « Sterenn ar C'hornog » er mintin. Ne oa fazi ebet da vezañ reizhet. Etre ar mare m'en doa klevet ar mevel-kambr an daou denn pistolenn, hag an hini m'en doa kavet ar muntrer, ne oa ket tremenet ouzhpenn div vunutenn pe ziv vinutenn hanter. Peadra da redek betek dibenn an trepas, digeriñ teir c'hambur ha sellout e-barzh ar pedervet. An amzer ret d'hen ober, en doa ar pennseller muzuliet e-unan gant e eurier, en ur ober an hevelep hent. Bez' e oa ur c'horn-tro en trepas kent tizhout ar c'hambroù. Da lavarout eo en doa redet ar mevel e-pad ur c'hard-munutenn hep gallout gwelout tra : amzer a-walc'h d'ar muntrer evit en em guzhat en ur gambr bennak. Koulskoude goude ar c'horn-tro ne oa nemet pemp kambr o skeiñ war an trepas. Diwar gomzoù ar mevel, teir anezho a oa goullo hag o dorioù alc'houezet. Ar pedervet a oa goullo hag he dor damzigor. Er pempvet digor he dor, edo ar muntrad hag ar c'hornal hag a nac'he groñs bezañ ar muntrer. Diskleriañ a rae er c'hiz-mañ perak e oa e-kichen ar c'horf marv. Klevet en defe an daou denn ha soñjet diouzh an trouz o doa stlaket e kambr e vignon. Rak e vignon ker a rae eus ar pastor. Kerkent ha klevet an daou denn, en defe stlepet kuit al levr edo o lenn, lammet betek ar gambr e-tal e hini tra ma oa c'hoazh ar

mevel o redek, ha kavet ar c'horf marv war al leur, ur bistolenn en e gichen. Daoust pe-gen sabatuet e oa gant ar muntr ne vefe bet netra e-skoaz e saouzan oc'h anavezout ar benveg-lazhañ. Heñvel-tre e oa ouzh e bistolenn-eñ, ur patrom kozh implijet gwechall en arme saoz. He c'hemeret en defe eta ha gwelet lizherennoù e anv « P. G. H. » engravet war he fust. Dres d'ar c'houlz-se e vefe degouezhet ar mevel-kambr. Diouzh e gre-diñ, e vefe bet laeret e bistolenn digantañ. He mirout a rae atav en ur c'hlaouier ler en unan eus e valizennoù. Kement-se en doa roet ar c'horonal gant harp ur jubennour da desteni d'an enseller o c'houlenn outañ, raktal goude ar muntr.

— « N'em eus ket adgoulennet ouzh ar c'horonal c'hoazh », eme Venead Bondi. « Da c'hortoz a raen evit hen ober. Labour warc'hoazh e vo, hag evelato krediñ start a ran ne gemmo ket ur ger en e desteni hiviziken. Ton ar wirionez a zo gantañ war ar marc'had. Kement a lavar a zo gwirheñvel. Perak en defe muntret ar pastor a-daol-trumm ? En ur barrad kounnar ? Sorc'henn. Den ebet n'hellfe mont da vale a-hed an deiz en ur zougen ur benveg evel hini ar c'horonal. Tev evel ur voutailhig, hag hir evel un dorzh vara. Ken aes e vefe e lakaat en ur c'hodell hag ar pellgomzer aze war an daol. Nann, biken ! Ha kaset en defe Heatherbrook ar bistolenn gantañ en ur vont da gavout ar pastor, war an amboaz a-benn neuze ober ganti. Ha graet gantañ e venoz lazhañ, perak n'en defe ket aozet an traou gwelloc'h ? N'eo ket diot ar soudard kozh. Ken aes e vefe bet ober gant ur bistolenn brenet a-ratozh-kaer ha ken aes-all he lakaat e dorn an hini marv. Bez' e vefe bet mil doare all da vuntrañ o hañvalout bezañ digablus. A-hend-all aet on d'ober un dro-furchal e kambr Heatherbrook ha kavet em eus ar c'hlaouier e traon ur valizenn serret mat e c'holo, hag ivez al levr stlapet digor war al leur, pezh a glot gant kom-

zoù an den. Dizoloet eo bet war ar bistolenn moul e vizied ha louc'hadurioù all e-leizh, n'ouzont ket re biv. Arabat kaout fiziañs e c'hellfent hol lakaat war roudoù nevez. Bez' e c'hellont bezañ re ur mevel ben-nak pe ur gov-armoù e Bro-Saoz. Soñjomp bremañ en un doare all. Lakaomp da wir en defe ar c'horonal tabulet gant e vignon, distroet d'e gambr da gerc'hat e bistolenn, deut adarre e kambr ar pastor d'e lazhañ hep kemer preder ebet gant an argoll da vezañ tapet war an taol. Neuze perak an diaoul en defe lakaet e boan da deurel ul levr war al leur evit kaout un hanter-zigarez ? Perak dreist-holl e nac'hfe groñs bezañ ar muntret o c'houlzout anat n'eus ket an disterañ spi e vefe kredet e vojenn ? Ma en defe an aon rak ar bolis kroget re zivezhat ennañ, da lavarout eo pa oa echu ar muntr hepken, perak chom hep implijout un digarez oc'h ober atav berzh mat hag a zo anzav ar muntr, touiñ ne oa ket ragaozet ha diskouez ur morc'hed truezus ? Nann, kaer am eus treiñ ar gudenn a bep tu, e chom atav traoù-goù n'hellan ket meizañ enni... Kemmomp penn d'ar vazh eta, ha lakaomp da wir, diskleriadennoù ar c'horonal Heatherbrook. Klaskomp neuze hag en defe un den estregetañ gallet muntrañ ar pastor. Ne dimp ket pell war an hent-mañ kennebeut. Ha pa vefe bet c'hoarvezet evel-se, en defe ranket ar muntret, pe dec'hout eus ar gambr, pe en em guzhat enni kent d'ar c'horonal degouezhout. Hogen n'helle ket tec'hout dre an trepas hep kejañ gantañ, peogwir en deus ar c'horonal, hep mar ebet, digoret e zor ha tizhet an trepas e ken berr amzer hag en defe graet ar muntret kement-all er gambr e-kichen. Zoken ma en defe ar muntret gallet pellaat buan a-walc'h da dizhout betek korn-tro an trepas, araok da Heatherbrook digeriñ e zor, en defe kejet gant ar mevel-kambr. Chom a ra eta ar prenestr. Den ebet ne vefe evit tec'hout drezañ. Da gantañ ur marmouz e vefe ret bezañ evit lammat a brenestr da brenestr war ar

pondaleziou a-ziavaez. Bez' ez eus ouzhpenn tri metr etre pep prenestr a-gleiz hag a-zehou. Ha koulskoude lavaromp e vefe ar muntre... Ac'hanta, hailhevod ! Pe selaou pe ganañ a rez ? »

— « Tra, tra, selaou a-walc'h a ran ken na rankan mouskanañ « Petite nymphe folastre », da virout ouzhin da vorediñ. Ne gav ket dit ez eus e sonerezh ar pemzekvet kantved, hag hini Clement Janequin a zo ur skouer dreist a-se, ur voem c'hlan ha didro... »

— « N'emaout ket amañ da vurutellañ... »

— « Sur, sur ! Kendalc'h 'ta ! »

— « Petra edon o lavarout ?... A ! setu. Zoken pa vefe bet ar muntre, n'ouzon ket penaos avat, gouest da dec'hout dre brenestr ar gambr, n'en defe gallet ober tra ken nemet tremen en unan eus ar c'hambroù all a zo bet digoret ha taolet ur sell enno gant ar mevel-kambr e-pad e furchadenn gentañ. Rak ne oa tu all ebet da vont. Kambr ar muntrad eo an hini bellañ war dal an ostaleri. Goude e teu un ti all daou solieradur dezhañ hepken, da lavarout eo ur pemzek metr bennak izeloc'h eget prenestr Punkey-Ramson. Ouzh an tu all, n'eus nemet div gambr troet ouzh ar Marc'hallac'h-Nevez, a-raok korn an ostaleri war straed Erispoe. O nijal marteze e c'hellfe unan dont a-benn da dizhout prenestroù an ti harp ouzh an ostaleri pe heuliañ ar renkad prenestroù ha korn-troiañ betek an talbenn war Straed Erispoe. Hogen keit ha ne welin ket kement-all gant va daoulagad va-unan, ne gredin biken e c'helle ar muntre nijal. Ha n'em eus ket ankounac'haet en defe gallet hennezh diskenn pe bignat. N'eus netra, na kan-glav, na korzenn-dour, na korzenn aezenn-deviñ, nag orjalenn-diskuruner, n'eus netra tost ouzh ar prenestr daonet-mañ, a c'hellfed implijout evit krapañ pe ziskrapañ. »

— « Hag ur fun ? » eme Yun.

— « Ur fun n'helle ket ar muntre implijout kennebeut. Daou zoare a vefe bet d'ober ganti. Da

gentañ he stagañ ouzh bardell pondalez prenestr kambr ar muntre, da ziskenn betek ur solieradur izeloc'h. Neuze e vefe chomet ar gordenn stag ouzh ar vardell goude tec'h an den, ha kavet e vefe bet ganimp. D'an eil he stagañ a-zioc'h prenestr ar pastor. Arabat disoñjal avat emañ kambr ar muntre er c'hwec'hvet solieradur, hini diwezhañ an ostaleri. N'eus a-us dezhañ nemet ar c'hrignol. N'eus prenestr ebet troet ouzh ar Marc'hallac'h er c'hrignol-se, hag ouzhpenn n'eus netra war an doenn a c'hellfe bezañ implijet da stagañ kreñv a-walc'h ur fun evit dougen pouez ur gwaz. Ha gortoz ! n'eo ket echu. Ur rizenn ledan-tre a zo a-hed an doenn ken na vefe diaes-kenañ d'am meno, o vezañ krap a-istribilh ouzh ar gordenn, tapout ar pondalez hag a zo strizh er c'hontrol, ur bazenn koulz lavarout. N'eus ket da dortañ. Hep mar na marteze ne chome dibab ebet gant ar muntre. N'en defe ket gallet tec'hout dre an trepas hep kejañ ouzh Heatherbrook hag ar mevel. Ne vefe ket bet evit kemer hent ar prenestr. Ne vefe bet tra dezhañ d'ober nemet en em guzhat e kambr e vuntr. Amañ c'hoazh e kerzhomp war un hent dall, rak n'eus lec'h ebet d'en em guzhat er gambr-se. Re izel eo ar gwele-kouevr. Ur gambr-gibellañ n'eus ket. Gouelioù bras ha tev rak ar prenestr n'eus ket anezho kennebeut hag e-lec'h ur pres bras ez eus un diretenneg hag un doare armel-voger re enk evit lakaat enni ur bugel pemp bloaz. N'ouzon ket penaos en em aoz an dud gant un toullig ken dister evit lakaat kempenn o dilhad, ha ne gomprenan ket perak eo ken brudet ostaleri An Duged evit an aezamant... Krak-ha-krenn amañ emañ an dalc'h, va faotr : da gentañ, hag ar c'horonal a vefe ar muntre ? D'an eil ha pa vefe ar muntre, pe abegoù en doa da vuntrañ, ha d'hen ober en un doare ken dizampart ? D'an trede, ha ma ne vefe ket en ar muntre, piv a vefe ? D'ar pevarvet, penaos en defe gallet ur muntre all estreget ar c'horonal tec'hout

diouzh kamb ar pastor ? D'ar pempvet, pe abeg... »

— « D'ar c'hwec'hvet, pegeit e talc'hi da niverenniñ evel-se ? » eme Yun, aet skuizh e benn.

— « Netra gwelloc'h evit teurel ur sell resis war an darvoudoù. Evidon-me, kerkent hag em eus lennet ar gelaouenn hiziv vintin, em eus spurmantet edon dirak ur gudenn rouestlet-tre gant un neuz eeun dezhi. N'eus ket evel ar c'hudennoù aes evit... »

— « Ar wech-mañ em eus kavet, war a gredan » eme Yun en ur gregiñ da vouskanañ adarre.

— « Hañ ? Kavet petra ? »

— « Kavet perak tonioù Clement Janequin a zo ken lies ur bervig enno, ur... »

— « Tanfoeltr ! Penn-leue ac'hanout ! A-walc'h din » a huchas ar pennseller a-bouez e gorzailhenn, en ur bakañ krog en e bod liv-du. « Tav gant da gomzou goapaus pe... »

— « Goustadik, goustadik, Kernevad brouezus. Ne raen goap ebet. Evelato tevel a ran. »

— « N'eus ken ? N'ec'h eus ket an disterañ soñj diwar-benn ar gudenn am eus displeget dirazout ? N'ec'h eus ket klevet marteze ? »

— « Ma... ha petra sonjez-te a-zivout un emlazh ? »

— « Bez sioul. Kement-se n'em eus ket disoñjet kennebeut. Hogen mezeg ar bolis en deus kavet daou voledig. Emañ unan e tal an hini marv, hag egile en e vrec'h dehou. Un den o klask en em lazhañ n'hell ket tennañ ur boled en e vrec'h dehou koulskoude ? »

— « Ha perak n'hellfe ket ? Ha ma vefe ur c'hleiziad ? »

— « Ar pastor ne oa ket. Anat eo diwar e vanegoù hag e dog. Butuniñ e sigaretennoù ha tennañ e dog a rae gant e zorn dehou d'an nebeutañ. Ha pa vije bet kleiziad, n'hellfen ket krediñ e vefe bet an den ken dizampart ha tennañ e vled kentañ a-dreuz e vrec'h dehou. Neb a glask en em lazhañ a vez boas da lakaat genou e bistolenn a-stok ouzh e ividig pe ouzh tu kleiz e vruched. Nann, n'eo ket un emlazh. »

— « Ha ma vefe chomet ar muntrer dindan guzh e kroug e zaouarn, a-ispilh diouzh ar pondalez prenestr ? »

— « N'en defe ket talvezet dezhañ. Adalek m'eo deut ar mevel er gamb er eus bet atav tud enni. Da gentañ ar mevel hag ar c'horonal. Da c'houde merour an ostaleri hag ar bolis. Hag abaoe ez eus ur poliser war c'hed en trepas. »

— « Ha ma vefe chomet ar muntrer dindan guzh a-ispilh diouzh ur pondalez a-ziavaez all ? »

— « Plijout a ra dit lakaat an dud a-istribilh. Lavaret em eus dit n'hellfe den ebet ha pa vefe ur marmouz tizhout ar pondalezioù-prestr all. »

— « Gwir eo. Feiz, paotr ! N'ouzon mui ken. »

— « Ha me kennebeut. N'em eus ket spi bras e tesko din kalz traoù nevez goulnadeg an testoù a rin warc'hoazh. Hag o vezañ n'eus nemet estrañjourien evit ar muiañ en abadenn, e vo tenn kas buan war-raok an enklaskoù diwar o fenn. Kaset em eus ur skinlizher da Scotland Yard. Souezhet e vefen ma vefe respontet din a-raok ar sizhun a zeu. Ar meurzh a zo hiziv, digoret e vo va skinlizher warc'hoazh. Soñjet e vo ennañ diriaou. Er week-end eo e vo soñjet digwener. Disadorn ha disul e tiskuizho Aotrounez London. Dilun e vint skuizh diwar re ziskuizhañ, brevet-holl gant ar c'hoari golf. Dimeurzh e vould'hint al labour. N'ouzon ket peur e vo kaset da benn avat. Setu perak em eus pellgomzet ivez da ginnig e vefe degaset un enseller saoz amañ da genlabourat ganin. Degaset en deus ar Yard kelou e tegouezhfe an Enseller... gortoz ma sellin ouzh e anv. Setu : an Enseller P.A. Squinthog a zegouezho warc'hoazh ar beure. Ha bremañ lavar din pezh a ouzout diwar-benn ar c'horonal Heatherbrook. »

E berr gomzou, e roas Yun un nebeudig da c'houzout d'e vignon, o lakaat ar brasañ evezh da virout evitañ e-unan an traoù arvarus. Koulskoude ne oa ket evit tremen hep menegiñ ar verc'h, o vezañ ma felle dezhi mont da welout he zad en e doull-bac'h.

— « Gwellañ keloù am eus evidout, » emezañ hep ober na van na mordo, « eo hemañ: kavet em eus an Dimezell Heatherbrook. »

— « Sell 'ta ! hag e chomez hep rannañ ger a se betek bremañ. N'ouien ket en doa ar c'hornal ur verc'h zoken. Hag e pelec'h ec'h eus he c'havet ? »

— « O ! dre zegouezh ! »

— « Dre zegouezh ? y-a. Trubard ac'hanout ! Ur garantezig c'hoazh, Don C'huan ramzel ! »

— « Ez leal, n'eo ket, Benead. »

— « Tra, tra, tra. Karedig pe nann, he gwelout a rin warc'hoazh. »

— « Sur ! Henozh zoken, pa fell dit. Gant m'he lezi e peoc'h hag hep he goulennata avat. Warc'hoazh e vo abred a-walc'h d'he zregasiñ. Dont a ri da di Huon Harogall war-dro nav eur ? »

— « Mont a rin. »

PENNAD 8

UR C'HORF MARV BUHEZEK-BRAV

Er gêr, Yun a gavas Dagny Heatherbrook en he gourvez war zivan ledan ar sal-studi. Daoulagad ruz war-bouez gouelañ a savas outañ ken na lavaras ar paotr dezhi :

— « Ata, plac'hig diboell, kerkent hag e troan kein e skuilhët daeroù c'hwerv, evel ma leverer er romantou. Va Doue ! a-barzh nemeur ne gredin mui ho lezel hoc'h-unan. »

— « Yun, keneil ker » emezi « pa ne vezit mui ganin, pa ne welan mui ho tremm kalonek, pa ne glevan mui ho mouezh frealzus, e stag an enkreuz ennon kerkent. Ken reuzeudik on o c'houzout emañ va zad en toullbac'h ha tamallet ur muntr dezhañ ! E welet hoc'h eus hiziv ? Penaos e oa ? Lavarit buan. »

E wellañ a reas Yun evit he sederaat o tiskuliañ dezhi e oa ar pennseller unan eus e vignoned.

— « Ha ne gred ket dezhañ, tamm ebet, e vefe kablus ho tad, » emezañ da glozañ e gomzoù. « Dont a raio amañ henozh. Hogen n'eo ket evel pennseller e tenio, evel keneil ne lavaran ket. Arabat deoc'h avat ober anv eus ar c'horf-marv hag eus ar c'harr. Komprenet ? Un degemerig breizhat hor bo henozh d'ho tihuediñ. »

Kregiñ a reas Yun er pellgomzer da gouviañ paotred ha plac'hed ha da c'hourc'hemenn bitailh. En hec'h aes war an divan, Dagny a selaouas outañ e-pad

un tachadig, c'hoant ganti da veizañ e gomzoù. Fall-galonñ a reas buan avat. Pegen herrus e komze. Diouzh e c'henou e rede ar frazennoù dillo, gouez ha galloudus evel ur froud-menez. Nag ur yezk ivez, gant he gerioù liesstumm bepred o kemmañ-digemmañ ! Daoust da Yun reiñ habask dezhi kentelioù pem-deziek, e sante ar plac'h ne zeufe biken a-benn da zeskiñ ar brezhoneg, hag un druez, rak ar c'han anezhañ a lakae he c'halon da dridal. Edo barzhoniezh kuzh er yezh vrav-mañ, her santout a rae. En diwezh, e paouezas Dagny a strivañ da gompren Yun. Sellout a reas outañ evel pa he dije bet sellet ouzh ur fiñvskeudenn vut a-wechall. Ur mell gwaz ar Breizhad-se, hir a-walc'h da lakaat paotred Norvegia, hag i a vent uhel koulskoude, da ruziañ gant ar vezh bezañ bihan. Daoulagad evel e re, louet-don, a-liv gant maen-greunek kozh, gwech kalet, gwech kuñv, kemm-digemm evel gerioù ar brezhoneg, n'he doa gwelet o far nemet e Breizh. Diaes da c'houzout an triviadennoù o tremen e seurt daoulagad, ha diaes da anavezout ar paotr-se ivez. Er vro estren-mañ e oa tenn pep tra da veizañ eviti, betek an tiez. Hemañ da skouer, a oa aozet iskis ur souezh. Tud an ti, da grediñ e oa, ne vevent evit tra ken, nemet d'ober sonerezh ha d'en em walc'hiñ, rak ne oa kempennet evit gwir nemet ar sal-studi hag ar gambr-gibellañ. Goullo e oa koulz lavaret an holl gambroù-all, evel pa vefe bet ar perc'henn paour-razh. Bez' e oa er gegin ur skabell trizroadek, seurt a implijer war ar maez pa c'horoer ar saout, un daol-houarn giz re ar c'hafedioù, ur fornigell aezenn warni, hag e-kichen ur voest koad gwintet war pevar maen oc'h ober da ganastell. Er sal-debriñ ne oa ket ur pezh-arrebeuri ouzhpenn an arc'h da serriñ al lestriaj. An dud a zebre en o azez war al leur emichañs. Div gambr-gousket a oa en ti. En unan n'he doa kavet Dagny nemet ur gwele-bransell, heñvel ouzh ar re a implijer er bigi, pleget ennañ un

nebeut pallennoù, hag ouzh ar voger ur steudad kreierigoù, dilhad a-ispilh outo. En eben, ne oa ket kalz muioc'h a draoù, nemet renkadoù ha renkadoù kerniel-butun war restell, hag ur c'houfr martolod en ur c'hogn. Ne oa paper ebet war ar mogerioù. Razet kann e oant hepken. Gouel ebet rak ar prenestroù kennebeut, ur wir baourentez. E-kichen ar c'hambroù-se, gant o doare-dilez ken truezus, e skede lore'hus ar gambr-gibellañ. Glas-mor a oa pep tra enni gant marelladur meinigoù glas teñvaloc'h, o stummañ troellennoù barberek war ar mogerioù hag al leur. Ma ne vefe bet ar c'hibelloù, e vefe bet heñveloc'h ouzh un azeulva eget ouzh ur gambr-gibellañ. A-rez douar edo ar gibell-vas, ken na oa ret diskenn e-lec'h pignat da vont enni. En un armelig-voger e oa berniet lien fresk o teurel c'hwezvat al lavandez. E pep korn e lugerne an nikel. C'hwek ha marellet e teue goulou an deiz dre werinier lisliv-lirzhin. Ar gaerded-se avat ne oa netra e-skoaz kened ar sal-studi. Aozet e oa evel e ti ur milioner, ha gwelloc'h oa, ur milioner blaz lemm dezhañ e-keñver ar vraventez. Ec'hon-tre e oa ar sal, un hanterenn eus an ti a yae ganti. Goloet e oa ar mogerioù gant maen-greunek noazh ha garv. Outo e oa un nebeut taolennoù dispar a-stag, gwelskeudennoù an darn vuiañ anezho. Anat e oa ne studied er sal-se nemet sonerezh. Rouez a-walc'h e oa al levrioù kempennet a-renkadoù e logelloùigoù er mogerioù. E pep lec'h avat e oa binvioù-seniñ a bep bro hag a bep amzer : en ur c'horn ur piano bras tost ouzh un ograoù uhel; pelloc'h un delenn alaouret; e-touez ar c'hadorioù-brec'h, taboulinoù kozh arallvro, tamtamoù morian, timbalennoù a oa e-lec'h taolioùigoù; a-ispilh ouzh ar mogerioù e oa bielloù, henrebedoù hag isrebedoù gwechall, gourrebedoù ha rebedoù a-vremañ, guzlaou dalmat, balalaikoù rusiat, chamisenoù ha kotooù japanat, gamelanoù javanat, lourennoù ha lies a vinvier n'ouie ket Dagny petra ober

anezho. Ouzh ur seurt kroug e tiskuzhe biniaou brezhon, skosat pe iwerzhonat. E-barzh staliou-gwer e weled un dastummad sebezus binvioù-c'hwezhañ, bombardoù, hirmombardoù, goubombardoù, fleütoù a bep stumm hag a bep danvez, klerinetezennoù, pifoù Provañs, sutelloù bugulion hag e-leizh a draoù espar. Koulskoude war veno Dagny e rae diouer-bras liv tomm ar binvioù kouevr. Ne oa ket unan anezho.

Torret e voe rambreoù Dagny gant mouezh Yun o lavarout, goude echuiñ gant ar pellgomzer :

— « Sellout a rit ouzh ar fleütoù. Setu aze ar fleüt-Pan am eus savet gwechall diwar walenn-higennañ va zad. Ha c'hoant ho pefe d'he c'hlevout ? »

*
* *

Leun e oa ar sal-studi a voged-butun. An holl baotred ha plac'hed enni a sache diehan war gerniel pe sigarettennoù, hag a zivogede evel siminalioù. Ouzhpenn Dagny ha Yun, e oa pemp anezho degouezhet etre nav ha dek eur, peurvuañ o tougen pe ur voutailhad sistr pe ur picherig gwin-ardant pe bitailh a bep seurt. An holl bourvezioù a oa bet berniet war un dimbalenn arem Bro-Dibet. Koulskoude da heul klemmoù un darn, ar formajoù hag o c'hwez kreñv a oa bet kaset d'ar gegin. Hep koll amzer e oa bet distouvet ar boutailhoù ha kroget da evañ kalonek. En hec'h azez war ur gador-vrec'h kro-c'hen-zebr roudennek gwenn-ha-du, Dagny Heatherbrook a selle gant dudi ouzh ar vodadeg. Plijout a rae dezhi doareoù diardoù an holl. En he c'hichen en doa lakaet Yun un tamtam Bro-Gongo e koad du fetis, ha warnañ ur volennad sistr hag ur c'hobad lambig. Petra ar bravañ, n'oa ket ar plac'h evit gouzout, kaer ar volenn eeun-tre feilhañ Kemper melen-

gell ha glas-teñval, hogen ken kaer all ar c'hobad arc'hant kozh lufret gant bizied ha diweuz rummadoù lonkerien. Kouignoù, gwestell ha frouezh a zebre an holl gant an evajoù, hag en ur adlakaat e volenn, e asiedig, pe ur voutailh war an taolioù hag i kement-all a vinvier-seniñ, un daboulin indian amañ, un tamtam afrikan aze, ur gumbalenn gorean a-hont, e stokent skañvig outo ken ma tregerne pep unan war un ton disheñvel. Sevel a rae er c'hiz-se a-is d'an diviz un ton-eilañ hep penn na lost dezhañ, o sourral brizh, diliamm, liesseurt e notennoù evel ar hoestoù-muzik a vez roet d'ar vugale : bomm-tingvok-tuñv-rour ! An dremmoù disneuziet e-kreiz ar vogedenn, ar mouezhioù o tistagañ gerioù dianav, hag huanadennoù don an taboulinoù a lakae Dagny da zistreñ da vojennoù kozh he bugaleaj, da vougev ec'hon-divent Roue Kozh ar Menez, lec'h ma puch ar gornandoned o c'horf disneuz, o harv gwenn hir, o dremm divalav en-dro d'un teñzor kevrinus ha skedus, evit kontañ war o bizied kamm an aour, ar mein lufr hag ar perlez endra ma kanont kanaouennoù-hud o tasseniñ betek an heklevioù pellañ.

Ar ouel-eñvor arc'hantek edo Dagny o weañ a veze a-wechoù roget gant mouezh Yun o komz outi e saozneg. Evel just n'he doa ket ar plac'h dalc'het koun eus anvioù diaes ar gouvidi, daoust dezho bezañ meneget dezhi bep ma teuent tre. Gouzout a rae hepken e oant holl anezho arzourien nemet Benead Bondu. Bez' e oa ul livour korfet re voan ha dremm ur merzher dezhañ en abeg d'e varv ruz-teñval ha d'e zaoulagad kollet e huñvreoù en tu-hont d'ar bed-mañ, pezh na harze ket outañ d'ober kofad war darteiz en ul lonkañ klukadennoù paot a sistr dous. Bep ar mare ur bourdig rannet gantañ etre div c'henaouad a lakae ar re all da zirollañ da c'hoarziñ. Degaset en doa e wreg gantañ, un duar-dez koant bev-buhezek, drant ha plijus, oc'h azeuliñ he fried hag o tabutal gantañ war un dro. E-kichen

Dagny edo ur barzh, ha brud dezhañ zoken, en doa kuzuliket Yun en he skouarn. Un tog uhel gwenn hag un davanjer lien a vefe aet brav gantañ, a gave da Zagny, rak kuilh ha kroc'henek-ruz evel ma oa, en defe graet sur-mat ur c'heginer a-zoare. Ur yezhoniour touet e oa ar barzh. Siouazh ne oa ket an norvegeg pe ar saozneg a ouie, hogen an islandeg kozh hag an hensaozneg. Krediñ a rae start koulskoude e c'hellfe ober ganto da zivizout gant ar plac'h. Evel just ne gomprens ket hounnezh maoc'h eget ma raje ur Vreizhadez a vefe komzet hengembraeg outi. Rak-se e skrivas ar barzh frazennoù war un tamm paper. Ne reas ket berzh gwelloc'h avat. Ne zeuas ket Dagny a-benn zoken da lenn e skritur fuilh. Aet bihan e galon e troas ar barzh ouzh al lambig hag ar frouezh da glask frealz. Dilavar e chome Benead Bondu o sachañ war ur c'horn bras-spontus, e zaoulagad broc'h o parañ war al leur. Dalc'het en doa d'e c'her betek-hen. Netra n'en doa goulennet digant Dagny diwar-benn he zad hag an darvoudoù. Hounnezh evelato n'helle ket chom hep bezañ diaes dezhi pa selle outañ, ken garv e tlee bezañ diouzh gwelout e choug tev. En em lakaet e oa war an divan ha bep gwech ma fiñve e izili pounner, he deveze aon Dagny na frikfe ar goantennig vistr en hec'h azez tost dezhañ : un tarv hag ur verc'hodennig kichen-ha-kichen. Pebezh soñj ! Ma n'en defe ket Yun he roet da anavezout evel ur gorollez a ouenn vrezhon-rik, tonket da vezañ brudet-bras a-barzh nemeur, he defe bet kredet start Dagny e oa ur Sinadez pe ur Japanadez en abeg d'he c'horfmunut, d'he daoulagad beskellek, ha d'he blev dupod. Pep tra enni, adalek he c'homzoù orbidek betek he jestroù berr, a zegase koun eus ar Reter Pellañ. Hogen ne veze ket klevet aliès he mouezh wan gwintet uhel. Re a labour he doa o teurel diehan he sellou bamet ouzh Yun. Ur skouer dreist a garantez dall, a soñje Dagny. Rak ur re yaouank iskis e vijent bet.

Ur palevarzh hiroc'h egeti, e oa Yun d'an nebeutañ. Penaos o dije graet evit pokañ an eil d'egile ? Ret e vije bet d'ar ramz daoublegañ, pe c'hoazh dibradañ ar goantenn d'he c'has a-rez gant e c'henou. Met pled ebet ne daole ar paotr outi. Dere'het a rae dibreder da gemer lod en diviz birvidik ha lirzhin. Kerse he doa Dagny n'helle ket kompren ar c'homzoù dudius pa wele an holl o kaout fent bras. Padal al lodennoù gwellañ a droe Yun dezhi a-wechoù.

— « Gurval Kurwallac'h, ar barzh, a zisplego dimp unan eus e varzhonegoù nevez » emezañ.

Kent displegañ, an danvez-keginer a roas hegaratre e skrid da Zagny, dezhi da c'hallout heuliañ an destenn. Sevel a reas war e zivhar re verr, ha kregiñ a reas gant ur vouezh ledan ha kaer, na glote tamm ebet gant e zremm voutin, en ur barzhoneg uhelawenet, « Klemmigan Brenniwenn » hec'h anv. De-raouiñ a rae gant :

Luc'hed ha taran a sko war venez kann,
Kraban ar morc'hed a sko em ene glan.
A ! gan, Brenniwenn, da zrougawen griz. A !
Vranig wenn, da gan a zon yaouankiz, a
hir noz d'hir noz.

Padout a reas er c'hiz-se e-pad seizh poz ha tregont. Pa voe echu, pep unan a dennas ur huanadenn hir evel pa vefe fromet-holl e galon, pe c'hoazh laouen-bras o klevout an diwezh. Huanadennoù arvarus o ster e oant. E-pad safar ar c'homzoù da heul an displegadenn, tra ma kouezhe ar gwellañ gourc'hemennou war benn ar barzh, e klaskas Yun treiñ an daou boz kentañ e saozneg da Zagny.

— « Ne droit ket reizh, Yun, n'eus ster ebet e kement-se. »

— « Reizh a-walc'h eo, va c'hredit. »

— « Koulskoude, ne veizan tra. »

— « O ! me kennebent. Arabat hel lavarout avat.

Feuket e vefe Gurval ha ne fellfe mui dezhañ ober krapouezh. »

Mat ar gened, hogen ne leugn ket ar stomok. A-enep-kaer, an holl a c'hlaouere gant an naon. A-unvouezh e voe pedet ar barzh da grampouezhañ, pezh a reas dizale, gwreg al livour ouzh e skoazel-lañ. Hep dale e voe pep hini o lipat e vizied ken mat e oa ar c'hrapouezh. A-nevez e voe douget meuleudioù bras d'ar barzh, hag ar wech-mañ gwirion an holl anezho. Goude ar c'hrapouezh e teuas tro ar formajoù gant ur banne gwin ruz kozh. Pa voe stegnbourrus ar c'hofoù e tistroas ar soñjoù war draoù an arz. Diwar c'houlenn e geneiled, e krogas Yun en delenn veur.

— « Pezh a glevot henozh, am eus savet nepell 'zo ha dav e vo ganin gouzout pe drivliadoù a vo diwanet ennoc'h diwar hen selaou », emezañ en ur gentoniañ e venveg. Paouez a reas trumm pep komz ha pep trouz. Ar gouvidi en em lakaas en o aes en o c'hadorioù. An darn vrasañ anezho a vountas tan en ur c'hornad pe en ur sigaretenn nevez, daoust d'an aer bezañ ken mogedek ma oa ur souezh ne oant ket mouget c'hoazh. Hiniennoù a basaas nerzhus, hag an holl gwitibunan a zigoras bras o divskouarn, rak un ton nevez gant Yun ne oa ket un netraig. Stagañ a reas an telennour gant ur rak-c'hoari leun a beoc'h didermen evel an hini a zeuio war-lerc'h ar bed. Ne oa koadeier ebet ken o sara-c'hañ o deil hag an avel ne oa mui anezhi. Kanaouennoù lirzhin al laboused ne oant mui da vezañ klevet ken, na blejadennoù ar chatal, nag hiboudoù munut ar gouezviled o redek bro dindan guzh, hag al loened ne oa mui anezho. Ne dregerne ken an aer gant heidi ! hag ho ! ar c'hounideien oc'h arat. Ne zassone ken morzolioù pounner ar c'hoved war o anevioù. Ne save ken mouezhioù ar mammoù o luskellat o re vihan, na c'hoarzhou drant ha fresk ar vugale. Ha mab-den ne oa mui anezhañ. Aet e oa ar vuhez

da get, chomet harz red an amzer. Ne vane nemet kounnar peurzivent Doue. Neuze e tremenas Yun da eil lodenn e don. Tav braouac'hus an douar o c'hortoz e varv dindan ur golo koumoul du pounner a voe torret gant saflik un dakenn-c'hlav vras, tev evel un aval-derv, o kouezhañ trumm er mor. Flastrañ a reas goustad o strinkañ ur c'helc'hiad beradennoù bihan. Un eil, unu trede takenn a heulias. Stankoc'h-stankañ e teue ar glav. Flokignat sioul a reas, sioul ha didruez betek penn pellañ an dremmwel. Soroc'h an dour o skeiñ an dour a leunias ar Bed. Pell 'oa m'o doa ar morioù savet ha beuzet an douareier hag o amprevaned, hogen ar c'houmoul unbezhañ a zalc'he atav da skuilhañ daerou diehan ha digernez Doue.

Paouezet en doa Yun un tachadig 'oa, ha koulskoude e vane c'hoazh er sal breoù an delenn-veur. Dilavar ha difiñv e chome c'hoazh ar gouvidi. Tammha-tamm e tistrojont d'an amzer-vremañ. Ar gorollerez sinaat-heñvel a savas, ha trivliet-holl he c'halon, a yeas da stardañ daouarn Yun en ur lavarout dezhañ :

— « O ! Yun, gwir vab Kouc'houlin, gant ho strobinelloù karet, em eus krenet gant an aon rak dremm beurbad Doue. »

— « Krenañ a ra dreist-holl gant ar garantez. Kavet he deus en diwezhañ un digarez mat da chom krog e daouarn paotr he c'halon », a soñjas Dagny, tra sevel a reas ivez da stardañ mut daouarn ar sonaozour.

Chomet e oa Benead Bondu war an divan, e gorn en e c'henou, e zaoulagad broc'h lemm o parañ war al leur. Marteze en doa dalc'het gant e brederiadennoù diwar-benn muntr ar pastor, ha n'en doa ket klevet an disterañ notenn. Al livour hag e wreg a lammas a-vriad an eil gant egile, evel pa vefent bet war var beuziñ o daou. Ne badas ket avat, rak ar wregig a glemmas diouzhtu e talc'he re domm dezhi. Ar barzh, rusoc'h e zremm eget biskoazh, a guzmuze evitañ e-unan, taget ennañ ur gaouad-awen.

— « Doue d'hor miro » a vouslavaras Yun o skeiñ etrezek e gador-vrec'h.

Sistr a voe diskennet adarre er hollennoù, hag ar gouvidi a stagas da ziskleriañ o soñj diwar-benn an ton nevez. Buan e troas ar vreutaenn da rendael zoken, hogen unvan an holl evit lavarout e oa un ton dispar.

— « Al lodenn isdoriek, war va meno, hounnezh eo ho kwellañ kavaden, Yun, » eme ar gorollerez.

Isdoriek ? Na petra 'ta. N'en doa ket hen graet a-ratozh-kaer d'an nebeutañ. Evel bep gwech ma teue ar gomz diwar-benn e sonerezh da vezañ re ouizieki evitañ, e savas c'hoant da Yun da dreiñ war un danvez aesoc'h da veizañ. Setu perak e lavaras a-greiz-holl :

— « An tonig-se netra n'eo e-skoaz ur barzhoneg am eus savet... »

N'hellas ket mont pelloc'h, rak pep den, nemet Dagny, en doa dirollet da c'hoarzhin, gwalc'h e galon. Barzhonegoù Yun a veze dalc'hmata un danvez-goapaat diziwezh evit e geneiled.

— « Ma... » emezañ.

— « A-walc'h gant-se ! » a huchas ar barzh, hag an holl a c'hoarzhas kreñvoc'h c'hoazh. Goude tremen ar barrad levezet yac'h-se, e voe staget adarre da veuliñ Yun evit e c'hoari. Yun avat, ma ne blije ket kalz dezhañ ar rebechoù, ne oa ket kennebeut evit gouzañv re a c'hourc'hemennoù, zoken ar re wirion. Kinnig a reas eta da Riwanon a Gerhoadeug seniñ eviti un ton-koroll, dezhi da reiñ un tañva diouzh hec'h ampartiz war hec'h arz. Hogen nac'h a reas hegarat ar plac'h war zigarez ne oa ket evit korolliñ gant he botoù ler hag he dilhad giz kêr.

— « Petra a virfe ouzhoc'h a ziwiskañ ? Droug ebet din d'an nebeutañ... » a stagas da farsal al livour mao, hogen troc'hañ a reas trumm o pazañ pinous goude merzout ar sell du a lakae e wreg da harañ warnañ.

— « Ha c'hwi, Benead » eme an duardeg a wreg, « daoust ha ne root ket un abaden dimp henozh ? » Rak an Aotrou Pennenseller, ouzhpenn dezhañ bezañ ur mailh war e vicher, a oa brudet e-touez e vignoned evit e zonezon da deurvouezhiañ ha da si-gotañ.

— « E giz abaden ez in d'am gwele, » a respontas Benead Bondu, hag e savas da gimidiñ. Dizale e voe heuliet e skouer gant ar gouvidi-all.

Dagny ha Yun, pa ne chomas nemeto en ti leun a voged butun, goude rannañ lies kenavo, a glevas en diwezh miaouadennoù klemmus o sevel er gegin. Paotr ha plac'h a redas di oc'h en em c'houlenn gant enkreuz petore darvoud fall a c'hellfe, bezañ c'hoarvezet gant Pat. Dichalet e voent buan. Lammet en doa Pat diwar ar skabell war an daol. Hag a-greiz bale war ar bitailh, en doa sanket a-dreuz an drouskenn e-barzh ur gamanberenn azv dreist, lec'h ma oa chomet peg start, spouron leizh e galon vihan.

— « Feiz Doue, » a soñjas Yun, « heñvel eo ouzh ar c'horonal kozh o klask en em zifretañ diouzh krabanoù Benead... gant ma kredfen keñveriañ hennezh ouzh ur gamanberenn. »

*
*
*

Edo Dagny en he gwele-brañsell. Aon dezhi da gouezhañ, ne grede ket ober an disterañ fiñvadenn. Leun a fiziañs e oa degouezhet e kambr Huon Harogall rag-eeun o tont eus ar gambr-gibellañ. En he fijama e oa gwisket hag hep prederiañ hiroc'h, setu hi o lammat e-barzh ar gwele. Siouazh dezhi ! N'he doa ar gaezhez skiant-prenet ebet diwar-benn an ardivink trubard-se. Kerkent ha santout pouez ar plac'h, ar gwele-brañsell a skrignas goapaus warni

gant e funioù, hag a droas a-daol-trumm war e c'henou, ken na voe hi ledet a-hed he c'horf war al leur galet ha poultrennek. Diwar glevout ar poudouroum, e oa diredet Yun raktal da reiñ skoazell. Dibradet en doa ar plac'h en e zivrec'h kreñv, he lakaet a-blaen-kaer en he gwele, he c'hafunet brav er pal-lennoù hag he lezet gant un « nozvezh vat » lirzhin. Aet e oa ar paotr er gambr-gibellañ, rak Dagny a glevas gargouilhadennoù an tuellennoù hag ar c'horzennoù-dour o tasseniñ a-dreuz an ti a-berzh. Araok menel kousket e fellas dezhi gortoz bourbouilhadennoù ferv ar gibell o heskañ. Pell amzer 'oa edo war c'hed, a gave dezhi, ha ne gleve mui ar munutañ trouzig. Koulskoude ne oa ket distroet ar paotr oc'h ankounac'haat an dour er gibell. E glevet he defe o tremen en trepas da vont d'e gambr. Tamm-hattamm sioulder bras an ti a lakae Dagny nec'het. Soñj a zeuas dezhi eus tud semplet ha beuzet en o c'higbell. N'helle mui padout o c'hortoz er c'hiz-se. Gwell dezhi mont da welout petra a c'hoarveze gant Yun. Gant evezh e klaskas diskenn a-ziwar he gwelebrañsell, hag e teuas a-benn da zouarañ war he c'hra-banoù. Redek a reas betek ar gambr gibellañ. Bez' e oa eno peadra da vezañ spouronet. Edo Yun o soubañ en e wad. Edo er gibell, e benn a-dreuzskil war ar riblenn, e vrec'h astennet war al leur, hag un darn vras eus e zivhar o tremen en tu all d'ar gibell, rak re hir, kalz re hir, e oa ar paotr evit en em lakaat en e bezh enni.

— « Yun ! » a c'harmas Dagny, en ur gemer penn ar paotr en he daouarn « Yun paotrig karet ! »

— « Skoazell ! » eme Yun gant ur vouezh roc'hellek. « Meuweuweu. Petra ? » a c'houlennas raktal goude, en ur digeriñ e zaoulagad.

— « Ha gloazet oc'h ? » eme Zagny.

— « Gloaz, gloaz ? O ! c'hwi eo Dagny, » eme ar paotr dihunet evit gwir. Sellout a reas gant souezh ouzh ar gibellad dour ruz, ha tastornañ e gorf.

« Aha ! setu an abeg, » emezañ hag e krogas en ur c'hreion gwerniset ruz e fust, en doa dislivet brokus en dour.

— « Ha va c'horn ? Ha va levr ? » a c'harmas en ur furchal e pep korn eus ar gibell. « Paour kaezh kornig-butun, gleb betek e eskern ! »

— « War al leur emañ al levr, » a eilgerias Dagny. E bakañ a reas a-gevret gant ur follenn baper goloet gant stlabez skritur Yun. « Muntr en un arched, » e oa anv al levr, unan eus oberennoù brudetañ ar skrivagnourez saoz Sapphira Devilie.

— « En anv Doue, petra emao'h oc'h ober gant... »

— « O ! Dagny, pebezh hurlink. Noe e-unan, an hini e oan, hag ar gozh arc'h a oa o c'houelediñ goustad ha dispi dindan va zreid. An holl loened hag amprevaned e goueled ar strad, a oa beuzet pell 'oa, nemet Pat en e azez war ur gamanberenn war-neuñv. A-us d'am penn, an arc'hael Mikael, e gleze tan en e zorn, ur braouac'h e welout, komzoù garv leizh e c'henou, ur rangalon o c'hlevout, a rebeche din bezañ moc'het al labour.

« Setu an Aotrou Doue, » emezañ, « o rankout krouiñ ar bed penn-da-benn a-nevez, ha da fazi eo, Noe. Kastizet e vi da virviken. »

Edo ar mor p'net betek va gourlañchenn pa hoc'h eus va savete !

— « Perak ivez n'emaoc'h ket en ho kwele ? Iskisat boaz eo lenn en ur soubañ. »

— « Rebech ebet din. Lenn ? Naren ? Labourat ne lavaran ket. Ur soñj dreist, ul luc'hedenn a wirionez he deus skoet em penn nepell 'zo, tra ma oan o sel-lout ouzh Pat. Siouazh ! pe wirionez, am eus ankounac'haet ker buan all. O klask hec'h adkavout emañ gant harp reolenn ar c'hwec'h P, an hini a zo disklriet ken mat e levr Sapphira Devilie. »

— « Ar c'hwec'h P ? »

— « Gouzout a rit ervat. Piv ar muntrad, Piv ar muntre, Perak, Peur, Penaos ha Pelec'h ar muntr ? »

— « Ha kavet hoc'h eus un dra bennak ? »

— « Evit gwir, n'em eus ket. Da bep goulenn e rankan respont : N'ouzon mann. »

— « Ne vern, Yun ! Dale'hit dezhi, Arabat eo avat teurel an trebez war-lerc'h ar billig. »

— « Nebaon plac'hig ! Kenderc'hel a rin da bleustrin war ar gudenn, Evel ur fured en em santan bremañ. Sell 'ta. Daoust ha n'em eus ket labouret mat henozh ? »

— « Ne gav ket din. Ne welan tra ken war an tamm paper-mañ nemet ar c'hwec'h P war ur renk ha dindan pep unan anezho ur poent-goulenn bras. Pezh a zeu war-lerc'h ne sell ket ouzh ar gudenn, war a gredan, rak lenn a ran :

Me eo paotr an enklaskoù.

An enklaskoù ?

Na petra 'ta !

Dam ya...

Me eo paotr an enklaskoù.

Paotrig koant an enklaskoù

O furchal, o fuketel,

O redek war ar roudoù,

O soñjal o rambreal,

Pe c'hoazh...

'c'h ober van, ha netra all.

Met pegen koant eo va zal.

— « D'ober gant an enklask o deus ar gwerzennoù-se. Ret deoc'h hen anzav. Klevit kentoc'h » eme Yun hag e kanas :

Paotrig fur an enklaskoù

O kavout d'an torfedoù,

Goude heuliañ an hent-dall,

Un den kablus, zoken daou.

Ne vern...

Ar re wir pe ar re all.

Met pegen fur eo va zal.

— « 'M eus aon ne skoazello ket kalz da dizhout ar wirionez an ton-se. »

— « Piv 'oar ? Tra-walc'h a zo ennañ da vroudañ Benead Bondu. Respontit bremañ d'un nebeut goulennoù. Daoust hag e oar ho tad an iwerzhoneg ? »

— « Gouzout a ra un nebeudig. Genidik eo eus Belfast, c'hwi 'oar. Hag ez vihan ez ae da dremen mizioù war ar maez. Kanaouennoù a c'hell kanañ en iwerzhoneg d'an nebeutañ. E glevet em eus a-wechoù pell 'zo pa oa laouenoc'h eget bremañ. »

— « Ha mignoned ho tad, Rubenkranz hag ar re all ? »

— « N'ouzon ket. »

— « Zoken Pat O'Briain ? »

— « Sur a-walc'h. »

— « Ac'hanta ! Souezhus eo evelato. Forzh. Gwelet e vo goude. Ha piv en deus lakaet ho malizennoù e-barzh koufr ar c'harr d'ar gwener trizek eus ar miz-mañ, m'hoc'h eus kemeret penn an hent hoc'h-unan hep lavarout da zen ? Ne vefe ket bet Pat O'Briain pe Bunkey-Ramson pe Rübénkranz ? »

— « Ne oa ket. Ur mevel e oa. »

— « Tanfoeltr ! N'eus netra da gompren gant ar c'horf-marv-se ? Penaos eo deut e-barz ar c'houfr eta ? Ar mevel en defe e welet o lakaat ho malizennoù. Sur-mat oc'h n'o deus ket Pat O'Briain, ar pastor pe ar yuzev bet tro da vont er c'harrdi war-lerc'h ar mevel ? »

— « A dra sur n'o deus ket. Edo Pat Rübénkranz o c'hoari golf gant va zad, ha gant ar pastor e-unan em eus merennet, goude gourc'hemenn va malizennoù da vezañ douget e koufr ar c'harr. »

— « An diaoul gant an torr-penn-se ! Mont a rin d'am gwele. Ma vefe ho madelezh kuitaat ar gambr-gibellañ, e c'hellfen mont e-maez an dour yen-mañ a bouez warnon evel ul liñsel. »

UR GLAoustRE DIBOELL

Etro nav eur er mintin war-lerc'h, Dagny ha Yun, gwallzihunet o-daou da heul beilhadenn an derc'hent, a zegouezhe e burev Benead Bondu. Ar pennenseller er c'hontrol a oa fresk-pesk, daoust dezhañ bezañ savet abred da zegemer kannad Scotland Yard er porzh-houarn. E ambrouget en doa betek an ostal-leri hag erbedet dezhañ bezañ darev da bignat er c'harr a zeufe d'e gerc'hat da eizh eur hanter. Nav eur ha kard a skoas en horolaj hag an enseller saoz ne oa ket deut c'hoazh. Benead Bondu, mall gantañ, a bellgomzas da ostal-eri an Duged. Respontet e voe dezhañ edo an Aotrou Squinthog en e gibell ha n'helle ket mont da respont d'ar pellgomzer.

— « Ne c'hortozin ket pelloc'h, » eme Venead Bondu en ur stlepel ar grogen endro war ar pellgomzer, hag e krogas hep mui dale da c'houlennata Dagny. Adlavarout a reas ar plac'h an nebeut a ouie diwar-benn he zad hag ar pastor. Dezrevellañ a reas ivez perak he doa tabutet groñs gant ar c'horonal ha penaos e oa tec'het kuit gant ar c'harr evit daou pe dri devezh. Eus ar c'horf-marv kavet ennañ, ne voe evel just anv ebet.

— « E pelec'h emañ ar Rübenkranz-se ? » a c'houlennas Bondu.

— « N'ouzon ket. Daoust ha ne vefe ket en ostal-eri an Duged ? Aet e vefe kuit eus Dinarz gant va zad. Da grediñ eo d'an nebeutañ. »

— « Biskoazh n'em eus klevet anv anezhañ, » eme ar pennenseller, hag e pellgomzas adarre d'an ostal-eri. Eno e voe lavaret dezhañ e oa degouezhet un Aotrou Rübenkranz a-gevret gant ar c'horonal Heatherbrook. Daou zeiz a oa avat, da nav eur noz, en doa loc'het Rübenkranz. War e c'hourc'hemenn, ur bilhed betek Pariz a oa bet prenet hag ul lec'h feurmet dezhañ e treñ hanternoz gant porzhier an ostal-eri.

— « Daou zeiz 'zo. Hiziv ar merc'her. D'al lun 23 eta. Deiz ar muntr, » eme Venead Bondu. Ne lavaras netra ken. Koulskoude Yun a veizas e oa e geneil souezhet a-walc'h gant an degouezh-se. D'ar c'houlz-se e skojod ouzh an nor.

— « Tre ! » a huchas ar pennenseller.

— « An enseller Pemp Skuiztog » eme ur poliser yaouank, poan bras dezhañ o chom hep c'hoarzhin. An enseller Squinthog a zeuas rok er burev tra ma serred an nor warnañ, ha ma save an tri den all d'e zematañ. Evit an eil gwech ma paras e sell war e genvicherour estren, e ouezas Benead Bondu n'hellfe biken kenlabourat gantañ. A-enep-kaer d'ar pezh a greder bezañ patrom-ar Saozon, an enseller Pompey Adam Squinthog a oa korfet berr ha strizh, ur gwir sioc'han. E choug hag e ziskoaz a oa kromm, hag e vruched kleuz seurt d'ar re a labour a-hed o buhez war un daol-skrivañ. E gof avat a vege dindan e jiletenn evel ur vi bras. E zilhad ne raent ket enor da vrud vat kemenerien Bro-Saoz. Evit gwir ul labour dispi e tlee bezañ gwiskañ ur c'horf mentet ken fall hag e hini. Squinthog a dennas e dog-plouz, o tizoloñ e glopenn voal, ur gurunenn vlev melen skars oc'h ober an dro dezhi. Holl vlev e benn a oa kouezhet war e weuz, hag e vourrou hir ha lemm a ziskoueze en doa an den deraouet e servij an arme. Teodoù flemmus a lavare n'en doa biskoazh tizhet uheloc'h eget ar renk a letanant, araok emouestlañ er bolis. E genseurte a rae Pipi eus ar gwazig divalav-se,

hag e zoareoù diseven a oa bet abeged alies dezhañ gant re vras Scotland Yard. Koulskoude abalamour m'en doa kaset da vat daou pe dri enklask re ziaes evit an ensellerien all, e oa diskennet war e glopenn voal sked an ampartiz.

— « Greomp buan, » emezañ en ur deurel ur sell dichek war bep unan, hag en ur azezañ war gador Benead Bondu.

— « N'em eus ket ho kortozet evit deraouiñ, » a respontas ar poliser breizhat gant ur vouezh rok hag e brizh saozneg. « Ha pa vefe ho madelezh azezañ war ar gador-se e c'hellfen distreiñ d'am zaol-skrivañ ha kregiñ er gudenn. »

Dezrevell a reas Benead Bondu ur wech ouzhpenn kement a ouie. Yun a droe e gomzoù e saozneg. Bep ar mare, Squinthog a skrive un notenn war ribl ur gelaouenn. Bep gwech e sune gant koustiañs beg e greion kent ober gantañ. Ne zigoras e c'henou nemet da c'houlenn hag e c'hellfe kaout ur werennad vier.

— « Va digarezit » eme Venead Bondu. « A-enep ar reolenn eo an evañ er burevioù. »

— « No method » a c'hrozmolos Squinthog.

Pa voe diskleriet ar muntr war ar munud d'an enseller saoz, ar pennenseller a ginnigas hegarat dezhañ chom er burev tra ma vefe goulennet ouzh ar c'horonal Heatherbrook hag an testoù.

— « Mat eo » eme Squinthog hep trugarekaat zoken. « Ne dalvezo ket da galz tra. Graet eo va menoz bremañ. Piv eo ar vaouez-se ? »

— « An dimezell Dagny Heatherbrook. »

— « Hañ ? Merc'h ar muntrer ! Ha c'hwi he lezfe da selaou ouzh hon diviz ? Diboell eo. »

— « Va foell n'emañ ket da vezañ barnet er burev-mañ, enseller Squinthog, ha ne vo ket. Ouzhpenn-se an dimezell Heatherbrook he deus digarez mat. N'he deus netra d'ober gant ar muntr. Hec'h aotreet em eus da welout he zad amañ. »

— « E Scotland Yard... » a zeraouas Squinthog.

— « Amañ n'eo ket Scotland Yard » a droe'has berr Benead Bondu, hag e pouezas war un nozeleenn.

— « Degasit an tamallad, » emezañ d'ar poliser a zeuas e-barzh.

Dame'houde an nor a zigoras adarre hag ar c'horonal a voe kaset er burev. Ar paour kaezh koronal ne oa mui faro ; e vlev gwenn a oa digempenn hag e vourroù reunig a gouezhe mantrus war e chik. E zaouarn a oa diere. Ne grede ket Benead Bondu e perzhioù ar grizilhonoù.

— « Tadig ! » a c'harmas Dagny Heatherbrook o redek davet he zad. Un nebeut levenez a zistroas war zremm skuizh ar soudard kozh. Ne c'houlennas diskleriadenn ebet diwar-benn tec'h e verc'h. He briata a reas e-pad un tachadig berr, ur jestr o tiskouez ar vrasañ fromadenn a-berzh ur Saoz penn-kil-ha-troad eveltañ. Ne lavaras nemet :

— « Kalon, kalon ! » gant ur vouezh kalonek a-walc'h e gwirionez.

— « Azezit, koronal, » eme Venead Bondu, « ha diskleriit dimp an darvoudoù evel m'oc'h eus o gwelet. »

Neuze an den kozh a grogas en un displegadenn heñvel-tre ouzh e destadenn gentañ. Komz a rae gorrek evel pa en defe kollet un darn vras eus e nerzh dre re-enkrez. Aon en doa Yun na darzhfe da ouelañ a-greiz-holl, ken frommet e hañvale bezañ. Ne vefe ket bet dereat ouzh ur c'horonal war e leve. Kement-all a soñjas Bondu, sur a-walc'h, rak gervel a reas ur mevel ha gourc'hemenn ur whisky evit Heatherbrook.

— « Daoust ha n'eo ket a-enep-kaer d'ar reolenn ? » eme Squinthog, kerse ha droug ennañ o tremen hep e werennad vier.

— « N'eo ket » a eilgerias groñs ar poliser breizhat. « Aotreet e vez d'an damallidi. »

— « D'an diaoul ivez, » eme Squinthog, divarrekkrenn da veizañ ur reolenn ken truezus. Hag e-giz

dae, e c'holoas e glopenn voal gant e dog plouz re vihan.

— « Penaos, hervezoc'h, » a c'houlennas Benead Bondu digant ar c'horonal « en defe ar muniter gallet tec'hout, ha c'hwi tremen hep e welout ? »

— « Feiz, n'ouzon ket. Klasket em eus tenn vunan her c'hompren. En aner avat. »

— « Piv, hervezoc'h... » a stagas ar pennseller da c'houlenn adarre pa 'z eas Squinthog war e gomz. Goude begañ ha lufrañ e vourrou mistr etre e veud hag e viz yod, ar Saoz a dennas ur pikol montr giz wechall a-ziabarzh e chakodig, a daolas ur sell warnañ, hag a lavaras :

— « Koulz eo din mont da leinañ. »

— « N'eo ket echu c'hoazh ar c'houlennadenn, » eme Venead Bondu.

— « Ne ran forzh. Koulz lein eo. Distreiñ a rin da greisteiz. »

— « Boas e vezomp da vont da verenn etre kreisteiz ha div eus. Ne gavot nikun amañ d'ar mare-se. »

— « Unvan eo din. N'hellan ket kemman koulz va fredoù war zigarez bezañ en ur vro estren. Kenavo ar c'hentañ, » eme Squinthog, hag eñ kuit gant e lorc'h hag e dog-plouz.

— « Kaerat disamm din » eme Venead Bondu, hag e talc'has gant ar c'houlennadur. « Piv, hervezoc'h, en defe bet da c'hounit diwar lazhañ ar pastor ? »

Ar c'horonal a zeuas e respontoù da vezañ rouestlet neuze. Diwar e grediñ e vefe bet ur bagad forbanned krog er pastor hag ennañ e-unan. Gourdrouzet e vefent bet alies o lazhañ, e-doug an daou vloaz tremenet. Da gentañ n'o dije taolet pled ebet ouzh al lizhiri dizanv a zegouezhe ganto. Padal e penn-kentañ ar bloaz e vije bet darbet d'ar c'horonal bezañ flastret gant ur c'harr tra ma treuze ur straedig c'houllo e London e-pad un noz du. Reiñ a rae ar c'horonal da grediñ e vije bet graet a-ratozh-kaer. Tremene a rae ar c'harr goustad war du all ar straed,

hag a-daol-trumm e vije bet kaset rag-eeun warnañ. Dremm ar blenier n'en doa ket gallet gwelout siouazh. Ur wech all e oa bet darbet da Bunkey-Ramson bezañ friket gant ur mell maen o kouezhañ diwar ur chafod. D'ur sul vintin e oa c'hoarvezet, ha ne oa micherour ebet o labourat. Kammedoù a oa bet klevet war ar chafod koulskoude. Setu perak o doa graet o menoz an daou vignon mont da vevañ e Breizh e-pad ur pennad amzer, hag evit danzen o surentez, o doa gopret un enklasker-polis prevez, Pat O'Briain e anv, a oa bet erbedet dezho gant an ti Tuff Tuff and C°, brasañ burev polis prevez London. Ne dalveze da netra an dispign, rak an enklasker-se, daoust ma veze graet anezhañ ur mailh war e vicher, ne oa bet gouest da herzel ouzh muntr ebet. Hag eñ ul lonker war ar marc'had. Da zeiz ar muntr en abardaez, ar c'horonal hag ar pastor o vont da goan a oa aet da gerc'hat Pat O'Briain. E gavet o doa ledet a-hed e gorf war al leur hag o roc'hal dibreder. E hejet, e c'halvet o doa. Netra d'ober. Mezv-mik e oa an hailhevod. Edo ar voutailhad whisky c'hoazh war an daol e-kichen div werenn.

— « Pe abeg a zo gant ar forbanned-se da grediñ ennoc'h ? » a c'houlennas ar pennseller.

War ar poent-se, e voe displannoc'h diskleriadennoù ar c'horonal. N'ouie ket mat perak, war a lavare. Daoust hag e vefe ur sunadur arc'hant ? En un doare marteze. Daoust hag e oa un taol-droukrañs ? E c'hellfe bezañ ivez. Anat e oa ne felle ket d'ar c'horonal respont.

— « N'emañ ket ar gwir ganeoc'h, ha c'hwi tapet hag enket evel m'emaoc'h bremañ, o nac'h ouzh ar bolis diskuliañ kement ha ma c'hellit, » eme Venead Bondu.

— « Traoù 'zo n'int ket va re. N'hellan ket o diskuliañ leal. Dreist-holl bremañ p'eo marv va c'heuil. »

— « Prederiit c'hoazh, » eme ar pennseller.

Hogen dilavar e vanas ar c'horonal. Neuze e voe kaset en-dro d'ar sal-c'hortoz a-gevret gant e verc'h, ha galvet e voe unan eus an testoù all. Gant aotre e vignon, e chomas Yun, da selaou, laouen o klevout muioc'h. Gwelout a reas evel-se ar mevel-kambr a oa deredet ar c'hentañ e kambr ar muntr. Ne oa ket an Ao. Gwilherm un den hoalus, pell ac'hano. Bihan e oa, gant ur seurt lardon melen ha blot. En e zremm roudennek ne oa bev nemet e zaoulagadig pemoc'h pilpous. Displijus-kenañ e zoareoù klufan ha loavus. Displegañ a rae e desteni gant ur vouezh eeun ha resis evel pa en defe e zesket dindan eñvor. Lies gwech e klaskas Benead Bondu e dapout gant goulennoù gwidreüs. En aner avat, rak ar mevel a responte sioul, oc'h adkemer ger evit ger pezh en doa lavaret da gentañ. Echuiñ a reas gant :

— « Evidon-me n'eus mar ebet. Ar c'horonal saoz, hemañ eo ar muntrer ha den all ebet n'hell bezañ. »

— « Ne c'houlennan ket ali diganeoc'h, » a eilgerias ar pennseller ouzh a gas kuit. An testeni-se ne zegase tra nevez ebet.

Goude e teuas merour an ostaleri, tri mevel-kambr all hag en diwezh ar vatezh a rae war-dro kambr an hini marv. Ne oa neventi ebet en o c'homzoù, ha Benead Bondu en ur huanadiñ a c'halvas en-dro ar c'horonal Heatherbrook.

Kaer en devoe gourdrouz pe bediñ, gourc'hemenn pe damall, ne zeuas ket a-benn da lakaat ar soudard pennek da ziskuliañ perak e oa forbidden o klask krog er pastor.

— « Pet ez eus anezho ? » a c'houlennas ar pennseller.

— « N'ouzon ket. »

— « Bez' ez eus unan nebeutoc'h anezho bepred, » a soñjas Yun.

— « Petore forbidden ? »

— « N'ouzon ket. »

— « Perak ne fell ket deoc'h lavarout kement a ouzoc'h ? »

— « Dre zamant d'an hini marv. »

— « Ha da betra e talvezo an damant-se pa viot lakaet da vuntre ha barnet d'ar marv ? »

— « Ne vin ket. N'hellan ket bezañ. N'on ket kablus. Hen touiñ a ran ! N'on ket kablus ! »

D'an ampoent e teuas er burev an enseller Squinthog, brifet gantañ e lein saoz ponner. Klevout a reas dibenn frazenn ar c'horonal.

— « Touiñ ! Touiñ ! » a huchas a-bouez e benn en ur vegañ e vourrou hir. « Touiñ ne dalv mann. Touiñ a c'hellfen ivez ez on foll ha koulskoude... »

— « Hag ho krediñ a rafen, » eme Venead Bondu, ar vrouez o sevel ennañ. « Ho krediñ a ran, Koronal Heatherbrook, » emezañ c'hoazh da glozañ ar gomz gant hemañ. « N'emañ ket ar gwir ganeoc'h avat. Prederiit a-zivout-se pa viot hoc'h-unan. »

Gervel a reas ur poliser evit ambroug an tamallad en-dro d'e doull-bac'h. Reiñ a reas ivez ur jubennour d'an enseller saoz.

— « Kouz merenn eo bremañ, » eme Venead Bondu da Yun pa voe prest pep tra. « Laouen e vefen ouzh da gaout ouzh taol ganin, hag an dimezell Heatherbrook ivez. Digarez, Enseller Squinthog. Setu Sarjant Ar Meur, a lakaan en ho kourc'hemenn d'ho skoazellañ war hoc'h enklask ha da vezañ jubennour ganeoc'h. Deus eta, Yun. Kavout a raimp an dimezell er sal-c'hortoz. »

*
*
*

War e grabanoù e rede-direde Benead Bondu a-dreuz kambr ar muntr. Da ruz-tan e oa troet liv e zremm, gant e wad o kouezhañ en e benn en abeg d'e zoare-kerzhout. Diaes e oa dezhañ, dres goude

debrñ dreist-holl. Ouzh taol ne azeze ket ar pennenseller da bismigañ, hogen d'ober kofad bras. Atav e veze souezhet Yun gant ar c'hementad a voued a zeue e vignon a-benn da sankañ en e stomok. Heñ-veloc'h e oa ouzh un tarv eget ne oa bet biskoazh. Fuc'hañ a rae dre e fri evel pa vefe bet darev da vroudañ, hag e giz un doupennad voue e vranselle e vlev digribet. Bez' e oa ur werenn-greskiñ en e zorn dehou, hag e gorn leun a ludu en e zorn kleiz. En e azez war aspled pondalez ar prenesir, Yun a selle outañ en ur vouse'hoarzhin. A-benn ar fin ez azezas Benead Bondu war ar gwele en ur c'harmin :

— « Aïou ! va c'hein, va c'hein kaezh, torret eo. »

— « Re evañ a boazh, re zebriñ a noaz, » eme Yun.

— « Mont a ra brav ganit, ar goap e-lec'h al labour, penn-leue ac'hanout. Va Doue ! Kement a boan en aner. Nag an disterañ blevenn, nag ar vunutañ brienenn vutun, nag ar bihanañ roud kailhar, n'em eus kavet netra war ar pallenn-leur-mañ. Milliget on. Ya, milliget. N'eus mann da welout er gambr-mañ paneve louc'hadurioù bizied a-viliadoù na dalvezont ket. Bez ez eus anezho war bep pezh arrebeuri. »

— « Hervez al levrioù koulskoude, e teufe pep enklasker ha Sherlock Holmes an hini kentañ anezho, a-benn da ziskoulmañ an holl gudennoù gant an traoùigoù a gavont du-mañ ha du-hont en ur furchal. »

— « Sorc'hennoù, diotachoù nemetken ! Truchañ a ra skrivagnerien al levrioù polis. Bleñiañ ar vuntrerien a reont hep goulenn ali diganto. N'eus diaester ebet n'hellont ket kemmañ diouzh ret. Disheñvel-krenn emañ kont ez vuhez wirion. »

— « Gwir eo, » a anzavas Yun, ha trumm e kollas pep spi da ziluziañ ar gudenn evitañ e-unan gant harp levrioù Sapphira Devilie, ha reolenn ar c'hwec'h P. Ret-bras e vefe dezhañ klask prederiañ a-zevri-bev war an torr-penn-se, ha zoken imbours'hiñ e-unan an danvez. Diouzhtu e krogas el labour. Evit brasañ

plijadur ur bagad paotred oc'h arvestiñ outañ diwar leur-gêr ar Marc'hallac'h Nevez, e pignas e sin da wintrañ war ar vardell hag ez astennas e zivrec'h etrezek rizenn an doenn a-us d'ar prenestr. Daoust dezhañ bezañ hir, ne voe ket evit he zizhout evelato. An arnodenn enep a reas da c'houde. A-ispilh war grog e zaouarn ouzh pazenn ar pondalez, e klaskas lamm war an hini a-zindan. Met ne gredas ket hen ober. Re bell e oa. Ne glaskas ket kennebeut tremen war ar pondalez a oa en tu dehou da hini kambr ar muntr. Anat e oa n'hellfe biken hen ober.

— « A-walc'h din, » eme Venead Bondu. « Badañ a ra va fenn gant da ardoù. Eomp kentoc'h da welout Pat O'Briain. »

Hegarad-kenañ e voent degemeret gant an Iwerzhonad, a ginnigas whisky ha butun dezho. Respont a reas habask ouzh goulennoù Benead Bondu, Yun oc'h ober atav da jubennour.

— « Perak n'oc'h ket deut d'am c'havout ? » a c'houlennas Benead Bondu da gentañ holl.

Fraez ha sklaer e voe diskleriadennoù ar paotr. Gouzout a ouie ne oa ket an enklaskerien brevez karet kalz e nep bro gant ar boliserien a-berzh Stad. Ouzhpenn-se, en estrenvro n'en doa ket ar burevenklask Tuff Tuff and C° brud a-walc'h evit m'en defe gallet kinnig e skoazell. Ha dreist pep abeg all, ne oa mui ar paotr gopraet evit derc'hel sell ouzh ar pastor hag ar c'horonal, peogwir e oa an eil marv hag egile bac'het. Evit ur bennozhig Doue ne labour ket un enklasker prevez, aze edo unan eus pennsturioù ti Tuff Tuff and C°. Bremañ edo Pat O'Briain o c'hortoz urzhioù digant London. Un drugar koulskoude e vefe dezhañ skoazellañ ma c'hellfe kent distreiñ da Vro-Saoz. Hel lavarout a c'helle diouzhtu, evitañ ne oa ket ar c'horonal Heatherbrook ar muntrer.

— « Diwar be abeg » a c'houlennas ar pennenseller digant an Iwerzhonad.

— « Gw-gw-gwelloc'h mignoned egetañ hag ar pastor n'oa ket, ha stourm a raent skoaz-ouzh-skoaz ouzh an hevelêp enebourien. »

— « Ha piv int-i ? »

— « Az-az-aze emañ an dalc'h. Mar deo bet atav ken diaes va labour, ez eo abalamour d'ar c'horonal ha d'ar pastor chom mut-pesk war an dra-se. Ke-kaer ez eus bet din goulenn a-enep piv em boa da vont, ne fellas morse dezho hen diskuliañ. Ge-gou-gourdrouzet e oa ar marv dezho. Piv avat, pe-pe abeg d'ar gourdrouzoù, n'on biskoazh bet evit e gavout daoust d'an enklaskoù am eus graet va-unan. De-de-din e oa d'o diwall o-daou a bep taol hep gouzout a belec'h e teufe. »

— « Suerien-arc'hant marteze ? » eme Yun.

— « Se-setu ar pezh a gredan me ivez. »

— « Perak hoc'h eus dibabet ar gambr-mañ e-lec'h unan tostoc'h ouzh re ho tiwallidi ? » a c'houlennas Bondu.

— « Ne-ne-ne-netra aesoc'h da ziskleriañ, pe-pennenseller, » a respontas an Iwerzhonad, an doujañs ouzhpenn ar gagerezh o kreskiñ en e vouezh. « Pa-pa-pa omp degouezhet en ostaleri-mañ, an holl gambroù e-kichen hini ar Reverent hag hini ar c'horonal a oa feurmet. Siouazh ! Ne-ne-nec'het a-walc'h on bet gant-se. Ret eo bet din plegañ da gemer houmañ hag a zo end-eeun dindan kambr ar pastor evel ma ouzoc'h ervat. De-di-div-divizet e oa bet em galvfe dre ar prenestr pe e toumpfe gant e dreid, ma teufe da gaout ezhomm eus va skoazell. Un taol dic'hañs spontus eo bet. Ha pa-padal ar pastor a vefe bet muntret kerkoulz, pa vefen bet en ur gambr dostoc'h ouzh e hini. »

— « E pelec'h edoc'h pa 'z eo bet lazhet Punkey-Ramson ? »

— « An-an iskisañ, setu an iskisañ, » eme Bat O'Briain ; hag e stagas da zezrevellañ dre ar munut kement a oa c'hoarvezet gantañ d'al lun en abardaez.

Boas e oa an enklasker da vont a-raok pep koan da gere'hat ar pastor hag ar c'horonal eus o c'hambroù ha d'o ambroug ouzh taol. Rak an nozioù en doa aon dreist-holl. E-pad an deiz, e oa aes dezhañ gwareziñ an daou vignon hag i o vevañ a-gevret en ostaleri koulz lavaret atav. Ul labour amjestr e vefe bet o muntrañ er sklerijenn vras e-kreiz an holl ostizidi. A-hed an nozioù e oa brasoc'h an argoll. Evel-just e felle d'an daou zen kozh kaout pep unan e gambr ha n'helle ket an enklasker kousket kentoc'h e kambr an eil eget en hini egile. N'helle ket gedal en trepas kennebeut. En abeg da-se en doa savet ur reolenn ; eñ e-unan, ha den nemetañ, a alc'houezie dorioù ar c'hambroù a-raok mont da goaniañ, hag eñ ivez o dialc'houezie kent distreiñ da gousket. Er c'hiz-se en doa tro da dapout ur vlevenn etre stern ha stalaf pep dor. Ouzh he digeriñ goude, e c'helle nemet dre sellout ouzh ar vlevenn bezañ sur ne oa deut den d'en em guzhañ pe da aozañ un ardivink-lazhañ e-barzh ar c'hambroù.

D'an lun 23, deiz ar muntr, etro c'hwec'h eur e oa degouezhet Rübenkranz d'e gavout ha da c'houlenn ur whisky digantañ, war zigarez n'en doa ket evet ur werennad alkool dereat abaoe m'en doa kuitaet Bro-Saoz. Eeun a-walc'h e oa ar goulenn-se, rak fougeet en doa Pat O'Briain meur a wech diwar-benn ur voutailhad eus gwellañ whisky Iwerzhon a gase atav gantañ en e veajoù. Diskennet en doa eta div werennad, ha divizet gant Rübenkranz e-pad un tachadig. N'ouie ket pelloc'h Da greisteiz an deiz war-lerc'h en doa divoredet. Kouezhet e oa diwar e gador war al leur ha bec'h warnañ kaout soñj eus darvoudoù an dere'hent. Goude soubañ e benn en dour yen, e oa aet da c'houlenn keloù.

— « N'hellit ket gouzout pebezh taol eo bet evidon klevout e oa marv ar Reverent Punkey-Ramson. Be-be-bezañ bet touellet gant an noueañs a yuzev-se, ur vezh e chomo evidon da viken. N'ou-n'ou-n'ouzon

ket pe driakl en doa strilhet dindan guzh em gwere-
renn. Ne oa blaz estren ebet gant an evaj, va c'hredit,
ra-rak blizik a-walc'h eo va zeod war ar whisky.
U-u-ur c'hontamm e oa marteze, hogen re skañv ar
c'hementad anezhañ evit va gwad iwerzhonad. »

— « N'hoc'h eus ket miret ho kwerenn ? » a c'houlennas Bondu.

— « U-u-unan eus ho re an hini eo, sur a-walc'h. »

— « O la 'vat ! » a c'harmas ar pennseller ha Yun a-unvouezh.

— « Be-bezit dichal. Gwalc'het eo bet. »

— « Ha peur ? »

— « N-n-n'ouzon ket mat. Pam-pam-p'am eus kuitaet va c'hambr d'ar meurzh vintin da c'houlenn kelou. »

— « Piv en defe o c'hemeret ? »

— « Arm-m-mevel evel-just. E-e-e labour eo gwalc'hiñ ar gwer lous a gav er c'hambrou. »

— « Ha pe vevel a ra war-dro ho kambr diouzh boaz ? Ne vefe ket Gwilherm e anv ? »

— « Bi-bihan eo, e zremm lart ha melen. He-he-hennezh an hini eo hag en deus tapet ar c'horonal Heatherbrook evel pa vefe bet ar muntre. »

— « Gwilherm eo eta. Bremañ, enklasker O'Briain, hor skoazellit da anavezout gwelloc'h Rübenkranz, mar plij. Petra a ouzit diwar e benn ? »

Siouazh n'ouie ket kalz an enklasker prevez. N'en doa biskoazh talet pled ouzh ar gwazig dister-se, seul nebeutoc'h ma krede start e oa keneil gwirion gant ar c'horonal.

— « Ko-ko-komz a oa zoken eus e zimeziñ gant an dimezell Heatherbrook, » eme Bat O'Briain en un doare kintus a-walc'h.

— « Ata ! Ata ! » a soñjas Yun souezhet un tam-mig.

— « Ha petra a oa meno an dimezell Heatherbrook eta ? » a c'houlennas Bondu.

— « Fe-fe-fe-fe-fae a rae war un danvez-pried ken

heugus » a eilgerias an Iwerzhonad gant muioc'h a dan eget ma c'hortozjed digantañ ha digant e deod besteed.

*
*

— « Petra a soñjez-te diwar-benn Pat O'Briain ? » a c'houlennas Yun digant e vignon tra ma oant o tis-kenn gant ar skalier.

— « Eus ar beg eo e whisky, » a respontas ar pennseller.

— « Ya sur. Hag ouzhpenn ? »

— « Fall eo e vutun. C'hwez an ter-du... »

— « An diaoul ganit ! Perak ne fell ket dit diskuliañ da veno ? »

— « Hast afo ! Na landreomp ket. »

— « O ! evel-se emañ an traoù ganit. Ne lavarint ket va soñj-me kennebeut eta. »

O tegouezhout e porched an ostaleri e welas an daou geneil dre an nor-dro Master Squinthog o tis-kenn diwar ur c'harr-feurm, ha war e lerc'h sarjant-jubennour Ar Meur, e zremm strafuilhet-höll.

— « Tankerru ! Setu c'hoazh ar pod-bier-mañ. Kerzh mat d'am heul ! » eme Venead Bondu da Yun.

O-daou e c'hortozjont ur pennadig amzer, d'ar poliser saoz da vont betek an nor-dro. Jestroù bras a rae gant e zivrec'h en ur hopal a-bouez e benn :

— « Hullo Bondu ! Ur gerig hepken ! »

War e lerc'h e kerzhe Ar Meur. Stekiñ a rae war e dal gant e viz-yod evit reiñ dilavar e soñj diwar-benn Squinthog. Kerkent ha ma voe ar Saoz o vountañ war an nor-dro, e lammas Benead Bondu war an tu enep ha Yun gantañ, ken na voent er-maez, tra m'en em gave Squinthog e-barzh an ostaleri.

— « Hullo Bondu, » a zalc'he Pipi da huchal, hogen

ar poliser breizhat a brennas e zivskouarn hag a loc'has e garr war an hent, a-raok ma tizhje egile distreiñ war ar straed.

Pa o devoe an daou gomper c'hoarzhed o gwalc'h, e toullas Yun ar gomz adarre gant :

— « Ne fell ket dit lavarout ar pezh a soñjez da heul hor gweladenn da Bat O'Briain ? »

— « Nann, keit ha ne ouezin ket muioc'h. »

— « Chom mut eta. Ne ran forzh. Klaoustr n'ac'h eus ket gwelet an talvoudusañ. »

— « Ha petra a oa da welout ? »

— « Sell 'ta ! Netra n'ac'h eus gwelet ! Klaoustre e tiskoulman ar gudenn araozout ? »

— « Tonk amañ ! »

Ken kreñv e tonkas Yun war zorn e vignon ma lakaas anezhañ da dreiñ dic'hortoz ar rod-vleniañ, ha darbet e voe d'ar c'harr frikañ ur c'hazh war ribl an hent.

— « Arouez fall dit, » eme Yun. « Petra am bo goude gounit ? »

Ken sur e oa Benead Bondu da dapout ar maout ma voe techet da vezañ brokus :

— « Pezh a fellfe az pije, » emezañ « hogen reizhoc'h e vefe dit lavarout : « petra am bije ma c'hounezjen. » Rak n'emaout ket tost da c'hounit. »

Ya, brokus e oa ar pennseller, betek ma savas breutadeg pa c'houlennas Yun e vefe roet dezhañ da c'hopr ur vombard kozh eus ar c'hwezekvet kantved turgnet brav e koad-beuz disi ha kinklet holl gant arc'hant ha staen, ur gwir bezh mirdi anezhi, ha brasañ lorc'h Benead Bondu. Evel-just e reas goap Yun ouzh e geneil o lavarout dezhañ e tiskoueze anat ne oa tamm ebet sur da chom hep koll. Broudet e fuge gant an arguzadenn lemm-se, e kemmas ar pennseller penn d'ar vazh.

— « Mat eo eta, » emezañ. « Teñzor ouzh teñzor. Pa 'm bo gounezet e roi din da gorn brudet, an hini eon-mor a zo kizellet ardamez Breizh war e bodenn. »

D'e dro ne voe Yun mui a-du.

— « Biken, » emezañ.

Ret e voe dezho tabutal adarre. Goude ober laer, forbann, urcher, yuzev ha moko an eil eus egile, e voe graet ar stal en diwezh. Korn lakoun Yun ouzh bombard voumoun Benead Bondu.

PENNAD 10

YUN A VOUET E HIGENN

Dhom, dhom, doudhom, dhom.

Melkonius e voude ar mell tamtam deut eus koa-deier gouez an Itouri e ti Huon Harogall.

En e azez edo Yun war ar pallenn-leur tev. Dievezh e skoe gant e zaouarn war an tamtam en e gichen, rak leun e oa e benn a soñjoù diaes. War douchaoueg ar piano ar c'hazhig du a c'hoarie toull-kuzh e-unan-penn. Redek a rae amañ hag a-hont. A-wechoù e piklamme ken uhel ha ma c'helle, hag o kouezhañ en-dro, e skoe war an notennoù hag e lakae ar c'her-din da dregerniñ distonus.

« Rouboudom, dom, dom » a glemme an tamtam, tag ennañ an droug-hirnez dre eñvoriñ kurunou oabl koumoulek Afrika, gwic'hadennoù skiltr ar marmouzedigoù, mouezhioù boemus ar vorianed ha korfoù luf ar merc'hed du o toumpañ-didoumpañ an douar endro d'an tantadoù lugernus.

— « Diot ac'hanon, » eme Yun a vouezh uhel, hag e talc'has da rambreal diwar-benn e sottoni. Rak ur sottoni e oa bet ha netra ken lakaat e gorn e klaoustre. Ur barrad lorc'h en doa c'hwezh et en e benn en abeg d'un netraig gwelet gantañ ha gantañ hepken e kambr Pat O'Briain. Da betra e talvez e diwezh ? Bremañ e wele mat n'en doa ket an disterañ chañs a-enep ur c'hevezer evel Benead Bondu. Ur spered lemm en doa henezh, boas da-seurt labour. Skiant-prenet en

doa dastumet e-pad bloavezhioù. Hag ouzhpenn-se en doa ar gwir da lakaat ar bolis d'e skoazellañ e pep korn Europa. E-keñver kement-all edo Yun en ur stad divalav gant e spered gorrek, ha diegus, e brederennoù luziet ha stultennus, hag ivez e nebeut a c'hoant da dizhout ar wirionez. Gwir, en doa touet da Zagny ober e wellañ da zieubiñ he zad. Ne oa abeg ebet avat da lakaat e gorn eon-mor en argoll. Un dra a garantez e teue diskoulmañ ar gudenn da vezañ, da heul an taol-kaer-se, a garantez ouzh e gorn. Ret e oa mirout outañ a c'houzañv un tonkadur ken kriz ha tremen dibenn e vuhez e godelloù Benead Bondu. Ne chome d'ober nemet gounit. N'oa nemet-se a c'hellfe skoazellañ. Gounezet 'e vefe eta. Feiz vras en doa Yun en e blanedenn, ha ne oa ket ur paotr da gilañ rak al labour, pa ne veze tu ebet nemet labourat. Gouzout a ouie ivez c'hellfe lakaat en o reizh e soñjoù atav ken luziet en e benn nemet gant harp ur c'harnedig. Setu perak ez eas da furchal dre an ti da glask follennoù paper. Ne gavas avat nemet pajennoù bras roudennek, seurt ma veze implijet gant Huon Harogall da notennañ tonioù. Goude e redas a gambr da gambr da glask ur c'hreion. Ne oa ket unan en ti penn-da-benn. Liv du a oa, hogenn pluenn ebet. Da grediñ oa en doa Huon Harogall paket holl greionoù ha pluennoù an ti kent mont kuit da veajiñ. Ha netra souezhus e kement-se. Bepred e veze war Huon Harogall kement a vall da gemer an treñ ma stlape forzh-petra en e valizenn, ha dav dezhi, klozañ a rae ar golo ha raktal d'ar red etrezek ar porzh-houarn. Peurliesañ e veze a-walc'h dezhañ gant toailhonou lous ar gambr-gibellañ, boteier a bep parrez, rochedoù hep gouzougenn ha gouzougennou hep roched. Ur wech avat e oa aet betek pakañ e ballenn-wele e lec'h e vantell-c'hoañv, ha kerniel Yun e-lec'h e varrskuber-dent hag e aotenn. War-nes falgalonniñ e oa Yun pa zistroas Dagny Heatherbrook eus kêr, ur vriad vitailh

ganti. Laouënoc'h e oa deut ar plac'h da vezañ goude gwelout he zad ha komz gantañ. Spi ha fiziañs a oa distroet enni diouzh gwelout Benead Bondu oc'h enebñ ouzh Pompey A. Squinthog.

— « Plijet d'ho kwelout » eme Yun, « hag ur c'hreion ho pefe ? »

En ur chaokat ar peurrest eus ur jekenn vara ma oa lakaet darnennoù tev anduilh brav warni, Yun en em aozas da labourat a-zevri. En e azez war ar pallenn-leur e-kichen an tamtam meur, ouzh e du dehou un daboulin oc'h ober da daol-skrivañ, dirazañ e yalc'h-vutun hag ur picherad sistr, e oa darev da stourm kalet da zifenn e gorn karetañ diouzh krabanou Benead Bondu. Gouzout penaos boulc'hañ al labour e oa diaesoc'h avat. Lonkañ a reas ur glukadenn vras a sistr da gentañ, hogen ne gavas soñj ebet e-barzh ar picher. Da c'houde e lakaas ur c'hornad hag e stagas da sachañ kalonek warnañ. Ar maged siouazh ne oa ket awen ennañ evel boas. A-benn ar fin, e skoas Yun taoliouigoù war an tamtam : dohom dot... Pobloù Europa, nemet Skosiz hag Euskariz marteze, o deus kollet skiant an taboulinerezh. Gwashoc'h 'zo, betek ober fae ez eont war sonerezh an taboulinoù, o tiskouez evel-se pegen divarrek int bremañ da dridal gant fromadennoù donañ mab-den. Rak an taboulinoù a gan enno mouezhioù hud an natur, o kas d'ar gorre nerzhioù-kuzh dianav. Neb na gar son liesdoare hag unton an taboulinoù, n'eus anezhañ nemet un hanter-zen, un dra didalvez, diouer dezhañ eus ar pep pouezusañ. Heñvel eo hennezh ouzh an hini n'hell ket meizañ, hag eñ jilgamm, ez eo ar bale un drugar. Yun avat a vefe chomet da selaou a-hed sizunvezhioù ouzh un daboulinadeg, hep skuizhañ, gant ma vefe bet skoet gant aked evel-just. E gwirionez n'eo ket eñ-pe-eñ a c'hell ober gant ur beñveg ken kizidik. Un daboulin a zo dezhi stultennoù evel d'ur goantenn. E-touez an holl daboulinoù er sal-studi e plije da Yun dreist d'ar

re all mouezh kevrinus an tamtam meur leun a vreoù iskis ar strobineleourien dugroc'henek.

Doum, dohom.

— « Ho karout a ran, » eme Zagny en he bravañ brezhoneg.

— « Hañ ? » eme Yun diseven a-walc'h en ur vougañ trumm gant e zaoubalv boud an tamtam, evel pa vefe bet hennezh o trelatañ ar plac'h.

— « Daoust hag e vefe ur fazi bennak em c'homzoù ? » emezi o tistreiñ d'ar saozneg prim-ha-prim, ha ruziañ a reas o tont da gompren hec'h-unan ster he frazenn. Mont a rae brav ganti ruziañ, e framm he blev melen skedus. Na koant e oa evel-se.

— « Diouzh ma vo » eme Yun en ur rimiañ war e gildorn beg e fri gwar, ken na oa gwaroc'h c'hoazh. Evel ma plije dezhañ ar merc'hed e oa Dagny, da lavarout eo, eeun, didro ha sioul, ur gwir gile. Boazet e oa bremañ diouzh he genou re vras hag he daoulagad glas re sklaer. Petra a droe en he fenn a-greiz-holl ?

— « Ya, ho karout a ran, Yun evit ho madelezh. Kement a rit evit va zad, n'ouzon ket penaos ho trugare... »

— « Tra, tra, n'eo netra, netra, » eme Yun dichallet, hag e stagas adarre da skeiñ war an tamtam meur, en ur soñjal en doareoù da c'hounit e glaoustre ha mirout e gorn ker. Dre zegouezh e teuas da skeiñ ur mentadur berr a zegase koun eus doare kerzhout Benead Bondu, ken pounner hag hini un arz. Evit e zudi e klaskas ur mentadur all a vefe heñvel ouzh Pompey A. Squinthog, o vragal e-giz ur c'hilhog-Indez. Derc'hel a reas er c'hiz-se da sevel frazennoù sonerezh o tereout ouzh temz-spered an holl a oa ul liamm etrezo hag ar muntroù. Plijet-bras e oa gant al labour didalvez-se, ha padout a reas hir amzer. Pa voe echu e randonnennoù ne oa war ar follenn baper dirazañ nemet ur roll anvioù skrivet naet a-walc'h evit ur wech, ha war-lerc'h pep hini

anezho ur steudad pikoù tost pe dostoc'h bras pe vrasoc'h, uhel pe uheloc'h, a oa o fal aroueziañ ar frazenn sonerezh kavet gant Yun diwar-benn pep den. Setu perak e voe souezhet Yun un nebeudig o sellout ouzh e labour. Soñj en doa da vezañ labourer gwelloc'h eget se koulskoude. Evel-just n'ouie e'hoazh diskoulmadenn ebet d'an holl gudennou a oa dirazañ. Ne wele ket mat e'hoazh penaos e rafe evit mirout e gorn eon-mor. Ha koulskoude e kave dezhañ e oa sklaeroc'h e soñjoù. Daoust hag e oa en abeg dezhañ bezañ liammet pep unan e galloud-hud ur mentadur sonerezh ? Marteze, rak stummañ a rae d'an enklask un doare digoradur. Sur a-walc'h e teufe ar peurrest tamm-ha-tamm, klok, rik, hag urzhiet-brav, evel ma teue peurliesañ en e benn dirolladenn ur sumfonienn, frazenn ha frazenn disi, diarvar ha kempouez mat da heul ar frazennoù kentañ. Diwar vremañ eta n'en defe nemet gortoz d'ober hag en diwezh e teufe an diluziadennou ret da gudennou bec'hius an enklask, ken aes ha ma teue gantañ gourfenn e sumfoniennou. Evel-just dastum danvez en defe d'ober, evel ma oa boas da zastum tonioù nevez. Kement-se avat a vefe graet buan ha diboan.

Ha spi brasoc'h dezhañ da c'hallout difenn kalonek e gorn a-enep ar pennseller, ez eas siuoloc'h d'e wele.

— « Hjelp ! Hjelp ! » (1)

Dihuniñ a reas Yun a-spont pa zeuas ar c'halvadenn norvegek-se betek e zivskouarn moredet. Ker-kent e lammas en e sav hogen koll a reas amzer o

(1) « Skoazell ! Skoazell ! »

klask e bijama, rak boas e oa da gousket evel ur martolod.

— « Yun ! » a huche Dagny er gambr e-kichen.

A-benn ar fin, e voe Yun dereat a-walc'h da vont d'he skoazellañ. Pa zegouezhas en he c'hambr, e oa ar goulou war enaou. Kuzhet-holl dindan he fallennoù, Dagny a zalc'he da c'hervel a-bouez penn. Dirak he gwele-bransell edo ur gwaz en e sav, e gein troet ouzh an nor. Hanter-gousket e'hoazh, Yun o sailhañ gantañ hag o kregiñ start en e choug. Dindan bouez e grabanoù-dir, e taoublegas ar gwaz hag e kouezhas war e zaoulin.

— « Petra a rez amañ ? » a c'houlennas Yun digantañ.

— « Greu, reugeugeu » a respontas ar forbann, damdaget ha berr warnañ.

— « Komz, hailhon » eme Yun, hag ouzh e zibradan a-bouez e choug e savas anezhañ en e sav adarre. A-greiz hen ober e paras ur sell ouzh e zremm.

— « Huon ! Te eo ? Biskoazh kement-all ! » emezañ sabatuet ha dihonet evet gwir. « Va brasañ digarez, paotr. Perak avat ne rannez grik ? »

— « Ata ! Bourev, ro din da c'houzoug hag e weli hag e c'helli distagañ ur ger. Hag e-keñver pezh a ran amañ, ma fell dit gouzout, ne oan oc'h ober tra ken nemet o vont da gousket em gwele, ya, ya, em gwele din va-unan. »

Goude komz heson ha goustad, evel pa vefe bet war ul leur c'hoari ez aozas Huon Harogall skoulm e gravatenn hag e kempennas e vlev gwenn-erc'h gant e zaouarn kaer a violoñser. Bihan ha treut en doa un dremm speredek a c'hellfed lakaat da batrom evit « an arzour brudet » pe « ar mestr meur ». Padal ne gare netra gwelloc'h pa 'z ae da veajiñ eget en em fichañ gant un dilhad-golf roudennoù bras hag ur gasketenn saoz ledan en hevelep danvez, a zeree outañ ken fentus ha lunedoù d'ur vuoc'h.

— « Ha me ar perc'henn amañ, e c'hellfes marteze

va c'hemenn d'az, heu... d'az keniterv ? » emezañ da Yun goude sellout ouzh Dagny a oa deut he fenn e maez he fallennoù en diwezh.

D'ober anaoudegezh e lakaas Yun anezho, ha stagañ a reas gant diskleriadennoù rouestlet diwar-benn pezh a oa c'hoarvezet gant Dagny, mesk-ha-mesk gant e soñjoù a-zivout an tonioù savet nevez 'zo gantañ, keleier digant ar geneiled, goulennoù war veaj Huon Harogall, prederiadennoù e-keñver e glaoustre gant Benead Bondu, rondonennoù o tennañ d'ar c'horf-marv, hag evezhiadennoù diwar-benn temzpered Pat. Ne oa ket an disterañ tra da veizañ en e gomzoù. Boas e oa Huon Harogall avat ouzh doare-danevellañ e vignon. Ne glaskas ket kompren an taol kentañ.

— « Kousket out » emezañ da droc'hañ berr, « ha me ivez. »

Hag eñ mont da gousket seder war an divan hep mui gortoz.

*
*
*

Diouzh e welout e kreded e oa Pat ur penn-skañv a gazhig o c'hoari dalc'hamat. Fazi bras avat, rak furoc'h eget Pat ne oa ket. Bourrañ a rae er studi ha bez' e oa danvez da studiañ e-barzh an ti. Setu perak e kave berr an amzer, gant kement d'ober e pep korn. Desket en doa meur a dra dalvoudus er gegin. Bez' e oa da skouer al loen bras war an daolig. Ne finve morse, hogen pegen niverus e deodoù melen-ruz. Ha flemman a rae sur a-walc'h. Ken na ranked lakaat alies un dra leun a zour warnañ. Aon ebet e kalon Pat. Panevet e veze kaset kuit gant ar Re Vras bep gwech ma klaske tostaat, Pat a vefe deut a-benn da sellout pishoc'h ouzh an aerouant burzhudus-se. Ne vije ket bet diaes : pignat war ar skabell ha lam-

mat war an daolig a vije graet buan. Dre skiant prenet e ouie Pat ivez ne oa ket fur bale war ar formañjoù. Arvar a zo da chom peg enno o sankañ a-dreuz an drouskenn. Hogen pebezh c'hwez-vat a save diouto, ur bam ! Ha lipat e baviou da c'houde, ur fest ! Estreget ar gegin avat a oa hag a oa plijus. Fent a oa da gaout er sal-vras ivez, da skouer o redek war an hent gwenn ha du a sanke-disanke oc'h ober trouzoù iskis. Ha c'hoari lamm-choug-e-benn war an divan pe skilfañ ar pallenn-leur.

Hiziv, dihunet beure-vat, e savas c'hoant ennañ d'ober arnodennoù fromus nevez. E venoz a reas diouzhtu da ergerzhout dre ar gambr c'hlas. Kerkent soñjet, kerkent graet, ha didrouz en em silas Pat er gambr-gibellañ dre an nor damzigor. Souezhet e voe da gentañ o welout ken lies a draoù luftr tro-dro dezhañ. Bremaik avat e kavas ur c'hofignon dilezet e-unan penn en ur c'hogn.

— « Sell 'ta ! Pebezh logodenn e vefe ! » a soñjas Pat raktal, hag hep mui gortoz e sailhas war ar c'hofignon, oc'h ober van e vefe Rouanez al Logod. He zagañ a reas kalonek ha dispont, en ur zantañ, en ur skilfañ, hag en ur winkal. Da gentañ ar c'hofignon-logodenn a stourmas brav. Klask a reas moustrañ Pat dindan he fouez, hogen re ouizieki e oa ar c'hazhig evit bezañ tapet gant un taol-gwidre ken eun. Krak e koulz e lamme a-gleiz pe a-zehou ha raktal goude e pake krog er Rouanez diouz un tu all. A-barzh nemeur ez eas bihan he c'halon dezhi, o veizañ pegen taer e oa hec'h enebour ha stagañ a reas da dec'hout a-hed ar voger bep taol ma winke Pat enni gant e baviou a-dreñv. Ne oa ket Pat avat evit lezel an trec'h hanter-voulc'het. Argas a reas ar fals-logodenn gant kement a dan ma rede a ruz-kof war he lerc'h. A-benn ar fin, ar baourez-kaezh o pennfolliñ a splujas a-benn-herr en ur poullad dour gwenn-laezh dres pa oa Pat war-nes sailhañ ganti. E wellañ a reas ar c'hazhig da derriñ e lañs. Siouazh dezhañ, re ziwezhat

e oa, hag o riklañ war ar riblenn ez eilpennas e-kreiz an dour-soavon.

Yun, hag eñ o lemel e varv, a glevas ar plouf er gibell. Treiñ a reas e benn ha gwelout Pat war var e vuhez.

— « Emañ an diaoul o c'hoari ennout, » setu ar goure'hemennoù a c'hounezas ar c'hazhig dre re a galon, rak n'eus reizh ebet er vuhez-mañ. Pakañ a reas Yun Pat un toailhon sec'h ha rimiañ flour al loen hanter veuzet, hag e dorchañ gant damant. Biskoazh bisig ne voe graet war e dro gant kement a garantez ha Pat ar mintin-se. E vamm zoken n'he defe ket e lipet ken kuñv. Daoust hag anavezet en doa e vamm, an emzivad reuzeudik-se kavet war an hent-bras ? a soñje Yun. Ha perak e oa bet diheñchet er c'hiz-se war-hed ul lev diouzh pep ti hag eñ re yaouank c'hoazh da redek ken pell ? Daoust hag e vefe kouezhet diwar ur c'harr o tremen ? Re naet e oa koulskoude, gant e seizenn e'hlas faro, evit ma c'helljed krediñ en defe graet ur bimboellenn e poultr an hent.

— « Ata... » eme Yun goustad-kenañ tra ma sache war e fri gwar.

— « Ata... » emezañ adarre kreñvoc'h ha goustatoc'h.

Lakaat a reas Pat endro war leur ar gambr, ha dievezh-bras e stagas da lemel ar peurrest eus e varv en ur c'hrozmolliñ gerioù kevrinus.

— « Setu ! Aze emañ an dalc'h ! » a youc'has a-greiz-holl. « Hag amañ an troc'h, » a gendalc'has en ur sellout ouzh e jod o wadañ.

Herr spontus a zeuas trumm warnañ. En un hanter-dro e oa darev da vont er-maez. Klozañ a reas Pat er gegin. Kemer a reas e varc'h houarn er c'harr-di ha skeiñ raktal etrezek kreiz-kêr, skañv evel ur valafenn. Ur valafenn ur metr naontek ha pevar-ugent dezhi.

Ne zistroas nemet un eurvezh goude, dres evit

kavout Dagny Heatherbrook ha Huon Harogall oc'h aozañ lein. C'hwez ar bara rostet a oa leizh an ti. Dagny a oa dour leizh he daoulagad war-bouez c'hoarzhin. Evit gwir den n'helle chom pemp munutenn gant Huon Harogall, ha graet en dije e venoz, hep dirollañ da c'hoarzhin. Ur farouel touet e oa ar violoñser. Distagañ a rae ar farsou dudiusañ, ar bourdoù estlammañ, peurliesañ hep fiñval ar vuntuñ kigenn eus e zremm, ha zoken Yun, hag eñ e vrasañ mignon, ne veze ket bepred evit lavarout pe gomz a-zevri-bev, pe glask fent a rae. Bloavezhioù en doa tremenet Huon Harogall e Philadelphia o vleniañ laz-seniñ brudet ar gêr-se, ha bremañ e tistage dre e fri ul luc'haj amerikanek da reiñ da grediñ en defe bevet e-touez gwashañ divastred ar Stadoù Unanet.

— « N'emañ ket deiz an te nag hini ar bara rostet, » eme Yun o tigeriñ ur pakad bras. Rigadell, meskl, brennig, bigorned ha kranked munut a gempennas war pladoù bras.

— « N'emañ ket ar c'houlz, ken abred » eme Zagny.

— « Eo, eo, » a respontas Huon Harogall. « Soñjou mat en devez Yun a-wechoù. Ret eo deoc'h tañva ul lein vrezhon-rik. »

— « Ha setu an evaj, » eme Yun en ur dennañ eus e c'hodelloù div voutailhad gwin-gwenn sec'h eus Bro-Naoned.

— « Ha n'eo ket echu ar fest, » emezañ c'hoazh. Hag e tiskulias ur gaoterig-kouevr paket e meur a serviedenn da chom tomm.

— « Fazi, » eme ar violoñser. « Beure mat ne vez ket debret legestr giz an Arvor. Sodiñ a rez, paotr ar gaoter, pe daget out gant ar garantez. Diforc'h ebet war ar marc'had. »

— « Lezel a ri da lod, ma ne blij ket dit, gwigou-rer violoñs. Evit Dagny eo em eus prenet ar meuz-mañ. »

— « N'em eus ket c'hoant da gaout. Re glañv on

bet ar wech diwezhañ diwar zebriñ legestr. Ne fell ket din arnodiñ adarre. »

Bec'h e voe da Yun kendrec'hiñ war ar plac'h. Diskleriañ a reas dezhi e ranke kas da benn an arnodennig-se evit ma skoazellfe diskuliañ un tamm eus ar c'hevren. Ne lavaras ket ar paotr avat pe venoz oa e hini. Nemet pouezañ a reas war Zagny betek ma asantas debriñ un hanter legestr da welout ha klañv e vefe diwar-se.

E-keit-all en doa kroget Huon Harogall er fest, ha daoust ma oa kalz re abred war e veno, e lonkas ul legestr en e bezh hep paouez, tost da vat, da zrailhañ komzoù. Reiñ a reas d'ar re all da grediñ ez eo ar boaz evañ chokolad tomm en ur zebriñ legestr er Stadoù Unanet, ha diouzh e glevout, n'en doa bis-koazh tañvaet gwelloc'h. Blaz ar chokolad a glotfe gant hini al legestr, ur wir drugar. Nac'h a reas groñs koulskoude pa voe kinniget chokolad tomm dezhañ.

Tra ma leinent, e kemennas Yun d'e vignoned e vefe ret dezho o-zri mont da Zinarz, kerkent ha savet diouzh taol.

— « N'eus ket graet glav abaoe m'emaomp e Roazhon, Dagny ha me. Pedomp Doue na raio ket a-raok fenozh », eme Yun, en ur ziskenn d'an holl ar werennad gwin-gwenn diwezhañ.

— « Bo ! Kemer a raimp un disglavier, » eme Huon souezhet.

— « Ne gomprenet netra, evel atav, penn-leue, » a voe ar respont a gouezhas war e benn.

— « Doujañs d'am blev gwenn, » eme Huon en e wellañ doare c'hoarier.

*
* *

Hir e kave Dagny an amzer. Tri c'hardeur 'oa edo o c'hortoz hec'h-unanig e-barzh ar c'harr dirak an

ti-c'hoari. He lezet en doa Yun eno en ur lavarout ne vefe ket pell. Dont a rae an estrañjourez da c'houzout muioc'h-muiañ e vez ret pevarc'hementiñ pa dou ur Breizhad.

— « A-benn dek munut e vin distro. »

Pe e oa hiroc'h ar munutenoù e Breizh eget e lec'h all, pe sur a-walc'h Breizhiz n'ouient ket diouzh an horolaj. Ouzhpenn-se ur soñj iskis en doa bet Yun, seurt a ziwane stank en e benn. Pa oa bet kaset ar c'harr er-maez eus ar c'harrdi, o doa merzet Dagny hag Huon, hag i souezhet-bras, ur seurt palastr gazenn gant div seizenn albuplast e-kroaz war unan eus difankerien a-dreñv ar c'harr.

— « Penn kefeleg, » en doa lavaret Huon d'e vignon, « emañ an troc'h war da jod hag e pegez ar palastr war ar c'harr. D'ar folldi ez eus bet kaset tud en abeg da nebeutoc'h eget se. »

N'en doa ket teurvezet Yun c'hoarzhin zoken. Hogen respontet en doa e oa ar palastr-se a bouez bras, hag arabat stokañ outañ.

Bremañ m'edo ar c'harr harz e kreiz-kêr, pep lampon o tremen e-biou dezhañ a chome krenn da selout gant sebez ouzh an tamm kotoñs hag e groaz seizennoù roz. E nebeut amzer e voe un daouzek ben-nak anezho o ragachat skiltr a-zivout ar marzh-se. N'helle ket Dagny meizañ ur ger eus o fisfilhaj. Adkavout a rae avat o lugerniñ en o daoulagad ar flam-mig bev ha kalet evel un tan war-nes kregiñ, he doa gwelet gwechall e daoulagad Iwerzhoniz. Aon bras he doa na zeufe ur c'hanfard da fiñval ar palastr o tistrujañ... o tistrujañ petra, e gwirionez ? N'en doa ket lavaret Yun. Ur farsadenn marteze ne oa ken. Gwell e vefe koulskoude mirout ouzh kement-all da c'hoarvezout. Evezh a daole Dagny war ar baotredigoù, darev da grozal dezho diouzh ret. Ne dalveze ket ar boan koulskoude. Evel peget edo o daouarn ouzh trañ o godelloù. N'o zennent er-maez nemet da sankañ o bizied en o fronelloù. An hini brasañ, goude

kuzulikat gant ar re all, a zeuas da c'houlenn seven digant Dagny un dra bennak, hag a chomas un divnadell eviti. Nebeut amzer goude bagad ar skillbaotredigoù a gilas da lezel hent gant daou waz kozh-tre gwisket e giz ar Vro. Tamm ebet ne blije o doareoù da Zagny. En o sav dirazi e chomjont en ur c'hoarzhin goap warni, hep mar ebet, e-pad un tachadig. Ha setu i o pignat sioul e-barzh ar c'harr hep goulenn aotre. Unan eus a daou gozhiad, ur gwir ramz anezhañ, a grogas er rod-vleniañ hag a loc'has ar c'harr war-raok, o lezel ar yugale strafuilhet-holl, hag i o soñjal e oant oc'h arvestiñ ouzh ur skrapadenn evel er fiñvskeudennoù amerikan.

— « Yun! Yun! » a hopas ar plac'h en ur sevel er c'harr.

— « Amañ emañ, » eme ar gwaz kozh en he c'hichen, ha Dagny a anavezaz diouzhtu e vouezh don ha galloudus.

— « O! Yun, na spontet hoc'h eus ac'hanon! »

— « N'oc'h mui gouest d'anavezout ho keneiled war zigarez o deus kemmet dilhad hepken. »

— « Kemmet dilhad hepken. Hag ho tremm neuze? Daoust ha n'oc'h eus ket he dineuziet? Perak, Yun? Bezit ur paotr mat. Lavarit perak. »

Troet e oa Yun war an hegasiñ avat.

— « Gwelet e vo, » emezañ.

Nac'h a reas ivez respont da Huon Harogall pa c'houlennas hemañ da betra e talvezze an treuzwiskadur-se.

— « Gwelet e vo, » emezañ, hag e fri gwar a dride gant al levenez.

Ha gwelet e voe. Kas a reas Yun ar c'harr etrezek ar gwalarn betek degouezhout war hent Plankœd e-kreiz koad Sant Albin. Adkavout a reas diboan al lec'h ma oa chomet karr Dagny, ur vouzellenn doullet dezhañ. Trugarez d'ar glav-pil en doa graet d'ar yaou ha d'an amzer sec'h da c'houde, e oa c'hoazh louc'hadurioù mneuoù da vezañ gwelet en douar blot

war ribl ar c'hleuz. O c'heñveriañ a reas Yun ouzh tresadurioù mneuoù ar c'harr. O sevel diwar buch e lavaraz laouen :

— « Klotañ a ra. Ur c'harr all a zo chomet a-dreñv stok ouzh hini Heatherbrook. Ha sell'ta, unan, daou, pevar, seizh tach-botou tro-war-dro, hag en douflez. »

— « Petra a glot? » a c'houlennas Huon Harogall. A-du e oa penn-da-benn evit redek war-lerc'h tud kablus pe zigablus, evit imbourc'hin du-mañ ha du-hont, evit furchal e pep korn ha dizoleiñ roudoù kozh, evit en em gannañ ivez diouzh ret, ha kement-all dre ma oa bamet gant an dianav hag an dic'hortoz, kentoc'h eget dre c'hoant da zongen dorn d'an estrañjourez ha d'he zad. Huon Harogall o vezañ mab d'ur c'habiten a vor, a vage a-vihanik ur gasoni dizrouk ouzh ar Saozon. Darev e oa koulskoude da skoazellañ ha kavout a rae dezhañ e kuzmuze Yun un tammig re. Dav e oa gant ar paotr c'hoari enklasker, hogen ne oa ket ar violoñser evit mirout a soñjal e fizie ar paour kaezh e galloud e spered muioc'h eget ma vefe bet fur, sur a-walc'h. War e veno, ne zeufe ket Yun a-benn da ziskoulmañ ar gudenn, ma talc'hfe d'ober hep goulenn ali digantañ, rak eñ, Huon, a oa un den a boell bras. Setu perak e lavaraz d'ar paotr :

— « Ha diskleriañ a rafes da venoz, e c'hellfen-me kompren marteze pezh a glaskez, ha piv 'oar, gallout a c'hellfen me ivez dizoleiñ un netraig bennak a dalvoudegezh a-wechoù. Furoc'h eo daou benn eget unan. »

— « N'em eus netra a-enep, » eme Yun.

— « Evit bezañ ken dilorc'h, a-daol-trumm, sur en deus kollet penn e neudenn hep gallout mont pelloc'h » a soñjas Huon.

— « Evelato ne fell ket din dezrevell div wech an hevelep istor en hevelep devezh. C'hoant am eus da vodañ ar gamaladed henozh endro d'ur picherad

sistr ha da c'houlenn skoazell diganto. Ha marteze koulskoude ne rin ket. Hervez va c'havadennoù hiziv e vo. Divizout a raimp hon-daou a hep tra da vihanañ. »

E wellañ a reas Yun, da c'houde, evit studiañ pizh al louc'hadurioù treid a oa tro-war-dro. O muzuliañ a reas gant e votez ha gant hini Dagny, en aner avañ, rak pep tra resis a oa bet distreset ganto o-unan, war-bouez tremen-distremen dirak kouf ar c'harr da serrnoz ar gwener trizek, deiz ar souezhadennoù.

— « Distreiñ a rin en ur gerzhout war-du kreiz ar c'hoad. Va heuilhit gant ar c'harr, » eme Yun, ha setu-eñ o stampañ a gammedoù bras en ur deurel e sell peg ouzh riblenn an hent.

Mont a reas er c'hiz-se a-hed un daou vilmetr benak betek tizhout an hent-treuz kentañ war an tu kleiz.

— « Harzit, » a huchas d'ar re all er c'harr hag e troas war an hent-treuz. Raktal e teredas Huon en e gichen. Kavout a reas e vignon war e grabanoù.

— « Na gerzh ket war al louc'hadurioù, » eme Yun. Tennañ a reas eus e c'hodell ur follenn baper danav, hag ouzh he lakaat gant evezh war al louc'hadurioù, e stagas d'o zresañ a-dreuzwel. Echu e voe buan. Louc'hadurioù treid a glaske Yun ivez, hogen n'en devoe ket chañs welloc'h eget el lec'h kentañ. Netra ne gavas.

— « Mat eo koulskoude, » emezañ en ur bignat adarre er c'harr. « Troomp penn evit penn ur wech c'hoazh ha da Zinarz hep mui dale. »

— « Ar muntret a zo c'hwen en e loeroù, » eme Huon Harogall ; hogen den ne c'hoarzas.

— « En em c'houlenn a ran daoust ha pet ostaleri a zo e Dinarz ? » eme Huon Harogall.

— « Ur pemzek bennak c'hoazh hag e vo echu al labour, » a respontas Yun.

— « N'hon eus ket graet berzh mat betek vremañ, keit ha ma c'hellan meizañ evel-just, peogwir n'ouzon ket da betra e talv da ardoù. »

— « Kalon, paotr. N'eus netra gollet c'hoazh, » eme Yun, ha da gennerzhañ e geneil e tiskargas ur stlapad spontus war e zivskoaz, ken na strebotas.

— « Ur bannac'h am bo d'an nebeutañ. Ken sec'h eo va gourlañchenn ma n'hellan mui seniñ, » eme ar violoñser en ur huanadiñ. Kas a reas ar paotrig a oa ganto da gerc'hat ur picherad sistr en davarn e-kichen.

E-tro kreisteiz e oa anezhi ha kreñv an heol. Huon Harogall a vountas war e gilpenn e dog pounner da zic'hwezenniñ e dal. Yun a dennas e jiletenn-vezher glas. Gwisket e oa Huon e giz Pont-'n Abad, e vro c'henidik. Evit Yun e oa bet diaesoc'h an dibab. Breizh-Uhelad e oa, ganet er Vrier. E giz Plougastell en doa kavet brav en em wiskañ. Aboae un eurvezh hanter an daou geneil a rae neuz da vezañ sonerien o redek bro da c'hounit o bara. Danzeet en doa Yun pep tra da vezañ sur e trofe da vat e daol-gwidre. Lezet e oa bet ar c'harr war un hent bihan, un hanter-lev a-raok tizhout Dinarz. War droad e oa deut an daou baotr betek kêr, pep a viniou kozh ganto. N'en doa ket Yun aotreet Dagny d'o ambroug, hag erbedet groñs en doa dezhi chom hep en em ziskouez e kêr. Rak-se un tammig diwezhatoc'h he doa kemeret ar plac'h penn an hent hag aet e oa d'en em guzhat en un davarn disterik e korn leur-gêr ar C'henwerzh. Prenet he doa un nebeut kelaouennoù saoz da dremen an amzer bourrusañ ma c'hellfe. Ouzh o zu pa oant bet degouezhet e kêr, o doa staget hep dale Yun hag Huon da seniñ dirak an ostalerioù. Kent pep tra en doa Yun paket krog en ur c'hrennard e zremm dichek brizhennek hag e zilhad truilhennek a-walc'h. Gouestlet en doa dezhañ

ur c'hofad gwestell ha madigoù ma skoazellfe da zastum an arc'hant ha da ziwall ar c'hazhig du. Rak Pat a gemere perzh en abadenn. Kaeroc'h c'hoazh, an hini talvoudusañ eus an holl e oa eñ. Dibreder e chome koulskoude, c'hoant ennañ da c'hoari ha da gaout fent kerkoulz ha pa ne c'hoarvezfe tra ebet a bouez, Bec'h en doa ar paotrig o virout outañ a zaoullamat re bell. Pat a oa bet skoulmet-brav e seizenn c'hlas-saladenn en-dro d'e c'houzoug gant Dagny hec'h-unan, en doare ma vefe gwelet diouzhtu e anv « Pat » broudet e lizherennoù alaouret. An ostalerioù brasañ en doa Yun dibabet da gentañ. E-tal an nor en em blante an daou geneil. Tonian a raent kornboud o biniou, ha seniñ war an deirvedenn pe ar bempvedenn, un drugar selaou outo. Ha bez' e teue selaouerien d'en em vodañ en-dro dezho. Gant o binvier luc'hskeudenniñ e terede an estrañjourien e-maez an ostalerioù. Stank e kouezhe ar pezhioù e tog ar c'hrennard. Koulskoude, goude seniñ un dek munutenn bennak, e tic'hwezhe Yun e viniou hag e loc'he pelloc'h en ur lavarout : — « C'hwitet an taol amañ. »

Sonet o doa evel-se dirak ostalerioù brudetañ Dinarz pa reas Yun e venoz ober kement-all e kreiz-kêr. Setu perak ez ejont war leur-gêr ar C'henwerzh.

Diouzh hec'h azez dirak he fempvet tasad kafe, e welas Dagny ar bagadig o tegouezhout. Krediñ a reas e teue ar c'hrennard da reiñ kelou dezhi. Didouellet a-walc'h e voe eta pa gerzhas hemañ, c'hwezhet-holl gant al lorc'h, e-barz an davarn diwar gefridi goulenn :

— « Ur picherad sistr bras evit ar sonerien. Ha buan, tudoù. Ha ra vo sistr eus ar beg ! »

— « Dal da veg ! » eme an tavarnour en ur zistagañ ur skouarnad d'al lampon evit bezañ ken dichek.

C'hoant bras he doa Dagny da vont da sellout a-dost ouzh he mignoned, hogen ne gredas ket disentiñ ouzh gourc'hemennoù Yun. Chom a reas eta

a-drek ar prenestr, tra ma kuitae an holl an davarn da redék etrezek ar sonerien. Bremaik n'hellas mui Dagny gwelout tra, ken fuilh e oa an engroez, paneve penn Yun uhel-tre a-us d'ar pennoù all evel pa vefe bet troc'het ha douget war ur goaf. Betek enni e teuas mouezh skiltr ar biniawoù o lakaat anezhi da santout kreñvoc'h eget biskoazh e veve e-touez ur sevenadur estren na oa ket peurliesañ evit e veizañ. Ken disheñvel diouzh he buhez boas, e oa pep tra en-dro dezhi, an dud ken espar hag an darvoudoù ken mantrus. Trawalc'h da rannañ he c'halon. Gourc'hemenn a reas ur c'hwec'hvet tasad kafe.

— « Sur a-walc'h, e ouzont petra eo seniñ, ar rehont, » eme ar vatezh en ur zegas an evaj dezhi.

— « Heu... » eme Zagny souezhet-bras. Mont a rae gwelloc'h ar brezhoneg ganti a-daol-trumm. Setu n'he doa meizet daou c'her er frazenn. Kengreizañ a reas diouzhtu he skiant da sevel ur respont klok :

— « Ya, me sukr a-walc'h, bennozh-trugarez, » emezi.

Tomm e oa d'ar sonerien. Biskoazh ne oa bet kel lies a dud war o zro, hag ar c'helc'hiad selaouerien a vire ouzh an avel da zont en o bete. Hir evel ma oa, e talc'he Yun e benn en aer fresk, ha n'en doa ket nec'hamant gant e fals dremm. Huon er c'hontrol, a groge an aon ennañ na deuzfe al liv gant ar c'hwezenn, ha ret e veze dezhañ sec'hiñ e dal aliesoc'h-aliesañ. Ar paotrig, fouge bras ennañ, a zalc'he Pat war bleg e vrec'h kleiz evel m'en doa, gourc'hemennet Yun dezhañ. Er c'hiz-se e oa aes d'an holl gwelout ar c'hazhig ha lenn e anv war e seizenn. E-keit-all, e dog en e zorn dehout, e rae ar paotrig an dro da gestañ. Neuze e c'hoarvezas un taol fall gant Yun. Sutell e viniou kozh a zeuas da zistagañ diouzh ar sac'h.

— « Kanañ a rin, » emezañ da Huon Harogall, hag e stagas kerkent gant « An Alarc'h » a oant endeeun o seniñ. Graet e voe ken buan ma ne verzas den

ebet ne oa bet graet a-ratozh-kaer. Ar ganaouenn-wechall a yae brav gant an holl Vreizhiz. An estrañ-jourien gwitibunan, ha paneve bet tri pe bevar bour-c'hiz eus Pariz divarrek da veizañ ne vern pe seurt braventez, a voe plijet gant mouezh izel ha kreñv Yun. Ur c'houblad Skosiz, nevez dimezet, a selaoue gant estlamm ouzh ar c'haner, hag a rae jestroù da lakaat ar Barizianed da devel gant o bourdoù trouzus ha diseven, ne oa nemeto evit o c'havout speredek. Un Alaman, e glopenn douzet-berr o lufrañ dindan bannoù an heol, a zisoñje e Vaedeker evit ur wech, hag a vomme ar vent o horjellañ e benn. Ur Svedadeg a zrese buan war ur c'harnedig. Deut e oa Yun d'ar poz :

Neventi vat d'ar Vrezhoned

Ha mallozh ruz d'ar C'hallaoued

pa verzas ur gwaz gwisket en un doare estren o selout pizh ouzh Pat. En ur zerc'hel da ganañ e sellas Yun outañ a-gorn. Bihan ha treut-kenañ a oa ar gwaz, dezhañ un dremm trist ha klañvidik, ha daoulagad du kuzhet dindan diabrant tev. Flourañ a reas ar c'hazhig pa dremenas ar paotrig en e gichen.

— « En diwezh, » a soñjas Yun, a-walc'h gantañ seniñ ha kanañ. Betek dibenn e ganaouenn ez eas kalonek koulskoude. Pa voe echu e lavaras da Huon Harogall e oa koulz mont kuit.

— « N'eo ket un druez, » eme e geneil en ur ble-gañ e viniou.

Redek-diredek a rae ar c'hampinod e-touez ar selaouerien hag ar profoù a gouezhe stank en e dog o tiñsal lirzhin. Pa voe an darn vuiañ eus an dud aet kuit e teuas war-raok an estrañjour.

— « Hañ ? » eme Yun da doullañ kaoz.

— « Plijout a ra din ho kazhig, » eme an den estren e saozneg. « Hag a-du e vefec'h evit e werzhañ din ? »

— « Ne veizan grik, » eme Yun e brezhoneg.

Da jubennour a youl vat en em lakaas an Alaman etrezo. Treiñ a reas ar c'homzoù e galleg.

— « Ne veizan grik, » eme Yun e brezhoneg atav ha seder e zremm.

Dilavar e chome Huon ouzh e du. C'hoant en doa bet da respont da gentañ. Eürus n'en doa ket graet ar fazi-se. Bremañ e selaoue ouzh an diviz, oc'h en em c'houlenn petra a oa c'hoari e vignon. An estrañjour, o koll pep spi en em glevout dre gomz, a gemeras Pat diwar vrec'h ar paotrig hag ouzh e ziskouez da Yun e tennas e yalc'h eus e c'hodell.

— « Black cat, money, » (1) emezañ.

— « Ola, » eme Yun evel pa gomprenfe menoz an den a-daol-trumm, « gwerzhañ va c'hazh du ? Biken. Ha pa rofec'h din holl arc'hant ar Meksik. »

— « Cat dubh, airgead » (1) eme an estrañjour o tont d'an iwérzhonég diwar grediñ en defe muioc'h a bouez war ur Brezhon ken aheurtet.

— « Biken ! » eme Yun en ur sankañ Pat en e c'hodell. O kregiñ e dorn an estrañjour, e lakaat a reas d'ober kement-all gant e yalc'h.

— « Mirit ho yalc'h hag e viran va c'hazhig, » emezañ gant ur mousc'hoarzh hegarat, hag eñ kuit, Huon Harogall war e lerc'h.

— « Kae ha gra evel m'em eus lavaret dit, » eme Yun a vouezh izel d'ar skilbaotr pa voent pell a-walc'h eus an estrañjour chomet en e sav e-kreiz al leurgêr. An diaoulig a baotr-se avat ne felle ket dezhañ sentiñ. Aon bras en doa na vefe ar gefridi-se tra estreget un digarez d'e gas da strakañ brulu. Ne felle ket dezhañ lezel an daou soner da skarzhañ hep ma vefe roet dezhañ e c'hopr da gentañ.

— « Gwell eo din chom ganeoc'h, » a respontas pennek.

Meizañ a reas Yun e oa diouer a fiziañs etrezo ha reiñ dezhañ ur skoed da c'hortoz en ur lavarout :

— « Kae buan bremañ ha distro d'an davarn e-kichen. »

(1) Kaz du, arc'hant.

Setu al lampon o redek evel ur c'had. En davarn ez eas an daou vignon da azezañ. Darbet e oa da Zagny sevel hag o dematañ, hogen ur jestrig-dorn digant Yun a viras outi hen ober. Azezañ a reas ar fals-sonerien ouzh un daol e-kichen dirak div volennad sistr. Nebeutoc'h-nebeutañ e komprene Dagny. Petra e oant deut d'ober e Dinarz ha petra a c'hortozent bremañ ? Santout a reas Dagny ez ae a-nebeudouigoù he skiant vat da goll gant Breizhiz. Gourc'hemenn a reas ur seizhvet tasad kafe.

Ur c'hard-eur goude e teredas ar paotrig, berr warnañ, ken buan en doa redet.

— « En ostaleri « Ar Balan Aour » emañ lojet abaoe teir sizhun war-hed nebeut, ha John Smith e anv, » a lavaras o trealañ.

— « Labour-mat, » eme Yun. « Derc'hel a ri da deod ? Hen touiñ a rez ? »

— « Sur. »

— « Mat eo eta ! Setu daou skoed ouzhpenn evidout ha diwall diouzh ar galon-lok. »

* *

— « Da belec'h hor c'hasez bremañ ? » a c'houlennas Huon Harogall pa voent o zri er c'harr adarre.

— « Nepell ac'han, » a respontas Yun.

— « Un taol-trubarderezh eo. Koulsoc'h eget koulz eo distreiñ da Roazhon da verennañ. Naon am eus. Kozh eo an deiz. »

— « Naon az pezh dalc'hmat. Diwezhat pe ziwezhatoc'h, ne vern bremañ. Va lez 'ta da gas va labour da benn. Ha c'hwil, Dagny, penaos ez a gant al legestr ? »

— « Eus ar gwellañ. Naon du din zoken, evel da Huon Harogall. »

— « Mat eo ! »

— « Diskleriit din perak... »

— « Gortozit, Dagny, gortozit ac'han ma vo echu pep tra. »

A-hed hentoù bihanoc'h-bihanañ e vlenie Yun ar c'harr betek degouezhout war al lann ouzh an tu all eus Porzh-Gwenn. Hep poan ec'h adkavas an hentig lec'h m'en doa ar c'horonal Heatherbrook lezet e garr tra ma yae da deurel fun ar groug war an traezh. Eno e oa c'hoazh al louc'hadurioù-mneu da vezañ gwelet. Dre eurvad ken fraez e oant hag an deiz all, p'edo Yun o c'hoari enklasker evit ar wech kentañ goude kejout gant Bondu, e Krampouezh ar Roue Grallon. War e barlochoù ez eas ar paotr adarre. N'en doa Huon Harogall c'hoant ebet da skoazellañ en dro-se. Ken goull e oa e benn hag e stomok. Mont a reas da vouara gant ar plac'h tro-war-dro. Siouazh dezho, rouez e oa an drez ha ret redek kalz da gutuilh nebeut. A-benn ar fin ec'h azezjont kichen-ha-kichen hep rannañ ger. N'o doa netra da lavarout, nemet da c'houlenn ouzh Yun o defe bet, hag hennezh a rae skouarn vouzar.

E-keit-se e labour e paotr gant ar brasañ kous-tiañz. Ne oa ket pell diouzh krediñ e vefe danvez un enklasker-dreist ennañ.

Keñveriañ a reas al louc'hadurioù kenetrezo. Ar re roudennek a-dreuz war bep bevenn a glote gant mneuoù karr Heatherbrook. Ar re all gwagennek en o c'hreiz a glote er c'hontrol gant an dresadenn savet gantañ diwar al louc'hadurioù dizoloet diouzh ar mintiñ en hentig treuz e koad Sant Albin.

— « Setu, » emezañ en ur sevel en e sav, « penaos e vez tizhet ar wirionez. »

Naon bras en doa eñ ivez bremañ. Gervel a reas an daou all hag a-barzh nemeur e voent o skeiñ buantre etrezek Roazhon.

— « Sur oc'h, n'hoc'h eus ket bet kalon-lok diwar zebriñ legestr hiziv ? » a c'houlennas Yun trumm,

tra ma wigoure ar mneuoù en ur c'horn-tro berr, ur skrij o c'hlevout.

— « Sur-kenañ. Na dit ket ken buan avat. Ma tal-c'hit da vleniañ ken diboell, kent pell hon tri c'horf marv a vo astennet kempenn war ar riblenn, hag an holl soñjoù a virit kuzh en ho penn a vo kollet da viken. »

PENNAD 11

BENEAD BONDU A-ENEP RÛBENKRANZ

Un huanadenn hir ha truezus a laoskas Benead Bondu. Gwir e oa, siouazh. Kofañ a rae bemdez. Betek daougrommañ evit tennañ e votou en doa bec'h oc'h ober bremañ. Evit kelo-se, e teue da vezañ berr war-nañ. Saotrañ a rae e blijadur, rak ur blijadur vras en deveze atav goude distreiñ d'ar gêr o lakaat kofignonoù kozh distumm ruz ha glas en e dreid, hag o kemm e borpant naet evit un all gell hanter disliv ha teuc'h betek an neudenn. Setu ma teue ar porpant kozh kaezhik-se da vezañ re vihan. Debrñ re a rae, ret dezhañ hen anzav. « Re evañ a boazh, re zebriñ a noaz, » evel ma lavare ken poellek Yun Pulluc'h. Hennezh avat ne save ket kof dezhañ. Bepred e chome ken yaouank ha dek vloaz 'oa. An arzourien eveltañ, an tan a zo enno a vir outo a lartaat. « Re evañ a boazh, re zebriñ... » Hag an diaoul gant ar c'hrennlavar diot-se ! Re zebriñ ! Aes an abegiñ. Eñ Benead Bondu, ne zebre ket kement-se. Ne oa ket den d'ober re gofad dre lontegezh hepken. Debrñ mat a rae, ya sur, hogen tamm ebet re. Pa save diouzh taol e chome atav ur c'hornig goullo en e stomok. Gouest e vefe bet da lonkañ div wech kement-all. Pa ne rae ket, dre boell, e oa, ha netra ken. Kleñved ar c'hofañ a oa ennañ. Ne oa netra d'ober a-enep-se. Huanadiñ a reas adarre. Ne oa ket ur frealz dezhañ o welout bewech ma tistroe d'ar

gêr ez ae war bounneraat ha war goshaat. Ouzhpenn-se pell e oa a vezañ laouen gant e zevezhiad labour. Evit doare ez ae e spered war devaat a-gevret gant e gorf. Biskoazh ne oa bet kement en diaskren c'hoazh. Kaer en doa treiñ ha distreiñ ar gudenn en e benn, n'en doa kavet na penn na lost dezhi. Santout a rae e troe tamm-ha-tamm da dro-wenn. Ha ne oa ket an hini gantañ. Nann, tañfoeltr ! An eil e oa. Ha lerc'h-ouzh-lerc'h. C'hwitet en doa da gantañ war ziskleriañ kevrin ar c'horf marv taolet gant ar mor war draezhenn Dinarz. Ne oa ket bet barrek da ziskuliañ piv a oa an hini marv zoken. N'helle spur-mantiñ nag ar perag nag ar penaos eus ar gwall-oberse. Evit doareoù 'zo, torr-penn ostaleri An Duged a yae gwelloc'h gantañ. Bez' e oa d'an nebeutañ trawalc'h da gregiñ ennañ. Setu end-eeun : peadra da gaout krog enni ha netra ken. Evit Benead Bondu e oa heñvel ar gudenn-se ouzh ur sitrouilhezenn vras. He briata a c'helle, hogen n'helle ket dantañ enni. Falloc'h e oa kudenn korf marv Dinarz hep mar ebet. Ne oa ket zoken ur sitrouilhezenn da vriata. Ne oa netra. Kerkent ha boulc'het an enklask diwar-benn ar c'horf marv-se e ouie ar pennenseller ne drofe biken da vat. Penaos eta labourat gant kalon pa vank an disterañ spi ? Gwell e vije bet lavarout diouzhutu e oa bet krouget ar gwaz gant korriged al lanneier. Muntr ar pastor Punkey-Ramson a oa muioc'h diouzh c'hoant Benead Bondu. Kredet en doa da gantañ ne vefe ket re denn dezhañ tizhout ar wirionez. Hogen kerse en doa bet buan. Seul vuioc'h e pleustre war an torr-penn-se, ha seul luzietoc'h e kave anezhañ. Kasoni wirion a save ennañ a-wechoù ouzh ar pastor, evel pa en defe hennezh prientet e vuntr war amboaz teurel dismegañs war bolis ar Vro. Un taol dismegañs war ar bolis hag un taol fall war foug ar pennenseller. Ne oa ket muntr Punkey-Ramson evit kreskiñ e vrud en e vicher. Boas evel ma oa da zellezout gourc'hemenoù bepred, ne oa ket

gwall-blijus dezhañ ar c'homzoù a oa bet e genou Penn-Bras Polis Roazhon diouzh ar mintin. Boudal a raent c'hoazh en e zivskouarn.

— « Arsa ! Pennenseller, ho tezrevelloù diwezhañ, ur gerseenn eo bet din o lenn. An enklask diwar-benn muntr ostaleri An Duged ne da ket war-raok. Fiziout a ran ennoc'h da gas muioc'h a lañs en traoù. Arabat c'hwitañ war an taol-mañ, Kudenn ar beuziad-krougad a zo hag a chomo un dro-wenn. A-walc'h ez eus anezhi. Ar c'helaouennoù ne c'hortozont nemet un eil drouziwezh da huan warnomp. Na zistroit mui d'am gwelout goulo ho taouarn ! »

Evit an teirvet gwech e huanadas Benead Bondu en ur azezañ pounner dirak e daol-skrivañ. Ne oa ket sur n'en doa ket Penn-Bras ar bolis taolet ur sell leun a rebechoù ouzh e gof. Koulskoude, kofek ne oa ket, c'hoazh. Tev, ya ! Pe gentoc'h tevik. En em varn a rae gant re-zamant avat marteze. Ac'hanta ! O vezañ ma kave pep unan abeg d'e gof, adalek war-c'hoazh e tebrfe nebeutoc'h. Diwar fenozh zoken. Graet start e venoz war ar poent-se, e stagas ar pennenseller da aozañ kempenn war e daol-skrivañ ar paperoù degaset gantañ d'e vurev da c'hallout labourat sioul er gêr. E voaz e oa pa veze ret dezhañ pegañ e holl nerzh war ur gudenn rouestlet. N'helle ket prederiañ en e aes en e vurev hep bezañ trubuilhet a-hed an devezh gant ar pellgomzer, an darempredrien, an urzhioù da reiñ, ar gelaouennourien, hag an holl dud n'o deus kefridi ebet en o buhez nemet tregasiñ ar re a glask labourat. Dreist-holl n'en doa ket en e vurev evel er gêr un daolenn du da skrivañ warni e brederiadennoù evit o renkañ resis. Laouen e veze peurliesañ o vezañ e-unan-penn en e gambrig-studi, kempennet gantañ evel ma oar kempenn ar baotred yaouank kozh. Heug en doa en noz-se ouzh al labour. Gwell e vefe bet gantañ mont da gavout tri c'heneil ha c'hoari bridj betek antronoz-veure. A galon vat en defe muntret Punkey-Ramson un eil

gwech ma vefe bet tro da droc'hañ berr d'an holl drabas-se. Al labour evelato a oa da gas da benn, ha mat e ve kregiñ gant e strivadennou dre zebriñ nebeutoc'h. Ur soubenn en defe da goan, ur frouezhenn ha graet ar stal. Er poent-se e oa erru gant e brederiadennoù pa glevas mouezh e vatezh o hopal a-dreuz an ti :

— « Nadig ! Nadig ! Ac'hanta, paotrig, petra a c'hortozez da vont ouzh taol ! Yen e vo da soubenn. »

Moulbenniñ a reas Benead Bondu. A-wechoù e lakae Maijan gozh anezhañ da vrouezhañ. Eñ dizimez, e veve e-unan hag e vagerez a zalc'he d'ober war e dro evel m'he doa graet a-hed c'hwec'h vloaz ha tregont. Gwelloc'h maouez eget Maijan ne oa ket war ar bed-mañ. Meno Benead Bondu e oa da vihanañ hag he c'harout a rae kalz. Laouenoc'h e vije bet koulskoude ma ne vije ket chomet boas da sellout outañ evel pa vije bet en e bemp bloaz c'hoazh. Dont a reas er sal-debriñ en ur c'hrozmolliñ.

— « Ata ! Nadig, pok ebet da Vaijan gozh fennoz ! »

Pokañ a reas ar pennseller d'e vagerez. Ne veze morse drouk outi.

— « Diwar henozh e tebrin nebeutoc'h, » emezañ groñs.

— « Mabig Jezuz ! Fellout a ra d'al lamponig debriñ nebeutoc'h. Evel pa c'hellje ! Nadig ker, pennfolliñ a rez. Ne zebrez netra koulz lavarout. Figus out bet atav war ar boued. Soñj am eus dalc'het, pegen diaes e veze da lakaat da lonkañ da skudellad yod. Ne veze nemedon o c'hallout dont a-benn ouzhit. En ur wic'hal e lavares : « Nann ! Mou (ober a raes Mou ac'hanon, evel ma ouzout), nann ! Mou ! Dig ne zib'o ke' yo' ». Dam. Aheurtet e vezes, va Doue. Ret e veze din da gemer war va barlenn ha... »

— « Digarez Maijan, mall a zo warnon henozh. Labourat am eus d'ober. Petra a zo da goan ? » eme Venead Bondu, c'hoant dezhañ mont war enivrennoù e vagerez.

— « Labourat c'hoazh ! Itron Varia Rumengol, ho pezit truez outañ ! Labourat ne ra tra ken. Strakal a raio e benn, ar paour kaezh oanig. Souezh ebet ma n'en deus ket c'hoant debriñ. Poaniañ a ra re. Boas e veze va zad-kozh da lavarout : gwellañ ki... »

— « Buan, Maijan. »

— « Gwellañ ki... Nann, fasiañ a ran. Lavarout a rae : An heol... »

— « Buan, Maijan, en an' Doue ! »

— « ... ne sav nemet ur wech bemdez. Fest vras n'eus ket henozh, paotrig. Nemet soubenn-gig gant fars, pastez kaset gant va c'henderv eus Toull-an-Naer, daou vorluan bihan rouzet, kig leue rostet gant karotez, avaloù-douar fritet holen e-leizh warno evel m'o c'harez, formaj druz, ur gouign-amanenn, pechez, ha da glozañ ar predig-se, un daouzek bennak a gram-pouezh, konfitur sivi warno. N'ouzon ket hag a-walc'h e vo. »

Bihan ez eas kalon Benead Bondu o klevout ar roll meuzioù-se. Ha ne oa kement-se nemet ur fest vihan.

— « Bez' ez eus tra-walc'h da vagañ pevar evel-don, » emezañ. « Debriñ nebeutoc'h a rankan. N'eus netra da doriañ. War gofañ ez an, war a lavar an holl. »

— « Biskoazh ! Drouk eo an dud evelato. Gevier n'eo ken. Ma 'z pefe gwelet da gof pa oas ez triwec'h miz. Boas e veze an amezeged da lavarout... »

— « An amezeged daonet-se ne ran forzh anezho. Diwar vremañ e tebrin nebeutoc'h. Henozh em bo soubenn ha pesked hag echu. »

— « Va Doue ! Ha me, paourez kaezh ac'hanon, keginet ganin ar festig-mañ a-ratozh-kaer evit da zeiz-bloaz. Ken amjestr out ha pa oas bihan. N'ouzont ket nag a zoan... » ha setu ar Vaijan gozh o kregiñ e korn he zavañjer da sec'hañ he daoulagad.

— « Ouzh taol diouzhtu, Maijañ, » eme Venead Bondu, diaes dezhañ, « ha greomp kofad betek tarzhañ. »

Hag an Aotrou Pennenseller-polis, eñ hag a bourchase danvez d'ar bourev, a vanvezas en desped dezhañ, da virout ouzh e vagerez kozh a ouelañ.

*
*
*

— « A-benn warc'hoazh e stagin a-zevri da zebrin nebeutoc'h, » a soñjas Benead Bondu en ur zistreiñ d'e gambr-studi, ur pod kafe leun hag un tas goulo en e zaouarn. Diouzhtu e krogas kalonek el labour daoust d'e stomok stambouc'het. Stlejañ a reas e gador-vrec'h e-tal an daolenn-du. War un daolig e-kichen e lakaas e baperajoù, e bodad kafe hag e bod-butun. Pep tra a-ratre, e kouezhas en e azez ken mistr hag ur sac'had bleud. Diskenn a reas un tasad kafe tomm ha studiañ paperenn ha paperenn, hep selaou ouzh ar vouezhig-diabarzh o kuzulikat en e ziv-skouarn : « Kousk 'ta ! Perak chom hep kousket ? Astenn da zivhar, harp da benn war gein da gador. Ur c'hardeurvezh hepken. Tra-walc'h da ziskuizhañ e-pad un tachadig. Nann ? Serr da zaoulagad 'ta ! »

— « Feiz Doue ! » emezañ. « Touin a ran e tebrin skañvoc'h warc'hoazh ha pa ouelfe dourek Maijan gozh ken na deuzfe he daoulagad. »

Lenn hag adlenn a rae goustad ha pennek komzoù an testoù hag an tamallad, dezrevelloù ar boliserien en doa kaset war gefridi da sklaeraat poentoù 'zo eus ar gudenn, dezrevell an implijad mailh war al louc'hadurioù-bizied, dezrevell mezeg ar bolis. Sellout a rae pizh ivez ouzh al luc'hskeudenoù kemeret diwar gambr ar muntr hag ar c'horf marv, ouzh an tresadennoù savet gantañ a-zivout aozadur ar c'hambrou e c'hwec'hvet solieradur an ostaleri. Siouazh ! N'en doa bet c'hoazh respont ebet digant Scotland-Yard. Ur wech ar mare e chome e zaoula-

gad peg ouzh ur frazenn vihan, ur ger munut, evel pa vefe bet enno diskoulmadenn ar gudenn villiget-se. Ur gudenn giz B.B., evel ma lavare ar gelaouennourien o zeod mibin. Eñ, B.B., avat a gave dezhañ e vefe kentoc'h ur gudenn giz Paolig. Ha bewech ma 'z ae da get e arnodenoù da ziskleriañ tra pe dra, evel gwenodenoù o vont d'en em goll er brouskoadoù, e tenne ar pennenseller brudet un huanadenn rangalonus, hag e heje goustad e benn en ur gammañ e c'henou. Hag e zrougael o kuzulikat dezhañ dalc'hmat :

— « Poan golllet ! Kae d'az kwele. Warc'hoazh e vo freskoc'h da spered hag e kavi pep tra, ur souezh. »

Sevel a reas Benead Bondu diwar e gador guñv da glask skoazell e daolenn du. War ul linenn a-dreuz e skrivas anvioù an holl dud o doa d'ober a-dost pe a-bell gant muntr ar pastor. Da c'houde e skrivas dindan pep anv a zeiz da zeiz hag a eur da eur ar pezh a hanvale bezañ bet graet ganto, pe diwar o zesteni o-unan, pe diwar destenioù ar re all. Pa zistroas da azezañ adarre e oa dirazañ un daolenn dre vras eus oberoù kement den a oa ul liamm bennak etrezañ hag ar muntr, e-doug an deizioù tremenet. Hogen ne oa ket nemeur a draoù nevez da vezañ desket en doare-se. Talvoudus e oa koulskoude dre ziskouez anat ne oa tamm ebet sklaer c'hoari Rübenkranz. Dindan e anv e lenned :

Micher : dianav

Darempredoù gant Heatherbrook : dianav

C'hoant dimeziñ gant an Dim. Heatherbrook (Hervez Dim. Heatherbrook, Yun, O'Briain)

Kavet skoazell er feur-se digant e zañvez-tad-kaer (abeg dianav)

Roet e sac'h dezhañ gant an dim. (Hervez Dim. Heatherbrook, ha Yun)

Aet da welout O'Briain d'al lun 23 (deiz ar muntr) war zigarez kaout ur whisky (hervez O'Briain)

*Da heul e zarempred e van kousket O'Briain diwar
ul louzou bennak (hervez O'Briain)
Aet kuit eus Roazhon gant treñ hanternoz Pariz (her-
vez ar porzhier)*

Da lakaat keñver-ha-keñver gant kement-all e oa skrivet dindan anv ar mevel Gwilherm :

*Micher : mevel-kambr en ostaleri An Duged daou
vloaz 'zo. Meulet gant e implijer.*

*Buhez kent mont da vevel en ostaleri An Duged :
dianav. Da enklask.*

*Kavet ar c'horf marv. Den all ebet gantañ nemet ar
c'horonal.*

*Aes dezhañ bale er c'hambrou war zigarez e vicher
hep souezhañ an dud.*

Aes dezhañ laerezh pistolenn Heatherbrook.

*Aes dezhañ gouzout ne oa den ebet er c'hambrou
nemet Punkey-Ramson hag ar c'horonal.*

*A rae war-dro kambr O'Briain. Gwale'het gantañ
ar gwer goude darempred Rübenkranz (hervez
O'Briain)*

Setu ; diouzh an daolenn, ar mevel ne oa nemetañ (hep kontañ ar c'horonal) hag a c'helle bezañ ar muntre. He ! ne oa ket kavet ken fall, ha laouenoc'h e vefe bet Benead Bondu gant e ijin spered, paneve bet ar pistigoù en e stomok. Na diaes e oa e goan da c'hoiñ. Evelato ur soñj mat e oa bet kas ul lizher orjal da bolis Pariz. Spontus e oa ar pistigoù-se. Ne vern. Edo war ar roudoù d'an nebeutañ, hag eñ da sevel ur goulakadur a yafe da ziazez e enklaskoù da zont. Paotr ar goulakadurioù e oa Benead Bondu. Hepdo n'helle ket labourat. O c'hemmañ a rae alies diouzh ret pe zoken e rae gant lies anezho war un dro. Hogen ne oa ket evit dastum ur bern traoù hep klask o urzhiañ.

— « Ur goulakadur, » a blije dezhañ lavarout d'an

hiniennoù eürus a-walc'h evit kaout dingantañ diskleriadennoù diwar-benn e vicher, « ul lutigenn en deñvalijenn eo ur goulakadur. Ne sklerijenn ket mat. Daskrenañ a ra o tistresañ an traoù tro-war-dro. Mougañ a ra alies. Ne vern. Enaouet e vez un all. Gwell eget an deñvalijenn e vez atav.

Setu perak e krogas Benead Bondu en e gardedig, ha war ur bajenn wenn anezhañ e skrivas : « Muntr Punkey-Ramson », ha dindan « Goulakadur Niv. 1 ». Neuze ec'h ehanas a skrivañ, evit lakaat a-ratre e soñjoù, ha mont da glask ur voutailhad rom. Da bareañ e bistigoù e tiskargas en e das-kafe ur banne bras, ha divec'het e kouezhas adarre en e gador-vrec'h, ha dav d'ar goulakadur :

Mignoniezh ar c'horonal kozh en deus gounezet Rübenkranz, hogen noazout outañ eo e wir bal. En abeg da betra avat ? Aze e chome ken tev an deñvalijenn daoust da c'houlou ar goulakadur. Gwidreoù kevrinus ur bagad spierien sur a-walc'h. Arabat disoñjal e oa ar c'horonal, gouez d'e verc'h, un den mailh war ar skriturioù kuzh seurt a vez implijet gant ar spierien end-eeun. N'en doa ket respontet c'hoazh, ar Scoland Yard daonet-se, piv e oa an Niverenn 127. Pebezh toullad labaskenned an holl anezho ! Ha kas ur genaoueg evel Squinthog da skoazellañ, war an dachenn ! Netra a boell da c'hortoz digantañ. Ha digant e genseurted kennebeut. Ne rae forzh. War-raok B.B. ! Abeg ar muntr a vo kavet goude. E venoz a ra Rübenkranz eta, evit abeg pe abeg, da lakaat Yeatherbrook da vuntre ar pastor. En em glevout a ra gant ar mevel-kambr Gwilherm. Da wiriañ e vefe. Daoust ha kenlabourerien e vefe Rübenkranz hag ar mevel ? Pe c'hoazh ur strobard tey bilhedoù bras en defe marteze tremenet eus godell ar yuzev d'hini ar mevel ? Un dra a oa anat, d'an nebeutañ : ragaozet e oa bet ar muntr ganto. Al labour aesañ evel-just a zibab Rübenkranz evitañ e-unan. Urzh a ro da borzhier an ostaleri da brenañ

ur bilhed-treñ evit Pariz, hag e-tro c'hwec'h eus e tegouezh e kambr an enklasker prevez.

— « Ur bannac'h whisky gwir, seurt ma vez lambiget en Iwerzhon, a yafe brav ganin, » emezañ. « Ra vin manac'h ma 'm eus tañvaet alkoool dereat abaoe kuitaat Bro-Saoz. »

Egile a ziskarg pep e werennad whisky. Kerkent ha troet e gein gant Pat O'Briain, setu ar yuzev o strilhañ e gwerenn e ostiz ul louzou kousket bennak. Epañ a reont, ha netra ne verz O'Briain, ken kivi jet e tle bezañ e gorzailhenn gant hini kreñv. Pa 'z eo morgousket an enklasker, e c'halv Rübenkranz ar mevel-kambr. Gwalc'hiñ a ra Gwilherm ar gwer. Echu al labourig-se ez eont kuit seder. An hini ne oa nemetañ evit herzel ouzh ar muntr, hennezh a gousko betek antronoz vintin. Ar mevel diouzh e du, war zigarez kempenn e gambr, a laer e bistolenn digant ar c'horonal Heatherbrook. E pelec'h he c'havout, Rübenkranz en doa hen diskouezet dezhañ. Goude koan, Gwilherm a bign d'ar c'hwec'hvet solieradur da c'hortoz ar c'houlz lazhañ. E tro hanternoz hanter, hervez o boaz, e tistro ar pastor a-gevret gant ar c'horonal. Nozvezh vat a lavaront an eil d'egile. Da lezel dezho amzer a-walc'h da vont d'o gwele, e c'hortoz c'hoazh ar muntrer un hanter-eurvezh. Ar chañs a zo gantañ. An ostizidi o chom er c'hambrou all n'int ket deut da gousket c'hoazh. Neuze Gwilherm, pistolenn Heatherbrook en e zorn, a zeu didrouz e kambr Punkey Ramson. Dihun eo ar pastor c'hoazh, ha ne souezh ket o welout ar mevel. Derc'hel a ra hemañ e bistolenn kuzh a-drek e gein. Reñ a ra un digarez bennak evit bezañ aet tre er gambr, hag a greiz hen ober, e laosk daou denn war ar pastor. Stlepel a ra diouzhtu ar bistolenn war al leur tost d'ar muntrad, ha lammat etre ar voger ha stalaf an nor digor-frank e diabarzh ar gambr. Ur c'hard munutenn goude, ar c'horonal o tont eus e gambr a zibouk en hini ar muntr. Chom a ra en e sav, spouron

ennañ, dirak korf mary e geneil. E bistolenn a ana vez war al leur ha sabatuet-mik e krog enni da sel-lout pishoc'h outi. Setu an ampoent edo ar muntrer o c'hedal. Dre vountañ un taol kreñv war stalaf an nor, he laka da serriñ o stlakañ, ha raktal e sailh gant ar c'horonal. Hennezh, amzer ebet dezhañ da dreñ e benn, a gred start emañ ar mevel o tont eus an trepas. Ha piv n'en defe ket kredet kementall ? Ne oa nemet ur goulakadur. Ya, ya, ur goulakadurig hepken. Ata, ata ! Penn an hent o kas d'ar wirionez e oa evelato. Gwir, chom a rae meur a dra da wiriañ ha zoken da zizoleiñ. Da skouer, abeg ar muntr, pe c'hoazh...

— « Pebezh paotr ac'hanout, » eme e zrougael da Venead Bondu. « Iñ diskoulmet ac'h eus ar gudenn ? Mat eo ! Warc'hoazh e vurutelli da soñjou. Amzer a zo. Bremañ avat, hol lez da vont d'hor gwele. »

— « Ne din ket, » a respontas ar pennenseller pennek. « Da bellgomz ez in ha diouzhtu. Ha da c'houde e skrivin ar goulakadur kentañ war va c'harnedig, ha da heul e savin roll an holl draoù da imbours-c'hiñ warno. Hag e-kichen e lakain kel lies abeg a zo a-enep ar goulakadur-se. Va doare ober eo. »

— « Didruez out ouzh da gorf, Benead. Na sav ket diouzhtu ! Diwall diouzh ar pistigoù stomok. Lonk ur bannac'h frank a rom. Sed a zo poellek. Chom sioul hag aes war da gador. Tremena raio da boaniou. Sioul ! Ya, er c'hiz-se. »

*
*
*

Koulskoude, goude diskuizhañ e-pad ur pennadig amzer, e savas Benead Bondu gant kalon ha mont da bellgomz. Pounner e oa e dreid ur spont. Kerzhout a rae ouzh o ruzañ war ar pallenn-leur evel pa sachfe

war o lerc'h daou voled ploum. Biskoazh kement-all. Ken tev e oa deut diwar re zebriñ, ken e oa bec'h warnañ en em stlejañ. E galon gant ar siriv a lammedilamme en e vruched. Hag e benn a vadaoue. A-boan ma c'helle digeriñ e zaoulagad. Nag hir e oa ar gambr da dreuziñ, ken na voe darbet dezhañ kouezhañ a-raok tizhout ar pellgomzer. A-benn ar fin e teuas a-benn da dapout krog er grogen. Stummañ an niverenn reizh a voe ken diaes-all. E vizied seizet ha divuhez ne raent nemet risklañ war an niverenner. Ur c'hard eurvezh e padas d'an nebeutañ kent ma voe gouest d'e dreiñ ha d'e zistreiñ d'ober niverenn ar burev-polis. Son ar c'hloc'hig er penn all d'al linenn a glevas en diwezh, ken gwan avat na oa ket da grediñ.

— « Halo, halo ! » emezañ, « amañ emañ ar pennseller Bondu o komz, » hogen ne oa ket kreñvoc'h eget gwigour ur skrilh. « Pennseller Bondu ! » a hopas a-bouez penn.

En aner avat. Divouezh e oa deut da vezañ a-daoltrumm. Ha bouzar ivez. Sur a-walc'h e responte un den bennak e penn al linenn. Met ur sourrig tanav ha difraez, ne zeue tra ken betek skouarn Benead Bondu. Seizet, mut ha bouzar war un dro. E empenn nemetken o chom bev en e gorf. Ne oa ket souezhet Benead Bondu. Ne ranke ket klask pell da c'houzout gant piv e oa bet tapet. Un taol Rübenkranz, hennezh adarre ! Lemm e oa spered ar yuzev. Penaos an diaoul e oa deut da gompren ken buan e oa bet prouet kablus gant ar pennseller ? Feiz, amzer n'en doa ket kollet. Raktal ur banne louzou-kousket e kafe ar pennseller. Tanfoeltr ! N'helle ket Benead Bondu meizañ penaos e oa deut a-benn eus an droug-ober-se. Daoust ha Maijan... ? Arabat faltaziñ ! Ar Vaijan gaezh he c'halon ken tener d'he foupelinennig karet ! Ola 'vat ! Louzou-kousket pe gontamm ? Aiou ! Alkool diouzhtu, a voe ar soñj a darzhas e penn Benead Bondu e giz ul luc'hedenn. Ha stagañ

a reas da dreuziñ ar gambr en-dro war e zivesker morzhet-holl. Evel un den war var bezañ lonket gant ur grenegell e poanias etrezek e gador-vrec'h hag ar voutailh rom en he c'hichen. Youl didrec'hus ha nerzh-kalon hepken a gasas anezhañ betek e bal. Sankañ a reas en e gador evel ur maen en ur puñs. Ha dav d'ar voutailh salverez. Rom, disparat louzou ! Burzhudasat andon vuhez ! Nebeutoc'h e teuas bremaik e stomok da bistigañ. Gwrez plijus a zistroe tamm-ha-tamm en e izili, mouezh a save en e gorzailhenn, kleved en e zivskouarn.

— « Rübenkrañz, mignonig, c'hwitet ac'h eus war da daol, » eme ar pennseller en diwezh en ur zirollañ da c'hoarzhin, leizh e c'hourlañchenn.

Sevel a reas neuze diwar e gador, hag eñ ken gwevn, ken skañv ha pa vije bet o tiskenn diwar e wele goude un nozvezhiad kousked c'hwec. Ur sell ouzh an horolaj. Hanternoz nemet ugent munutenn.

— « Amzer a zo c'hoazh, » eme Venead Bondu en ur wignal ouzh e skeudenn en ur melezour. Redek a reas betek ar rakkambr ha bountañ dievezh-kaer un tog bennak war e benn, ha gwiskañ dillo ur vantell disglav, ha kregiñ prim-ha-prim en ur valizennig, ha ker buan-all divorailhañ an nor, ha diskenn herrusdall gant ar skalier.

Da hanternoz, treiñ Pariz o loc'hañ e porzh-houarn Roazhon a gase gantañ Benead Bondu, berr warnañ ha dour-c'hwez-holl. Goude diskuizhañ e-pad un tachadig, ez eas da vale e trepas ar vagon evel ma oa boas d'ober atav pa veaje. Diouzh boaz ivez, e furche gant e zaoulagad lemm e pep kombod. Ha setu ma welas en ur c'hogn, e-unan-penn en ur c'hombod kentañ klas, ur yuzev kofek ha divalav. Ar pennseller ne reas van, hogen en ur adtremen, e sellas ouzh malizenn ar beajour hag hi lakaet kempenn war an doug-pakadoù, ur skritellig a-istribilh ouzh he dornell. « Z.A. Rübenkranz », a c'hellas lenn

Benead Bondu warni, tra ma tremene e-biou d'ar c'hombod. Nag un degouezhadenn ! Krak d'ar c'houlz-se e taolas ar yuzev ur sell war-du an trepas. Sioul-holl e troas ar poliser e gein outañ. E venoz en doa graet raktal. Kerc'hat a reas e valizenn, ha buan mont d'ar priveziou. Pemp munutenn goude, pa 'z eas er-maez anezho, Maijan e vagerez zoken ne vefe ket bet evit e anavezout. Disneuziet e oa da vezañ heñvel ouzh ur c'hozhiad, blev, divabrant, morrou ha barv gwenn-erc'h dezhañ, hag e-leizh a roudennoù war e dal hag e zivjod. O vont war e bouezig hag o krenañ dindan bec'h an oad, ez eas neuze da azezañ e kombod Rübenkranz. Eno avat e oa ur souezhadenn ouzh e c'hortoz. En e azez dindan ar valizenn, he skritellig o vransellat gant stroñsoù an treñ, e kavas an enseller Pompey Squinthog e-unan ha Rübenkranz ebet ken. Da lavarout ar wirionez, ken sabatuet e voe Benead Bondu ma ankounac'haas e gozhni, hag ez azezas gwevn ha skañv evel ur paotr yaouank. Ur c'hoari goapaus a laoskas Squinthog.

— « Tapet brav out B.B. ! » emezañ, ha setu eñ o sachañ a-daol-trumm war varv faos Bondu, ken na chomas en e zaouarn, barv, mourrou hag all.

— « Petra an diaoul, Squinthog... » a stagas Bondu da huchal tra ma pake krog en e varv d'e adlakaat el lec'h dereat.

— « Ha, ha ! Squinthog ! Krediñ a ra ez on me Squinthog. Ha graet e vez ur pennseller eus un inosant evel dout ! Sell kentoc'h. » Ha rimiañ e benn gant e lien-fri. Pa voe echu, e oa Rübenkranz adarre an hini e oa, en e azez e-tal Benead Bondu.

— « Ya, dispourbell da zaoulagad, kof tev... »

— « Kof, n'em eus ket c'hoazh. »

— « Kof tev, a lavaran, sac'h soubenn ! O dispourbell mat, Yann banezenn, rak da lazhañ a rin bremañ ! »

— « Ket hep stourm, » a respontas kalonek ar pennseller o tapout krog en e bistolenn e godell

diabarzh e vantell. Pezh a dennas er-maez avat, ne oa tamm ebet e bistolenn, siouazh, hogen e vombard vuiañ-karet turgnet disi er c'hoad beuz, ha ken kaer ar c'hinkladur arc'hant ha staen outi.

— « Biskoazh... »

— « Ha, ha ! » a c'hoarzhaz ar yuzev diaoulek, « argollusañ benveg-lazhañ am eus gwelet. »

— « Gwelet e vo ! Gwelet 'vo ! » a eilgerias ar poliser o fougeal hag o klask ober van e vefe e vombard kozh un doare mindrailherez skañv, dindan ur gwis-kamant gwidreüs, dizrouk da welout.

— « Paour kaezh diot. Me an hini eo, em eus lakaet ar gozh vombard-se ez kodell e-lec'h da bistolenn. Dal ! ganin-me emañ houmañ, ha da lazhañ a rin ganti. Ha ! ha ! fentusat marv d'ur poliser ! »

Ar yuzev o kouchañ Benead Bondu a vountas war ar bluenn. A drugarez Doue, un dra bennak en em c'hennas er bistolenn. An denn a sac'has.

— « Forzh ! » a huchas Rübenkranz en ur c'hlaourenniñ evel ur c'hi e kounnar. « Da lazhañ a rin, ne vern penaos, » hag e sailhas gant ar poliser.

Darev e oa hemañ da zifenn e vuhez hag a-benn e vefe deut, hep mar ebet, eus an tamm yuzev-se, pa ne vefe ket e izili seizet adarre a-greiz-holl. Kaer en doa klask fiñval, ne oa ket evit krommañ e viz bihan zoken, ha chom a rae war ar skaoñ, ken divuhez hag ur pakad o lammat-dilammat gant ar stroñsoù. Er c'hiz-se ur gwir c'hoari e voe d'ar yuzev kaout an dizober eus e enebour. Digeriñ bras a reas prenestr ar c'hombod, pakañ krog en enseller difiñv, e stlejañ betek ar prenestr, o sachañ aze, o vountañ ahont, hag er-maez. War e lerc'h e taolas e varv faos.

War e benn e kouezhas Benead Bondu war vein an hent-houarn, hag e gorf a yeas a-bendraouilh betek ar c'hleuz. E varv gwenn o tarnijal gant avel an treñ a gludas evel un durzhunell war un orjalenn-gelaouiñ.

— « Daoust ha va ene e vefe ouzh va c'huitaat ? » en em c'houlennas Benead Bondu, hag e simplas.

C'HWEC'H POLISER OUZHPENN EN ABADENN

O klask toullañ komz, ha warnañ doareoù mistr rener ur gevredigezh lennegel, edo Yun e-touez e vignoned.

— « Hm, hm ! Ho trugarekaat a ran a-greiz kalon da vezañ respontet d'am galv. Setu c'hwi amañ bodet da glevout diganin... »

— « Dibenn da sumfonienn nevez, » eme Gurvan Kurvallac'h ar barzh o vont war e gomz.

— « A-a-a-a ! » a youc'has an holl e giz bugale pa vez gouestlet dezho ur marvailh gant o zad-kozh.

— « N'eo ket » eme Yun.

— « O-o-o-o-o ! » a youc'has an holl adarre, kerse ganto.

C'hwec'h e oa anezho bodet e sal-studi Huon Harogall en-dro da Yun, hag eñ kludet war ar piano. Bez' e oa Dagny Heatherbrook, un tammig nebeutoc'h a dristidigezh en he daoulagad bremañ ma krede start e vefe dieubet he zad gant Yun, Huon Harogall o lufrañ e voue wenn gant e zaoarn gwevn a violoñser, Jili Gwazmao, Jili Marzhoù e lesanv, al livour e zremm merzher. Brehed er Huenen e wreg, Gurvan Kurvallac'h ar barzh-keginer, ha Pat ar bisig du taer. Rak pedet en doa Yun e geneiled da zont d'e welout goude koan evit tañva ur bannac'h hini kreñv ha selaou ouzh traoù a-bouez bras.

— « Serrit ho kenou ha digorit ho tiskouarn, » eme

Yun. « Da labourat ha n'eo ket da choloriañ emamp amañ. Evel ma ouzoc'h an holl ac'hanoc'h, hor mi-gnonez Dagny Heatherbrook a zo he zad en ur wall enkadenn. Daoust ha darev eo pep unan ac'hanoc'h da genlabourat ha da gas pep e damm labour da vat d'he skoazellañ ha da dennañ he zad diouzh krabanoù Benead Bondu ? »

— « Darev omp, » eme tud ar vodadeg a-unvouezh.

— « Mat eo ! Neuze e tisplegiñ deoc'h dre ar munut kement tra a ouzon diwar-benn ar gudenn. Goude-se e tiskuilhin deoc'h frouezh va enklaskoù ha va frederiadennoù... »

— « Biskoazh kement-all ! » eme Huon Harogall.

— « ... va frederiadennoù betek vremañ », a zal-nin etrezomp al labour da gas da benn evit diskoulmañ ar gudenn. »

Kregiñ a reas Yun da zezrevellañ abaoe an deiz m'en doa kavet ar c'horf marv e karr ar c'horonal saoz. Ne oa ket eus ar gwellañ e zezrevelladur. Ur paotr helavar ne oa bet anezhañ biskoazh. Gwech e tremene e-biou d'ar pouezusañ ha distreiñ a ranke war e giz da adkemer penn en neudenn, gwech e tave a-daol-trumm oc'h en em goll don en e envorioù, ha mut-pesk e chome e-pad hir amzer o sachañ goustadik war e fri gwar, gwech e randone didermen a-zivout sonaozourien dianav-krenn d'an holl, gwech ez ae dibreder d'ar saozneg evit resisaat tra-pe-dra gant Dagny, gwech e talc'he d'ober gant ar yezh-se hep gouzout dezhañ zoken, gwech e stage da ganañ meur a ventad diwar ganaouennoù pe donioù hanter savet gantañ. Ur yod fetis a rae gant an darvoudoù, an deizioù, e soñjoù hag e stultennoù, ken na zeue alies e frazennoù da vezañ ken luziet ma veze ret d'e selaouerien goulenn digantañ diskleriadennoù ouzhpenn. Ne rae forzh. Kas a rae pennek e zanevell war-raok war he fouezig, hag a-benn ar fin ec'h echuas o lavarout :

— « Spi am eus bremañ hoc'h eus meizet fraez an holl ac'hanoc'h pezh a zo c'hoarvezet ? »

— « Graet hon eus, n'eo ket diboañ avat. » emezo.

— « Mat 'ta ! Bremañ e c'hellan diskuliañ deoc'h pezh am eus dizoloet dre hir furchal. Edo Pat war gab e reor e-kreizig-kreiz an hent, ha me o kanañ :

Na koant eo ar plac'h, na dous,
Ha me, paour pesk amourous

Tralatira o ge donge
ma donge o

Penaos e kavit an ton-se ? »

— « Kerzh war-raok ! Kerzh atav ! » eme Huon Harogall.

— « Hañ ? Ma ! pa ne fell ket deoc'h klevout va c'hanaouenn... Ya, o vezañ m'en doa Pat ur seizenn liv ar saladenn en dro d'e c'houzoug, ha diouzh un tu all o vezañ m'em eus kavet ur fun taolet kuit war an traezh, hep ankounac'haat evel just e oa heñvel al louc'hadurioù-mneu en daou lec'h, ha taolit pled m'he deus Dagny debret legestr da lein hep an disterañ poan-stomok da heul, ez on deut da grediñ e vefe bet lakaet ar c'horf marv dianav e-barzh koufr ar c'harr gant an den en deus fellet dezhañ prenañ Pat. Setu : ken aes all e oa ar gont. »

— « Ha goap a rez ac'hanomp ? » eme Huon Harogall. « N'eus na penn na lost d'az komzoù. Ur wirionez skedus ac'h eus dizoloet marteze, hogen he sked n'eo ket deut betek ennomp. Ha kement-se a c'hellan lavarout a-berzh kement-hini a zo bodet amañ, neketa ? »

— « Emañ ar gwir gant Huon, » eme ar re all.

— « Feiz Doue, n'ouzon dare penaos lakaat an traoù sklaeroc'h dirazoc'h. Anat eo koulskoude. Gortozit. Kregiñ a rin en derou. Da gentañ dre glevout ur ganaouenn iwerzhonek o sevel war an tornaod, em eus soñjet en doa ar c'horonal Heatherbrook

lazhet ur suner-arc'hant bennak. Setu perak o prederiañ an deiz all em eus savet un daboulinadenn evit pep unan ac'hanomp. Selaouit 'ta ! »

Yun a lammas a-ziwar ar piano hag a yeas da stekiñ gant e zaoualv war damtam meur Bro-Itouri. Dhom, rodhom, doum.

— « Setu penaos e kerzh Benead, » emezañ, ha c'hoarzhin a rankas an holl hag anzavout n'helljed reiñ soñj gwelloc'h eus kerzh pounner ar pennseller. « Gant-se, » a gendalc'has Yun, « ez on deut a-benn da gompren n'helle ket Dagny bezañ bet klañv diwar re zebrin legestr giz Arvor. Ouzhpenn-se, dilezet eo bet Pat war an hent evel ma tiskouez al louc'hadurioù-mneu. Bremañ e c'hellan lavarout deoc'h hep aon da faziñ, reolenn ar c'hwec'h P evel m'eo displeget gant Sapphira Devilie en e levr « Muntr en un arched », a zo ur fentigell ha netra ken. Dre ober gant ar reolenn-se, eo bet darbet din beuziñ er gibell du-mañ. En abeg da-se, em eus prederiet, tra m'edon gant Benead Bondu en ostaleri An Duged, hag hiziv en em c'houlennan : hag anavezout a ra ar c'horonal Heatherbrook an Iwerzhonad a vez graet Smith anezhañ en ostaleri « Ar Balan Aour » e Dinarz ? »

— « Paouez gant da sorc'hennoù », eme Huon Harogall. « Ma talc'hez er c'hiz-se e tremenimp an nozvezh ouzh da glevout, ha ne vimp ket aet pelloc'h warc'hoazh. Urzh a lakain-me ez soñjoù. Respont d'am goulennoù hep mui ken, ha diwarno e savin un daolenn resis ha sklaer. »

— « Ma... evel ma fell dit e rin eta. Nebeutoc'h a labour e vo din evelato. »

E-pad div eurvezh e kasas Huon Harogall ar vreutadeg endro. Pep lodenn eus ar gudenn a voe kemeret a-nevez gantañ, ha lakaet fraezh war bouez goulennoù ouzh Yun kel lies gwech ha ma veze ret. Ur penn fur en doa Huon Harogall dindan e vlev gwenn hag hir. Ne dremene ket e-biou d'an disterañ

darvoud hag o renkañ a rae e bannoù disheñvel war follennoù ur c'harnedig. Selaou pizh a rae ar re all o vurutellañ an danvez o-unan gant ar brasañ dudi. He gwellañ he doa graet Dagny da gentañ evit kompren ar c'homzoù hag heuliañ an diviz. C'hwitet he doa buan war he zaol avat. Goude an eil frazenn n'ouie ken petra oa ar gomz. A-barzh nemeur ne oa mui tra da veizañ eviti. Heñvel ouzh kendalc'h ur gevredigezh-kuzh e oa ar vodadeg dirak he daoulagad. An tamallad a hañvale Yun bezañ en e glud war ar piano, paket e benn en e zaouarn da brederiañ ha da eñvorennañ gwelloc'h. Ken groñs hag ur barner meur e c'houlenne outañ Huon Harogall en e azez war un tantam hag harp ouzh kof un daboulin evit skrivañ e notennoù. Edo Jili Marzhou o vont-dont a-dreuz ar sal, ha bewech ma tremene dindan ar gleuzeur droadek e lugerne trumm e zaoulagad du sanket don en o zoulloù. Diouzh e zremm verzher e teue warnañ gant ar goulou kalet neuz kriz ur manac'h eus Lez-Imbourc'h Veur Bro-Spagn. E giz ar vreutaerien e komze Gurvan Kurwallac'h gant ur vouezh uhel ha kreñv, en ur ober jestroù bras. Menel a reas Dagny kousket war an divan en diwezh, ha war he barlenn Pat he skoazelle dre rouzmouzat a-greiz kalon.

— « Lenn a rin bremañ an nebeut notennoù am eus kemeret e-pad an diviz, » eme Huon Harogall. « Hervez kavadennoù Yun, setu peur ha penaos eo bet karget ar c'horf-marv e koufr karr ar c'horonal Heatherbrook :

Droug enni diwar gomzoù garv he zad da heul he nac'h dimeziñ gant Rübenkranz, e ra Dagny Heatherbrook he menoz da vont hec'h-unan-penn da welout bro. Ne rann grik da zen da belec'h. Un doare kastizañ he zad, koulz lavaret. Gwellañ mare eviti da dec'hout eo p'emañ he zad, Rübenkranz ha Pat O'Briain o c'hoari golf. Pakañ a ra he malizennoù ha diskenn d'ar sal-debriñ da verenn. A-raok mont da

azezañ ouzh taol e-lec'h m'emañ ar pastor o c'hedal ar pred, e c'hourc'hemenn d'ur mevel bennak ker-c'hat he malizennoù en he c'hamb, d'o c'has e koufr ar c'harr, ha da lakaat ar c'harr dirak dor vras an ostaleri. Da c'houde ez a an dimezell da verenn gant ar Reverent Punkey-Ramson. E-tro trizek eur an dimezell a gav he c'harr dirak an nor hag a gemer penn an hent. E-tro trizek eur hanter edo ar plac'h o skeiñ etrezek Lambal war an hent a gas di eus Plankoed dre goad Sant Albin. Neuze e krog ar galon-losk enni. Diwar re zebriñ legestr giz Arvor da verenn, war a gred-hi. Derc'hel a ra koulskoude da vont gorrek war-raok. D'ar poent-se e tremen e-biou dezhi o tont war an hevelep tu ur c'harr tizh bras warnañ. Emañ ar Smith ouzh e vle-niañ. Da deurel evezh ez eus, n'he deus ket an dimezell Heatherbrook dalc'het soñj eus ar c'harr-se. Evit doare e oa re glañv gant he c'halon-losk evit sellout pizh ouzh kirri all. Treiñ a ra karr Smith a-dreñv da gorn-tro kentañ an hent. Kenderc'hel a ra an den a-hed un hanter-lev war-bouez nebeut. Neuze e c'horreka, e tro e-barzh un hentig-treuz da guzhañ ar c'harr, e tiskenn d'an daoulamm, e tistro war e giz o redek a-ruz-kof ur pevar c'hant metr bennak, e strew ur sac'hadig tachoù-botoù war an tu dehou d'an hent, hag ez a dindan guzh a-drek ar gwez. Un nebeudig goude, e tegouezh goustad karr an dimezell. Bremaik, toulet gant un tach, ur mneu a zic'hwezh trumm. Herzel a ra ar plac'h, ha c'hoant dezhi da gemmañ ar rod, e tiskenn war an hent. En he fallañ emañ bremañ he c'halon-losk. Mont a ra dalc'hmat war washaat ken na rank ar baourez kaezh en em astenn war ribl ar c'hleuz. Kerkent hag hi en he gourvez, e kousk evel ur broc'h, pe ur vroc'hez kentoc'h. Setu ar c'houlz e oa Smith o c'hedal. Diboukiñ a ra a-douez ar gwez. Hejañ a ra ar plac'h da welout hag ez eo kousket-mik. N'eus aon ebet da gaout na zihunfe a-greiz-holl. Skubañ a ra Smith an

tachou a-ziwar an hent gant ur barr bennak. Da c'houde ez a da gerc'hat e garr hag e lakaat a ra koufr ouzh koufr gant hini Heatherbrook. Buan e laka ar c'horf-marv da dremen eus e garr d'egile. Graet e labour e c'hellfe mont kuit sioul. Siouazh dezhañ, kollet en deus e gazhig du en abadenn. Rak dedennus-bras en deus kavet hor mignon Pat diskenn pe gouezhañ diwar garr e vestr p'edo hennezh war c'hed e-kreiz ar gwez. Sur a-walc'h eo distroet ar bisig un tamm mat a hent etrezek Plankoed. E ber-c'henn n'hell mui tapout krog ennañ. Kerse en deus, hogen mall a zo warnañ kuitaat an tro-war-droioù.

— « Gortoz c'hoazh, n'eo ket echu, » eme Huon Harogall d'al livour a oa darev da vont war e gomz. « Pezh emañ o paouez dezrevell, n'eo ket ur goulakadur faltazius. Gant Yun ha n'en defe nikun kredet ez eus kement a ijin ennañ, eo bet prouet ez eo reizh kement darvoud am eus dezrevell deoc'h. Kavet en deus Yun Pat ha gantañ en deus adkavet Smith. Kavet en deus ivez roudoù karr Smith e fank an hentig-treuz, pevar c'hant metr pelloc'h eget al lec'h m'edo chomet an dimezell gant he c'harr. Prouet eo bet gant Yun ivez ne zeue ket kalon-lok ar plac'h diwar re zebriñ, hogen diwar ul louzoù-kousket bennak a zo bet strilhet en he gwerenn e-doug merenn. Hiziv ar beure, he deus ar plac'h debret ul legestr giz Arvor adarre, ha da heul n'eo ket bet diaes he stomok dezhi tamm ebet. Evit an tachou, en deus adkavet Yun seizh anezho, holl heñvel hag heñvel : unan e mneu ar c'harr, unan e mneu e varc'h-houarn, ha pemp all war an hent hiziv e-pad e furchadennoù. »

— « Ur youc'hadeg veur a zo dleet da Yun an Enklasker, » eme al livour. « Bevet... »

— « ... Yun, » a youc'has an holl, ken kreñv ma tihunas Dagny ha Pat en ul lamm.

— « Evit gwir, » eme ar barzh, « gouest eo hor ramz pemdeziek da vountañ un enklask war-raok,

ha pa n'eo ket evit urzhiañ nag e soñjoù nag e gomzoù. N'ouzon ket penaos eo graet e empenn. »

— « N'eo ket echu, » eme Huon Harogall.

— « E empenn ? »

— « Nann, tankerru ! Ar vrentadeg an hini eo. Arabat ankounac'haat meur a dra all dizoloet gant Yun, hag a c'hell bezañ a bouez bras en amzer da zont daoust dezho chom dizimplij betek vremañ. Dalc'hit soñj eta en deus Yun kavet war ar c'horf marv ur bouchig faos, un doug-papieroù ennañ dek skoed, ul lien-fri broudet al lizherenn P warnañ, skeudenn ur plac'h gwisket e giz naontek kant pemzek, ha pevar lizher skrivet warno an hevelep gourdrouz e peder yezh disheñvel. Setu peadra da brederiañ. Ha n'eo ket echu. Burzhudoù all en deus graet hor mignon. Ar fun en deus kavet tro da bakañ eo bet an hini marv krouget ganti ; ha war al lanneg en hent m'en doa ar c'horonall lezet e garr warnañ, evit mont da deurel kuit ar fun, en deus Yun diskouezet din louc'hadurioù karr Smith mesk-hamesk gant hini Heatherbrook. Ha perak e ra Smith stad ken bras eus e gazhig, perak... »

— « Fistilhañ, trabellañ a rez ken na c'hlaourez, ur wir Vari Strap-latenn, » eme Yun da Huon Harogall. « Anzav a ran ac'h eus lakaet anat ar gudenn evit da selaouerien. Kement-all avat am eus displeget pell 'zo hag e nebeutoc'h a c'herioù. Ya, ya, c'hoarzhit, pennoù bout ac'hanoc'h, n'oc'h ket gouest da gompren komzoù berr. Traoù all am eus da lavarout deoc'h. Gant Huon avat ne zeuan ket a-benn da rannañ ur ger. »

Ur brav a cholori a savas diwar-se, an holl o kaketal war un dro hag oc'h ober al lu gant Yun. Fallgaloniñ a reas ar c'haezh ha lezel Huon Harogall da sevel e vouezh adarre :

— « Gwelomp bremañ ar c'hevriñoù a chom c'hoazh da zirouestlañ. Diwar-benn muntr ar pastor en ostaleri An Duged, n'en deus ket Yun enklas-

ket koulz lavaret, ha n'ouzomp c'hoazh netra koulz lavarout, War va meno, gwell e vefe eta, betek gouzout, lezel al luziadell-se da c'hortoz, ha pleustriñ hepken war hini korf marv ar c'harr. Labour a-walc'h e vo evel-se. Soñjit eta. Ret eo dimp gouzout piv en deus diskennet louzoù-kousket e gwereñ an dimezell Heatherbrook e-pad he merenn ; perak en deus Smith karget ar c'horf-marv en he c'harr ; pe zarempredoù a c'hell bezañ etre ar Smith-se, ar pastor, ar c'horonal, ha Rübenkranz ; piv eo ar plac'h war ar skeudenn ; penaos... »

— « A-walc'h bremañ, » eme Yun groñs. « Ma stages gant ar piv, ar perak, ar peur, hag ar penaos, e c'helli kenderc'hel er c'hiz-se betek warc'hoazh mintin gant da deod-yar. Ha piv eo hini marv, ha perak eo bet krouget ha kant ha kant tra all a vefe da c'houlenn. Evidon-me da vezañ marteze dalc'het em c'homz, e ouzon resis evelato pezh a fell din gouzout ar buanañ ar gwellañ. Selaouit ouzhin pemp munutenn eta ha goude e c'hellin mont d'am gwele. Evidoc'h-hu e c'hellot chom da vezviñ gant prezegennoù helavar ha diziwezh Huon keit hag ac'hanen da warc'hoazh. »

Neuze e roas Yun da bep hini e lodenn labour. Fraez e oa e gomzoù pa c'hourc'hemenne. Mont da Zinarz a ranke Jili Marzhou hag e wreg, da chom en ostaleri « Ar Balan Aour » hag evezhiañ ar Smith. Ma c'hellfent ober anaoudegezh gantañ, seul welloc'h a se. Kefridi Kurwallac'h e vefe mont d'ober e annez en ostaleri An Duged, ha derc'hel atav ur sell war Bat O'Briain. Evit Huon Harogall, hag eñ ur renker soñjoù ha darvoudoù ken dispar, e vefe ret dezhañ chom en e di da zegemer ha da genstrolañ an holl diskleriadennoù a vefe pellgomzet dezhañ gant ar boliserien a youl-vat e-doug o enklaskoù. Evitañ e-unan e chomfe kentoc'h gant Benead Bondu keit ha ma c'hellfe evit ober e wellañ eus an holl gavadennoù a c'hellfe ar bolis dastum.

— « Mat ar c'hoari, » eme an holl unvouezh. « Ar frejoù avat, piv o faeo ? » hag ar goulenn o tont a-berzh arzourien baour-razh an darn vuiañ anezho, a oa a dalvoudegezh wirion.

— « Kement miz ho po a baein, » a eilgerias Yun brokus-kenañ.

— « Hag arc'hant az pefe ? » a c'houlennas Brehed Er Huenen diskredik.

— « Arc'hant n'em eus tamm, » eme Yun didrokaer, « hogen bez' am bo. » Ur ganaouenn am eus gwerzhet d'Al Louarn, hag un eil a asantfe ar ma-c'homer-se prenañ marteze, daoust dezhañ bezañ entanet-holl gant an uhelañ sonerezh evit an amzer a-vremañ. »

Neuze e savas tabut etre Yun hag Huon Harogall, hemañ o tamall d'e vignon e zoare diboell da saotrañ e vrud a sonaozour dispar gant kanaouennoù boutin ha didalvez.

— « Arc'hant a zo arc'hant, » eme Yun da droc'hañ berr ha war-lerc'h ar wirionez divrall-se, e kimiadas an holl.

*
*
*

« Mabig Jezuz ! Marv eo ! Nadig bihan ! Ha klañv out ? »

Maijan pennfollet a zaoulinas e-kichen he magadenn. Bez' e oa tra-walc'h d'he chalañ. Edo Benead Bondu war c'hwen e gein war ar pallenn-leur, harp e dreid war e gador diskaret. Un dremm fall n'en doa ket evit ur c'hlañvour war e dremenvan, ha dres pa oa e vagerez o paouez stouñ warnañ e laoskas ur roc'hadenn yac'h ha frealzus.

— « Ra vo meulet Santez Anna ! Kousket eo ha tra ken », a c'harmas Maijan, hag ar vrouez o sevel

enni war-lerc'h an enkreiz, « Biskoazh kement-all ! Feiz ! Hemañ a sodo gant al labour. Gant al labour ?... » emezi a vouezh izeloc'h tra ma pare he selloù war ar voutailhad rom chomet digor e-kichen ar pod-kafe. « Ha kregiñ a rafe da lonkañ bremañ ? Gant ar vezh ! Arsa ! Dihun, mezvier ! »

Ha Maijan hejañ ar pennseller ken na heje. A-benn ar fin e tivorfilas. Ur pennadig mat a amzer e padas avat a-raok dezhañ meizañ e oa c'hoazh en e vurev. En e sav ez eas, ha ret dezhañ en em zifenn kalonek ouzh rebechoù e vagerez, ha touiñ n'en doa ket evet ouzhpenn ur werennadig rom.

— « Setu, dres eo evel ma lavaren-me, sodiñ a rez gant al labour. Debrñ un tamm a rankes bremañ ha ken gwan ha mar dout : yod kerc'h, ur skejenn kigsall, un alumenn, bara rostet, un tasad chokolad... »

— « Degas din ur werennad bras dour Plankoed. Yen-skorn, mar plij, hag echu va lein, » a c'hourc'hemennas groñs Benead Bondu en ur vont d'ar gambribellañ.

*
*
*

— « Petra nevez ? » a c'houlennas ar pennseller ouzh e segretour, kerkent ha degouezhet e burev ar bolis.

Traoù nevez a oa degouezhet, nebeut anezho, hogen a bouez. Ken pouezus e gwirionez, m'en doa e segretour pellgomzet d'e di e-tro hanternoz. Respont ebet da gaout avat.

— « Ya, ya, gouzout a ran » eme Venead Bondu. « Kerzhit atav. »

Da gentañ, en doa ar segretour kaset da vurev-kreiz Polis Pariz, war c'hourc'hemenn ar pennseller, ul lizher-orjal ma oa warnañ :

« O klask Zakaria Abraham Rübenkranz, broad Saoz, kuitaet Roazhon o vont da Bariz treñ hanternoz, lun 23. Stop. Ma anavezet ganeoc'h kemenn dezhañ eo c'hoantaet amañ evit traoù pouez bras keñver koronal Heatherbrook. Echu. »

Dre an orjal ivez e oa degouezhet ar respont div eurvezh goude : Kregiñ a reas Bondu er baperenn a oa e segretour o kinnig dezhañ hag e lennas :

« Rübenkranz deut hiziv da c'houlenn gwarez diganeomp. Stop. Klemm war lizhiri-gourdrouz. Stop. Diskred warnañ amañ darempredoù-kuzh gant tuerien bravigoù. Stop. Skoazell feur-se deut-mat. Echu. »

— « Ac'ha ! » eme ar pennseller, hogen souezhusoc'h en doa c'hoazh ar segretour evitañ. Degouezhet e oa en diwezh respont Scotland Yard.

« Pastor Patrick William Punkey-Ramson ebet e-touez tud iliz. Stop. Anv pe vicher faos, gortozomp luc'hskeudenoù. Stop. Patrick O'Briain enskrivet war roll an enklaskerien brevez, Implijad er burevenklask Tuff Tuff and C° abaoe eizh miz. Stop. Den ha ti brud mat. Stop. Patrick George Heatherbrook bet koronal e servij e Veurdezh. Stop. War e leve abaoe pemp bloaz. Brud mat pep keñver. Stop. Zakaria Abraham Rübenkranz enskrivet war fichaoenneg evel diskredus. Stop. Marteze kenwerzh kuzh bravigoù laeret. Stop. Gortozomp dezrevell Squinthog. Echu. »

Edo ar segretour o c'hortoz pe evezhiadenn boellek ha sebezhus a lavarfe ar B.B. meur diwar-benn al lizhiri-orjal-se. Hogen ne rannas nemet :

— « Labour en deus bet ar jubennour ar wechmañ. N'eo ket un druez. »

Tapet er c'hiz-se, ar segretour a laoskas neuze ar peurrest eus ar c'heleier. Rübenkranz e-unan a oa degouezhet gant treñ Pariz e-kreiz an noz. Deut e oa raktal da vurev ar Bolis ha kerse en doa bet o klevout e vefe ret dezhañ gortoz betek antronoz vintin. Gan-

tañ e oa un enseller gall, Monsieur Couvert e anv, a oa e gefridi hep mar ebet evezhiañ ar yuzev war zigarez e wareziñ. Diskleriet en doa Rübencranz e oa war var e vuhez. Aon bras a oa krog ennañ sur a-walc'h, rak goulennet en doa ur poliser eus Roazhon d'e ziwall. Asantet e oa bet d'e c'hoant hag aet e oa kuit d'an ostaleri, ur gward-buhez a bep tu dezhañ.

Evit klozañ ar c'hont, e oa ur strobard lizhiri degouezhet dre ar post evit ar c'horonal Heatherbrook, ha war urzhioù Bondu e oant bet kaset da Vurev ar Bolis.

— « Mat an traoù, » eme ar pennenseller. « Roit din al lizhiri hag arabat lezel den da zont betek ennon nemet Pulluc'h. »

Adal ma oa azezet ouzh e daol-skrivañ, er pellgomzer e krogas Bondu da c'hervel Yun war e skor.

*
*
*

— « Ola 'vat ! Setu amañ ur paotr faro. Fidamdoustik, nag a « élégance parisienne » ! » eme Venead Bondu pa welas Yun o tont tre en e vurev, ur vazh a-zoare en e zorn dehou. Yun o vale gant ur vazh, souezhusat tra. Hag ar pennenseller oc'h ober goap dezhañ a-greiz e galon. Ha gweet en doa e droad ? Ha war goshaat ez ae ? Ha bragal war straed Ar Bastard e felle dezhañ ober ? Entanañ kalon ar Roazhonadezed marteze ? Diseblant-kaer e tisleugas Yun, sioulik, en doa c'hoant pell 'oa da gaout ur vazh. Ur froudenn hepken. Poan avat en doa bet o kavout ur vazh hir a-walc'h evitañ. An holl re a ginniged dezhañ er staliou a oa graet evit tud a vent voas, ha n'helle ar paotr en em harpañ warno nemet dre zaublegañ evel ur c'hoziad taget gant ar remm. Gourc'hennenn ur vazh diwar vuzul en doa ranket en di-

wezh. Hag ur vray a vazh e oa houmañ, kromm he fenn ha troc'het eus ur gorzenn-vambouz tev, skañv ha ken kreñv hag ur c'hastr-ejen.

— « Foll out ! Foll-mik, » eme Venead Bondu.

— « Muioc'h a boell a zo er vazh-mañ eget ez penn, » a respontas Yun a-zevri-bev, « hag her prouñ a rin. »

Da c'houde e stagas an daou vignon da lenn al lizhiri degouezhet eus Bro-Saoz evit ar C'horonal. Yun ne oa ket en e vleud. Ne oa ket boas da lenn lizhiri e nesañ. Evit Bondu, avat, e oa ul lodenn eus e labour pemdeziek, ha ne rae forzh. Er strobard ne oa netra a dalvoudegezh evit an enklask. Notennoù-dle ha klemmoù ur bagad pourvezerien o c'hortoz paeamant abaoe mizioù ha mizioù 'oa, ha netra ken. Bez' e oa ivez ur skrid digant un urcher saoz o kemenn lakaat ar werzh a-benn ur miz war zomani ar c'horonal er Yorkshire. Peadra da veizañ koulskoude ne oa ket Heatherbrook gwall vat stad e yalc'h. Tost a-walc'h ouzh ar revin, e c'helled kreidiñ, ma n'hellfe ket en em zifretañ buan.

— « Ma... Kompren a ran bremañ perak e oa mall ken bras war ar c'horonal dimeziñ e verc'h gant Rübencranz. Ur fortun vat e oa hennezh, » eme Yun.

— « Dreist-holl ! Emañ e kenwerzh ar bravigoù, » a respontas ar pennenseller en ur ziskouez d'e geneil al lizhiri-orjal kaset gant polis Pariz hag hini London.

— « Un taol fall e vo evit ar c'horonal pa zeuio da c'houzout kement-all. N'en deus ket e zavez mabeg fougeet war e vicher sur a-walc'h. »

O prederiañ edo c'hoazh an daou vignon diwarbenn ar c'heleier nevez, pa voe kemennet dezho Rübencranz, Squinthog hag an enseller gall, o zri pedet da zont gant ar pennenseller. Squinthog a oa atav brav ar bed gantañ. Chom a reas evel boaz, e dog blouz re strizh peg ouzh e glopenn voal, ha bep an amzer e lemme e vourroù etre e veud hag e viz-yod, en ur

vont-dont a-dreuz ar burev. A-benn ar fin Benead Bondu, hegaset-krenn, a lavaras dezhañ azezañ. Gant frazennoù hir e trugarekaas seven-kenañ an enseller gall pa voe kinniget ur gador dezhañ, ha goude ne voe mui klevet ken. Un den-etre e hañvale bezañ, na bras na bihan, na treut na tev, na brav na divalav, na yaouank na kozh, na sot na speredek. E berr gomzoù, neuz c'hall a oa dezhañ, hag aet e vefe di-boan da batrom d'an holl gargidi diester, an Aotrounez Durand, Dupont, Dubois (1) hag all, debrierien bara gwenn, everien gwin ruz, c'hoarierien domino, politikacherien tavarnioù ha gortozerien vedalinier. Echu ar vodadenn, pa glaskas Benead Bondu ha Yun e gounañ, ne voent ket un nebeut souezhet o verzout n'en doa hini ebet anezho dalc'het an disterañ soñj anezhañ. An enseller Couvert, n'en doa netra dioutañ e-unan da dennañ ar selloù warnañ. Rübenkranz er c'hontrol a oa diaes e ankounac'haat, goude bezañ e welet ur wech. Kaer ne oa bet biskoazh, hogen gant an aon a oa tag ennañ e oa deut divalavoc'h c'hoazh. Den ebet n'en dije kredet. Diwar gousket re nebeut, e oa disliv e groc'hen ha roudennoù bras distronk a goeñve dindan e zaoulagad semitat. E elgez re vihan hanter-guzh dindan e vuzell gazeg a grene a-varradoù evel diweuz ar vugale vihan pa vezont war-nes leñvañ. Dievezh en doa lammet e varv, ken na chome kuchennoù amañ hag ahont war e zivjod. Blevennoù hir ha du a greske stank en e fronelloù hag e toullou e zivskouarn-podez. Ur fortun vat e oa marteze. Ur fortun vrav ne oa ket a-dra-sur. Azezañ a reas war ur gador hag, e zaouarn kroaziet war e gof, e krogas da zisplegañ e walleurioù. E gomzoù a zevere diwar e vuzelloù e giz an eoul diwar ar waskell, ken na veze ret da Yun lezel a-gostez eizh ger didalvoud war zek ouzh o zreiñ e brezhoneg. Evit gwir, droug ebet ne oa c'hoarvezet gantañ. Diwar e glevout avat, war

(1) Anviou-tud boutinañ e Bro-C'hall.

var e vuhez e vefe bet abaoe m'en doa kuitaet Roazhon evit mont da Bariz. Ha setu penaos en doa her gouezet : ur c'hombod en ur c'harr-kousket a oa bet feurmet evitañ gant porzhier ostaleri An Duged. Kerkent ha degouezhet ennañ, Rübenkranz a oa aet d'e fled. Araok kousket avat, c'hoant dezhañ butuniñ, en doa sanket e zorn e godell kleiz e vantell, e-lec'h ma lakae e bakad sigarettennoù atav. O c'ha-vout a reas, hogen santout a reas ivez tammoù paper war strad ar c'hodell. Evel-just en doa o zennet er-maez diouzhtu da c'houzout petra e c'hellent bezañ, Peder fajennig vihan e oa, roget eus ur c'harnedig bennak, ha war bep hini ur frazenn verr skrivet gant ur c'hreion. Dre lenn ar frazennoù-se Rübenkranz a oa aet diouzhtu e c'hoant-butuniñ dioutañ. Aet kuit ivez e c'hoant kousket war un dro.

— « Hag abeg a-walc'h evit bezañ spontet, Aotrou Pennenseller, abeg a-walc'h evit bezañ spouronet, braoc'het, Aotrou Pennenseller, evit un den a beoc'h evel don, dare atav da vezañ mignon d'e nesañ, atav prest da rentañ servij gant na sellfe ket ouzh ar c'henwerzh. Setu me eta e-tailh da vont d'am fled, gwisket em pijama, Aotrou Pennenseller, hag o skrijañ gant al lastez paperennoù-se em dorn. Krenañ a raen war va divesker, Aotrou Pennenseller, gant ar saouzañ am boa. Soñjit eta, Aotrou Pennenseller, lizhiri-gourdrouz din, un den a beoc'h darev da vezañ mignon gant... »

— « Ya, ya, gouzout a ran, » eme Venead Bondu en e vrizhsaozneg saourus, « gant na sellfe ket ouzh ar c'henwerzh. Lizhiri, mar plij. »

Ar pevar lizher-gourdrouz a roas Rübenkranz d'ar Pennenseller goude furchal en e zoug-paperoù tev. Yun a dostaas evit treiñ ar frazennoù. Lakaet e voe ar pevar lizher keñver-ha-keñver war an daol-skrivañ. Gwelout a reas Yun raktal e oant skrivet war an hevelep paper ha gant an hevelep dorn hag ar re spilhennet war borpant ar c'horf-marv dianav, hogen

ne rannas ger diwar-benn-se. Ar wech-mañ e oa dis-heñvel ar frazennoù etrezø, hag holl e saozneg. Evit e geneil Yun a droas :

*Krouget e vi daoust d'az puhez digenvez,
Krouget e vi daoust d'az pagad mevelien.
Krouget e vi daoust d'az neuz a zic'hounag.
Krouget e vi daoust d'az kwiskad a relijion.*

— « Sur oc'h ne vefe ket tra ken nemet ur fent ? » a c'houlennas Benead Bondu ouzh ar Yuzev ?

— « Ur fent ! Aotrou Pennenseller ! Ur fent ! Nann, nann, netra fentus er gourdrouzoù-se. Krouget e vin, soñjit ervat, Aotrou Pennenseller, krouget e vint daoust da bep tra. Daoust d'am relijion zoken e vin krouget, Aotrou Pennenseller. O ! Abraham meur-bet doujet, O ! Moizez heñcher ar Bobl n'eus nemeti, amañ emañ-me, diskennad dister eus meuriad gallowdus ar Zabuloniz hag a rofe kalz arc'hant evit bezañ gwarezet e vuhez a bep droug, gant na vefe ket re ger, Aotrou Pennenseller. Pebezh ranngalon, Aotrou Pennenseller, bezañ bevet eveldon ur vuhez-ziad-labour hag onestiz... »

— « Ya, ya, gouzout a ran, » eme Venead Bondu, aet skuizh gant randonnennoù helavar ar yuzev. « Gant na sellfe ket ouzh ar c'henwerzh ! Tankerru ! Te Yun, tro kement-mañ dezhañ : « E-lec'h leñvañ, respontit berr ha fraez d'ar goulennnoù, rak goude kuden vihan ho lizhiri-gourdrouz, hoc'h eus da zougen testeni e-keñver muntr ar pastor Punkey-Ramson. » Gra buan Yun, gant hor c'hrener a yuzev. Ur bern labour, ha labour talvoudus, spi am eus, a zo dirazomp. »

D'ar poent-se e paouezas Squinthog a lufrañ e vourroù ha goude sellout ouzh e eurier, e lavaras :

— « Poent eo din mont da leinañ, » hag en kuit hep kimiadañ.

— « Ha graet mat, » eme ar pennenseller. « Kas a

rin dezhañ un eilskrid eus lizher-orjal London hag a-walc'h gant se. »

— « Enseller, heu... » a zeraouas Benead Bondu lavarout d'an enseller gall.

— « Anatole Couvert, » eme egile.

— « Enseller Monsieur Couvert, ho pedet em eus da chom amañ ganimp goude kas kuit Rübenkranz evit reiñ deoc'h da lenn al lizher-orjal am eus bet digant Scotland Yard. Emañ anv Rübenkranz war fichouenneg ar bolis saoz ivez evel kenwerzher-kuzh bravigoù laeret, pezh a glot gant diskred polis Pariz. Evel-just ur wir blijadur e vefe din ho skoazellañ, ha setu perak e kinnigan deoc'h tennañ ho kwellañ mad eus an enklask emañ oc'h ober amañ. Marteze e c'hellot dastum er c'hiz-se traoù a-bouez evidoc'h. »

N'en doa ket avat ar paour kaezh Benead Bondu an disterañ soñj eus doare-labourat polis Bariz. An deiz kent, e oa deut ar yuzev, gerioù leizh e c'henou, da sevel klemmoù da Vurev-Kreiz Pariz diwar-benn al lizhiri-gourdrouz degouezhet gantañ ken kevrinus. N'o doa ket taolet tud Pariz evezh bras ouzh ar gudenn-se. Hogen souezhet-mik e oant bet kentoc'h o welout Rübenkranz, hag eñ gwall-vrudet e genwerzh, o c'houlenn war-eeun gwarez digant ar bolis. Daoust da veajoù niverus ar yuzev etre Bro-Saoz ha Bro-C'hall, ne oa ket bet dizoloet c'hoazh diwar e benn peadra d'e damall. Rak-se an dro a voe kemeret raktal evel ma teue ha kefridi a voe roet d'an enseller Couvert da spiañ pizh war Rübenkranz, ha diouzh ref e wareziñ. D'an noz e oa degouezhet lizher-orjal Benead Bondu. Keloù a oa bet kaset d'ar yuzev, ha

setu eñ o kemer treñ Roazhon hep mui gortoz, an enseller gall gantañ dalc'hmat.

Anat oa diouzh e welout e oa lakaet hemañ nec'het gant kinnig kenlabourat ar pennenseller. Prederiañ a reas e-pad hir amzer. E lizer-kefridi a dennas eus e c'hodell, d'e studiañ pishoc'h. A-benn ar fin e reas un hej d'e zivskoaz, evel pa vije bet ur samm re bounner warno, hag e respontas da Venead Bondu en un doare fur-tre :

— « Ho trugarekaat a ran, Aotrou Pennenseller, ya, kalz a drugarez deoc'h. Meulus-meurbet eo evidon ho kinnig kenlabourat, hag ar vrasañ plijadur am befe da vezañ barrek da asantiñ diouzhtu. Siouazh, kefridi a zo bet roet din da spiañ war Rübenkranz ha netra ken. N'eo ket din, enseller eil klas, da dreñ va c'hefridi-evezhiañ d'ur gefridi-enklask. N'hellan ket hen ober hep kaout da gentañ aotre digant penn va strollad. Kiriagezh re vras e vefe evidon, neketa »

— « Heu... ya, damveizañ a ran ho preder. Pellgomzit eta, goulennit aotre, hag e c'hellot kregiñ el labour hep koll amzer, » eme Venead Bondu boas da vont rag-eeun war-du ar pal.

Evit Monsieur Couvert avat, ne oa ket ken aes-all, rak evel m'hen displegas, goude pellgomz d'e rener, e vefe ret dezhañ gortoz ul lizher-kefridi-all, sinet gant Penn e strollad, Penn Kevrenn an Ensellerezh, Penn Isvurev an Enklaskoù a-ziavaez, Penn an Teñzorierzh, Penn Isvurev an Darempredoù-etre-Polis, ha Penn Bras Burev Pariz. Ha c'hoazh, diwar e skiant-prenet, en doa aon Couvert na vefe ket kaset dezhañ ul lizher-kefridi nevez keit ha n'en defe ket distroet da vurev Pariz ar baperenn en e gerz bremañ, a-gevret gant un dezrevell, pemp skouerenn anezhi, skrivet war follennoù paper a-ratozh, o tislepagañ ar perag hag ar penaos eus pep tra.

— « Foei ! » eme Vodu, heuet gant kel lies a bennoù, a sinadurioù, hag a baperioù. « Grit evel ma kirit, kenavo. »

Aet kuit an enseller gall, e klaskas ar pennenseller ober implij eus pezh en doa klevet e-doug ar mintinvezh. Plijet e oa o kaout Yun gantañ. Un digarez mat evit prederiañ a vouezh uhel. Hag ur selaouer ken ampart e oa Yun ! Ne rae tra ken nemet mouskanañ pe c'hwibanañ tonioù drantik. O eiltoniañ a rae dre skeiñ skañv gant e vazh nevez-flamm war al ludueg, kloc'hig ar pellgomzer, ar pod bleunioù ha barrinier ar c'hadorioù. Padal neuz a rae da astenn aketus e skouarn da glevout komzoù e geneil, ha bep ar mare e laoske ur « Ya, ya » pe un « Nann, nann » a zegouezhe a-wechoù e koulz.

Ouzh e du Bondu a oa un tammig goull'o e benn. Dre gengarantez ouzh e stomok moarvat. Ne oa ket boas da leinañ diwar un werennad dour yen, ha seul vuioe'h ma koshae ar mintin, seul druezusoc'h e kroge ar marnaon en e gof. Evit ankounac'haat e boanioù, ne gavas netra gwelloc'h eget displegañ e berr gomzoù danvez an divizoù tremenet nepell 'oa.

Kenwerzh ar bravigoù laeret a rae Rübenkranz ha rivinet e oa Heatherbrook, hogen kement-se ne selle ket ouzh ar muntr. Kalz a dalvoudegezh n'o doa ket kennebent al lizhiri-gourdrouz lakaet e godell ar yuzev, o vezañ ne ouied na peur, na gant piv e oant bet skrivet. Sur a-walc'h avat e oa bremañ kaset da netra ar goulakadur niverenn 1, gant distro Rübenkranz da Roazhon goude bezañ bet keloù eus al lizher-orjal. Ma vije bet ar muntrer e vije bet chomet sioul e Pariz, pe en dije tec'het da London. Ne hañvale ket bezañ un den ken dispouron an tamm anezhañ, evit bale dibreder d'an argoll. Diwar-benn an traoù spierezh ne oa ket da grediñ e teufe ar pennenseller da c'houzout tra-pe-dra un deiz bennak. Mut e chome Scotland Yard evel just diwar-benn Heatherbrook hag e vrud a zen mailh war ar skriturioù-kuzh brezel. Ouzh un tu, pa oa bet goulennet outañ, en doa respontet Rübenkranz en doa evet whisky gant Pat O'Briain, a-dra-sur, e-tro c'hwec'h eur da zeiz ar

muntr, hogen diwar e grediñ, e vije bet pedet gant an Iwerzhonad e-unan, ha n'eo ket eñ en dije goulennet ur werennad alkool da evañ. Ha pehini anezho o daou krediñ neuze ? Un abeg gwirheñvel a roe ar yuzev evit bezañ kemeret treñ hanternoz Pariz. Roet e sac'h dezhañ gant an dimezell Heatherbrook, hag ar c'honronal o vezañ divarrek-krenn da bouezañ war e verc'h, ne chome d'an danvez-pried nemet mont kuit gant e sac'had. E berr gomzoù, labour ar mintinvezh ne gase ket an enklask war-raok. Ar c'hontrol kentoc'h, ha Benead Bondu a oa darbet dezhañ fallgaloniñ. Bremañ, Rübekranz ne oa mui spier, ha Punkey-Ramson ne oa mui pastor. Bremaik, desket e vefe ne oa ket Heatherbrook koronal saoz, ha ne vefe na muntrad na muntrer ken. Ne oa mui un enklask, hogen un ergerzhadenn dibal war-lerc'h teuzioù.

— « Tri mil c'hast ruz ! » a huchas ar pennenseller gant e nec'hamant.

— « Gant ar vezh ! » eme Yun en ur vont en e sav. « Pa grogez gant mallozhioù divalav, eo gwell din mont kuit. Kenavo ur wech all ! »

— « Kenavo. Ola 'vat, aotrouig ! ankounac'haat a rez da vazh ! » eme Venead Bondu, hag o tigeriñ e garnedig e stagas da skrivañ :

Goulakadur Niverenn 2

Edo Yun o vale goustadig a-hed Bali an Ti-Post. Kaer e oa an amzer, ha koant ar merc'hed. An avel a gase ganti ar c'hwez vat o sevel diwar riblennad kirri bihan ar marc'hadourezed bleunioù. Plijet e vije bet Yun gant e valeadenn paneve bet e vazh nevez. Ar benveg daonet-se ne rae nemet c'hoari troioù d'e

vestr. Gwech en em ziskroge dre widre eus e zorn hag e kouezhe e kreiz an hent, gwech en em c'henne etre e zivhar ken na veze darbet dezhañ kouezhañ a-hed e gorf, gwech ez ae da skeiñ mibin war zaoufern an dremenidi ha Yun o rankout goulenn digarez diganto. Darn, ar wazed kozhik dreist-holl, a stage da grozal ur vallozh bennak : « Petra an diaoul an diot... » pe « Evezh ! beulke... » Kement-se a-raok sevel o daoulagad, hogen kerkent ha ma pare o selloù war vent dibaot Yun ha war e zivskoaz ledan evel ur pres, e tave prim-ha-prim ar c'hunujennoù en o genoù, ha gant un « Droug ebet » hegarat, hag en ur dennañ seven o zog, e skarzhent buan. A-benn ar fin, ar vrouez o tont ennañ, e plegas Yun rak stultennoù didrec'hus e vazh. He dougen a reas war e skoazh e giz ur fuzuilh. Neuze e c'hellas adarre tañva e peoc'h c'hwez vat ar bleuñv. E venoz a reas da bremañ ur boked da Zagny.

War-nes distreiñ d'ar gêr, krog e zorn kleiz en un daouzek bennak a dulipez ruz-gwad paket en ur paper boull bras, edo Yun o prederiañ evel meur a wech all da c'houzout hag e vefe gwell dougen ar boked a-ispilh ouzh e vrec'h e giz ur valizenn, pe troet d'an nec'h e giz ur piled, pa glevas ur vouezh wintet-uhel o lavarout a-dreñv d'e gein !

— « N'eo ket un druez ho kwelout en diwezh, mestr meur ar sonioù-hud. Teir gwech em eus pellgomzet deoc'h e-doug ar mintinvezh. En aner avat. Kounnaret-spontus ez on ouzhoc'h hag ez on ! Na petra 'ta ! Ho holl vignoned a vodit, displegan a rit dezho ho soñjoù diwar-benn kudenn ar muntr, e pep hini e fiziit ur gefridi a-bouez. Ha din-me ? Netra. Ankounac'haet-krenn ! Dilezet evel ur gozh votez. Biskoazh n'em befe kredet kement-all diganeoc'h, Yun Pul-luc'h ! Trelatet e tle bezañ ho penn, strobinnellour an delenn, evit bezañ ken diseven em c'heñver. Ha trelatet gant piv ? Respontit 'ta ? »

Treiñ a reas Yun raktal o klevout Riwanon a

Gerhoadeug ha da gentañ e vouse'hoarzhaz, hogen seul vuioe'h ma kleve, seul nebeutoc'h e vouse'hoarzhaz, ken sebezet e oa. Evit gwir, biskoazh n'en defe bet soñj goulenn c'hoari ensellerez digant ar gorollerez vistr ha munut. Evelato, hag hi o tere'hel da sevel klemmoù hep ehanañ an disterañ, e tizhas Yun, daoust d'e spered gorrek er feur-se, troadañ gevier gwirheñvel.

— « Edon dres o vont d'ho kwelout, » emezañ, « ha c'hwil euteur degemer an nebeut bleuñvennoù-se emañ o paouez prenañ en amboaz d'o c'hinnig deoc'h ? Ya, ya, edon dres war an hent d'ho kwelout da c'houlenn diganeoc'h kemer en ho karg diaesañ kefridi a zo. Setu hi : emañ distro da Roazhon ar yuzev Abraham, Zakaria, Jeroboam, Gedeon ha n'ouzon pe gentanvioù c'hoazh. Rübenkranz e anv d'an nebeutañ... Met deuit kentoc'h da dañva ur gwin-porto ganin. Siouloc'h e c'hellimp divizout. »

— « A greiz kalon, » eme ar gorollerez en ur ruziañ gant ar from. En em c'houlenn a rae ha dibabet en doa Yun tulipez ruz-tan eviti a-ratozh-kaer. Ar c'haezh Yun avat ne veizas ket e fazi. Traoù evel yezh ar bleuñv a oa dianav-krenn dezhañ.

PENNAD 13

C'HOARI POLISER

Kaout ur wreg, tan loskus ar warizi enni, setu un taol eus ar fallañ evit ul livour. Bemdez Doue Jili Marzhoù a oa stag outañ evel ur boled pounner gwazizi Brehed Er Huenen, e hanterdiegezh. Pell araok dimeziñ, en doa gounezet Jili Gwazmao e lesanv a « Jili Marzhoù » en abeg d'ar burzhudoù a oa gouest da sevel gant un nebeut liv hag ur barr-livañ. Mailh e oa war bep tachenn eus e arz paneve unan. Livañ maezioù, pe boltredoù, taolenoù mor pe arvestoù istor, frouezh pe vleñv, a oa ur c'hoari evitañ. Hag e-doug pep diskouezadeg en em vode atav an engroez dirak e oberennoù, ne vern pe re. An « noazh » avat, evel ma lavar al livourien ne zeue ket ken brav-all gantañ. Un dra anavezet mat e oa gant an holl neme-tañ, daoust da flemmadenoù an abegourien. Unan anezho zoken, ur paotr yaouank kozh lemm e bluenn, pa oa ar gomz diwar-benn un daolenn nevez o skeudenniñ ur vorverc'h douget gant ur moraer, en doa skrivet : « Kozh eo ar pesk, liv ar brein a zo warnañ ». A-daol-trumm en doa paouezet Jili da livañ « noazhioù » hag e vignoned o soñjal ; « Gwell a-se, evit e vrud. Her meizet en deus en diwezh. »

Int-i avat ar re eo n'o doa ket meizet. Disheñvel e oa ar wirionez : dimezet e oa Jili, ha netra ken.

Kerkent ha degouezhet en ostaleri ar Balan Aour, e Dinarz, e savas tabut diouzh boaz etre al livour hag

e wreg. Jili Marzhoù a felle dezhañ mont war an draezhenn ha sevel ur rummad tresoù buan diwar ar gouronkerien. A-enep groñs e oa Brehed Er Huenen.

— « Luchañ ouzh ar c'houonkerezed, setu ho pal, hailhon gadal ac'hanoc'h. Ur brav a zigarez hoc'h eus kavet, trubard ! »

Pell 'oa m'en doa Jili Marzhoù kollet gant e wreg an nebeut a habasketed en doa bet gwechall. Trec'hin warni eus lein e ene glan en doa klasket en derou. Kollet en doa e boan. Diwar glevout an anvioù tener a hailhon gadal, hag a bilpous e savas brouez ennañ. Leuskel a reas hep teurel evezh e oant e saldegemer an ostaleri, un aradennad vallozhioù, jarneoù ha sakreoù en iwerzhoneg ken n'he defe ruziet ur varc'hadourez-pesked eus Dulenn ouzh o lavarout. Eus an iwerzhoneg a rae al livour implij atav evit sakreal. Er c'hiz-se Brehed Er Huenen ne gomprens grik ha n'helle ket o zamall dezhañ. Hir e padas ar barrad gerioù divalav, holl disheñvel kenetrezo, pezh a rae enor da ouiziegezh Jili Marzhoù, ha pa echuas ez ae gwelloc'h gantañ. Neuze e paras e selloù war ur gwaz azezet nepell dioutañ, hag o selaou anezhañ gant ur mousc'hoarzh hamet war e zremm. Sevel a reas hemañ hag o vont da gavout al livour e lavaras en iwerzhoneg :

— « Trugarez deoc'h, ur blijadur eo atav klevout mouezh ar Vro pa emeur pell diuti. Da lavarout eo... »

Keuz a zeue dezhañ diwar gomz dibreder. Anat e oa kement-se war e zremm. Troc'hañ a reas berr gant :

— « John Smith va anv, » lavaret en un doare pinous a-walc'h, evel pa glaskfe digarez evit an dra fentus-se : bezañ iwerzhonat hag anvet Smith.

N'eus droug ebet ha na dalvezfe d'ur vad bennak : dre warizi e wreg, en doa sevenet raktal Jili Marzhoù unan eus e gefridioù hag a oa end-eeun an toul-

lañ kaoz gant estrañjour kevrinus ostaleri « Ar Balan Aour ».

*
*
*

Rouez e vez an awen e kambr un ostaleri. Gurvan Kurwallac'h, labaskennet en ur gador-vrec'h, harp e dreid war un daolig, a strive en aner da zuañ ur follenn baper gant e werzennoù.

— « Gwa me, » emezañ en ur deurel paper ha kreion dindan ar gwele. Bez' e oa tra-walc'h da fallgaloniñ ivez. Goustad e tremene an amzer, ur skrij. Ha nemet dek eur hanter anezhi koulskoude. War ar marc'had, drouklaouen e oa ar barzh gant ar gefridi fiziet ennañ gant Yun Pulluc'h. Ur gefridi a netra, mat evit ur bugel hepken. Gedal Pat O'Briain, n'en doa tra ken d'ober. Un dismegañs graet outañ, koulz lavaret, evel pa ne vefe ket bet en ur barzh barrek da gas da benn taolioù kaeroc'h. Evelato, gant ar pal ken dister-se dirazañ, en doa feurmet d'an dere'hent ur gambr en ostaleri An Duged. Gwerzh-butun druz d'ar porzhier, hag e oa bet roet dezhañ ur gambr sko'ouzh hini Pat O'Briain. A-dreuz ar speurenn en doa klevet hemañ o roc'hal. Abred e oa dihonet ha savet Gurvan Kurwallac'h, evit bezañ darev da vezañ war c'hed da c'houlou-deiz. Poan gollet avat. Un hirgousker e hañvale an Iwerzhonat bezañ. Dek eur hanter ha trouz ebet gantañ. Da grediñ e oa c'hoazh en e wele. Kement-se a lakae ar barzh nec'het. Daoust hag aet e vefe egile kuit hep gouzout dezhañ ? Damzigor en doa lezet koulskoude dor e gambr da welout pep hini o tremen en trepas. Evit kas buanoc'h an amzer, en doa soñjet Gurvan Kurwallac'h sevel un nebeut pozioù melkonius diwar-benn ar vuhez kasas a ren ar vondanied en

ostalerioù pinvidik. E pelec'h avat e oa chomet e awen virvidik ? Sorc'hennoù ha tra ken en doa skrivet e-doug un eurvezh. Gwell e oa paouez diouzhtu. Paouez a reas eta, hag o kregiñ er pellgomzer e c'hourc'hemennas un eil lein. En ostaleri An Duged, e veze marteze melkonius ar vuhez, hogen ret e oa hen anzav, dispar e veze lein. Kafé ur c'hwez c'hwek dezhañ, laezh tev ha fresk da grediñ e veze goroet ar vuoc'h er gegin, hag ur gouign dommik a veze ledet warnañ ur gwiskad mel gell brezhon eus ar saourusañ.

Ha bevañ ma rae war gont Yun, ar barzh a c'hourc'hemennas ivez ur voestad sigarennoù, pemp warnugent anezho, hir, fetis, ha kofek evel korzenn ur vombar, hag i o tont rag-eeun eus Havana.

*
*
*

Diouzh he zu, ne golle ket Riwanon a Gerhoadeug hec'h amzer. Biskoazh ne oa bet ken mistr, ken plijus d'an daoulagad hag er mintin-se. Gwisket e oa gant ur vrozhañ hag ur chupennig du, ha muioc'h c'hoazh eget boaz e oa warni neuz ur verc'h eus ar Reter Pellañ treuzwisket diouzh giz ar c'hornog. Evel ar jenoflenn wenn spilhennet war he chupenn e lugerne he dremm gelc'hiek e framm he blev dubran. Ken na baras warni an holl selloù pa gerzhas tre er gambr-leinañ. Dibabet mat he doa he c'houlz. Edo mab divalav meuriad ar Zabuloniz endeo ouzhtaol. An daolig nesañ ouzhañ e hini a zibabas ar gorollerez. Ne oa ket degouezhet he c'hafe m'he doa toullet kaoz gant Rübenkranz war zigarez amprestañ e gelaouenn. Lorc'h, ha n'eo ket un nebeut, a oa er yuzev o komz gant ur goantenn seurt gant hounnezh. Tremenn a reas e zorn war e glopenn voal da gem-

penn e gurunennig vlev ha tastornañ a reas da welout hag e oa e gravatenn en he lec'h reizh.

Ur c'hardeur goude e oa an dimezell a Gerhoadeug deut a-benn da vezañ kouviet gantañ da verenn hag ouzhpenn da vezañ pedet da vale en Tabor da c'hortoz, da dremen an endervezh er redadegoù-kezeg, da goaniañ e Tavarn Dahud, lec'h dudiusañ ar Gêrbenn war veno an estrañjourien. Evit doare en defe dalc'het Rübenkranz da sevel ur roll-amzer evit ar miz da zont, ma n'he defe ket ar gorollerez dirollet da c'hoarzhin a-benn ar fin.

— « Ha displijout a rafe deoc'h ? » a c'houlennas ar yuzev strafuilhet gant ar c'hoarzhadenn-se.

Kriazañ a reas ar goantenn he divskoaz voan. Un devezh penn-da-benn gant un den ken erezus dezhi, pebezh pinienn a-wel.

— « Er c'hontrol, netra plijusoc'h evidon, » a respontas-hi koulskoude en ur vousec'hoarzhin hegarat. Petra n'he defe ket graet evit Yun ?

*
*
*

En ur mor a sonerezh e veve Dagny Heatherbrook abaoe ar heure. E-doug ar mintinvezh en doa Yun lakaet an ti da dregerniñ gant mouezh an delenn-veur, ha bremañ, goude merenn, Huon Harogall d'e dro a oa krog e studiadennoù violoñs tenn ha sec'h. Badaouiñ a rae he fenn da Zagny, ha Pat ne oa ket gwelloc'h e stad. Ne rae nemet piklammat pe redek a-ruz-kof a gambr da gambr. Aet e vefe Dagny gant plijadur da aveliñ he fenn paneve da Yun, hag en doa erbedet start dezhi gortoz er ger betek ma pellgomzfe. Bep eil ar mare e kantree Dagny a-dreuz ar gambroù, pe e vutune war an divan. Ne rae ket ar violoñser muioc'h a van outi eget ouzhañ ar c'hazh.

Labourat a rae dalc'hmat war boelladennoù diaes hag enoeüs.

Eurvezhioù e padas er c'hiz-se. Dont a reas koulskoude ar c'houlz ma tiñsas kloc'hig ar pellgomzer, ha Dagny d'ar red da respont.

— « Halo ! Halo ! Ha c'hwi eo, Dagny ? Mat an traoù. Amañ emañ e burev Bondu. Keloù mat deoc'h. Bremaik e vo dieub ho tad. Nann, n'eus ket tamall a-walc'h enep dezhañ evit e virout er serr. Trugarez ebet. N'hen dellezan ket. Kit diouzhtu da ostaleri An Duged. Aze e vimp ho tad ha me a-barzh nemeur. Arabat trugarekaat, me 'lavar deoc'h. Hastit afo kentoc'h ! »

Souezhet e oa Jili Marzhou e-unan o welout pegen aes e oa bet kas da benn e daol. Goude toullañ kaoz, en doa dalc'het ha zivizout gant Smith. Dre berzh an iwerzhoneg e oa deut da blijout a-walc'h dezhañ evit tremen an devezh gantañ. Merennet ha baleet o doa a-gevret, Brehed Er Huenen war 'o lerc'h hep kompren netra, evel ur yarig du oc'h heuliañ daou houad. A-benn ar fin Jili Marzhou, frommet un nebeut e galon, a ginnigas :

— « C'hoant bras am befe da ziskouez deoc'h un nebeut tresadennoù am eus savet n'eus ket pell. Laouen e vefen o kaout hoc'h ali, rak gwelout a ran hoc'h eus meur a soñj yac'h diwar-benn al liverezh. »

Smith a voe stad vras ennañ, ha diouzhtu ec'h asantas distreiñ da ostaleri ar « Balan Aour » da zougen barn war oberennoù Jili Marzhou. Hemañ goude gourc'hemenn ur whisky a skignas war an daol un nebeut studiadennoù en doa a-ratozh-kaer degaset gantañ evit talvezout d'e widre. Ur rummad livadennoù gouach a oa anezho.

— « Savet int bet, » a zisplegas al livour, » da skeudenniñ ul levr kaer-kenañ a vo lakaet dizale dindan ar wask hag a vo ennañ troidigezhioù brezhonek diwar ar re vrudetañ eus mojennoù kozh Iwerzhon. O renkañ a ran evel-se evit ma c'hellot o gwelout holl war un dro hag o c'heñveriañ aesoc'h. »

E-pad un tachadig e chomas an daou waz dirak an daol o kuzuliañ diwar-benn houmañ pe hounnezh eus al livadennoù. A-greiz hen ober avat, e troe Jili Marzhou goustad ha diseblant endro. Dont a reas ar poent ma voe dirak en Iwerzhonad hag an daol etrezo. Neuze en ur zerc'hel da zivizout e kemeras harp al livour war an daol skañv. Darbet e voe dezhi eilpenniñ dindan e bouez, ha c'hoarvezout a reas pezh a glaske Jili Marzhou end-eeun. Evit mirout ouzh an daol a gouezhañ e vountas Smith warni oc'h ober kempouez gant e zaouarn digor frank.

— « Aiou ! » e c'harmas an holl hag e stagjont da c'hoarzhin.

Goap a voe graet war al livour hag echu an abadenn. En ur gomz atav e serras Jili Marzhou e livadennoù endro en o c'hartoñs, ha ganto louc'hadur dorn dehou Smith. Lonket e voe ar whisky hag en em glevet evit koaniañ a-gevret.

Goustad hag a-zoare e skoas Gurvan Kurwallac'h etrezek logouigoù ar pellgomzer e porched an ostaleri. Gant aked e klozas an nor hag hep krenañ e stummas niverenn Huon Harogall war an daboulin-sifrou.

— « Halo ! » emezañ a vouezh izel-tre, ur gwir hiboudig hepken. « Ha te eo, Huon ? Ha te eo, Huon ? a lavaran. Tankerru ! Ha bouzar e vefes ? Evelato

n'hellan ket huchal a-bouez-penn, eo ? Komz kreñvoc'h ? Ac'hamen ! Evit bezañ klevet en ostaleri a-bezh. Pezh am eus da lavarout ? Amzer 'ta ! Lavaret e vije bet a-benn bremañ, ma n'az pefe ket kroget da dabutal. Setu, setu : da unnek eur hepken eo savet an den a anavezomp. Na c'houlenn ket piv. Her gouzout a rez. Troc'het en deus e varv en ur c'hwibanañ faos, ur skrij. Diskennet en deus d'ar c'hafe ha lonket ur werennad djin. Goude e verenn en deus lennet kelaouennoù betek teir eur. Aet eo da vale e kêr, ha me war e lerc'h. N'en doa pal ebet. Distroet eo d'an ostaleri evit koulz an te. O vont kuit eus ar sal-de en deus kejet gant ar c'horonal, a anavezomp, hag a oa o tegouezhout a-gevret gant Yun. Graet en deus ar c'horonal neuz da chom hep e anavezout. Raktal goude aet eo hon den da bellgomz. Ha me ivez el logig nesañ. Goulennet en deus an niverenn tri-tri-daou-seizh e Dinarz, gortozet dek munutenn ha komzet d'unan bennak en ur yezh dianav din. Goude enklask, an niverenn tri-tri-daou-seizh eo hini ostaleri « Ar Balan Aour ». Nañ, ne fell ket din komz kreñvoc'h. Emañ bremañ en e gambr. Pe yezh e oa ? N'em eus ket an disterañ soñj. Skuizh on o vezañ war c'hed amañ. Netra a zevri n'em eus d'ober hag an awen... Gortoz ! An diaoul, troc'het en deus. »

*
* *

N'en devoe ket Jili Marzhoù ar blijadur da goañniañ gant Smith. E tro pemp eur e teuas hemañ da c'houlenn digarez. Diouzhtu e ranke loc'hañ da Roazhon.

— « Pakit ar malizennoù, » eme al livour d'e wreg kerkent hag aet kuit an Iwerzhonad. « An tren c'hwec'h eur a gemero Smith. Karr-boutin seizh eur

a gemerimp-ni. Un druez eo, a gav din, pa n'hellomp ket chom pelloc'h amañ evit ur wech na goust netra dimp. »

— « Gwell a se, » a respontas-hi « nebeut e plij din an doare hoc'h eus da sellout divergont ouzh ar merc'hed hanter-noazh o krenial war an draezhenn... »

Ne deurvezas ket d'al livour teurel pled ouzh ar rebech kozh-se.

— « Mont a ran da bellgomz da Huon, » emezañ.

*
* *

— « Petra nevez ? » eme Yun o tistreiñ d'ar gêr. Skrivet en doa Huon Harogall war e gardedig ar pep talvoudusañ eus pellgomzadennoù Jili Marzhoù, ha Gurvan Kurwallac'h. Hen diskouez a reas da Yun.

— « Riwanon n'eus nemeti n'he deus graet na man na mordo, ha setu-hi sur a-walc'h, » emezañ pa zirollas ar pellgomzer da ziñsal.

— « Doue r'am miro diouzh he fistilherez, » eme Yun. « N'emaon ket er gêr, Huon. Dalc'h soñj ! Ha ken gwir eo ma 'z an kuit raktal. Ur film a rankan prenañ. »

Mantret e voe Riwanon a Gerhoadeug o klevout ne oa ket Yun er gêr. Evitañ end-eeun he doa de-raouet brav he c'homzoù gant :

— « Amañ emañ niverenn seitek ha tri-ugent o komz. Dezrevell gentañ. »

Hogen o kaout Huon Harogall hepken ouzh penn all al linenn, n'he devoe ket kalon da zerc'hel gant ar fent. Hir e tisklerias evelato penaos e oa bet gant Rübengkranz a-hed an devezh, ha petra a oa bet divizet kenetrezo. Padout ha padout a rae he dezrevell. Ouzhpenn un hanter eurvezh e chomas Huon krog

er pellgomzer, hag en diwezh en doa nebeut a dra da skrivañ war e garnedig.

Rivinet-raz e oa Heatherbrook hervez Rübengkranz. N'hellfe mui paeañ e holl zleoù ha dere'hel penn bremañ ma oa aet da netra dimeziñ e verc'h, rak arc'hant ar yuzev ne oa nemetañ evit e saveteiñ. Pell 'oa en doa kejet Rübengkranz gant ar c'horonal evit ar wech kentañ. E Dulenn en doa e anavezet.

Mall bras a oa war Yun kas kuit Jili Marzhoù hag e wreg. Tenn e voe evelato. Lore'h bras ennañ, e oa degouezhet al livour, ha krediñ start a rae en doa gwir e vefe diskouezet anaoudegezh vat dezhañ. Bézañ pedet da goan da skouer, a vefe aet brav gantañ. Brehed Er Huenen diouzh he zu n'echue ket da zanevelliñ penaos e oa bet tapet Smith, ha da veuliñ gwidre he gwaz. D'o lakaat er-maez seven ha dereat, e rankas Yun troadañ ur bern gevier, ha skoazell ebet dezhañ digant Huon Harogall. Henezh a chome sioul hep ober tra. N'en doa ket komprenet menoz e geneil. A-benn ar fin an daou bried a gimias.

— « Ouf ! » eme Yun kerkent ha serret an nor. « Bremañ e c'hellimp labourat ha n'eus ket ur vunutenn da goll. »

Ha gwir, ne gollas ket amzer. Diskenn a reas d'ar c'hav da bakañ un dornad huzil e fornez an domme-rez-kreiz. Redek a reas d'ar gambr-gibellañ da gregiñ e broust-barv Huon Harogall.

— « Arabat ! » a huchas hemañ o veizañ a-daol-trumm pezh a c'hoarvezfe. Re ziwezhat avat. Edo ar broust-barv en huzil. Neuze, skañv-meurbet, e tremenas Yun ar broust war ar follenn baper dega-

set gant Jili Marzhoù. Ken koustiañsus en doa graet al livour e labour, ma oa aet betek tresañ ur c'helc'h gant ur c'hreion ruz endro d'al lec'h ma oa da vezañ kavet warnañ louc'hadur dorn dehou Smith. Tamm-ha-tamm en em stumme linennoù du munut war ar paper, ken na zeuas tres an dorn da vezañ gwelet madik. Fraez ne oa ket en e bezh. Tri biz avat a oa anat-tre.

— « A-walc'h, e vo, spi am eus, » eme Yun en ur zaoulammat er skalier o kas d'ar rez-douar. Ha raktal da garr Heatherbrook.

— « Tap krog er gleuzeur-doug, » a c'hourc'hennas da Huon.

— « Buan, » emezañ c'hoazh, tra ma talee e vignon d'en em zifretañ diouzh an neud rouestlet en ur bern e kogn ar c'harrdi.

Pa voe goulou en diwezh, gant ar brasañ damant Yun a dennas kuit ar palastr en doa peget war zifanker ar c'harr. Kavout a reas al louc'hadur-dorn ken fraez ha biskoazh. Gant skoazell ur werenn greskiñ a dennas eus e c'hodell, e stagas Yun da studiañ pizh ha da lakaat keñver-ha-keñver an daou louc'hadur, hini ar c'harr hag hini ar paper. Padout a reas ur pennadig mat a amzer. Huon Harogall en e gluch en e gichen o terc'hel ar gleuzeur a-benn brec'h a oa bavet e ziv-vorzhed.

— « Mar ebet, » eme Yun en diwezh. « Smith pe an diaoul e anv gwir, an hini eo hag en deus torret dornell ar c'houfr o klask adkavout ar c'horf marv dianav. »

— « Lez ac'hanon da deurel ur sell, » a bedas Huon Harogall.

— « N'eus ket amzer. Kerzh d'an nec'h. Pak ar c'hazhig ha kav e seizenn c'hlas-saladenn. Ret-holl eo. Pezh hon eus d'ober a zisplegin dit bremaik. Lavar din e pelec'h emañ ar skeudennerez. »

YUN WAR HENT AN TOULL-BAG'H

Etro nav eur e oa pa zegouezhas Yun hag Huon Harogall en ostaleri An Duged. Kentañ tra a rejont e voe mont da gavout Gurvan Kurwallac'h en e gambr. Neuze, a vouezh izel, Yun a roas pep a gefridi d'e vignoned.

— « Sklaer eo pep tra ? » emezañ evit klozañ. « Ha komprenet mat hoc'h eus ? »

— « Netra diaes da gompren, » a respontas ar re all, feuket un tammig. « N'omp mui bugale katekiz, 'ket 'ta ? »

— « Hag a zo mat » eme Yun o loc'hañ.

— « Tanfoeltr ! » emezañ en ur zistreiñ raktal goude. « Va bazh ken talvoudus am eus ankouna-c'haet amañ. »

Hag eñ kuit.

*
* *

Da borched an ostaleri e tistroas Yun. Eno e pakas krog en ur floc'hig.

— « Arsa ! marmouz, » a lavaras dezhañ, « setu amañ ur skoed brav evidout. Kae da gaout an Aotrou Smith a zo degouezhet hiziv. Ne vern e pelec'h emañ.

Ret-bras eo e gavout. Lavar dezhañ ez eo pedet gant beajour ar gambr 463 da vont di raktal. Ma c'houlennfe perak, respont : « N'ouzon ket, Aotrou, hogen mall bras a oa war an Aotrou hag anat. » Na respont netra ken. Graet ar stal ? »

— « Graet, Aotrou. »

Da c'houde e pignas Yun goustad gant an diri betek ar c'hwec'hvet solieradur, ha rag-eeun ez eas da gomz gant ar poliser a oa war c'hed dirak kambr ar muntr. Diouzhtu ez anavezias hemañ Yun hag o krediñ e oa ur c'henlabourer bennak d'ar pennenseller, ne welas droug ebet oc'h aotren dezhañ mont er gambr.

— « Serrit an nor, mar plij, en abeg d'an avel-sil, » eme Yun ha, sentus, ar poliser a serras an nor. Tremmen a reas ur c'hardeur o c'hortoz, hag ur c'hardeur all, goude. Yun ne zeue ket er-maez. Nec'het a-walc'h e teue ar poliser da vezañ. Selaou a reas a-dreuz koad an nor, trouz ebet. Sellout a reas dre doull an alc'houez : goulou ebet. Ur c'hardeur gortoz c'hoazh, ha n'ouie mui ar paour kaezh gedour petra da grediñ. E venoz a reas en diwezh. Digeriñ a reas an nor en ul lavarout : « Va digarezit, Aotrou. »

Ne oa ket ar boan. Goullo e oa ar gambr ha digor bras ar prenestr. Enaouiñ a reas ar poliser. Yun ebet da vezañ gwelet nag er gambr na war ar pondalez a-ziavez. Nijet kuit evel ul labousig. Steuziet evel un teuz.

*
* *

War hent ar gêr edo Yun o vale seder en ur c'hwibanañ a-bouez penn tonioù lirzhin ha drant. Dougen a rae e vazh vrav en e doull-kazel. Pell 'oa en doa kollet pep spi da zeskiñ penaos en em embreger evit

kerzhout gant ar benveg-se. Edo o vont e-biou d'ur paotr polis plantet war e zivesker war gorn ur straed, pa zeuas hemañ davetañ a-daol-trumm.

— « Tec'hout a ran pe ne ran ? » a soñjas Yun. « Ne ran ket. Gwelet e vo. »

— « Nozvezh vat, » emezañ d'ar poliser. « Kaer eo an noz. Ur gwir dudi eo bale, ken fresk m'eo an aer... »

— « Nozvezh vat, » a respontas egile. « Plijet ganeoc'h c'hwibanañ didrouz. Arabat eo choloriañ war ar straedoù goude unnek eur. Emaomp bremañ e-tro hanternoz hanter. »

— « A dra sur, » eme Yun « n'em boa ket taolet evezh. Ne c'hwibanin mui, kontit warnon. Kenavo. »

— « Foei warnañ, » a gendalc'has en ur vont pelloc'h. « Va lakaat spontet en deus graet hennezh, hag hep gouzout dezhañ zoken. Evel ma lavare gwechall va c'helenner kozh : ur galon he c'houstiañs nammet a zo ur chadenn bounner ouzh he zreid. »

Kant metr pelloc'h, disoñjet gantañ an degouezhadenn, e lakae Yun ar straedoù da dregerniñ adarre gant un ton-c'hwiban, hag a hañvale bezañ kan-bale an trec'hour. O tegouezhout er gêr, e kavas an nor damzigor, peadra da souezhiñ.

— « Ac'hanta ! Setu ma teu Huon da gemer va flegoù-fall. Ken dievezh ha me eo bremañ, » a soñjas, hag e skoas etrezek ar gambr-gibellañ. E sell kentañ a baras ouzh ar meleour o tisteurel dezhañ ur skeudenn disheñvel diouzh an hini boas. Bronduet-holl e oa e lagad kleiz, ha koeñvet ken n'helle mui digeriñ e valvennoù. Kalet en doa skoet an hailhevod, a voe ret da Yun anzav gant ur seurt doujañs. Pa stagas da glask peadra da walc'hiñ e lagad, e verzas evit ar wech kentañ pegen digempenn e oa ar gambr. An armelig louzeier a oa bet skarzhet kement tra a oa enni. Ar boutailhoùigoù, ar c'horzennoù, ar c'hotoñs, ar lienennoù, ar spilhennoù, ar barrskuberioù, a oa bet stlapet dizamant er

gibell. An darn vrasañ eus ar boutailhoù a oa torret hag anezho e tevere ur poull liesliv, a soube ennañ an toailhonoù hag ar servietenoù. Kentañ soñj a zeuas da Yun hag eñ sabatuet krenn, a voe en doa Huon Harogall lonket betek bezañ en ur stad vezhus.

— « Pelec'h emaut, pemoc'h ? » a huchas, ha raktal war e glask.

Ne rankas ket mont pell. E geneil a gavas war leur ar sal-studi, hag ar paour kaezh kordennet evel un anduilhenn, ur minwask war e c'henou, hogen digor bras e zaoulagad.

— « Petra an diaoul eo ar c'hoari-sot-se ? » a c'houlennas Yun tra ma tiskoulme ar minwask hag ar c'herdin.

— « Dour, » eme Huon Harogall da gentañ holl, hag evet gantañ un hanter bodad dour fresk, e teurvezas dezhañ respont. Berr e oa e istor. N'en doa gwelet netra. Azezet e oa o lenn pa voe lazhet ar goulou a-daol-trumm, ha kent dezhañ ober an disterañ fiñvadenn, unan bennak a sailhas gantañ hag a bakas e benn en ur seurt sac'h. Darbet e voe dezhañ mougañ. En em zifenn en doa klasket ober da gentañ, hogen gant berr spontus ma oa war e anal, ne oa ket bet evit stourm efedus. Kouezhet e oa hanter semplet dambrest. E-keit-se e enebour en doa e gordennet hag e vinwasket.

— « Ha piv e oa ? » a c'houlennas Yun.

— « Penaos ec'h oufen ? Du-pod e oa amañ. »

— « N'eo ket en deñvalijenn m'en deus an torfedour furchet, ha furchet en deus an diaoul milliget ! Sell'ta, an holl levrioù, an holl gaieroù-sonerezh, an holl vinvier-seniñ a stlabez war al leur. »

— « Enaouet adarre en defe moarvat. »

— « Ha n'ec'h eus ket e welet neuze ? »

— « Gant ar minwask n'hellen ket. »

— « Penn leue, war da c'henou edo ar minwask hep mouchañ da zaoulagad. »

— « Gortoz... ganit e tle bezañ ar gwir, hag eve-

lato... Dal ! Troñset en doa ar pallenn-leur war va fenn. Ya, evel-se e c'hoarvezas. Poultr kement hag aer a dennen da bep analadenn. Labouret em eus d'en em stlejañ a-zindan al lastez-se. Da c'houde em eus kousket marteze. »

— « N'ec'h eus ket a chañs, paour kaezh. »

— « Laouen on evelato. »

— « Laouen ? »

— « Dam, sur-mat, ma vijen bet o c'hoari, e vefe bet bruzunet va violoñs ha va violoñs a zo... »

— « Teñzor da vuhez ? Her gouzout a ran. Lavar din neuze : da betra eo deut al laer amañ ? »

Kaer o doe an daou vignon prederiañ, ne zeujont ket a-benn da gavout un abeg bennak d'an darempred diseven-se. Ne oa tra a dalvoudegezh en ti, ne met ar binvier-sonerezh, ha ne oa diank hini ebet anezho. Bale a rejont dre ar c'hambroù, Yun dirak, Huon war e lerc'h, o jilgammañ, ken reut ma oa chomet e zivesker. Roudoù al laer a oa anat e pep lec'h. Buan e oa aet en e furchadennoù, sur a-walc'h, rak ne oa ket kalz da furchal er-maez eus ar sal-studi. Kement hag a oa e koufr-martolod Yun a oa bet tennet kuit, ha taolet tro-war-dro : luc'hskeudennoù, eñvoradennoù espar eus seizh korn ar bed, lienaj, podoùigoù dudius e porselinenn sinaat, sabrinier japanat pinvidik, kizelladurioù maen-jad, ur puncho meksikan, penn disec'het mogedet hag hirc'levrek un Indian eus ar Matto-Grosso, ur c'hwil ramzel eus koadeler Afrika, ur vilin-bediñ tibetat, e-leizh a zisterajoù ken souezhus-all, ha mesk-ha-mesk ganto kerniel-butun ha kerniel c'hoazh, a bep doare hag a bep bro. Karantezus-tre, hogen o c'hroz-moliñ, hag o sakreal, e tastumas Yun kement-se.

— « N'oufen lavarout ha mankout a ra tra pe dra » emezañ. « Hogen teñzorioù ne oa ket anezho em c'houfr. Perak furchal ennañ ? Pezh a zo sur : talvezout a rin an droug d'an hini kirirek. Hen touiñ a ran. »

N'en doa ket ezhomm Yun da derriñ e benn evit gouzout piv a oa bet o furchal en e vadoù. Antronoz-veure, pa ne oa ket dihun c'hoazh, e teuas daou archer d'e gerc'hat.

— « War c'hourc'hemenn ar pennenseller, » emezo.

— « Ken abred ? »

— « Ya, ha diouzhtu. »

— « Mat, kerzhomp eta, » eme Yun, hogen souezhet e voe o welout pevar archer all ouzh e c'hortoz e toull an nor, ha karr du ar bolis e-kichen. Ne oa ket evit tremen hep soñjal :

— « Ken buan-se ez anavez Bondu an taol-kaer am eus graet dec'h da noz ? Kreñvoc'h eo ar paotr eget m'em befe kredet. Kreñv pe greñvoc'h ne ran forzh. Va digoll am bo, ma talc'h d'e c'her. »

Goude degouezhout er burev polis, e voe lezet Yun da c'hortoz e-pad un eurvezh, hogen fall ez ae evitañ, rak e-keit-se e chomas daou boliser da c'headal warnañ. A-benn ar fin, un archer a bep tu dezhañ, e voe kaset betek burev Benead Bondu.

— « M'eus aon, » eme hemañ raktal ha groñs e vouezh, « n'eo ket brav da gont. Emañ an enseller Squinthog aze o tamall dit bezañ kemeret perzh e muntr Punkey-Ramson. Dezhañ da gomz. »

Sioulik ec'h azezas Yun e-tal Bondu, Squinthog ouzh e du kleiz hag ar serjant-jubennour Ar Meur ouzh e du dehou.

— « Heum, reum-reum, » a stagas ar Saoz da lavarout, « p'edoc'h-hu o klask amañ hag ahont, war roudoù displann ha berr, va menoz-me am boa graet... »

— « Grit buan, me ho ped, » eme Venead Bondu.

— « N'eus mall ebet. Buan e vo echu, ken sklaer »

m'eo ar gudenn bremañ m'em eus he dirouestlet. Kerkent ha ma paras va selloù war an den-mañ hag a reer anezhañ Yun n'ouzon petra, e spurmantis an hini kiriek, a drugarez d'am fri-poliser tanav. Abaoe ar c'houlz-se eo bet va fal eta dastum prouennoù d'e dapout. Hag e dapet em eus en diwezh. Soñj hoc'h eus c'hoazh eus ar c'horf marv dianav a zo bet taolet war ar sec'h gant an tonnoù e Dinarz ? Amañ em c'hichen emañ e vuntrer. Sellit kentoc'h ouzh an traoù-testeni am eus kavet dec'h en e di. »

Ha setu ar Saoz o tennañ eus e c'hodelloù hag o renkañ war daol-skrivañ Benead Bondu ul lien-fri, ur P broudet war e gorn, un doug-paperioù merket P ivez a oa ennañ dek skoed, ul luc'hskeudenn gozh, peder fajenn garnedig, ur bouchig faos du, ur fun ur skoulm-red dezhi, delwennig olifant un aerouant sinaat, ur c'horn opiom, hag evit klozañ an diskouezadenn, ur c'hriiss maleziad.

— « Va lezit, kent pep tra, da lakaat anat, Mister Squinthog, » eme Yun goustad « e vez kastizet ar skrap hag an tag er vro-mañ. »

— « Ha roet ho pefe dorn d'ar skrapadenn, serjant ? » a c'houlennas ar pennenseller.

— « Feiz, nann, enseller ! Nac'het em eus krakha-krenn pep skoazell da furchal en un ti hep kefridi a-ratozh diganeoc'h. »

— « Hag a zo mat, » eme Venead Bondu dinec'het.

— « Skrap pe nann, » a gendalc'has taer Squinthog. « setu amañ dirazomp peadra d'ho kas d'ar groug. Sevel a reot klemm goude ma c'hellit. Pennenseller Bondu, tamall a ran d'an aotrou-mañ bezañ muntret an den dianav hag ar pastor Punkey-Ramson. »

— « Biskoazh kement-all ! » eme Vnndu en ur vouse'hoarzhin evit ar wech kentañ.

— « Va selaouit gant aked. Krouget eo bet an hini dianav gant ar fun-mañ ha taolet eo bet er mor da c'houde. Evit pe abeg n'ouzon ket c'hoazh. Etre meur

a hini ez eus da zibab : setu da skouer ur c'hriiss maleziat hag a zo bet implijet gwechall. Anat eo dre ar mastarennoù gwad sec'h a weler c'hoazh warnañ. Diskouez a ra n'emañ ket e berc'henn gant e vuntr kentañ. Er c'hontrol, boas eo ouzh an drougober. Pa ne vefe ket ar c'hriiss a-walc'h evit ho sklerijenniñ, setu aze delwen an aerouant hag a zo, her gouzout a ran dre skiant-prenet o vezañ labouret e Shanghai, arouez breuriezh-kuzh an « Tao-Tchang-Li » pe droet ger evit ger « Breuriezh sakr muntrierien a-galon an Aerouant-melen-lazher-estranjourien ». Seurt delwenn ne vez aotreet he c'haout nemet da izili ar Vreuriezh. Gant ar c'horn opiom, e teskomp diouzhtu hon eus d'ober gant un den boas ouzh moged ar c'hontamm. Da grediñ e vefe 'ta, e oa e bourvezer opiom an hini marv dianav. Pourvezer, hogen suner-arc'hant ivez, evel ma c'hoarvez ken alies. Ha bremañ e komprenomp talvoudegezh ar peder fajenn baper skrivet gourdrozou warno. Boas evel m'eo da lazhañ, ho mignon a gavas diouzhtu an tu gwellañ da lakaat e suner-arc'hant da devel. E grouget en deus, ha kaset ar c'horf marv betek an aod e koufr karr ar c'horonol Heatherbrook. En noz teñval en deus e stlapet er mor, goude bezañ tennet digantañ kement tra en defe aesaet e anavezout, al lien-fri, an doug-paperioù hag ar peurrest. An arc'hant en deus zoken tennet kuit eus ar godelloù evit lakaat da grediñ en ul laeradenn. En em zisneuziet en doa ar muntret o pegañ ur bouchig faos ouzh e elgez. »

— « Koulskoude... »

— « Gortozit, n'eo ket echu. En ur bagad forbaned emamp krog bremañ. N'eo ket ar c'horonol didamall e-keñver muntr ar pastor. E garr en deus prestei da gas ar c'horf marv kentañ d'ar mor. Gouzout a reomp ivez ez eo merc'h Heatherbrook mignonez d'ar muntret. Meur a dra a vo c'hoazh da zizoleiñ diwar-benn Punkey-Ramson. Hogen ne bado

ket pell araok ma lakain ar sklerijenn da darzhañ ken skedus hag evit muntr ar suner-arc'hant... »

Siouazh da lorc'h ar Saoz, e vouezh pompus ne reas ket berzh evel m'en doa kredet. An tri Brezhon a zirollas da c'hoarzhin.

— « Ho traoù-testeni ne brouont netra, » eme Yun, c'hoarzhnet gantañ e walc'h. « Al lien-fri, an doug-paperioù a c'hell bezañ va re. Dalc'hit soñj e teraou va anv gant ur P. Din ivez al luc'hskeudenn hag ar pajennoù karnedig. Ar restad eus ur fest veurlajez e c'hell ar bouchig faos bezañ. Ar fun a c'hell bezañ an hini a implijan evit eren va c'houfr. Kemeret em eus an delwennig aerouant digant un hailhevod sinaat en deus klasket va lazhañ un nozvezh bennak, dek vloaz 'zo war ur c'hae e Kanton. E Hong-Kong em eus prenet ar c'horn opiom evit va dastumadeg kerniel. Hag ar c'hriiss maleziat a zo anezhañ un eñvoradenn ginniget din gant ur mignon e Djokjo-karba enez Djava. Un tigr en doa lazhet gantañ. »

— « Tra, tra ! Pezh a lavaran-me a ouzon ervat, va c'hredit. Al lien-fri eo hini ar muntrad, hep an disterañ mar. N'hoc'h eus ket zoken e zibleget, rak un neudenn vihan am eus kavet ennañ o tont eus danvez porpant an hini marv. N'eus ket da dortañ. Seurt danvez ne vez gweet nemet e Bro-Skoz. Saoz eo ivez an doug-paperioù. En e ziabarzh e kaver moulet war al ler rozenn Yorkshire, hag hi arouez ur marc'hadour brudet eus London. Merket eo ivez gant ur P evel al lien-fri. Ha n'eo ket echu gant ar prouennoù am eus me. E koufr karr Heatherbrook am eus adkavet en ur c'hogn un tamm danvez roget diouzh bragoù an hini marv. Evit ar fun, diskouez fraez a ra ar skoulm-red ez eo bet implijet da grougañ. Hag e-keñver pep tra-testeni all ne welan ket perak e kredfed ho fiskleriadennoù kentoc'h eget va re. »

— « M eus aon, » eme Venead Bondu da Yun, « e vo ret dit diskleriañ penaos eo deut al lien-fri, an doug-paperioù hag ar peurrest ez kerz. »

— « N'on ket evit troadañ gevier, » a respontas Yun, « ha prest on da zanevellañ kement-tra a ouzon. Setu eta... »

— « Poent eo din mont da leinañ, » eme Squinthog, hag eñ kuit ken dibreder hag un horolaj.

— « Skarzhnet kuit ar genaoueg, » eme Vondou, « labour en deus graet koulskoude. Perak out chomet hep rannañ grik din pa ouies traoù 'zo war ar muntr kentañ ? »

— « Aon rak ar bolis, » a respontas Yun hep mousc'hoarzhin, hag e krogas da zezrevellañ e drubuilhoù gant ar c'horf marv ha penaos en doa graet e venoz e deurel er mor evit brasañ mad Dagny Heatherbrook.

— « Ar merc'hed eo az kaso da goll, » eme ar pen-seller araok leuskel e vignon da vont kuit.

*
*
*

— « Ul lizher orjal a zo ouzh da c'hortoz, » a lavaras Huon Harogall da Yun, hag eñ o tegouezhout er gêr.

— « Ostaleri Sant Patrik, Straed O'Connor, » a lennas Yun, « Setu. Dalc'het o deus d'o ger: Me a oa sur o defe graet. Ha te, penaos emañ ar bed ganit ? »

— « Reut, reut evel ur peul koad. »

— « Mezh vras am befe ez lec'h da vezañ bet tapet ken aes gant ur sioc'han evel Squinthog. Hogen da zigoll az po bremaik. Hen touiñ a ran dit, » eme Yun en ur vont d'ar pellgomzer.

Padout a reas ken ma voe gouest da gaout ar saoz e penn all al linenn. Hemañ ne oa ket echu e lein gantañ evit doare.

— « Halo ! Enseller Squinthog ? Amañ Yun Pul-luc'h o komz. Ma ve ho madelezh dont diouzhtu

amañ. Ya, da di Huon Harogall. Emaon o vont da anzav kement tra am eus graet. Ne welan nemet an doare-se d'en em zifretañ. A-hend-all e kouezho war-non kiriegezh ar muntr en he fezh, hen kompren a ran ervat. Ha n'on ket kablus a vuntr. Nann, n'hellan ket mont d'ho kavout. Ur poliser a zo ganin ouzh va gedal, ha n'em eus ket ar gwir da guitaat an ti. Ya sur, pellgomzet em eus d'ar pennenseller. Emañ ivez o tont raktal amañ d'am c'hlevout. Kenavo, emberr. »

Ur c'hardeur goude e tegouezhe an enseller, ha Yun, hegarat-kenañ, ouzh e bediñ da azezañ.

— « Evel m'em eus lavaret deoc'h, Mister Squinthog, n'hell ket chom digastiz ur skrapadenn er vromañ, Huon, te an hini eo ac'h eus bet da c'houzañv. Dit-te ar blijadur. Kae da gerc'hat un aotenn hag ar soavon-barv. »

— « E pelec'h emañ Bondu ? Polis ! Polis ! Skoazell ! Ne lezin ket... » a youc'has Squinthog en ur sevel trumm. Fiñvadenn diboell avat, hag a lakaas anezhañ da dañva garventez daouarn Yun. Dibradet e voe gant ar ramz evel pa vefe bet ur boupennig nevez ganet. Astennet e voe war an divan ha dalc'het ken start ma n'helle mui treiñ e benn zoken. D'ar poent-se e tistroas Huon gant ar binvioù ret.

— « Na lam nemet an tu dehou eus e vourroù flour, » eme Yun. « Levenez en devo o troc'hañ an hanterenn all. »

Hag evel-se e voe graet ha gant koustiañs.

Peurechu al labour naet-se e voe laosket ar Squinthog da vont. Tec'hout a reas. Kuzhet e hantervourroù a-dreñv e zorn, ken na voe mouget-holl e c'hour-drouzoù hag e vallozhioù.

— « Ya, Yun Pulluc'h o komz, » a respontas Yun er pellgomzer. « O va Doue ! » a gendalc'has a vouezh izel ; « Riwanon eo. Hir e pado ! »

— « Daoust hag eo ret din derec'hel war ar c'hoari gant Rübenkranz ? » a c'houlennas ar gorollerez. « Kasaus e teu da vezañ. Dec'h da noz em eus bet mil boan o tiwall diouzh e bokoù. N'on ket a-enep bezañ poket din, Yun, hogen n'eo ket gant Rübenkranz. Foei war ar yuzev divalav-se ! Heuget-holl on. »

— « Kalon, Riwanon ! Echu eo ho kefridi. Edon o vont da bellgomz deoc'h end-eeun. Nann, nann, n'em boa ket hoc'h ankounac'haet. Ya, ya dispar eo bet ho labour hag a-bonez bras evidon. N'en deus Rübenkranz talvoudegezh ken evit an enklask. E laoskit raktal. En em gavout ?... Ma... ket diouzhtu. Pellgomz a rin deoc'h. Kenavo ha trugarez bras evit ho skoazell. Kenavo. »

— « Ouf ! » eme Yun da Huon Harogall. « Hec'h ankounac'haet-krenn am boa, hi hag he c'hefridi. »

PENNAD 15

UR C'HORF MARY OUZHPENN

O terriñ o naon edo an daou geneil pa zeuas daou archer da skeiñ adarre ouzh an nor.

— « Dre c'hourc'hemenn ar Pennenseller, » emezo, « e teuomp da gerc'hat an Aotrou Pulluc'h. »

— « Boas eo deut da vezañ ha netra ken, » eme Yun en ur huanadiñ o soñjal en e stomok hanter-c'houllo. « Deus ganin, Huon, ha degas da garnedig ganit. »

*
* *

— « Ne vo gwelet nemedon er burev-mañ, » eme Yun.

— « N'eo ket koulz farsal. Muntret eo bet ar c'honoral Heatherbrook d'e dro. »

— « Muntret ! Biskoazh... N'hell ket bezañ. Sur n'hell ket. »

— « Muntret eo bet evelato. Ha pe c'hoari a zo ganit, n'ouzon ket. Bez' out bet e kambr ar muntr. Her c'hlevet em eus digant ar poliser war ward. Ur pennadig mat a amzer out chomet eno, ken na zeuas ar poliser da souezhañ. Pa 'z eo aet da welout er gambr, e oas steuziet, n'oar ket an den penaos, na

me kennebeut. N'en deus ar poliser rannet grik na mik da neb, gant aon da vezañ tamallet. N'eus ket pell, goude klevout keloù eus muntr ar c'honoral, eo deut avat da anzav din ar wirionez. Tanfoeltr ! Bountet em eus ar paotr en toull. Bezañ ken diot-all, n'eo ket da grediñ. Ha bremañ, evidout da vezañ keneil din, da serriñ a rin er vac'h, ken sur hag ez eo Bondu va anv, ma ne ziskleries ket din fraez ha sklaer pe fars diboell ac'h eus c'hoariet adarre. Ma c'hwitan war an taol-mañ evel m'emaon o c'hwitañ war an daou enklask kentañ, tra ken n'em bo d'ober nemet rein va dilez e vefe. »

— « Paour kaezh Benead, va mignon ker, pe e trelatez gant an nec'hamant, pe re-vutuniñ a laka berr da goun. Pe fars diboell am befe c'hoariet ? Arsa ! D'ar glaoustre a zo etrezomp em eus dalc'het start. Setu ar wirionez wirion. »

— « Ar glaoustre ? Pe glaoustre ? A ya ! Da gorn a-enep va bombard. Ne oa ket a-zevri, sur a-walc'h ? »

— « Hag e oa ! »

— « N'az pefe ket lazhet Heatherbrook evit gounit, nann ? »

— « Ne vefen ket aet ken pell-se sur-mat. Krediñ a raen start koulskoude em boa gounezet betek klevout ar gwalleur nevez-mañ. Ha n'hellan ket c'hoazh her c'hrediñ. N'eo ket bet muntret ar c'honoral. N'hell ket bezañ. N'eus ket da dortañ : ur fazi a zo. Kont din petra a zo c'hoarvezet. »

En e zoare resis ha berr e stagas ar pennenseller da zezrevell. D'an neizheur en doa kimiadet ar c'honoral diouzh e verc'h en ur lavarout en em sante skuizh-divi gant an holl fromadennoù hag an devezhiadoù toull-bac'h. Diskuizhañ a felle dezhañ. Kousket a rafe betek kreisteiz d'an nebeutañ. Setu perak e c'hortozas dinec'h an dimezell Heatherbrook d'ar mintin goude, betek trizek eur. D'ar c'houlz-se avat e kavas dezhi e vefe poent mont da lakaat he zad da zebriñ un nebeudig. Euzhusat gwel dirak he

daoulagad pa zigoras an nor. A-ispilh ouzh ur c'hrog e lein ar gambr edo e kroug, uhel-tre, ar c'horonal. Redek er-maez a reas ar baourez kaezh a blac'h, pennfollet-mik, o c'harmin da c'houlenn skoazell. Ur pevar bennak a vevelien-gambr a zeredas kerkent hag a glaskas digrougañ ar c'horf. Hogen reut-maen e oa hennezh, hag o kompren e teuent kalz re ziwezhat e lezjont pep tra a-ratre da c'hortoz ur mezeg hag ar bolis.

— « Perak avat e kredes ez eo ur muntr ? » a c'houlennas Yun.

N'helle bezañ netra all evel ma tiskoueze an darvoudoù hervez Benead Bondu. Evit en em grougañ e ranker pignat war ur gador pe un daol, hag en em deurel diwarni. Hogen edo ar gador hag an daol en ur c'horn pell-pell diouzh ar c'hrougad. Ouzhpenn-se e oa spilhennet war e borpant peder follennig-paper a oa skrivet warno e saozneg :

Kablus oc'h evel ar re all.

Ho heuliañ a reomp evel ar re all.

Ho parnet hon eus evel ar re all.

Krouget e vjot evel ar re all.

Al lizhiri-gourdrouz-se, sur e oa ar pennseller a se, a oa bet skrivet gant an hevelep dorn hag ar re sanket e godell Rübenkranz, koulz hag ar re gavet war ar c'hentañ korf marv gant Yun e-unan. Pouezusañ tra avat, en doa kavet Benead Bondu ur c'harnedig ma skrive ar c'horonal e soñjou ennañ bemdez.

— « An talvoudusañ a lennin, » emezañ.

« Yaou 12 a viz Eost : Aon bras hiziv. Dagny tapet gant un arnev sponius p'edo en he c'hanoe en donvor. Graet he distro gant skoazell ur pikol paotr am eus treuzkemeret da gentañ evit mab Mac Bealick eus an trivet rejimant lañserien. Anavezet gwechall er Pendjab. N'eo ket Saoz zoken ar paotr. Hañval bezañ ur gentleman koulskoude. »

— « Nag a veuleudioù, » eme Yun en ur c'hoarzhin.

— « *Gwener trizek a viz Eost, » a gendalc'has Bondu gant e lennadenn. « E tro div eur ar beure, kejet Potter ha me gant Pittman. Atav ar gour-drouzoù diaoulek-se. Krog eo an aon e Pittman hag e Potter. Me n'em eus ket aon. Daoust d'ar pezh a lavaront, n'em eus netra war va c'houstiañs.*

D'an hevelep deiz 8 eur ar beure; krouget eo bet Pittman ganto. E welet am eus va-unan. Kejadenn a oa bet divizet kenetrezomp war an aod. Hogen krouget e oa bet a-raok din degouezhout. O vranSELLat edo ouzh penn ur fun, a-us d'an traezh, e gorf o skeiñ bep eil ar mare ouzh reier an tornaod. Hag en tro-war-droioù ar muntrer o kanañ ferv en e yezh daonet. Gallet em eus skarzhañ. N'eo ket gour-drouzoù ken. Muntr ne lavaran ket. En em zifenn a rin.

D'an hevelep deiz, 6 eur an abardaez : tec'het kuit va merc'h n'ouzon ket da belec'h. Ur rangalon evidon. Keuz bras bezañ komzet groñs outi diwar-benn dimeziñ gant Rübenkranz. Ha padal e pelec'h kavout an arc'hant ret ? Potter-Robin ne vev mui gant an aon en deus. Ne fell mui dezhañ chom e Dinarz. Loc'hañ didrouz a raimp hiziv, ha klask en em guzhañ e Roazhon. Diaesoc'h e vefe muntrañ tud ouzh goulou an deiz e-kreiz ur gêr vras, hervez Potter. N'hen kredan ket. Distreiñ a rin amañ da c'hortoz va merc'h. Un dec'hadennig n'hell ken bezañ. Spered diaes he mamm a zo enni, »

— « Goude, » eme Vondu, « n'eus komz koulz lavarout nemet eus e verc'h. Lies gwech eo distroet ar c'horonal da Zinarz war a lavar. Gortozet en deus e-doug eurvezhioù e porched ostaleri an Traezh-Arc'hant. Lezet en doa zoken e chomlec'h nevez e Roazhon gant ar porzhier, da hennezh d'e reiñ d'an dimezell pa zistrofe. »

— « Feiz ! Biskoazh n'em eus soñjet e kemant-

se, » eme Yun, « anez em befe daskoret e verc'h dezhañ diouzhtu. Nec'het a-walc'h e oa-hi. »

— « N'oa ket Heatherbrook ken sot ha ma kredjed. Skrivet en deus en e garnedig :

« N'on ket pell diouzh krediñ e vefe tec'het Dagny gant ar seurt ramz he doa kavet war an aod. Gwad lomm an Norvegezed a verv en he gwazhied, ha digant ar baotred estren n'heller gortoz netra a enor. »

Setu evidout, Yun.

D'al lun 23 a viz Eost, deiz muntr Punkey-Ramson, en deus skrivet ar c'horonal :

« Da Bariz ez a Rübenkranz. Aon am eus e vefe torret pep tra e-keñver an dimeziñ. Ha petra a rin evit kavout arc'hant, n'ouzon ket. »

Dre ret e paouez an notennoù d'ar c'houlz-se, o vezañ n'en doa ket Heatherbrook e garned gantañ en toull-bac'h. »

— « Penaos n'ec'h eus ket e gavet ez furchadennoù kentañ e kambr Heatherbrook ? » a c'houlennas Huon Harogall.

— « Er sal-vutuniñ en doa ankounac'haet ar c'horonal e garnedig. Kavet eo bet gant ur mevel ha roet d'ar porzhier. N'eus anv ebet warnañ. Gortozet en deus ar porzhier eta, betek ma teufe un ostiz d'e c'houlenn, pezh a reas Heatherbrook dec'h da noz. Amzer en deus bet neuze da skrivañ un nebeudig. Ar re-mañ eo notennoù e abardaez diwezhañ :

« Muntret eo bet Potter-Robin ganto evel Pittman. An holl ziarbennoù kemeret gant ar re-se n'o deus talvezet da vann. Kemman e anv, en em dreuzwiskañ, troioù bugel nemetken. Hel lavaret am boa dezho. Diaoulek hon enebourien hag a ouenn diaoulek. Betek kavout tu d'am lakaat kiriek int aet dre laerezh va fistolenn diganin. Ur penn sklaer avat en deus ar pennseller polis amañ. Damveizet an taol-gwidre gantañ. Pezh a zo sur eo : VA ZRO A ZEUIO. Marteze n'on c'hoazh bev nemet dre ma 'z on bet serret en toull-bac'h. Hen touiñ a ran avat dirak

Doue : n'em eus torfed ebet war va c'houstiañs. Di-rebech e varvin. Hogen pebezh kroaz da zougen. Un nebeut diskleriadennoù eus va ferzh, hag e vefe bet tapet ar vuntreien moarvat. Penaos avat reiñ seurt diskleriadennoù hep diskuliañ oberoù mezhus va c'henvezelourien, ha saotrañ anv va Roue hag enor va Bro ? Biken n'her grin. Doue madelezhus, roit din kalon, ha kemerit va merc'h karet en ho kwarez. »

— « Doue d'e bardono, » eme Yun hag Huon Harogall a-gevret.

— « Ya, Doue d'e bardono, » eme Venead Bondu, « enor a oa er soudard kozh ha kalon ivez. Evel ma welit, sur a-walc'h eo bet muntret. Ha daoust hag e c'hellomp lakaat da vuntre an enklasker prevez Pat O'Briain ? Kuitaet en deus an ostaleri e-tro hanternoz, a-gevret gant un Aotrou Smith degouezhet dec'h en Duged. »

D'ar poent-se e rankas Yun c'hoarzhin.

— « N'int ket kablusoc'h o daou egedon, » emezañ.

— « C'hoarzh da walc'h, » a respontas ar pennseller. « N'on ket ken sur-se n'out ket kablus. N'hellan ket da lezel didamall. Graet ac'h eus dre guzh war-dro ar c'horf marv kentañ. Bez' edos e kambr ar pastor dec'h da noz tra ma oa muntret ar c'horonal. Eus pelec'h e teu da lagad broñset ? N'hellez mui chom mut hep ma vezo lakaet war da gont an divalavañ menozioù. Dit da gomz. Ha ne farsan ket. »

— « Komz a c'hellan dinec'h. N'em eus graet droug ebet. Hag un nebeut diskleriadennoù a zlean dit, peogwir em eus gounezet ar glaoustre. Ret-bras avat e vo din evit bezañ sklaer, lodenniñ an danvez e tri. Istor ar c'horf marv kavet ganin e karr Heatherbrook a zo da ziskoulmañ da gentañ. Selaouit aketus eta. »

Kregiñ a reas Yun da zanevellañ kement en doa dizoloet dre e furchadennoù hag e brederiadennoù, gant ma c'hellje bezañ graet prederiadennoù eus e

rambreoù troidellek. N'en doa ket komzet c'hoazh e-pad pemp munutenn ma oa e zaou vignon kollet ganto penn an neudenn. Hag abeg a oa. Hervez e voaz fall, e tremene Yun hep urzh a soñj da soñj hag a zarvoud da zarvoud, ken na oa ket Huon Harogall, hag eñ oc'h anaout ervat ar gudenn koulskoude, evit meizañ atav menoz e geneil. Benead Bondu ouzh e du, daoust d'e spered lemm, ne oa ket gouest da liammañ kement a vreatadennoù distag eilpennet ha tu-evil-tu. Bep eil frazenn e ranke goulenn tra-pe-dra hag an holl c'houlennou-se ne raent nemet kreskiñ c'hoazh ar fuilh, rak war e lavarou e tistroe Yun o sankañ darvoudoù nevez e-touez ar re gozh.

— « Ur wir geusteuenn, » eme Venead Bondu, digalonekaet a-benn ar fin. « Da evañ ha da zebriñ ez eus. Mesk-ha-mesk emañ pep tra ez komzoù. »

— « Din da gregiñ en dezrevell. Gwell e vo, » a ginnigas Huon. Hag evel-se e voe graet. Digeriñ a reas e garnedig, ha fraez ha sklaer e lakaas kement tra a ouied diwar-benn ar c'horf marv kentañ.

— « Pezh a fellfe din gouzout, » a c'houlennas ar pennseller, « eo penaos eo deut Yun gant e spered latarek da veizañ ar wirionez. »

Diaes e vefe bet da Yun seveniñ c'hoant Benead Bondu. « Dreistweled ar Gelted » a yae brav gantañ, hogen e-keñver an ensell-spered ne oa ket donezonet-mat. Huon Harogall er c'hontrol a gave dezhañ e c'helle respont ken pizh m'en doa heuliet doareoù e geneil war e enklask. Displegañ a reas eta lirzhinkenañ ha birvidik an tamm imbourc'h war an hent e koad Sant-Albin, hag e Dinarz, gant Yun hag eñ, o daou treuzwisket e biniaourien gozh. Kontañ a reas ivez ar vodadenn a oa bet dalc'het d'an hevelep deiz en e di.

— « Gourc'hemennou a-greiz-kalon, » eme ar pennseller diduet-mat. « Ha bremañ savomp ur c'hendastumad e berr gomzoù eus an holl oberoù brav-se :

Ar c'horf marv a anavezomp : hini Pittman eo, evel ma teskomp e notennoù pemdeziek Heatherbrook. Krouget eo bet d'ar gwener 13 a viz Eost, etre c'hwec'h eur ha seizh eur. Miret eo bet en ur c'harr betek an endervezh ha karget e karr ar c'horonal war an hent e koad Sant-Albin, tra ma oa an dimezell morvitellet gant ul louzou-kousket. Chom a ra da c'houzout piv en deus krouget Pittman hag e pelec'h. »

— « N'eus ket aesoc'h, » eme Yun o kemer perzh en diviz adarre, « Gant Smith ha marteze ur mignon dezhañ ouzh e skoazellañ eo bet tapet Pittman, tra m'edo o c'hortoz Heatherbrook. Emgann a zo bet sur a-walc'h, hogen ne voe ket Pittman evit dere'hel penn outo. Bremaik e voe o vransellat a-istribilh ouzh ar fun, un dek metr bennak a-us d'an draezhenn. Da grediñ eo e oa ar fun stag ouzh troad ur bod-lann, ha bountet eo bet Pittman d'an traoñ a-ziwar bevenn an tornaod. Ne oa ket aet pell ar c'hrouger pa zegouezhas ar c'horonal Heatherbrook. Evit e bennfolliñ muioc'h c'hoazh, e kanas ur ganaouenn iwerzhonat. Kerkent e skarzhas Heatherbrook. Bezit sur e laoskas Smith d'ar poent-se, ur c'hoarzh goapaus. »

— « Mat, ha piv en deus diskennet louzou-kousket e gwerenn an dimezell pa oa o tebriñ merenn gant ar pastor ? N'eo ket hemañ evelato ! »

— « A dra sur n'eo ket. Ur mevel bennak o c'hell bezañ, war c'hourc'hemenn Smith. Tud 'zo a sent aes evit ur gopr dereat. An dra-se n'am eus ket gwiriet, ha ne gredan ket e teufes a-benn d'hen ober. N'eus bet test ebet war ar marc'had, bez sur. Gouzout a ran ervat peseurt c'hoant en doa Smith. Spontañ, braouac'hañ ar pastor, hag ar c'horonal a felle dezhañ, hag evit tizhout ar pal-se, en doa graet e venoz start da lakaat ar c'hrougad e karr Heatherbrook. Kement-se avat n'helle ket ober keit ha ma chome ar c'harr er c'harrdi. Re amjestr e vije bet. Kefridi en doa roet eta d'e spier en ostaleri an

Traezh-Arc'hant da bellgomz dezhañ ma teufe da c'houzout e vefe implijet ar c'harr evit un droiad bennak. Kerkent ha ma ouezas er c'hiz-se e oa an Dimezell Heatherbrook o vont kuit hec'h-unan, e kemeras e ziarbennoù evit he lakaat da gousket a-greiz bleniañ. Un taol chañs e hañvale bezañ evitañ. Aesoc'h e vefe d'ober gant ur plac'h hepken eget gant ur c'harrad tri pe bevar den. Evel just e krede e tistrofe an dimezell da Zinarz a-raok an noz. N'helle ket gouzout e oa hi o tec'hout evit un nebeut deizioù.»

— « Ya... ya... evel-se e tle bezañ. Hag abeg ar muntr eta ? Ha muntr ar pastor, ha muntr Heatherbrook ? ha... »

— « Goustadik, goustadik, te an hini eo a zo bremañ oc'h ober ur geusteuenn. Da bep tra e c'hellan respont. Hogen ar gwellañ e vefe marteze mont da gambr Punkey-Ramson. Eno e vefe aesoc'h diskouez an traoù dit, » eme Yun en ur sevel hag o tileuniañ e gorn, darn en ul ludueg ha darn war an daol.

— « Da gentañ, e pellgomzin da Vrehed Er Huenen, » emezañ, « evit goulenn diganti mont da glask frealziñ Dagny. »

PENNAD 16

AZE EDO AN DALC'H

Edo Benead Bondu, Huon Harogall ha Yun e kambr ar pastor. Ur poliser a oa bet lakaet war c'hed en trepas da zifenn groñs ouzh den mont da vorodiñ ar guzulieren.

— « Aesoc'h ar gudenn ar wech-mañ, » eme Yun. « Ha marteze e teuin a-benn d'he diskleriañ dit hep randoniñ re. »

— « Da gentañ-holl, » eme Venead Bondu, « e ouzomp bremañ dre notennoù Heatherbrook ne oa ar pastor tamm ebet pastor e gwirionez, hogen un den lik, Potter-Robin e anv, treuzwisket er c'hiz relijius-se evit klask en em guzhat. Souezh ebet pa ne oa ket Scotland Yard evit kavout ur pastor Punkey-Ramson e-touez izili an Iliz Saoz. »

— « Marteze en deus arnodet meur a zoare d'en em guzhat, » eme Huon Harogall.

— « End-eeun, » eme Yun. « En aner avat ; ar preñv a oa er frouezhenn. Setu pezh a c'hoarvezas, war a ouzon. Koaniet en deus Potter-Robin gant ar c'horonal, ha ne oa nemeto ouzh taol. Den ne ouie e pelec'h e c'hellfe bezañ Dagny. Rübenkranz, droug ennañ gant e zimeziñ c'hwitet, ne oa ket deut. Hag evit Pat O'Briain, o doa an daou zen kozh e gavet meyv-dall o roc'hal war al leur kent diskenn d'ar pred. Chóm a ra Potter-Robin ha Heatherbrook da zivizout ha da evañ pelloc'h amzer eget kustum.

Tost da un eur beure pa zistroont d'o c'hambrou, i hag a zo boas da vezañ en o gwele a-raok hanternoz. Kimiadiñ a reont ha pep hini a ya tre en e gambr. A-raok kousket e krog ar c'horonal en ul levr. Ouzh e du ar falspastor ne ziwisk ket diouzhtu. Chom a ra war ar bale. Muioc'h eget biskoazh eo spouronet e galon. A-drugarez d'al lonker daonet a enklasker prevez, n'eo ket bet kemeret an noz-se an diarbennoù surentez a oa en e garg. Disfiziuz-tre, e krog ar falspastor en ur bistolenn serret en ur valizenn. War e grabanoù ez a da deurel ur sell dindan ar gwele. War-sav ez a adarre ha dirazañ war bondalez ar prenestr e wel un den. Outañ e sell e-pad ur pennadig amzer. Sabatuet o daou ken ha ken. »

Benead Bondu hag Huon Harogall a selaoue ouzh Yun gant ar brasañ estlamm. Un dudi e oa e welout. Ne oa mui e soñjoù evel ul latarenn dev. Dont a rae ar c'homzoù eus an aesañ gantañ. N'eo ket danevel-liñ a rae ken, hogen c'hoari. Da bep eil e oa pe Heatherbrook, pe Bunkey-Ramson-Potter-Robin, pe ar muntret. Tremen a rae war e zremm lerc'h-ouzh-lerc'h neuz rok ar c'horonal, spont ar falspastor, ha souezh an tager. Mont ha dont a rae er gambr, gwech o furchal dindan ar gwele, gwech e-tal ar prenestr, gwech war ar pondalez.

— « Sebezet an den war ar pondalez, o krediñ en dije kavet Potter-Robin kousket c'hwek en e wele. Sebezet ar pastor dre m'eo anav-mat an den en e sav dirazañ ha ne gompren ket pe c'hoari a zo gantañ. Ur c'hammed war-raok a ra an den, ha setu-eñ sklerijennet a-bezh gant kleuzeur ar gambr. A-dreuz e skoaz ez eus ur fun rollet hag ouzh penn ar fun-se emañ ar skoulm-red. A-daol-krenn evel ul luc'hedenn e tarzh ar wirionez e penn Potter-Robin. D'e grougañ eo deut an den, evel m'eo bet krouget Pittman. E enebour touet eo an den a-dal dezhañ, ha darev d'e vuntrañ koust pe gousto. Potter-Robin a zo graet e venoz raktal ; kement-se ne vo ket. Tagañ pe daget,

gwell eo tagañ. Sevel a ra e bistolenn. Leuskel a ra un tenn. Hogen primoc'h eo e enebour egetañ. Keit-all e teu a-benn da dennañ daou voled. Ha setu perak o deus Heatherbrook hag ar mevel klevet daou denn hepken. A-gevret o deus stlaket tenn ar falspastor hag hini kentañ e enebour. Dasseniñ o deus graet a-unan en ostaleri ha kontet int bet gant an holl evit un tenn hepken. Dre ar prenestr ez a boled Potter-Robin d'en em goll, den n'oar da belec'h. O vezañ n'eus ti all e-kichen, ne vo biken adkavet. Boled kentañ an den a dap Potter-Robin en e vrec'h dehou, egile dres en e dal. Kouezhañ a-hed e gorf a ra ar falspastor, hag e bistolenn a ruilh war al leur. Ne c'hortoz ket al lazher pelloc'h. Tec'hout a ra dre ar prenestr. Raktal goude e tered ar c'horonal er gambr. Ar peurrest a ouzomp, penaos en deus ana-vezet e bistolenn, he c'hemeret en e zorn e koulz evit tremen da vuntrer dirak ar mevel Gwilherm. Setu holl. »

— « Hañ ? » eme Venead Bondu, « Setu holl, a lavarez-te, evel pa vefe echu. Brav da istor. Ur bern traoù avat n'ac'h eus ket diskleriet. Al lodenn vrasañ eus ar gudenn a chom ken teñval ha biskoazh. Da skouer, perak eo e bistolenn dezhañ e-unan an hini a voe kavet e dorn Heatherbrook ? »

— « Evitañ da vezañ treuzwisket e pastor, Potter-Robin a oa pell diouzh bezañ ur sant. Gant ar spont a oa ennañ, ne oa ket den da chom hep pistolenn. Diouzh ar mintin avat e oa bet laeret e hini gant an tager e-unan. Aon en doa henezh rak un tenn e-kreiz an noz end-eeun. Ne blije tamm dezhañ dihuniñ an tro-war-droioù, hag ali e oa e vez al labour didrouz ar gwellañ atav. Evel ma c'hellit krediñ, ne oa ket bihan nec'h ar falspastor pa dizhas gwelout al laeroñsi. Kozh e oa an deiz, ha ne chome tro ebet da brenañ ur benveg-lazhañ bennak all. Koulskoude n'en doa ket kalon a-walc'h evit tremen an nozvezh dizarm. Ne gavas eta netra gwel-

loc'h eget mont da laerezh e bistolenn digant Heatherbrook. E-doug ar pred e kas e daol da vat, sur a-walc'h, hag un taol vil anezhañ. Ijinet en deus un digarez bennak moarvat da guitaat an daol e-pad un tachadig, ha dao da gambr e vignon da furchal en e valizenn. N'eus ket da souezhañ evelato. Du e oa ene Potter-Robin e meur a geñver. »

— « Faos penn-da-benn eo pezh emhout o paouez lavarout. Disonjal a rez e oa ar boledoù kavet e korf ar muntrad o tont eus pistolenn Heatherbrook. Prouet eo dre an askoù lezet warno gant roudennoù ar gorzenn. »

— « Disonjal ebet. Dalc'h soñj da-unan, va faotr, ez eo pistolenn Heatherbrook ur c'hozh benveg diwar ur patrom anvet pistolenn-dro dezhi un daboulin evit c'hwec'h boled. Pistolennoù evel houmañ a zo bet war implij e-pad bloavezhioù en arme saoz. Marteze int c'hoazh. Ur bistolenn heñvel-heñvel ouzh hini ar c'horonal en doa al lazher. Un degouezhadenn e c'hellfe bezañ, Hogen n'eo ket. Hen diskleriañ a c'hellfen. »

— « Louc'hadurioù-bizied estreget re ar c'horonal a zo bet kavet war fust ar bistolenn, war am eus klevet. Ha bez' e vefe darn anezho re Botter-Robin? » a c'houlennas Huon Harogall.

— « N'eus ket bet sellet ouzh kement-se. Gwiriet e c'hellfe bezañ c'hoazh. Penaos avat e reas ar muntreer evit mont er gambr ha tec'hout en-dro dre ar prenestr? » eme ar pennenseller, atav resis war ar munutañ.

Darev e oa Yun da reiñ ar respont. Ken dic'hortoz hennezh avat, ma ouie e chomfe Benead Bondu diskredik. Kavout a reas dezhañ e vefe gwelloc'h diskleriañ dre an ober eget dre ar gomz. Hag e kuitas ar gambr en ur lavarout :

— « Distro e vin hep dale. »

Edo Bondu azezet war ur gador-vrec'h ha Huon Harogall war gorn ar gwele. Dilavar e choment o

c'hortoz Yun. Padout a reas er c'hiz-se ken na teue ar pennenseller da grediñ e oa e vignon oc'h ober goap outañ. Keuz a zeuas dezhañ o vezañ e laosket da vont. Pe vourd edo c'hoazh oc'h aozañ ? Torret e voe e brederiadennoù dre un trouzig dister-tre war-du ar prenestr. Treiñ a reas buan e benn davetañ, hag e welas abeg an trouzig. Ouzh bardell ar pondalez a-ziavaez e oa krog ur vazh dre he c'hammell. Ha Bondu o redek davet ar prenestr, Huon Harogall war e lerc'h. Oc'h en em stouiñ, e weljont Yun, hag eñ war bondalez ar prenestr dres dindan o hini.

— « Kompren a rez bremañ ? » a youc'has Yun.

— « Hag a ran a dra sur, » a eilgerias Benead Bondu. « N'eo ket fall da soñj. Den ebet anat ne gredfe ober seurt torrod. »

— « Eo da ! Tud a gredfe, tud nebeutoc'h kofek egedout avat. Hen diskouez a rin dit. »

Kerkent ha lavarout e krogas Yun start e penn ar vazh hag a-hed dezhi e savas war bouez e zivrec'h ken da dizhas barenn diwezhañ ar vardell. En em wintañ a reas warni, hag amzer kontañ daou, edo a-c'haoliad war ar vardell.

— « Biskoazh kement-all ! » eme Venead Bondu hag Huon Harogall a-unvouezh.

— « Eomp e-barzh ar gambr, » eme Yun en ur deurel ur sell ouzh an engroez bodet war ar straed evit arvestiñ ouzh un taol ken estlammus. Ar re yaouank a stlake o daouarn o youc'hal : « C'hoazh ! C'hoazh ! » Ar re gozh a huche a-bouez penn da c'houlenn hag ur glaoustre e oa pe ur fiñvskeudennadenn. Ar merc'hed a gave ivez o flijadur dezho o-unan oc'h ober an neuz da fatañ gant an aon, hag ar chas, laouen-bras, a harzhe ouzh al laer ken na harzhent.

— « Evit diskenn ez a ken aes-all, » eme Yun en ur adskoulmañ e gravatenn.

— « Evel-se e komprenan e oa Smith ar muntreer adarre. Ha dindan guzh edo e kambr Pat O'Briain tra ma oa hennezh morvitellet abalamour d'al louzou strilhet en e werenn gant Rübenkranz. »

— « Faziou, faziou, faziou hepken, » eme Yun o tirollañ da c'hoarzhin. « Da gentañ e Dinarz edo Smith c'hoazh d'al lun 23 a viz Eost, deiz marv Potter-Robin. Edo o furchal ar vro evit adkavout e gazhig du. D'an eil, re vihan e vefe bet evit gallout ober an taol nerzh am eus diskouezet deoc'h. Pat O'Briain ha den nemetañ a oa hir a-walc'h evit tizhout gant e vazh bardell ar prenestr a-us d'e hini. Rak ne oa Pat O'Briain na kousket na meyv. Ijinet en doa an daolenn-se evit kaout un digarez ouzhpenn ma vije deut da vezañ tamallet. Rübenkranz eta an hini a lavare ar wirionez pa en deus diskleriet e oa bet pedet gant Pat O'Briain e-unan da gemer ur banne whisky. »

— « Ha bazh piv eo houmañ, hini Pat O'Briain pe da hini-te ? » a c'houlennas ar pennseller.

— « Bazh Pat O'Briain evel-just. Kalz bravoc'h eo va hini. Houmañ am eus kavet en e gambr. He dilezet pe ankounac'haet en deus evit doare. Ma vijes-te un enklasker gwir c'hiz B.B. ha n'eo ket ur genaoueg hepken, e vijes gouest da anavezout ar vazh-mañ. N'hellan ket kompren perak n'ec'h eus ket he gwelet pa omp bet hon daou o tivizout gant Pat O'Briain. M'em eus he gwelet ervat, ha setu end-eeun an abeg d'ar glaoustre a zo bet lakaet etrezomp. Ha kollet ec'h eus da vombard, Benead kaezh. »

— « Kollet ? N'em eus ket he c'hallet c'hoazh. Perak ac'h eus prenet ur vazh a-daol-trumm ? »

— « Heu... Evit bezañ mistr eo, te oar. »

— « Gevier ! Ne zougez mui ar benveg c'hoarzhus-se. »

— « Hag ur rannalon evidon. Hogen n'hellfen ket kerzhout gant ur vazh hep kouezhañ. Ar wirionez eo ! »

— « Gevier c'hoazh ! Ha perak eo bronduet-holl da lagad kleiz ? »

— « Faragouilh, va mignon, tabutoù karantez a vez tavet diwar o fenn ! »

— « Gevier adarre ! Hag abeg ar muntr, tabutoù karantez ivez, emichañs ? »

— « Pe vuntr ? »

— « Hini Potter-Robin, penn-chatal ! »

— « N'eus muntr ebet. »

— « Muntr ebet ? »

— « Muntr ebet, emezon-me, ul laz ne lavaran ket. N'eo ket heñvel dra. »

— « O ! ma stages da yezhonian... »

D'an ampoent e teuas er gambr ur poliser o tougen ul lizher evit ar pennseller. E regiñ a reas hemañ buan.

— « Ma... ma... » emezañ en ur lenn.

Lennet gantañ, a-daol-trumm en em droas ouzh Yun.

— « M'eus aon ez out aet re bell ar wech-mañ, Yun. Te, ne oa nemedout o c'houzout e oa Smith ha Pat O'Briain kablus a vuntr hag e lec'h mirout outo da steuziañ goude lazhañ Heatherbrook, te an hini eo a laosk anezho da dec'hout ker sioul ha tra. Setu amañ un dezrevell savet da heul un enklask graet gant unan eus va ensellerien, Karr-nij hanternoz evit London o deus an daou dorfetourien gallet tapout. Ha te a oa ouzh o ambroug er porzh-nijal. N'eo ket da vezañ kredet. Sodiñ, pennfolliñ a rez a-greiz pep tra a-wechoù. Tankerru ! Bezañ krog e daou vuntr hag o lezel pe gentoc'h o skoazellañ da vont kuit. Pe abeg a c'hellez reiñ da-se ? »

— « An hevelep hini hag abeg marv an daou Saoz. Aet on skuizh avat o ragachiñ an hevelep traoù dibaouez. Ha sec'h va gourlañchenn evel kozh ler. Eomp da evañ bep e volennad vras sistr gouyen. »

*
*

Pa voe an tri c'heneil e sal-gafe an ostaleri, bodet en-dro d'un daolig, warni ur mell pod pri Kemper.

leun a sistr sec'h, sklaer ha torr-sec'hed, azezet aes o zri en o c'hadorioù-vrec'h ler glas, kouchet ganto pep a gorniad nevez, e chomjont dilavar e-pad un tachadig da dennañ ar pep gwellañ eus un diskuizhadennig.

Bondu a voe an hini kentañ o toullañ kaoz adarre. Ken birvidik youl an enklask en e benn, gwriziennet ken don e vicher en e galon ma n'helle mui gortoz.

— « Bremañ » emezañ, « e tigoran ledan va divskouarn da glevout petore digarez a c'hellez kaout da reiñ d'az holl oberoù kevrinus. Hag abeg resis ar muntr a fell din gouzout ivez. »

— « Re sec'h eo c'hoazh va c'horzailhenn evit stagañ diouzhtu da brezegiñ helavar adarre. Hen ober a rin koulskoude dre druez ouzhit, taget m'out gant an debron-gouzout, » a respontas Yun, hag e krogas da gontañ penaos en neizheur, e tro nav eur, e oa aet gant Huon Harogall da gaout Gurvan Kurwallac'h en e gambr, hag houmañ stok ouzh hini Pat O'Briain. D'ar violonser ha d'ar barzh en doa roet pep a gefridi. E Huon Harogall e oa bet fiziet ul luc'hskeudennerez, da Gurvan Kurwallac'h a oa en e garg dougen ar c'hazhig du.

— « Petra a lavaris deoc'h ez resis ? » eme Yun.

— « Lavarout a rejout a vouezh izel, » eme Huon Harogall, « e vefe ret gortoz e kambr Gurvan Kurwallac'h betek klevout un den o tont da welout Pat O'Briain. Neuze hor befe da vont ha da chom en trepas betek ma teufes-te e maez eus kambr an Iwerzhonad evit hor pediñ da vont e-barzh. Ne voe ket graet evel-se avat. »

— « Gwir eo. Ne c'hoarvezas ket evel-se ha dre va fazi e voe. C'hwezhañ a reas ur froudenn em penn. N'ouzon dare perak e gwirionez, feiz, n'ouzon ket. Marteze evit en em ren gant ur faltazi ken diroll hag an hini a gaver en danevelloù-polis. Ne vern bremañ. Va menoz a ris eta diskenn eus kambr Potter-Robin

da hini Pat O'Briain dre ar pondaleziou-prenestr gant skoazell va bazh. Setu perak da boliser berrboellek, goude reiñ din aotre mont e-barzh kambr ar muntr, n'am c'hasas ken pa zistroas da deurell ur sell warnon. Araok mont eno em boa en em glevet gant ur floc'hig evit kas Smith da gaout an enklasker prevez. Ha me o c'hortoz war ar pondalez a-us d'e brenestr digor. Kerkent ha ma klevis Smith o tegouezhout, dav dezhi. Diskenn a ris a-hed va bazh. Ne droas an traoù avat tamm ebet evel m'em boa kredet. En em welet em boa em spered o touarañ skañv ha mistr war bondalez Pat O'Briain hag o toullañ kaoz gant ar gerioù-mañ en ur vousec'hoarzhin hegasus :

— « Er c'hiz-se e tec'hjoc'h, Pat O'Briain, goude lazhañ ar falspastor. » Ac'hamen ya ! Atoe za ! N'em boa ket lakaet va daoudroad war ar maen ma sailhas ganin an daou Iwerzhonad ken taer ha chas ruz. Ne oa Smith nemet un denig dister anezhañ. Pat O'Briain avat a oa ur stourmer a bouez, ha gourdon-mat ouzh an dornata. Edon c'hoazh krog va daouarn a-ispilh ouzh va bazh pa gouezhas war va lagad kleiz ur pikol dornad darc'haouet a-greiz kalon, ha nerzh a-walc'h ennañ evit frikañ ur gall. Trugarez d'am penn brezhon kalet e chomis bev. Ken spontus an droug evelato, ma savas ennon ur gwir varrad gouezoni.

— « D'ar poent-se end-eeun, » eme Huon Harogall, entanet-holl gant an eñvor eus ar c'hrogad dispar-se, hag o vont war gomz Yun, « e oamp skuizh en trepas. Trouz an emgann a glevjomp en tu all d'an nor. He digeriñ a rejomp eta, ha ni e-barzh ar gambr. Ne chomjomp ket pell war hor c'hilhoù. Dres pa oamp o tegouezhout, en doa Yun tapet krog e Smith a-bouez e borpant hag e stlapet etrezek an nor. A-raok dimp meizañ petra an diaoul a c'hoarveze, Smith hor skoas d'an traoñ evel ur boled-kanol. Mesk-ha-mesk edomp en ur bern war al leur hag ar paour kaezh Smith ar sebezetañ ac'hanomp hon-tri. Stoket en doa e benn o kouezhañ, ken na vadaouas. N'hor boe eta aluzen

ebet ouzh e zerc'hel start en e c'hourvez war al leur. E-keit-all edo Yun oc'h en em zifretañ diouzh krog Pat O'Briain. Ne badas ket pell. Un taol biz troad hag ur c'hliked sonn hag an Iwerzhonad a voe lamm war an taol.»

— « Atav an hevelep fazi gant an dornataerien daonet-se, » eme Yun ; « un doare en em gannañ diglok-tre eo an dornata. Skeiñ ha netra nemet skeiñ bepred. N'eo mann e-keñver ar gouren breizhat. Mont a ra brav gant an dornataer keit ha ma c'hell skeiñ a-bell. Hogen adal ma krog ur gourener ennañ, e kemm ar c'hoari. Bep gwech ez a an trec'h gant ar gouren. »

— « Fentus-mat e oa, » eme Huon Harogall, « gwelout Yun azezet war Bat O'Briain ha ni oc'h ober kement-all war Smith, ha ger ebet kenetrezomp. »

— « Ya, hen anzav a ran. N'ouien ket mat penaos sevel komzoù fur. N'eo ket aes pa vezer azezet war ar c'hendivizour. Bep ar mare, e rae Pat O'Briain ur strivadenn spontus, evit adkregiñ gant an emgann. Ne oan ket evit prederiñ sioul. Kavout a reas din a-benn ar fin e vefe c'hoazh ar gwellañ mont en tu all d'ar wirionez rik, hag ober an neuz da c'houzout kalz muioc'h eget n'ouien ez leal. Ha setu me o tistagañ ur brezegenn gaer. »

— « Ken teneraus e oa, ma voe darbet da C'hurvan, fromet-bras e galon (hag eñ ne veize grik er saozneg, koulskoude), leuskel Smith da ziflipañ. »

— « Va zudoù kaezh, » a lavaris dezho, « n'on ket deut amañ a-berzh ar bolis. En enep-kaer, deut on da zivizout hegarat ganeoc'h a-raok ma vefec'h tapet ganti. Breudeur dre ar ouenn omp holl amañ. Mad ha mad nemetken a vagan en ho keñver. Dre zegouezh eo c'hoarvezet ganin imboure'hiñ diwar-benn an daou gorf marv hoc'h eus lezet war ho lerc'h. Kement am eus graet, n'eo ket da nozout ouzhoc'h ez eo, hogen da skoazellañ an dimezell Heatherbrook. Abalamour d'ur glaoustre e c'hellfe bezañ ivez. Deut

on a-benn da c'houzout ur bern traoù diwar ho penn hag hoc'h oberoù. N'hoc'h mui evit kuzhat tra ouzhin. Amañ on deut henozh, n'eo ket d'ho parn na d'ho kas d'an toull-bac'h. D'hoc'h aliañ ne lavaran ket. Truez evit ur wech am eus da c'houlenn diganeoc'h ivez. Ma toufec'h eta bezañ paotred fur diwar vremañ, ha selaou aketus ouzhin, e c'hellfemp azezañ an holl ac'hanomp ha bezañ muioc'h en hon aez. »

« P'am boe echu va frezegennig, e komzas Pat O'Briain en iwerzhoneg ouzh Smith, da c'houzout e soñj. Smith a gavas dezhañ e vefe gwell asantiñ.

« Va digarezit » emezon-me, o vont en hevelep yezh, « komz a ran ivez an iwerzhoneg evel mamm ha tad, hag ho lavarou a gomprenan betek an disterañ ger. »

« Netra n'helle plijout dezho muioc'h eget distagañ dezho iwerzhoneg flour. Diouzhtu e savas enno fiziañs brasoc'h eget pa m'em befe dalc'het d'o c'henteliañ e saozneg e-doug an nozvezh. Un tachadig goude edomp holl bodet dereat ouzh taol, pep hini e werennad whisky iwerzhonat en e zorn. Hini skosat a vefe aet bravoc'h ganin. Ne vern. Ne zezrevellin ket dre ar munut danvez hon diviz. Hen gouzout a rez, rak ne ris tra estreget kontañ pezh a ouien a-zivout an daou laz. Va gwellañ a ris evit o lakaat da grediñ e oan gouiziekenañ, gouziekoc'h eget ma oan e gwir. « Reizh », « Emañ ar wirionez ganeoc'h », « Fazi ebet » a lavare Smith pe Bat O'Briain ur wech an amzer. A-benn ar fin koulskoude e lavaras Pat O'Briain din ne vefen ket gouest da brouiñ kement tra am boa diskuliet. « Arabat deoc'h her c'hrediñ » a lavaris-me a-zevri-bev. Ouzhpenn an holl draoù-desteniñ a zo em c'herz pe en hini ar bolis, ez eus er skeudennerez-mañ ur film en e bezh diwar ar grougadenn war an tornaod, eizh luc'h-skeudenn, pep hini anezho a-walc'h d'ho kas ho faou d'ar groug d'ho tro. N'eo ket dizoloet c'hoazh

ar film-mañ. Tonkomp ur marc'had' eta. Deoc'h c'hwi e vo ar film, dindan daou feur : da gentañ, gant ma lavarot din pé glemm bras hoc'h eus ouzh an tri Saoz d'o c'has da anaon an eil war-lerc'h egile, d'an eil gant ma ouestlot din lezel e vuhez gant an trivet anezho, ar c'horonal Heatherbrook. » Hep rannañ grik e furchas Smith en e zoug-paperioù hag e roas din da lenn ur pennad troc'het diwar ur gelaouenn bennak eus Dulenn. Setu eñ. E viret am eus evidout betek restaol. »

Kregiñ a reas Bondu en un tamm paper melen gant ar gozhni. Moulet e oa warnañ :

« *Un oferenn-bred a vo lavaret en Iliz-Veur evit ene Eibhlin Ni Seaghdha, drouklazhet, ur bloaz 'zo gant ar Saozon. Pedet e vo evit distro Art O'Dubhghail bet danvez he fried ha dalc'het a-enep pep gwir e karc'harioù Bro-Saoz.* »

— « C'hwec'h miz goude an oferenn, » eme Yun, « an tamm kelaouenn-se o heuliañ hentoù dianav a doull-bac'h da doull-bac'h a zegouezhas gant Art O'Dubhghail, Smith e anv evidomp. Evel-se e klevas e oa bet lazhet e vuiañ karet gant enebourien e vro. N'eur ket evit lavarout e kreskas c'hoazh e gasoni outo. N'helle ket. Re vras e oa endeo. Hogen touiñ a reas war e feiz e talvezfe o muntr d'ar vuntreien. Kentañ tra d'ober evitañ a oa tec'hout eus an toull-bac'h. Padout a reas pemzek vloaz dezhañ. Lies gwech en doa bet prientet pep tra gant e genseurted, pa veze kaset d'ur c'harc'har er penn all da Vro-Saoz. E-doug pemzek vloaz e tremenas O'Dubhghail en unan war-nugent anezho. A-benn an diwezh e vo gouest da skampañ ha da gavout repu e Dulenn. D'ar c'houlz-se hepken e ouezas pebezh marv kriz he doa gouzañvet an hini a oa bet levenez e vuhez. E-pad devezhioù an dispac'h e oa c'hoarvezet, tra ma klaske un toullad paotred kalonek birvidik o c'ha-

lon gant ar garantez-vro daskoriñ he frankiz d'o fobl. Aet e oa Art O'Dubhghail gant ar re a stourme unan a-enep kant o redek bro, un deiz amañ, un deiz ahont, oc'h en em guzhat er c'hoadoù, er geunioù pe e ti mignoned sur. E-keit-se e oa chomet danvez e wreg e Dulenn. Un noz e teuas en he zi tri ofiser saoz, daou gabiten hag ul letanant, ur bagad soudarded war o lerc'h. Hag i o furchal er c'hambroù, o stlepel pep tra war al leur, o freuzhañ an arrebeuri, o terriñ ar melezourioù hag ar gwerinier evit ar blijadur da derriñ. Ne gavjont netra a c'hellje bezañ bet tamallet d'ar plac'h. Koulskoude, goude kas kuit ar soudarded, e chomas an tri ofiser d'he goulennata. O zri a oa tommet mat d'o fenn gant ar whisky kavet ganto en ti. Graet e voe ar goulennata er garvañ ha krisañ doare, mallozhioù lous, jarneoù divalav, kunujennoù hudur, gourdrouzoù euzhus, netra ne voe espernet. Gwashoc'h c'hoazh, daou eus an ofiserien a skourjezas ar baourez kaezh gant o gwialenn. Gant kalon didrec'hus merc'hed Iwerzhon e c'houzañvas Eibhlin Ni Seaghdha pep jahin. Pedit Doue a rae diehan da ziwall diouzh pep droug he breur bihan, ur paotrig c'hwec'h vloaz, spouronet-mik, hag o ouelañ didrouz e kogn ar gambr. Pa voe goulennet outi e pelec'h edo Art O'Dubhghail, e c'helle respont didro n'ouie ket, rak n'he doa ket an disterañ keloù diwar e benn. Meur a wech he doa en em c'houlennet zoken ha bev e vefe c'hoazh. Teir eurvezh e padas ar bourevadur-se, an ofiserien oc'h en em gennerzhañ taol war daol gant klukadennoù bras hini kreñv. A-benn ar fin, o veizañ ne zeufent ket a-benn da c'houzout tra, e savjont evit loc'hañ. Gant un taol troad e voe Eibhlin Ni Seaghdha bountet war-du an nor, rak c'hoant o doa an ofiserien d'he c'has ganto evit he serriñ en toull-bac'h pe he fuzuilhañ. N'o doa ket graet o menoz resis c'hoazh. Siouazh dezhi, Eibhlin Ni Seaghdha a oa anezhi ur plac'h koant e-touez ar re goantañ, mentet-hir, sonn, du he blev

ha lugernus he daoulagad, ken na droas ur stultenn c'hadal a lonker e penn an ofiser koshañ. Kemer e blijadur ganti a fellas dezhañ. He breur bihan a zeredas taer d'he difenn. Dantañ a reas e dorn ar gwaller, hogen hep dale e kouezhas war e benn un dornad ken ferv ma fatas e-pad ur pennadig amzer. E-keit-all e kavas d'an eil kabiten en doa kement a wir war ar plac'h hag e genseurt. Kregiñ a reas enni ivez. Al letanant, heuget gant ar gwel, a yeas kuit. Padout a reas an tabut mezhus-se etre an daou gabiten meyv, pep hini anezho o klask sachañ ar plac'h reuzeudik d'e du. Hounnezh a zalc'he da enebiñ kalonek. Petra avat a c'hellje ober ur vaouez dizarm a-enep daou waz kreñv ? Derc'hel penn a rae an Iwerzhonadez atav, hogen mont a rae war skuizhañ. Briataet e voe gant an ofiser koshañ, ha taolet war ar gwele. P'edo hemañ, c'hwez an alkool warnañ, o vont da bokat dezhi, an eil ofiser, dre warizi pe c'hoant farsal marteze, a laoskas un tenn pistolenn en he fenn. Gant an torfed-se ez echuas ar rendael etre an daou gabiten, ha gant c'hoarzhadennoù raoulet hag hikadennoù mezverien e kuitajont an ti, o lezel dibreder war o lerc'h korf marv ur plac'h e sked he yaouankiz hag ur paotrig gloazet. »

Paouez a reas Yun a gomz hag e zaou geneil a chomas dilavar, fromet ma oant o zri gant kement a fallagriez.

— « Tanfoeltr ! Birviñ a rae va gwad em gwa-zhied, » eme Yun, oc'h adkregiñ en e zanevell, « tra ma tisplege Art O'Dubhghail e walleur din, hag a-du on bet gantañ diouzhtu : ret-bras e oa talvezout o gwallober d'an dorfedourien. Setu perak, Benead, em eus skoazellet an daou Iwerzhonad da guitaat Roazhon a-raok ma vefe bet re zivezhat, rak komprenet ac'h eus hep mar ebet. Ar c'habiten koshañ eo Potter-Robin an hini e oa, an eil e oa Pittman, hag al letanant a zo deut da vezañ koronal da c'houde, Heatherbrook evel-just. Pemzek vloaz c'hoazh e

padas da Art O'Dubhghail kent ma c'hellas kavout roud eus an tri ofiser. Aet e oant a zri da servijañ e Bro-Indez. Habask-kenañ e c'hedas an Iwerzhonad o distro. Pemp bloaz 'zo e oant holl war o leve e Bro-Saoz. Neuze, gant skoazell Pat O'Seaghdha deut da waz, e teraouas O'Dubhghail o evezhiañ pizh, o c'hortoz ar c'houlz mat d'o lazhañ. Diaes-tre e oa dezhañ mont e Bro-Saoz hep bezañ tapet adarre gant ar bolis. Ne oa ket heñvel-dra gant Pat O'Seaghdha, hag hennezh a yeas betek kemer ar garg a enklasker prevez er burev enklask saoz brudet Tuff, Tuff and Co evit deskiñ ar vicher ha bezañ ampartoc'h war e gefridi evezhiañ diehan an dorfedourien. Laouen e voe an daou Iwerzhonad ouzh o gwelout prest da dremen an hañv e Breizh. Kent mont kuit, Potter-Robin hag Heatherbrook, krog ar spouron enno, da heul al lizhiri-gourdrouz kaset dezho gant Art O'Dubhghail, a c'houlennas un enklasker prevez en ur gelaouenn eus London, dindan an talbenn « Kin-nigoù-implij ». An eurvad en doa Pat O'Seaghdha da vezañ degemeret ganto evel gward-buhez. Aon en doa na vefe abeged dezhañ bezañ Iwerzhonad, ha n'helle ket kuzhat e orin abalamour d'e bouez-mouezh didrec'hus. En em lakaat a reas eta da Velfastad, hag ur soñj mat e oa, rak Heatherbrook, hag eñ genidik eus Belfast ivez, a savas fiziañs ennañ diwar-se.

Ya, Benead, lorc'h a zo ennon o vezañ harpet an daou Iwerzhonad da dec'hout. Ne voe ket hep poan avat. O'Dubhghail a gave dezhañ ne oa ket sevenet c'hoazh e le. Lazhañ Heatherbrook en doa c'hoazh d'ober war e veno. Ret e voe din e bediñ hag e aspediñ da chom hep hen ober. Diskouez a ris n'en doa ket al letanant Heatherbrook graet droug evel an daou ofiser all. Ne rae forzh O'Dubhghail. Hervezañ, un dever e vije bet evit al letanant herzel ouzh an torfed. « Daoust hag ul letanant a c'hellfe herzel ouzh daou gabiten ? » emezon-me. N'en doa kement-se levezon ebet warnañ. Kemman a ris penn d'ar

vazh neuze, hag e c'houlennis digantañ truez evit Dagny Heatherbrook. « Truez ouzh ur Saozez ? Biken ! » a respontas O'Dubhghail, aheurtet-krenn. Ha me o tislepagañ dezhañ e oa Dagny un Norvegadez kentoc'h eget ur Saozez. Harpet e voen war ar poent-se gant Pat O'Seaghdha, en deus, war a gredan, un tamm karantez kuzh ouzh ar plac'h. A-benn ar fin e plegas O'Dubhghail d'hor c'homzoù helavar. Hep koll amzer, rak aon na zistrofe war e venoz, e tennis-me eus godell Gurvan Kurwallac'h Pat ar c'hazhig du, ar seizenn c'hlas en-dro d'e c'houzougig. Gwelout O'Dubhghail ouzh e gemer gant teneridigezh, ouzh e flourat goustadik, a oa un drugar. « Eibhlin, ar paour kaezh Eibhlin a gare kement ur c'hazh du am boa roet dezhi », emezañ gant ur vouezh o krenañ. « Bremañ eo ar film deoc'h, » emezon-me, hag hep gortoz e tigoris al luc'hskeuden-nerez hag e tennis ar film er-maez... »

— « Perak an diaoul ac'h eus distrujet ar skeudennou talvoudus-se ? Ha c'hoarzhin a rez bremañ ! N'eus ket abeg. »

— « Abeg a-walc'h, Benead, genaoueg ac'hanout. Penaos em befe gallet skeudenniñ ar c'hrougad ? N'edon ket eno. »

— « Ar film koulskoude... »

— « Gwerc'h e oa evel-just. Un taol gwidre eo bet nemetken. Ha bremañ on darev d'az heuliañ d'an toull-bac'h, rak n'em eus ket keuz d'ar pezh am eus graet. »

— « Evit gwir, » eme ar pennseller goude prederiañ dilavar un tachadig, « n'on ket evit da damall. Eveldout em befe graet ez lec'h a dra sur. E pe zoare avat e c'hellin aozañ an traoù gant Pennrener ar Bolis, n'ouzon ket c'hoazh. Aozet e vo koulskoude ha pa rankfen reiñ va dilez. »

— « Trugarez, kile. »

— « Ola 'vat, n'eo ket echu pep tra. Ha muntr Heatherbrook ? N'o deus ket dalc'het d'o ger da

Iwerzhoniz. Krouget o deus ar c'horonal ken sur ha tra. »

— « N'o deus ket. Hen touiñ a c'hellan. Ganto on bet dalc'hmat betek ar c'harr-nij. Hag ar muntr-se a zasson ennon evel un notenn faos en ur sonadeg. Ur fazi a zo en un tu bennak. Eomp e kambr ar c'horonal hag e vo gwelet. »

*
*
*

E-pad ur c'hardeurvezh e valeas Yun du-mañ ha du-hont er gambr o c'hoari enklasker. Pizh e selle ouzh ar mogerioù hag ouzh an arrebeuri. Pignat a reas war dumenn ar siminal. Lenn a reas al lizhiri-gourdrouz hag ar c'harned notennoù. Sachañ a reas war bep penn eus ar fun. En o azez war ar gwele, Benead Bondu hag Huon Harogall a arveste outañ gant dudi. N'en doa c'hoant ebet ken ar pennseller d'ober goap ouzh doareoù e geneil. Keuz a-walc'h en doa d'e vombard kozh. Evit Huon Harogall, ar brasañ fiziañs en doa da gaout e Yun. Lavaret en dije hennezh ne oa biskoazh bet krouget ar c'horonal m'en defe her c'hredet raktal.

En diwezh ec'h azezas Yun war ur gador en ur lavarout :

— Hervezon, en em grouget en deus Heatherbrook. Ken sur eo hag ez on bev. M'em eus aon avat n'on ket evit diskleriañ fraez perak. Gwell e vefe dit, Benead, goulenn ouzhin pezh na gomprennez ket hag e klaskin respont. »

— « Penaos en deus graet ar c'horonal evit en em grougañ ken uhel hep taol na kador da bignat warno ? »

— « O ! Aes-tre. Deus amañ, Huon, da vezañ krouget evit diskouez da Venead, Sell 'ta, Benead,

skoulmañ a ran ouzh ar fun an neudenn-mañ am eus kavet ouzh troad ar siminal. Huon, dalc'h an neudenn start ez tent ha pign war dumenn ar siminal. Me n'hellan ket ober kement-all, re hir on. Huon avat a zo war-bouez nebeut a vent gant ar c'horonal. Nann, Huon, hep kador ebet e rankes pignat. Penaos ? War bouez da zivrec'h eta. Kalon ! Ur vezh eo gwelout un den ken reut e izili. Setu. Bremañ sach war an neudenn. Skoulm-red ar fun a zeu davedout ken na c'helles e gemer. Mat ! Bremañ diskoulm an neudenn diouzh ar fun hag he stlap d'an traon. Krog e bevonn ar melezeur gant da zorn kleiz. Aon ebet. Stag mat eo. En em stou dirak ar siminal ken pell ha ma c'helli. Gwelout a rez bremañ, Benead, tost-a-walc'h edo penn Huon ouzh ar fun, evit ma c'hellfe lakaat ar skoulm-red en-dro d'e c'houzoug. »

— « Souezhus eo, » eme Venead Bondu.

— « Ma, n'eo ket ken souezhus-se, a gav din. Souezusoc'h eo, en deus dalc'het ar c'hrog el lein. Kozh eo an ti ha savet divrall. Kouezhet e vije bet al lein war benn ar c'horonal en un ti nevez. »

— « Echu buan da ziskleriadennoù, » a huchas Huon Harogall enkrezet. « Badaouiñ a ra va fenn, ha ma kouezhfen er skoulm-red, e vefe graet va stal. »

— « Diskenn, Huon, echu eo an diskouezadenn. Prouennoù all am eus pa sonjañ. Sell aze, Benead ouzh an daou louc'h bihan e paper ar voger e-tal ar siminal. Graet int bet gant botoù ar c'horonal pa en deus bransellet a-istribilh ouzh ar fun goude lammat a-ziwar an dumenn. Ha perak emañ an daol hag ar c'hadorioù lakaet kempenn e kogn ar gambr ? Ur fazi en deus graet Heatherbrook. A-raok bezañ krouget gant ur muntre bennak en dije en em gannet ar c'horonal ken sur ha tra, hag ar c'hadorioù ne vijent ket chomet a-ratre evel m'emaint. »

— « Ha penaos en deus tremenet Heatherbrook ar fun er c'hrog a zo el lein, hag a oa implijet gwechall evit ur gluzeur vras evit doare ? »

— « Gwintet en devo e valizenn war ur gador, ar gador war an daol, ha pignet war ar seurt chafod-se. Sklaer eo an emlzh. Zoken e notennoù pemdeziek ar c'horonal e c'hellfed kavout prouennoù. Da skouer, pa skriv : « Doue madelezhus, roit din kalon ha kemerit va merc'h en ho kwarez ». Graet en doa e venoz d'ar c'houlz-se. »

— « Ha perak ? » eme Huon Harogall.

— « En abeg d'e gretadur-buhez. Ur goulakadur n'eo ken evel-just. Padal, souezhet bras e vefen ma n'en defe ket bet ar c'horonal ul lizher-kreataat war e vuhez ha ma ne vefe ket bet arabat dezhañ en em lazhañ hep koll e wirioù. Da gavout arc'hant evit e verc'h en deus en em grouget... »

— « Hag al lizhiri-gourdrouz ? » eme ar pennenseller a-daol-trumm. « Ha n'eo ket ar re ziwezhañ hepken, hogen an holl anezho. Da betra e talvezont ? »

— « Ne oa ket menoz O'Dubhghail lazhañ an tri Saoz krak-ha-krenn war un dro. Ur c'hastiz re dener e vefe bet d'o zorfed. Fellout a rae dezhañ o lakaat da c'houzañv kent mervel kement ha m'he doa gouzañvet e vuiañ karet drezo. Evit tizhout ar pal-se e skrive dezho ur wech an amzer ul lizher-gourdrouz. Ha n'en deus ket c'hwitet war e daol, rak pennfollet e oa Potter-Robin ha Pittman gant ar spouron. Dre al lizhiri-se e welomp en deus Pittman beajet e Norvegia, e Bro-C'hall hag en Alamagn. Dre c'hoari en deus Pat O'Seaghda skrivet bep gwech e lizhiri e yezh ar vro. Un druez eo, en deus graet fazioù a-enep ar yezhadur hep taol. »

— « Perak avat kas lizhiri-gourdrouz da Rübengkranz ? »

— « Ur fazi eo bet nemetken. Evit diskouez e teue da wir o gourdrouzoù ha lakaat ar spont da greskiñ e kalon o enebourien, o deus an Iwerzhoniz spilhenet ar rummad lizhiri kentañ war gorf Pittman. Diwar an hevelep abeg o doa lakaet o holl boan da gargañ ar c'horf marv e karr ar c'horonal. Lakaat ar

Saozon da grenañ war o izili, setu pezh a glaskent. Soñj eta er ganaouenn a ganas Art O'Dubhghail war al lann evit strafuilhañ Heatherbrook. »

— « Ne gomprenan ket da soñj. Pe fazi o deus graet gant Rübenkranz ? »

— Goude lazha Potter-Robin o deus kemmet an Iwerzhoniz doare ober, marteze dre ma kave dezho e vefe bet argollus derc'hel da lezel o sinatur war o lerc'h evel-se. Ha pa dlee Potter-Robin bezañ krouget e-pad an noz, ez eas Pat O'Seaghdha da sankañ an eil rummad lizhiri e godell mantell-disglav Heatherbrook, evitañ d'o c'havout d'an deiz goude. Da grediñ eo edo an holl vantilli e kambr dilhad an ostaleri, hag hini Rübenkranz stok ouzh hini Heatherbrook. Oe'h ober buan en deus an Iwerzhonad faziet war ar godelloù. »

— « Evelato, kevrinus eo ar gourdrizouh-se. »

— « Tamm ebet ! N'eus nemet kompren. Da gentañ en deus Potter-Robin en em guzhet e-unan-penn en ul lec'h distro war ar maez. Da c'houde en deus kavet suroc'h kaout mevelien e-leizh d'e zivall. Klasket en deus ivez goulenn truez en ur c'hiz bennak. Hag a-benn ar fin, en deus en em dreuzwisket gant dilhad pastor. »

— « Met penaos e c'helle an Iwerzhoniz kaout endro o lizhiri-gourdrout ? Sur a-walc'h n'o douge ket ar Saozon ganto dalc'hmat. O distrujet o defe kentoc'h. »

— « A dra sur, ha n'eo an eizh lizher kentañ nemet un eilskrid bennak. Heatherbrook avat en defe o miret. Marteze en defe klasket labourat warno da gavout piv en doa o skrivet. Gwirheñvel eo d'an nebeutañ, rak boas e oa ouzh seurt labour goude bezañ bet en Intelligence Service. »

— « Ya, ya... Ha pistolenn Pat O'Briain diwar an hevelep patrom hag hini ar c'horonal, penaos e c'helles... »

— « Goude muntrañ Eibhlin Ni Seaghdha ez an-

kounac'haas Pittman e bistolenn war ar gwele. Evel ma c'hellit krediñ, e vire Pat O'Briain ar benveg-se evit ober implij anezhañ diouzh ret a-enep d'ar Saozon. Ha bremañ, paotred, labouret mat em eus hiziv evel ma welot. »

— « Gwir, ur bern traoù ac'h eus diskuliet hag evidon-me da vezañ enklasker a vicher, n'em bije ket, hen anzav a ran a galon vat... »

— « Arsa, lampon ! Eus kement am eus diskleriet dit ne ran ket labourat. En em ziduellañ ne lavaran ket, Feizh ! Talvoudusoc'h am eus graet hiziv. E-keit ha ma komzen e tassone em penn sonerezh dispar. Bez darev henozh, Huon ! Savet em eus ur gourfenn meurdezhus da Sumfonienn an Dour-Beuz. »

Hag en ur vouskanañ, ez eas Yun da gambr Dagny Heatherbrook da glask he frealziñ ma c'hellje.

PENNAD 17

KIMIADOU

— « Puf, puf, puf, » a c'hwezhe Benead Bondu en ur adlenn an dezrevell e oa o paouez sevel, diwar-benn muntr Pittman, hini Potter-Robin, hag emlazh Heatherbrook. Biskoazh n'en doa bet kement a boan evit diskleriañ dereat an traoù. Ret e oa bet dezhañ kempenn e skrid teir gwech. Diñsal lirazhin a reas ar pellgomzer.

— « Adarre ! » a c'hrozmas ar pennseller en ur dapout ar grogen, « Piv ? N'ouzoc'h ket ? N'hellfec'h ket goulenn e anv marteze ? Degasit eñ amañ. »

Un nebeudig goude e teuas a-benn-herr ur gwaz e-barzh ar burev, hage eñ diouzhtu o youc'hal klemmou ha gourdrouzoù e saozneg a-bouez e benn ha buan, ken n'helle ket Benead Bondu meizañ an disterañ ger.

— « Ha da gentañ, piv oc'h-hu ? » a youc'has d'e dro uheloc'h ha kreñvoc'h eget egile.

— « Piv on-me ? Ha goulenn a rit piv on-me ! Squinthog an hini ez on. Me eo Enseller Pompey Squinthog eus Scotland Yard, ez on-me ! Ha klevout... »

— « Feiz, va digarezit, n'em boa ket hoc'h anavezet ! Dilezet ganeoc'h ho tog plouz ha divourroù evel m'oc'h bremañ e giz ur gwir gristen, piv en defe gallet hoc'h anavezout ? Gourc'hemenoù. Ur soñj dispar eo bet lemel ho... »

— « Lemel va mourroù ! Me ? Biskoazh ! Va mourroù, Aotrou, a oa brudetañ mourroù Scotland Yard. Seizh vloaz war-nugent 'zo edon ouzh o gounid. Klevout a reot keloù diwar va fenn, va c'hredit ! Bez' ez eus ur bolis er vro-mañ pe n'eus ket ? Lezel seurt tro-gamm da vezañ c'hoariet da dud enorus evel don, da dud e karg evel don, ur vezh eo, Aotrou ! Me a dalvezo deoc'h an taol-dismegañs-se ! »

Ha Squinthog kuit en ur stlakañ an nor war e lerc'h.

— « Netra, n'em eus komprenet netra, » eme ar pennseller dezhañ e-unan. « Un dra a zo sur avat : unnek eur eo. Tremenet eo koulz e lein un hanter- eurvezh 'zo. Abeg a-walc'h evitañ da bennfolliñ war a welan. »

— « Puf, puf, puf, » a c'hwezhas Benead Bondu, en ur adlenn e zezrevell pa ziñsas ar pellgomzer adarre.

— « Adarre ! » emezañ. « Piv ? Couvert ? N'em eus ket amzer. Traoù a bouez da lavarout din ? Souezhet e vefen ! Degasit eñ amañ. »

Teir munutenn goude, an enseller gall a zeuas tre er burev. Kregiñ a reas en ur frazenn hir :

— « Plijet ganeoc'h, Aotrou Pennseller, va digareziñ ma kemeran an hardizegezh da zont d'ho pediñ da deurevout, ma ve ho madelezh... »

— « Ya, ya, » eme Venead Bondu o troc'hañ berr war e gomzoù seven, « Penaos emañ kont ganeoc'h ? »

— « Degouezhet eo ganin, digant Burev-Kreiz Polis Pariz, va lizher kefridi evit kemer perzh en enklask emaoch o kas war-raok. »

— « A gasen war-raok gwechall-gozh, » a beur-

reizhas Benead Bondu. « Echu eo gant an enklask-se pell 'zo. N'hoc'h eus nemet ober war-dro Rübenkranz eta, ha loc'hañ war e lerc'h. Kevet em eus emañ war-nes distreiñ da Bariz. »

— « A ! Monsieur, quel ennui ! (1) N'hellan mui kuitaat Roazhon a-raok goulenñ digant Burev-Kreiz Pariz ul lizher-kefridi nevez da reiñ din eotre da evezhiañ Rübenkranz adarre. »

— « Ne welan tra all ebet d'ober, » eme Venead Bondu, c'hoant c'hoarzhin dezhañ. « Kenavo ar wech all ha chañs vat deoc'h. Spi am eus ne vo ket aet Rübenkranz da London pa dizhot degouezhout e Pariz. »

*
* *

— « Disonjet eo bet hennezh, » eme ar pennenseller, a-greiz adlenn e zezrevell hag eñ o kregiñ rak-tal er pellgomzer.

— « Halo ! Roit din daou-tri-seizh-daou-tri. Halo ! Amañ emañ Bondu o komz. Te eo Yun ? »

— « Me eo. »

— « Hag ar mevel Gwilherm ? Pe c'hoari a oa gantañ ? Perak e talc'he da lavarout e oa Heatherbrook an hini kablus ? »

— « Ha da vombard ? Pe c'hoari a zo ganti ? Perak e talc'h d'he mestr kozh pa he deus unan nevez ? »

— « Respont'ta ! A-zevri e komzan. »

— « Me ivez. Gouestl din em bo da vombard henozh hag e respontin. »

— « Gouestlañ a ran. »

— « Hag a zo mat ! Evit Gwilherm n'eus ket da glask pemp troad d'ar maout. Al lorc'h eo a lakae

(1) O ! Aotrou, nag a drubuilh.

anezhañ da dremen Heatherbrook evit ar muntre. Fellout a rae d'ar mevel kaout an enor da vezañ tapet ur muntre ur wech en e vuhez. Hag ul lenner danevelloù polis e vefe Gwilherm ne vefen ket souezhet. »

— « Trugarez. Kenavo ! »

— « Kenavo ar vombard ! »

*
* *

Ur sizhun goude edo Dagny ha Yun war gae « Linenn an Hanternoz » e Sant-Malo. Chom a rae ur pemp munutenn bennak a-raok ma kuitafe ar vag a gasfe ar plac'h betek Dulenn. Gant esmae e selle Yun outi. Biskoazh n'en doa he gwelet ken koant. He dilhad-kañv hag an avel-vor gouyen a lakae liv he c'hroc'hen da vezañ livrinoc'h eget boas, da vezañ a-sked gant he blev melen-tan.

— « N'ouzon ket penaos ho trugarekaat, Yun, evit an holl draoù hoc'h eus graet evidon, » emezi.

— « N'eo netra, n'eo netra. A-greiz va c'halon em eus hen graet, mignonez. N'am zrugarekait ket eta Pa ne vefe ar walleur hoc'h eus bet da c'houzañv e-keit-mañ, e vefe bet an amzer am eus tremenet ganeoc'h hini blijusañ va buhez. »

— « Araok kimiadañ, Yun, diskleriit perak n'hoc'h eus morse lavaret din e ouzoc'h an norvegeg ? »

— « Feiz, plac'hig, n'em eus ket soñjet. Mont a rae brav ar saozneg ganimp. Gouzout a rit : keit ha ne vez ket brezhoneg, ne daolan ket pléd e pe yezh e komzan. Ur sod on bet war a welan, rak laouen e vefec'h bet o tivizout e norvegeg ganin. »

— « Graet em eus ur wech hep gouzout deoc'h. E-pad unan eus an nozioù c'hwec am eus tremenet dindan bod ho teltenn, e tihunis. Hen anzav a ran

ouzhoc'h hiziv hep mezh, ne voen ket evit chom hep pokat deoc'h. Troñsañ a ris ar ouel a lodenne an deltenn etrezomp hag e pokis d'ho jod. Hejañ a rejoc'h ho penn un nebeudig hag e lavis deoc'h e norvegeg: « Roit din ur pok, Yun ! » Dre ho huñvre e respontjoc'h : « Fy ! en snegl ! » (1) en ur rimiañ ho jod gant ho torn. Bez' e oa tra-walc'h da fallgaloniñ hag e tistrois da gousket. »

— « Diseven e vezan dre va c'houk. Atav on bet abaoe va bugaleaj. Ar pokig a zlean deoc'h a rofen bremañ avat, gant m'ho pefe c'hoant c'hoazh, » eme Yun, hag o vezañ ma save Dagny he fenn davet e hini; e pokas dezhi, hag eñ souezhet un tammig anezhañ.

— « Rannañ a ra va c'halon, » eme Zagny a vouezh izel.

— « Bezit dinec'h, mignonezig. Pellgomzet em eus da Bat O'Seaghdha. Ouzh ho kortoz e vo pa zilestrot e Dulenn, hag ober a raio war-dro pep tra a-ziwarlerc'h ho tad. »

— « Ya, gouzout a ouzon. Ur paotr mat eo. »

— « Ur paotr dreist eo. Hastit afo bremañ pe ez aio kuit ar vag hepdoc'h. »

— « Salv e raje ! Kenavo ! »

— « Kenavo ! »

Redek a reas Dagny war an dreuzell o kas d'ar vag. Poent bras e oa. Laosket e oa an ereoù hag en ur voudal evit an teirvet gwech, ar vag a guitae ar c'hae nebeut-ha-nebeut. Klask a reas Yun e lien fri. Hogen n'en doa ket. Hejañ a reas eta e zorn ramzel uheloc'h, kalz uheloc'h eget pep dorn all war ar c'hae leun a ambrougerien. A-dal dezhañ, o vont war hellaat goustadik, ha stouet a-us d'ar speurenn. Dagny a heje he skerb en avel. N'her greas ket hir amzer avat. Yun he gwelas o treiñ he fenn en ur sec'hañ he daoulagad.

(1) Foei ! ur velc'hwedenn !

*
*
*

War e varc'h-houarn e oa deut Yun betek an aod da gouronkañ en un oufig. Ne oa ket laouen, tamm ebet laouen. Treiñ-distreiñ a rae en e benn ar soñj diaes en doa marteze tremenet e-biou d'an eürusted.

Setu perak evit en em frealziñ e lakaas ur c'horniad hag e stagas da sevel eil poz e varzhoneg meur. Skrivañ a reas war du-gin ur c'hozh bilhed :

Heol, Te hag a glev,
Hor c'hanenn 'vo evidout,
Douar kozh, Douar ar Re Gozh,
O krazañ da eskern e sked ar C'huzh-Heol,
Eskern kozh, eskern ar Re Gozh,
O vreinañ 'n o bezioù war vronn ar Vamm-Vro,
Douar kozh.

— « Bo ! » emezañ en ur adlenn, « ne dalv mann », hag e tennas eus e c'hodell e fleütig askorn-gar ker-c'heiz.

Seniñ a reas ha kerkent e paouezas a rambreal.

E C H U

TAOLENN

Pennad	Pajenn
1. — KOROLL AR GELTED	9
2. — UN TOULLAD ORISTALED	16
3. — 'TOUEZ AR FROUEZH, 'HED AN HENTIG, DARN 'ZO SASUN, DARN 'ZO TRENKIG	31
4. — PENAOS E VEZ TREMENET UR C'HROUGAD DA VEUZIAD	45
5. — O SENIN WAR AL LANNEIER	62
6. — B.B.	79
7. — TORR-PENN AN DUGED	94
8. — UR C'HORF MARV BUHEZEK-BRAV	103
9. — UR GLAUSTRE DIBOELL	118
10. — YUN A VOUET E HIGENN	134
11. — BENEAD BONDU A-ENEP RÛBENKRANZ	157
12. — C'HWEC'H POLISER OUZHPENN EN ABADENN	172
13. — C'HOARI POLISER	195
14. — YUN WAR HENT AN TOULL-BAC'H	206
15. — UR C'HORF MARV OUZHPENN	218
16. — AZE EDO AN DALC'H	227
17. — KIMIADOÙ	248

